

Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví

Národní památkový ústav
ústřední pracoviště

Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví

I. svazek
Praha 2007

Za finanční podporu při vydání této publikace patří poděkování Ministerstvu kultury České republiky.

© Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, Praha 2007
ISBN 978-80-87104-14-9

OBSAH

Předmluva (Josef Štulc)	6
Seznam zařazených dokumentů	8
Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu	10
Prováděcí řád Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu	32
Protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954	46
Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954	52
<i>Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict</i>	11
<i>Regulations for the Execution of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict</i>	33
<i>Protocol to the Hague Convention of 1954 for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict</i>	47
<i>Second Protocol to the Hague Convention of 1954 for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict</i>	53
Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví	80
Operační směrnice k naplňování Úmluvy o světovém dědictví	104
<i>Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage</i>	81
<i>The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention</i>	105
Charta z Burry. Australská charta ICOMOS k péči o místa s kulturním významem	106
<i>The Burra Charter. The Australia ICOMOS Charter for the Conservation of Places of Cultural Significance</i>	107
Mezinárodní charta o historických zahradách (Florentská charta)	128
<i>The Florence Charter (Historic Gardens and Landscapes)</i>	129
Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy	138
<i>Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe</i>	139
Charta pro záchranu historických měst a městských souborů (Washingtonská charta)	154
<i>Charter for the Conservation of Historic Towns and Urban Areas</i>	155
Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy	160
<i>European Convention on the Protection of the Archeological Heritage</i>	161

Směrnice pro vzdělávání a školení v oblasti ochrany památek, areálů a sídel	174
<i>Guidelines for Education and Training in the Conservation of Monuments, Ensembles and Sites</i>	175
Dokument o autenticitě z Nara	182
<i>The Nara Document on Authenticity</i>	183
Mezinárodní charta o lidovém stavebním dědictví	188
<i>Charter on the Built Vernacular Heritage</i>	189
Zásady ochrany historických dřevěných staveb	194
<i>Principles for the Preservation of Historic Timber Structures</i>	195
Mezinárodní charta o kulturním turismu	202
<i>International Cultural Tourism Charter (Managing Tourism at Places of Heritage Significance)</i>	203
Evropská úmluva o krajině	214
<i>European Landscape Convention</i>	215
Charta ICOMOS – zásady pro analyzování, ochranu a stavební obnovu architektonických památek	228
<i>ICOMOS Charter – Principles for the Analysis, Conservation and Structural Restoration of Architectural Heritage</i>	229

PŘEDMLUVA

Památková péče má v České republice mnohaletou tradici. Její právní základ i metodické principy se samozřejmě utvářely v souladu a součinnosti s odbornými aktivitami v zahraničí, zejména v Evropě, a znalost základních mezinárodních dokumentů vážících se k ochraně kulturního dědictví je proto v praxi pracovníků památkové péče velmi důležitá.

Vydáním této publikace chceme přispět k prohloubení obecného povědomí o sdílených závazcích a metodických principech a zároveň napomoci pracovníkům památkové péče při formulaci odůvodnění odborných vyjádření či závazných stanovisek. Ukotvení péče o památky ve společně sdílených mezinárodních dokumentech je nezbytnou součástí působení tohoto oboru v Evropě i ve světě.

Dokumenty zařazené do této publikace jsou obvykle výsledkem mnohaleté činnosti mezinárodních subjektů na různé úrovni. Česká republika je signatářem řady dokumentů UNESCO a evropských úmluv, které se pak staly součástí našeho právního řádu; z dokumentů UNESCO přinášíme ty nejznámější, a to Úmluvu na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, známou též jako Haagská úmluva, včetně jejích Protokolů a Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Z evropských dokumentů se Česká republika zavázala uplatňovat Úmluvu o ochraně architektonického dědictví Evropy, Úmluvu o ochraně archeologického dědictví Evropy a v nedávné době i Evropskou úmluvu o krajíně.

Vedle těchto dokumentů byla v průběhu minulých desetiletí přijata velká řada dokumentů organizace ICOMOS věnovaných kulturnímu dědictví, jež mají zejména funkci metodickou a jejichž dodržování patří v civilizovaných zemích také k samozřejmým zásadám působení památkové péče. Připomeňme tedy v úvodu krátce postavení ICOMOS a jeho působení.

ICOMOS – Mezinárodní rada památek a sídel – je hlavním poradcem UNESCO ve věcech ochrany kulturního dědictví. Základním posláním rady je rozvíjet teorii a metodologii památkové péče. Za tímto účelem si od svého založení v roce 1965 postupně vytvořila dvacet čtyři mezinárodních vědeckých komitétů a každoročně k výzkumu, teorii i metodám praktické péče o památky, sídla a krajinu pořádá řadu regionálních i mezinárodních symposií a konferencí. Touto cestou vstřebává a oboru památkové péče zprostředkovává praxí ověřené zkušenosti i nejnovější výsledky vědeckého poznání a technického pokroku. Zároveň tím citlivě působí na proměňující a rozšiřující se zájem veřejnosti o kulturní dědictví v celé jeho nesmírné druhové a regionální rozmanitosti. V ní ICOMOS spatřuje jednu z nejcennějších kulturních hodnot lidského společenství, hodnotu v epoše postupující globalizace obzvlášť zranitelnou.

Systematické vědecké a organizační úsilí Mezinárodní rady památek a sídel vyústilo do celé řady mezinárodních úmluv, chart, rekomandací (neboli doporučení) a memorand, jichž byla tvůrcem, spolupodílníkem nebo iniciátorem. Z hlediska hierarchie mají největší závažnost charty. Nejsou při tom chápány jako neměnné, statické dokumenty, naopak, jejich obsah, účinnost i úplnost je třeba neustále ověřovat praxí. Proto rada nezůstala jen u svého výchozího dokumentu z roku 1964 – Benátské charty –, ale tak jak vývoj společnosti přináší postupné rozšiřování zájmu o urbanistické, technické, vernakulární či krajinné dědictví, na tuto chartu dalšími dokumenty průběžně navazuje. Podílí se i na přípravě odborného obsahu jiných konvencí,

jejichž iniciátory jsou UNESCO nebo nověji i Rada Evropy či jiné mezinárodní organizace. Skrze své národní komitety, postupně vytvořené již ve více než sto třiceti zemích všech kontinentů, ICOMOS usiluje o maximální uplatnění těchto chart v ochranné a konzervační praxi jednotlivých států i o zpětné monitorování jejich účinnosti.

Český národní komitét ICOMOS se na výše charakterizovaných snahách a činnostech Mezinárodní rady památek a sídel aktivně podílí. Činí tak skrze řadu svých členů pracujících v mezinárodních vědeckých komitétách a pořádáním či spolupořádáním odborných seminářů na národní i mezinárodní úrovni. Zároveň usiluje o co největší dostupnost mezinárodních dokumentů pro českého čtenáře. Tu zajišťuje i jejich publikováním a odborným dohledem nad jejich kvalitními, věcně správnými překlady. Oporou této činnosti je dlouholetá spolupráce komitétu s Národním památkovým ústavem.

V návaznosti na již vydané souborné publikace Ochrana historických měst v evropském a světovém kontextu (z roku 1993) a Mezinárodní dokumenty ICOMOS k ochraně kulturního dědictví (z roku 2000) přicházejí nyní Český národní komitét a Národní památkový ústav s dalším souborem vybraných mezinárodních dokumentů publikovaných zároveň v anglické verzi i v českém překladu. Vedle oficiálních znění dokumentů publikovaných ve Sbírce mezinárodních smluv a několika v češtině dosud nezveřejněných materiálů jsme do souboru zařadili i některé již dříve publikované, u nichž jsme cítili potřebu starší překlad zpřesnit a aktualizovat. Převod obsahově velmi koncentrovaných, odborně specializovaných textů z jednoho jazyka do druhého je mimořádně náročný. Vyžaduje nejen dokonalou znalost angličtiny, dnes nejrozšířenějšího jazyka ICOMOS, ale ve stejné míře i věcnou znalost problematiky, jíž se předkládaný dokument týká. Na odborné, často velmi rozsáhlé korektury překladů se proto podle své specializace podílelo více členů našeho národního komitétu a přizvaných pracovníků Národního památkového ústavu. Bez jejich úsilí by překlady nebylo možné vydat.

Předkládaný soubor mezinárodních dokumentů, řazených chronologicky dle roku vydání, není samozřejmě úplný a ani jej nepovažujeme za konečný. I nadále chceme sledovat vývoj teoretického myšlení mezinárodní komunity ochránců památek, podílet se na něm a s důležitými dokumenty včas a v odborně ověřených překladech seznamovat českou veřejnost.

*Josef Štulc,
hlavní konzervátor Národního památkového ústavu
a prezident českého komitétu ICOMOS*

Ediční poznámka

Dokumenty, které byly převzaty z oficiální sbírky mezinárodních smluv, nemohly být jakožto právní dokumenty s oficiálním překladem podrobeny jazykové korektuře, ačkoli by jejich úpravy z hlediska stylistického i terminologického byly (vzhledem k vývoji oboru památkové péče za posledních padesát let) žádoucí.

SEZNAM ZAŘAZENÝCH DOKUMENTŮ

1.

- Úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu (UNESCO, Haag, 1954)
- Prováděcí řád Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu (UNESCO, Haag, 1954)
- Protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954 (UNESCO, Haag, 1954)
- Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku (UNESCO, Haag, 1999)
- *Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict (Hague, 1954)*
- *Regulations for the Execution of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict (Hague, 1954)*
- *Protocol to the Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict (Hague, 1954)*
- *Second Protocol to the Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict (Hague, 1999)*

2.

- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (UNESCO, Paříž, 1972)
- Operační směrnice k naplňování Úmluvy o světovém dědictví
- *Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (Paris, 1972)*
- *The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*

3.

- Charta z Burry. Australská charta ICOMOS k péči o místa s kulturním významem (ICOMOS, Burra, 1979)
- *The Burra Charter. The Australia ICOMOS Charter for the Conservation of Places of Cultural Significance (Burra, 1979)*

4.

- Mezinárodní charta o historických zahradách (Florentská charta, ICOMOS, Florencie, 1982)
- *The Florence Charter (Historic gardens and landscapes, Florence, 1982)*

5.

- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (Rada Evropy, Granada, 1985)
- *Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe (Granada, 1985)*

6.

- Charta pro záchranu historických měst a městských souborů (Washingtonská charta, Rada Evropy, Washington, 1987)
- *Charter for the Conservation of Historic Towns And Urban Areas (Washington, 1987)*

- 7.**
- Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (Rada Evropy, Valletta, 1992)
 - *European Convention on the Protection of the Archeological Heritage (Valletta, 1992)*
- 8.**
- Směrnice pro vzdělávání a školení v oblasti ochrany památek, areálů a sídel (ICOMOS, Colombo, 1993)
 - *Guidelines for Education and Training in the Conservation of Monuments, Ensembles and Sites (Colombo, 1993)*
- 9.**
- Dokument o autenticitě z Nara (ICOMOS, Nara, 1994)
 - *The Nara Document on Authenticity (Nara, 1994)*
- 10.**
- Mezinárodní charta o lidovém stavebním dědictví (ICOMOS, Mexiko, 1999)
 - *Charter on the Built Vernacular Heritage (Mexico, 1999)*
- 11.**
- Zásady ochrany historických dřevěných staveb (ICOMOS, Mexiko, 1999)
 - *Principles for the Preservation of Historic Timber Structures (Mexico, 1999)*
- 12.**
- Mezinárodní charta o kulturním turismu (ICOMOS, Mexiko, 1999)
 - *International Cultural Tourism Charter (Managing Tourism at Places of Heritage Significance, Mexico, 1999)*
- 13.**
- Evropská úmluva o krajině (Rada Evropy, Florencie, 2000)
 - *European Landscape Convention (Florence, 2000)*
- 14.**
- Charta ICOMOS – zásady pro analyzování, ochranu a stavební obnovu architektonických památek (ICOMOS, Viktoriiny vodopády, 2003)
 - *ICOMOS Charter – Principles for the Analysis, Conservation and Structural Restoration of Architectural Heritage (Victoria Falls, 2003)*

ÚMLUVA NA OCHRANU KULTURNÍCH STATKŮ ZA OZBROJENÉHO KONFLIKTU

Haag, Nizozemí, 14. května 1954

Vysoké smluvní strany,

zjišťující, že kulturní statky utrpěly za nedávných ozbrojených konfliktů těžké škody a že jsou rozvojem válečné techniky víc a více ohrožovány zničením;

přesvědčeny, že poškození kulturních statků, ať již patří kterémukoli národu, představuje poškození kulturního dědictví všeho lidstva, jelikož každý národ přispívá svým dílem ke světové kultuře;

majíce za to, že zachování kulturního dědictví má velikou důležitost pro všechny národy světa a že záleží na tom, aby se tomuto dědictví zabezpečila mezinárodní ochrana;

vedeny zásadami o ochraně kulturních statků za ozbrojeného konfliktu vytčenými v Haagských úmluvách z roku 1899 a z roku 1907 a ve Washingtonském paktu ze dne 15. dubna 1935;

majíce za to, že má-li být ochrana těchto statků účinná, musí být organizována již v době míru jak vnitrostátními, tak mezinárodními opatřeními;

rozhodnuty učiniti všemožná opatření na ochranu kulturních statků;

dohodly se na těchto ustanoveních:

Hlava I. Všeobecná ustanovení o ochraně

Článek 1. Vymezení pojmu kulturních statků

Za kulturní statky se pro účely této Úmluvy považují nezávisle na jejich původu nebo vlastníkovi:

(a) statky movité i nemovité, které mají velikou důležitost pro kulturní dědictví národů, jako památky architektonické, umělecké nebo historické, a to náboženské i světské; archeologická naleziště, stavební celky, které samy o sobě jsou historicky nebo umělecky zajímavé; umělecká díla, rukopisy, knihy nebo jiné předměty významu uměleckého, historického nebo archeologického; jakož i vědecké sbírky a důležité sbírky knih, archiválií nebo reprodukcí statků výše uvedených;

(b) budovy, jichž hlavním a skutečným určením je uchování a vystavování movitých kulturních statků vymezených v bodě (a), jako muzea, velké knihovny, archívy, jakož i kryty určené za ozbrojeného konfliktu pro úschovu movitých kulturních statků vymezených v bodě (a);

(c) střediska zahrnující značný počet kulturních statků, jež jsou vymezeny v bodech (a) a (b), řečená „střediska kulturních památek“.

CONVENTION FOR THE PROTECTION OF CULTURAL PROPERTY IN THE EVENT OF ARMED CONFLICT

Hague, Netherland, 14 May 1954

The High Contracting Parties,

Recognizing that cultural property has suffered grave damage during recent armed conflicts and that, by reason of the developments in the technique of warfare, it is in increasing danger of destruction;

Being convinced that damage to cultural property belonging to any people whatsoever means damage to the cultural heritage of all mankind, since each people makes its contribution to the culture of the world;

Considering that the preservation of the cultural heritage is of great importance for all peoples of the world and that it is important that this heritage should receive international protection;

Guided by the principles concerning the protection of cultural property during armed conflict, as established in the Conventions of The Hague of 1899 and of 1907 and in the Washington Pact of 15 April, 1935;

Being of the opinion that such protection cannot be effective unless both national and international measures have been taken to organize it in time of peace;

Being determined to take all possible steps to protect cultural property;

Have agreed upon the following provisions:

Chapter I. General provisions regarding protection

Article 1. Definition of cultural property

For the purposes of the present Convention, the term “cultural property” shall cover, irrespective of origin or ownership:

(a) movable or immovable property of great importance to the cultural heritage of every people, such as monuments of architecture, art or history, whether religious or secular; archaeological sites; groups of buildings which, as a whole, are of historical or artistic interest; works of art; manuscripts, books and other objects of artistic, historical or archaeological interest; as well as scientific collections and important collections of books or archives or of reproductions of the property defined above;

(b) buildings whose main and effective purpose is to preserve or exhibit the movable cultural property defined in sub-paragraph (a)

such as museums, large libraries and depositories of archives, and refuges intended to shelter, in the event of armed conflict, the movable cultural property defined in sub-paragraph (a);

(c) centers containing a large amount of cultural property as defined in sub-paragraphs (a) and (b), to be known as “centers containing monuments”.

Článek 2. Ochrana kulturních statků

Pro účely této Úmluvy zahrnuje ochrana kulturních statků zabezpečení a šetření těchto statků.

Článek 3. Zabezpečení kulturních statků

Vysoké smluvní strany se zavazují, že budou již v době míru připravovat zabezpečení kulturních statků na vlastním území proti předvídatelným účinkům ozbrojeného konfliktu, činíce opatření, jež budou považovat za vhodná.

Článek 4. Šetření kulturních statků

(1) Vysoké smluvní strany se zavazují, že budou šetřit kulturních statků jak na vlastním území, tak na území ostatních vysokých smluvních stran, nedopouštějíce, aby se těchto statků, jejich ochranných zařízení a bezprostředního okolí používalo pro účely, které by za ozbrojeného konfliktu mohly tyto statky vystavit zničení nebo poškození, a zdržující se všech nepřátelských činů vůči nim.

(2) Od závazků vymezených v odstavci (1) tohoto článku se lze odchýlit jen tehdy, když vojenská nezbytnost takovou odchylku naléhavě vyžaduje.

(3) Vysoké smluvní strany se kromě toho zavazují, že zakáží, zabrání, a bude-li třeba, zastaví každé rozkrádání, loupení nebo zpronevřování kulturních statků, páchané jakýmkoli způsobem, jakož i každý projev vandalismu vůči řečeným statkům. Zavazují se, že nebudou zabírat movité kulturní statky na území jiné vysoké smluvní strany.

(4) Zavazují se, že neučiní žádných odvetných opatření vůči kulturním statkům.

(5) Žádná vysoká smluvní strana se nemůže v poměru k jiné vysoké smluvní straně zprostit závazků stanovených v tomto článku, s odůvodněním, že tato vysoká smluvní strana neprovedla zabezpečovací opatření předepsaná článkem 3.

Článek 5. Okupace

(1) Vysoké smluvní strany okupující úplně nebo částečně území jiné vysoké smluvní strany, mají v mezích možnosti podporovat úsilí příslušných vnitrostátních úřadů okupovaného území směřující k zabezpečení a uchování jeho kulturních statků.

(2) Jestliže je pro uchování kulturních statků na okupovaném území poškozených vojenskými operacemi třeba učinit naléhavá opatření a jestliže je nemožno provést příslušné vnitrostátní úřady, učiní okupační mocnost, pokud to bude možné, nejnutnější opatření na uchování těchto statků v těsné spolupráci s těmito úřady.

(3) Každá vysoká smluvní strana, jejíž vládu považují příslušníci odbojového hnutí za svou zákonnou vládu, upozorní pokud možno tyto příslušníky na povinnost zachovávat ty články Úmluvy, které se týkají šetření kulturních statků.

Článek 6. Označení kulturních statků

Kulturní statky mohou být podle ustanovení článku 16 opatřeny poznávacím znakem, který by usnadnil jejich identifikování.

Article 2. Protection of cultural property

For the purposes of the present Convention, the protection of cultural property shall comprise the safeguarding of and respect for such property.

Article 3. Safeguarding of cultural property

The High Contracting Parties undertake to prepare in time of peace for the safeguarding of cultural property situated within their own territory against the foreseeable effects of an armed conflict, by taking such measures as they consider appropriate.

Article 4. Respect for cultural property

(1) The High Contracting Parties undertake to respect cultural property situated within their own territory as well as within the territory of other High Contracting Parties by refraining from any use of the property and its immediate surroundings or of the appliances in use for its protection for purposes which are likely to expose it to destruction or damage in the event of armed conflict; and by refraining from any act of hostility, directed against such property.

(2) The obligations mentioned in paragraph (1) of the present Article may be waived only in cases where military necessity imperatively requires such a waiver.

(3) The High Contracting Parties further undertake to prohibit, prevent and, if necessary, put a stop to any form of theft, pillage or misappropriation of, and any acts of vandalism directed against, cultural property. They shall refrain from requisitioning movable cultural property situated in the territory of another High Contracting Party.

(4) They shall refrain from any act directed by way of reprisals against cultural property.

(5) No High Contracting Party may evade the obligations incumbent upon it under the present Article, in respect of another High Contracting Party, by reason of the fact that the latter has not applied the measures of safeguard referred to in Article 3.

Article 5. Occupation

(1) Any High Contracting Party in occupation of the whole or part of the territory of another High Contracting Party shall as far as possible support the competent national authorities of the occupied country in safeguarding and preserving its cultural property.

(2) Should it prove necessary to take measures to preserve cultural property situated in occupied territory and damaged by military operations, and should the competent national authorities be unable to take such measures, the Occupying Power shall, as far as possible, and in close co-operation with such authorities, take the most necessary measures of preservation.

(3) Any High Contracting Party whose government is considered their legitimate government by members of a resistance movement, shall, if possible, draw their attention to the obligation to comply with those provisions of the Convention dealing with respect for cultural property.

Article 6. Distinctive marking of cultural property

In accordance with the provisions of Article 16, cultural property may bear a distinctive emblem so as to facilitate its recognition.

Článek 7. Opatření rázu vojenského

(1) Vysoké smluvní strany se zavazují, že již v době míru pojmu do řádů a pokynů pro své vojsko ustanovení, která by zabezpečila zachovávání této Úmluvy, a že budou již v době míru vstěpovat příslušníkům svých ozbrojených sil úctu ke kultuře a kulturním statkům všech národů.

(2) Zavazují se, že již v době míru připraví nebo ustaví v rámci svých ozbrojených sil služby nebo odborný personál, jehož úkolem bude bdít nad šetřením kulturních statků a spolupracovat s civilními úřady pověřenými zabezpečením těchto statků.

Hlava II. O zvláštní ochraně

Článek 8. Poskytování zvláštní ochrany

(1) Pod zvláštní ochranu může být dán omezený počet krytů určených pro úschovu movitých kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, středisek kulturních památek a jiných nemovitých kulturních statků veliké důležitosti, jestliže:

(a) jsou v dostatečné vzdálenosti od velikého průmyslového střediska a od jakéhokoli důležitého vojenského objektu představujícího citlivý bod, jako je například letiště, rozhlasová stanice, závod pracující pro národní obranu, přístav nebo železniční stanice jisté důležitosti nebo veliká komunikační linie;

(b) se jich neužívá pro vojenské účely.

(2) Rovněž kryt pro movité kulturní statky může být dán pod zvláštní ochranu, ať je umístěn jakkoli, je-li vybudován takovým způsobem, že podle vší pravděpodobnosti nebude moci být poškozen bombardováním.

(3) Za středisko kulturních památek, jehož se užívá pro vojenské účely, se považuje středisko, kterého se používá pro přemísťování vojenských osob nebo materiálu, byť i jen při průjezdu. Totéž platí, provádí-li se tam činnost mající přímý vztah k vojenským operacím, k táboření vojenských osob nebo k výrobě válečného materiálu.

(4) Za užívání pro vojenské účely se nepovažuje dozor nad některým z kulturních statků vypočtených v odstavci (1) prováděný ozbrojenými strážci zvlášť k tomu určenými nebo přítomnost policejních sil při tomto kulturním statku obvykle pověřených zabezpečením veřejného pořádku.

(5) Je-li některý z kulturních statků uvedených v odstavci (1) tohoto článku umístěn u důležitého vojenského objektu ve smyslu uvedeného odstavce, může být přesto dán pod zvláštní ochranu, zaváže-li se vysoká smluvní strana, která o to požádá, že za ozbrojeného konfliktu nebude příslušného objektu žádným způsobem užívat a zejména že z něho odstraní všechnu dopravu, jde-li o přístav, nádraží nebo letiště. V tomto případě má být toto odstranění dopravy organizováno již v době míru.

(6) Zvláštní ochrana se kulturním statkům poskytuje jejich zápisem do Mezinárodního rejstříku kulturních statků pod zvláštní ochranou. Tento zápis může být proveden jen podle ustanovení této Úmluvy a za podmínek stanovených v Prováděcím řádu.

Article 7. Military measures

(1) The High Contracting Parties undertake to introduce in time of peace into their military regulations or instructions such provisions as may ensure observance of the present Convention, and to foster in the members of their armed forces a spirit of respect for the culture and cultural property of all peoples.

(2) The High Contracting Parties undertake to plan or establish in peace-time, within their armed forces, services or specialist personnel whose purpose will be to secure respect for cultural property and to co-operate with the civilian authorities responsible for safeguarding it.

Chapter II. Special protection

Article 8. Granting of special protection

(1) There may be placed under special protection a limited number of refuges intended to shelter movable cultural property in the event of armed conflict, of centers containing monuments and other immovable cultural property of very great importance, provided that they:

(a) are situated at an adequate distance from any large industrial center or from any important military objective constituting a vulnerable point, such as, for example, an aerodrome, broadcasting station, establishment engaged upon work of national defense, a port or railway station of relative importance or a main line of communication;

(b) are not used for military purposes.

(2) A refuge for movable cultural property may also be placed under special protection, whatever its location, if it is so constructed that, in all probability, it will not be damaged by bombs.

(3) A center containing monuments shall be deemed to be used for military purposes whenever it is used for the movement of military personnel or material, even in transit. The same shall apply whenever activities directly connected with military operations, the stationing of military personnel, or the production of war material are carried on within the center.

(4) The guarding of cultural property mentioned in paragraph (1) above by armed custodians specially empowered to do so, or the presence, in the vicinity of such cultural property, of police forces normally responsible for the maintenance of public order shall not be deemed to be used for military purposes.

(5) If any cultural property mentioned in paragraph (1) of the present Article is situated near an important military objective as defined in the said paragraph, it may nevertheless be placed under special protection if the High Contracting Party asking for that protection undertakes, in the event of armed conflict, to make no use of the objective and particularly, in the case of a port, railway station or aerodrome, to divert all traffic there from. In that event, such diversion shall be prepared in time of peace.

(6) Special protection is granted to cultural property by its entry in the "International Register of Cultural Property under Special Protection". This entry shall only be made, in accordance with the provisions of the present Convention and under the conditions provided for in the Regulations for the execution of the Convention.

Článek 9. Imunita kulturních statků pod zvláštní ochranou

Vysoké smluvní strany se zavazují, že zabezpečí imunitu kulturních statků pod zvláštní ochranou tím, že se od jejich zápisu do Mezinárodního rejstříku zdrží jakéhokoli nepřátelského činu vůči nim a kromě případů stanovených v článku 8 odstavci (5) jakéhokoliv užívání těchto statků a jejich okolí pro vojenské účely.

Článek 10. Označení a kontrola

Kulturní statky pod zvláštní ochranou mají být v době ozbrojeného konfliktu opatřeny poznávacím znakem určeným v článku 16 a přístupny mezinárodní kontrole, jak je stanoveno v Prováděcím řádu.

Článek 11. Zrušení imunity

(1) Dopustí-li se jedna z vysokých smluvních stran vzhledem ke statku pod zvláštní ochranou porušení závazků přijatých na základě článku 9, odpůřčí strana je po dobu trvání tohoto porušení zproštěna povinností zabezpečovat imunitu příslušného statku. Avšak kdykoli může, vydá předem výzvu k ukončení tohoto porušení v přiměřené lhůtě.

(2) Kromě případu stanoveného v prvním odstavci tohoto článku může být imunita kulturního statku pod zvláštní ochranou zrušena jen ve výjimečných případech nevyhnutelné vojenské nezbytnosti a jen po dobu trvání této nezbytnosti. Tato nezbytnost může být konstatována jen velitelem útvaru velikostí se rovnajícího nebo přesahujícího divizi. Ve všech případech, kdy to okolnosti dovolí, sdělí se rozhodnutí o zrušení imunity dostatečnou dobu předem odpůřčí straně.

(3) Strana, která ruší imunitu, musí o tom v co nejkratší lhůtě vyrozumět písemně a s udáním důvodů generálního komisaře pro kulturní statky, stanoveného v Prováděcím řádu.

Hlava III. Přeprava kulturních statků

Článek 12. Transport pod zvláštní ochranou

(1) Transport sloužící výlučně přemístění kulturních statků buď uvnitř některého území, nebo do jiného území se může na žádost zúčastněné vysoké smluvní strany konat pod zvláštní ochranou, a to za podmínek stanovených v Prováděcím řádu.

(2) Transport pod zvláštní ochranou se uskutečňuje pod mezinárodním dohledem stanoveným v Prováděcím řádu a je opatřen poznávacím znakem určeným v článku 16.

(3) Vysoké smluvní strany se zdrží jakéhokoli nepřátelského činu vůči transportu pod zvláštní ochranou.

Článek 13. Transport v naléhavých případech

(1) Má-li některá vysoká smluvní strana za to, že bezpečnost určitých kulturních statků vyžaduje jejich přemístění a že naléhavost situace je taková, že nelze provést řízení stanovené v článku 12, a to zejména na počátku ozbrojeného konfliktu, transport může být opatřen

Article 9. Immunity of cultural property under special protection

The High Contracting Parties undertake to ensure the immunity of cultural property under special protection by refraining, from the time of entry in the International Register, from any act of hostility directed against such property and, except for the cases provided for in paragraph (5) of Article 8, from any use of such property or its surroundings for military purposes.

Article 10. Identification and control

During an armed conflict, cultural property under special protection shall be marked with the distinctive emblem described in Article 16, and shall be open to international control as provided for in the Regulations for the execution of the Convention.

Article 11. Withdrawal of immunity

(1) If one of the High Contracting Parties commits, in respect of any item of cultural property under special protection, a violation of the obligations under Article 9, the opposing Party shall, so long as this violation persists, be released from the obligation to ensure the immunity of the property concerned. Nevertheless, whenever possible, the latter Party shall first request the cessation of such violation within a reasonable time.

(2) Apart from the case provided for in paragraph (1) of the present Article, immunity shall be withdrawn from cultural property under special protection only in exceptional cases of unavoidable military necessity, and only for such time as that necessity continues. Such necessity can be established only by the officer commanding a force the equivalent of a division in size or larger. Whenever circumstances permit, the opposing Party shall be notified, a reasonable time in advance, of the decision to withdraw immunity.

(3) The Party withdrawing immunity shall, as soon as possible, so inform the Commissioner-General for cultural property provided for in the Regulations for the execution of the Convention, in writing, stating the reasons.

Chapter III. Transport of cultural property

Article 12. Transport under special protection

(1) Transport exclusively engaged in the transfer of cultural property, whether within a territory or to another territory, may, at the request of the High Contracting Party concerned, take place under special protection in accordance with the conditions specified in the Regulations for the execution of the Convention.

(2) Transport under special protection shall take place under the international supervision provided for in the aforesaid Regulations and shall display the distinctive emblem described in Article 16.

(3) The High Contracting Parties shall refrain from any act of hostility directed against transport under special protection.

Article 13. Transport in urgent cases

(1) If a High Contracting Party considers that the safety of certain cultural property requires its transfer and that the matter is of such urgency that the procedure laid down in Article 12 cannot be followed, especially at the beginning of an armed conflict, the transport may display

poznávacím znakem určeným v článku 16, jestliže se nestal předmětem žádosti o imunitu ve smyslu článku 12 a řečená žádost nebyla zamítnuta. Pokud možno má být odpůřcím stranám o transportu podáno sdělení. Transport směřující na území jiné země nemůže být v žádném případě opatřen poznávacím znakem, nebyla-li mu imunita udělena výslovně.

(2) Vysoké smluvní strany učiní, pokud jim bude možno, nutná zabezpečovací opatření, aby transporty uvedené v odstavci (1) tohoto článku a opatřené poznávacím znakem byly ochraňovány proti nepřátelským činům, které jsou proti nim namířeny.

Článek 14. Imunita před zábořem, ukořistěním a námořním ukořistěním

(1) Imunity před zábořem, ukořistěním a námořním ukořistěním požívají:

(a) kulturní statky, které jsou pod ochranou stanovenou článkem 12 nebo pod ochranou stanovenou článkem 13;

(b) dopravní prostředky sloužící výlučně přemístění těchto statků.

(2) Tento článek v ničem neomezuje právo na prohlídku a kontrolu.

Hlava IV. Personál

Článek 15. Personál

Personálu určeného pro ochranu kulturních statků se musí v zájmu těchto statků šetřit v mezích slučitelných s požadavky bezpečnosti, a padne-li do rukou odpůřcí strany, musí mu být umožněno nadále vykonávat jeho působnost, pokud kulturní statky, které jsou mu svěřeny, padnou rovněž do rukou odpůřcí strany.

Hlava V. Poznávací znak

Článek 16. Znak Úmluvy

(1) Poznávacím znakem Úmluvy je štít dole zahrocený, úhlopříčně rozdělený na čtyři pole barvy královské modře a barvy bílé (štít se skládá ze čtverce barvy královské modře, jehož roh tvoří hrot štítu, a z trojúhelníku barvy královské modře, postaveného nad čtvercem tak, aby na každé straně vznikl jeden bílý trojúhelník).

(2) Znak se používá jednotlivě nebo trojmo v trojúhelníkovém seskupení (jeden znak dole) za podmínek stanovených v článku 17.

Článek 17. Užívání znaku

(1) Poznávacího znaku v trojúhelníkovém seskupení lze používat jen pro:

(a) nemovitě kulturní statky pod zvláštní ochranou;

(b) transporty kulturních statků za podmínek stanovených v člancích 12 a 13;

(c) improvizovaných krytů za podmínek stanovených v Prováděcím řádu.

the distinctive emblem described in Article 16, provided that an application for immunity referred to in Article 12 has not already been made and refused. As far as possible, notification of transfer should be made to the opposing Parties. Nevertheless, transport conveying cultural property to the territory of another country may not display the distinctive” emblem unless immunity has been expressly granted to it.

(2) The High Contracting Parties shall take, so far as possible, the necessary precautions to avoid acts of hostility directed against the transport described in paragraph (1) of the present Article and displaying the distinctive emblem.

Article 14. Immunity from seizure, capture and prize

(1) Immunity from seizure, placing in prize, or capture shall be granted to:

(a) cultural property enjoying the protection provided for in Article 12 or that provided for in Article 13;

(b) the means of transport exclusively engaged in the transfer of such cultural property.

(2) Nothing in the present Article shall limit the right of visit and search.

Chapter IV. Personnel

Article 15. Personnel

As far as is consistent with the interests of security, personnel engaged in the protection of cultural property shall, in the interests of such property, be re-spected and, if they fall into the hands of the opposing Party, shall be allowed to continue to carry out their duties whenever the cultural property for which they are responsible has also fallen into the hands of the opposing Party.

Chapter V. The distinctive emblem

Article 16. Emblem of the convention

(1) The distinctive emblem of the Convention shall take the form of a shield, pointed below, persaltire blue and white (a shield consisting of a royal-blue square, one of the angles of which forms the point of the shield, and of a royal-blue triangle above the square, the space on either side being taken up by a white triangle).

(2) The emblem shall be used alone, or repeated three times in a triangular formation (one shield below), under the conditions provided for in Article 17.

Article 17. Use of the emblem

(1) The distinctive emblem repeated three times may be used only as a means of identification of:

(a) immovable cultural property under special protection;

(b) the transport of cultural property under the conditions provided for in Articles 12 and 13;

(c) improvised refuges, under the conditions provided for in the Regulations for the execution of the Convention.

- (2) Poznávacího znaku lze používat jednotlivě jen pro:
- (a) kulturní statky, které nejsou pod zvláštní ochranou;
 - (b) osoby pověřené kontrolou podle Prováděcího řádu;
 - (c) personál určený pro ochranu kulturních statků;
 - (d) průkazy uvedené v Prováděcím řádu.
- (3) Při ozbrojeném konfliktu je zakázáno používat poznávacího znaku v jiných případech, nežli v těch, které jsou uvedeny v předchozích odstavcích tohoto článku, nebo používat pro jakýkoli účel znaku podobného poznávacímu znaku.
- (4) Poznávací znak nemůže být umístěn na nemovitém kulturním statku bez současného připojení povolení řádně datovaného a podepsaného příslušným úřadem vysoké smluvní strany.

Hlava VI. Rozsah působnosti Úmluvy

Článek 18. Působnost Úmluvy

- (1) Tato Úmluva se bude mimo ustanovení, jež mají nabýt účinnosti již v době míru, provádět za vypovězené války nebo za kteréhokoliv jiného ozbrojeného konfliktu, který vznikne mezi dvěma nebo několika vysokými smluvními stranami, i když válečný stav není uznáván jednou nebo několika z nich.
- (2) Úmluva se bude provádět také ve všech případech úplné nebo částečné okupace území některé vysoké smluvní strany, i když tato okupace nenarazí na žádný vojenský odpor.
- (3) Nemá-li některá z mocností v konfliktu smluvní stranou této Úmluvy, mocnosti, které jsou smluvními stranami Úmluvy, zůstanou přesto ve vzájemných vztazích Úmluvou vázány. Kromě toho budou Úmluvou vázány vůči řečené mocnosti, jestliže tato mocnost prohlásí, že přijímá ustanovení Úmluvy, a pokud je provádí.

Článek 19. Konflikty rázu nikoli mezinárodního

- (1) Za ozbrojeného konfliktu, který nemá mezinárodní ráz a který vznikne na území jedné z vysokých smluvních stran, každá ze stran v konfliktu bude povinna provádět alespoň ta ustanovení této Úmluvy, která se vztahují na šetření kulturních statků.
- (2) Strany v konfliktu budou usilovat o to, aby zvláštními dohodami uvedly v účinnost všechna nebo některá ostatní ustanovení této Úmluvy.
- (3) Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu může stranám v konfliktu nabídnout své služby.
- (4) Provádění předchozích ustanovení nebude mít účinek na právní postavení stran v konfliktu.

Hlava VII. Provádění Úmluvy

Článek 20. Prováděcí řád

Způsob provádění této Úmluvy je určen Prováděcím řádem, který tvoří její nedílnou součást.

- (2) The distinctive emblem may be used alone only as a means of identification of:
- (a) cultural property not under special protection;
 - (b) the persons responsible for the duties of control in accordance with the Regulations for the execution of the Convention;
 - (c) the personnel engaged in the protection of cultural property;
 - (d) the identity cards mentioned in the Regulations for the execution of the Convention.
- (3) During an armed conflict, the use of the distinctive emblem in any other cases than those mentioned in the preceding paragraphs of the present Article, and the use for any purpose whatever of a sign resembling the distinctive emblem, shall be forbidden.
- (4) The distinctive emblem may not be placed on any immovable cultural property unless at the same time there is displayed an authorization duly dated and signed by the competent authority of the High Contracting Party.

Chapter VI. Scope of application of the Convention

Article 18. Application of the Convention

- (1) Apart from the provisions which shall take effect in time of peace, the present Convention shall apply in the event of declared war or of any other armed conflict which may arise between two or more of the High Contracting Parties, even if the state of war is not recognized by, one or more of them.
- (2) The Convention shall also apply to all cases of partial or total occupation of the territory of a High Contracting Party, even if the said occupation meets with no armed resistance.
- (3) If one of the Powers in conflict is not a Party to the present Convention, the Powers which are Parties thereto shall nevertheless remain bound by it in their mutual relations. They shall furthermore be bound by the Convention, in relation to the said Power, if the latter has declared, that it accepts the provisions thereof and so long as it applies them.

Article 19. Conflicts not of an international character

- (1) In the event of an armed conflict not of an international character occurring within the territory of one of the High Contracting Parties, each party to the conflict shall be bound to apply, as, a minimum, the provisions of the present Convention which relate to respect for cultural property.
- (2) The parties to the conflict shall endeavour to bring into force, by means of special agreements, all or part of the other provisions of the present Convention.
- (3) The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may offer its services to the parties to the conflict.
- (4) The application of the preceding provisions shall not affect the legal status of the parties to the conflict.

Chapter VII. Execution of the Convention

Article 20. Regulations for the execution of the Convention

The procedure by which the present Convention is to be applied is defined in the Regulations for its execution, which constitute an integral part thereof.

Článek 21. Ochranné mocnosti

Tato Úmluva a její Prováděcí řád se provádějí za součinnosti ochranných mocností pověřených ochranou zájmů stran v konfliktu.

Článek 22. Smírčí řízení

(1) Ochranné mocnosti poskytují dobré služby ve všech případech, kdy to považují za prospěšné v zájmu kulturních statků, zejména není-li mezi stranami v konfliktu shoda o provádění nebo o výkladu ustanovení této Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu.

(2) Za tím účelem může každá z ochranných mocností na výzvu jedné ze stran, generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu nebo z vlastního podnětu navrhnout stranám v konfliktu schůzku jejich zástupců a zvláště úřadů pověřených ochranou kulturních statků, popřípadě na vhodně zvoleném neutrálním území. Strany v konfliktu jsou povinny vyhovět návrhům na schůzku, které jim byly učiněny. Ochranné mocnosti navrhnou stranám v konfliktu ke schválení osobnost náležející k některé neutrální mocnosti nebo navrženou generálním ředitelem Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, kterážto osobnost se pozve k účasti na této schůzce jakožto předseda.

Článek 23. Pomoc UNESCO

(1) Vysoké smluvní strany mohou požádat Organizaci spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu o technickou pomoc při organizování ochrany jejich kulturních statků nebo v souvislosti s kterýmkoli jiným problémem vyplývajícím z provádění této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu. Organizace poskytuje tuto pomoc v mezích svého programu a svých možností.

(2) Organizace je oprávněna podávat o tom z vlastního podnětu návrhy vysokým smluvním stranám.

Článek 24. Zvláštní dohody

(1) Vysoké smluvní strany mohou sjednávat zvláštní dohody o kterékoli otázce, jejíž zvláštní úpravu považují za žádoucí.

(2) Nelze sjednat žádnou zvláštní dohodu zmenšující ochranu, kterou tato Úmluva zajišťuje kulturním statkům a personálu jim přidělenému.

Článek 25. Šíření Úmluvy

Vysoké smluvní strany se zavazují, že budou ve svých příslušných zemích v době míru i v době ozbrojeného konfliktu co nejvíce šířit znění této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu. Zavazují se zejména, že pojmu jejich studium do vojenského a pokud možno i občanského vyučovacího programu, tak aby se s jejich zásadami mohlo seznámit veškeré obyvatelstvo a obzvláště ozbrojené síly a personál určený pro ochranu kulturních statků.

Article 21. Protecting powers

The present Convention and the Regulations for its execution shall be applied with the co-operation of the Protecting Powers responsible for safeguarding the interests of the Parties to the conflict.

Article 22. Conciliation procedure

(1) The Protecting Powers shall lend their good offices in all cases where they may deem it useful in the interests of cultural property, particularly if there is disagreement between the Parties to the conflict as to the application or interpretation of the provisions of the present Convention or the Regulations for its execution.

(2) For this purpose, each of the Protecting Powers may, either at the invitation of one Party, of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, or on its own initiative, propose to the Parties to the conflict a meeting of their representatives, and in particular of the authorities responsible for the protection of cultural property, if considered appropriate on suitably chosen neutral territory. The Parties to the conflict shall be bound to give effect to the proposals for meeting made to them.

The Protecting Powers shall propose for approval by the Parties to the conflict a person belonging to a neutral Power or a person presented by the Director General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which person shall be invited to take part in such a meeting in the capacity of Chairman.

Article 23. Assistance of UNESCO

(1) The High Contracting Parties may call upon the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization for technical assistance in organizing the protection of their cultural property, or in connexion with any other problem arising out of the application of the present Convention or the Regulations for its execution. The Organization shall accord such assistance within the limits fixed by its programme and by its resources.

(2) The Organization is authorized to make, on its own initiative, proposals on this matter to the High Contracting Parties.

Article 24. Special agreements

(1) The High Contracting Parties may conclude special agreements for all matters concerning which they deem it suitable to make separate provision.

(2) No special agreement may be concluded which would diminish the protection afforded by the present Convention to cultural property and to the personnel engaged in its protection.

Article 25. Dissemination of the Convention

The High Contracting Parties undertake, in time of peace as in time of armed conflict, to disseminate the text of the present Convention and the Regulations for its execution as widely as possible in their respective countries. They undertake, in particular, to include the study thereof in their programmes of military and, if possible, civilian training, so that its principles are made known to the whole population, especially the armed forces and personnel engaged in the protection of cultural property.

Článek 26. Překlady a zprávy

(1) Vysoké smluvní strany si prostřednictvím generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zašlou úřední překlady této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu.

(2) Kromě toho budou vysoké smluvní strany zasílat nejméně jednou za čtyři roky generálnímu řediteli zprávu podávající informace, jež budou považovat za vhodné, o opatřeních, která jejich příslušné úřady učinily, která připravují nebo o nichž uvažují při provádění této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu.

Článek 27. Schůze

(1) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu může se schválením výkonného výboru svolávat schůze zástupců vysokých smluvních stran. Je povinen tak učinit, žádá-li o to alespoň jedna pětina vysokých smluvních stran.

(2) Účelem schůze je, bez újmy kterékoli jiné působnosti svěřené jí Úmluvou nebo jejím Prováděcím řádem, zkoumání problémů týkajících se provádění Úmluvy a jejího Prováděcího řádu a formulování doporučení v této věci.

(3) Schůze může kromě toho provést revizi Úmluvy nebo Prováděcího řádu, je-li zastoupena většina vysokých smluvních stran a v souladu s ustanoveními článku 39.

Článek 28. Trestní opatření

Vysoké smluvní strany se zavazují, že v rámci svého trestního práva učiní všechna nutná opatření, aby byly bez zřetele na státní občanství stíhány a trestním nebo kázeňským sankcím podrobovány osoby, které porušily tuto Úmluvu nebo k tomu daly příkaz.

Závěrečná ustanovení

Článek 29. Jazyky

(1) Tato Úmluva je sepsána v jazyku anglickém, francouzském, ruském a španělském, přičemž všechna čtyři znění mají stejnou platnost.

(2) Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu dá pořídit překlady do ostatních úředních jazyků svého valného shromáždění.

Článek 30. Podpis

Tato Úmluva bude datována dnem 14. května 1954 a zůstane až do dne 31. prosince 1954 otevřena podpisu všech států pozvaných na konferenci, která se konala v Haagu ode dne 21. dubna 1954 do dne 14. května 1954.

Článek 31. Ratifikace

(1) Tato Úmluva je podrobena ratifikaci signatářských států podle jejich příslušného ústavního řízení.

Article 26. Translations reports

(1) The High Contracting Parties shall communicate to one another, through the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, the official translations of the present Convention and of the Regulations for its execution.

(2) Furthermore, at least once every four years, they shall forward to the Director-General a report giving whatever information they think suitable concerning any measures being taken, prepared or contemplated by their respective administrations in fulfillment of the present Convention and of the Regulations for its execution.

Article 27. Meetings

(1) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may, with the approval of the Executive Board, convene meetings of representatives of the High Contracting Parties. He must convene such a meeting if at least one-fifth of the High Contracting Parties so request.

(2) Without prejudice to any other functions which have been conferred on it by the present Convention or the Regulations for its execution, the purpose of the meeting will be to study problems concerning the application of the Convention and of the Regulations for its execution, and to formulate recommendations in respect thereof.

(3) The meeting may further undertake a revision of the Convention or the Regulations for its execution if the majority of the High Contracting Parties are represented, and in accordance with the provisions of Article 39.

Article 28. Sanctions

The High Contracting Parties undertake to take, within the framework of their ordinary criminal jurisdiction, all necessary steps to prosecute and impose penal or disciplinary sanctions upon those persons, of whatever nationality, who commit or order to be committed a breach of the present Convention.

Final provisions

Article 29. Languages

(1) The present Convention is drawn up in English, French, Russian and Spanish, the four texts being equally authoritative.

(2) The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall arrange for translations of the Convention into the other official languages of its General Conference.

Article 30. Signature

The present Convention shall bear the date of 14 May, 1954 and, until the date of 31 December, 1954, shall remain open for signature by all States invited to the Conference which met at The Hague from 21 April, 1954 to 14 May, 1954.

Article 31. Ratification

(1) The present Convention shall be subject to ratification by signatory States in accordance with their respective constitutional procedures.

(2) Ratifikační listiny budou uloženy u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

Článek 32. Přistoupení

Tato Úmluva bude ode dne nabytí účinnosti otevřena přistoupení všech států uvedených v článku 30, pokud nejsou jejími signatáři, jakož i přístupu kteréhokoli jiného státu, který k přístupu vyzve výkonný výbor Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu. Přístup se provede uložením listiny o přístupu u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

Článek 33. Nabytí účinnosti

(1) Tato Úmluva nabude účinnosti tři měsíce poté, kdy bude uloženo pět ratifikačních listin.

(2) Dále nabude účinnosti pro každou vysokou smluvní stranu tři měsíce po uložení její ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

(3) Situace uvedené v článcích 18 a 19 způsobí okamžitou účinnost ratifikací a přístupů uložených stranami v konfliktu před počátkem nebo po počátku nepřátelství nebo okupace. Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu učiní co nejrychlejším způsobem sdělení stanovená v článku 38.

Článek 34. Skutečné provádění

(1) Státy, které budou smluvními stranami Úmluvy v den, kdy nabude účinnosti, učiní každý všechna příslušná opatření, aby byla skutečně prováděna do lhůty šesti měsíců.

(2) Tato lhůta bude činit šest měsíců od uložení ratifikační listiny nebo listiny o přístupu pro všechny státy, které ratifikační listinu nebo listinu o přístupu uloží po dni, kdy Úmluva nabude účinnosti.

Článek 35. Územní dosah Úmluvy

Každá vysoká smluvní strana bude moci v den ratifikace nebo přístupu anebo kdykoli později prohlásit sdělením zasláným generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, že se tato Úmluva bude vztahovat na veškerá území, jejichž mezinárodní styky zajišťuje, nebo na kterékoli z těchto území. Uvedené sdělení nabude účinnosti tři měsíce po obdržení.

Článek 36. Vztah k dřívějším úmluvám

(1) Ve vztazích mezi mocnostmi, které jsou vázány Haagskými úmluvami o zákonech a zvyklostech pozemní války (IV) a o bombardování námořními silami v době války (IX) – ať již jde o úmluvy ze dne 29. července 1899 nebo o úmluvy ze dne 18. října 1907 – a které jsou smluvními stranami této Úmluvy, doplní tato Úmluva výše uvedenou Úmluvu (IX) a Řád připojený k výše uvedené Úmluvě (IV) a nahradí znak určený v článku 5 výše uvedené Úmluvy (IX) znakem určeným v článku 16 této Úmluvy v případech, ve kterých tato Úmluva a její Prováděcí řád stanoví používání tohoto poznávacího znaku.

(2) The instruments of ratification shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 32. Accession

From the date of its entry into force, the present Convention shall be open for accession by all States mentioned in Article 30 which have not signed it, as well as any other State invited to accede by the Executive Board of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 33. Entry into force

(1) The present Convention shall enter into force three months after five instruments of ratification have been deposited.

(2) Thereafter, it shall enter into force, for each High Contracting Party, three months after the deposit of its instrument of ratification or accession.

(3) The situations referred to in Articles 18 and 19 shall give immediate effect to ratifications or accessions deposited by the Parties to the conflict either before or after the beginning of hostilities or occupation. In such cases the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall transmit the communications referred to in Article 38 by the speediest method.

Article 34. Effective application

(1) Each State Party to the Convention on the date of its entry into force shall take all necessary measures to ensure its effective application within a period of six months after such entry into force.

(2) This period shall be six months from the date of deposit of the instruments of ratification or accession for any State which deposits its instrument of ratification or accession after the date of the entry into force of the Convention.

Article 35. Territorial extension of the Convention

Any High Contracting Party may, at the time of ratification or accession, or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, that the present Convention shall extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible. The said notification shall take effect three months after the date of its receipt.

Article 36. Relation to previous conventions

(1) In the relations between Powers which are bound by the Conventions of The Hague concerning the Laws and Customs of War on Land (IV) and concerning Naval Bombardment in Time of War (IX), whether those of 29 July, 1899 or those of 18 October, 1907, and which are Parties to the present Convention, this last Convention shall be supplementary to the aforementioned Convention (IX) and to the Regulations annexed to the aforementioned Convention (IV) and shall substitute for the emblem described in Article 5 of the aforementioned Convention (IX) the emblem described in Article 16 of the present Convention, in cases in which the present Convention and the Regulations for its execution provide for the use of this distinctive emblem.

(2) Ve vztazích mezi mocnostmi, které jsou vázány Washingtonským paktem ze dne 15. dubna 1935 na ochranu uměleckých a vědeckých zařízení a historických památek (Paktem Roerichovým) a které jsou smluvními stranami této Úmluvy, doplní tato Úmluva Pakt Roerichův a nahradí poznávací vlajku určenou v článku III Paktu znakem určeným v článku 16 této Úmluvy v případech, ve kterých tato Úmluva a její Prováděcí řád stanoví používání tohoto poznávacího znaku.

Článek 37. Výpověď

(1) Každá z vysokých smluvních stran bude oprávněna vypovědět tuto Úmluvu vlastním jménem nebo jménem kteréhokoli území, jehož mezinárodní styky zajišťuje.

(2) Výpověď bude sdělena listinou uloženou u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(3) Výpověď nabude účinnosti jeden rok po obdržení listiny o výpovědi. Bude-li však vypovídající strana v okamžiku uplynutí tohoto roku zapletena do ozbrojeného konfliktu, účinek výpovědi zůstane odložen až do konce nepřátelství a v každém případě tak dlouho, pokud nebude skončeno provádění repatriace kulturních statků.

Článek 38. Sdělení

Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu vyrozumí státy uvedené v člancích 30 a 32 jakož i Organizaci spojených národů o uložení všech ratifikačních listin, listin o přístupu nebo o přijetí uvedených v člancích 31, 32 a 39 jakož i o sděleních a výpovědích, stanovených v člancích 35, 37 a 39.

Článek 39. Revize Úmluvy a jejího Prováděcího řádu

(1) Každá z vysokých smluvních stran může navrhopvat změny této Úmluvy a jejího Prováděcího řádu. O každé změně takto navržené bude vyrozuměn generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, který odevzdá její znění všem vysokým smluvním stranám, které současně požádá, aby do čtyř měsíců oznámily:

(a) přejí-li si, aby byla svolána konference na prozkoumání navržené změny;

(b) nebo mají-li v úmyslu přijmout navrženou změnu bez konání konference;

(c) nebo mají-li v úmyslu zamítnout navrženou změnu bez svolání konference.

(2) Generální ředitel odevzdá všem vysokým smluvním stranám odpovědi, které obdrží podle odstavce (1) tohoto článku.

(3) Jestliže všechny vysoké smluvní strany, které ve stanovené lhůtě sdělily podle odstavce (1) písmena (b) tohoto článku své mínění generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, vyrozumějí generálního ředitele, že mají v úmyslu přijmout změnu bez konání konference, generální ředitel podle článku 38 zašle sdělení o jejich rozhodnutí. Změna nabude účinnosti vůči všem vysokým smluvním stranám do devadesáti dnů od tohoto sdělení.

(4) Generální ředitel svolá konferenci vysokých smluvních stran na prozkoumání navržené změny, požádá-li ho o to více než jedna třetina vysokých smluvních stran.

(2) In the relations between Powers which are bound by the Washington Pact of 15 April, 1935 for the Protection of Artistic and Scientific Institutions and of Historic Monuments (Roerich Pact) and which are Parties to the present Convention, the latter Convention shall be supplementary to the Roerich Pact and shall substitute for the distinguishing flag described in Article III of the Pact the emblem defined in Article 16 of the present Convention, in cases in which the present Convention and the Regulations for its execution provide for the use of this distinctive emblem.

Article 37. Denunciation

(1) Each High Contracting Party may denounce the present Convention, on its own behalf, or on behalf of any territory for whose international relations it is responsible.

(2) The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

(3) The denunciation shall take effect one year after the receipt of the instrument of denunciation. However, if, on the expiry of this period, the denouncing Party is involved in an armed conflict, the denunciation shall not take effect until the end of hostilities, or until the operations of repatriating cultural property are completed, whichever is the later.

Article 38. Notifications

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States referred to in Articles 30 and 32, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, accession or acceptance provided for in Articles 31, 32 and 39 and of the notifications and denunciations provided for respectively in Articles 35, 37 and 39.

Article 39. Revision of the Convention and of the Regulations for its execution

(1) Any High Contracting Party may propose amendments to the present Convention or the Regulations for its execution. The text of any proposed amendment shall be communicated to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization who shall transmit it to each High Contracting Party with the request that such Party reply within four months stating whether it:

(a) desires that a Conference be convened to consider the proposed amendment;

(b) favours the acceptance of the proposed amendment without a Conference; or

(c) favours the rejection of the proposed amendment without a Conference.

(2) The Director-General shall transmit the replies, received under paragraph (1) of the present Article, to all High Contracting Parties.

(3) If all the High Contracting Parties which have, within the prescribed time-limit, stated their views to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, pursuant to paragraph (1), (b) of this Article, inform him that they favour acceptance of the amendment without a Conference, notification of their decision shall be made by the Director-General in accordance with Article 38. The amendment shall become effective for all the High Contracting Parties on the expiry of ninety days from the date of such notification.

(4) The Director-General shall convene a Conference of the High Contracting Parties to consider the proposed amendment if requested to do so by more than one-third of the High Contracting Parties.

(5) Změny Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu prováděné podle předchozího odstavce nabudou účinnosti, teprve až se na nich jednomyslně usnesou vysoké smluvní strany na konferenci zastoupené a až budou přijaty každou z vysokých smluvních stran.

(6) Vysoké smluvní strany provedou přijetí změn Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu, na nichž se usnesla konference uvedená v odstavcích (4) a (5), uložením úřední listiny u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(7) Po nabytí účinnosti změn této Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu zůstane jen takto pozměněné znění řečené Úmluvy nebo jejího Prováděcího řádu otevřeno ratifikací nebo přistoupením.

Článek 40. Zápís do rejstříku

Podle článku 102 Charty Organizace spojených národů bude tato Úmluva na žádost generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zapsána do rejstříku u sekretariátu Spojených národů.

Na důkaz toho podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tuto Úmluvu.

Dáno v Haagu dne 14. května 1954 v jediném vyhotovení, které bude uloženo v archivu Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu a jehož ověřené opisy budou odevdány všem státům uvedeným v člancích 30 a 32 jakož i Organizaci spojených národů.

(5) Amendments to the Convention or to the Regulations for its execution, dealt with under the provisions of the preceding paragraph, shall enter into force only after they have been unanimously adopted by the High Contracting Parties represented at the Conference and accepted by each of the High Contracting Parties.

(6) Acceptance by the High Contracting Parties of amendments to, the Convention or to the Regulations for its execution, which have been adopted by the Conference mentioned in paragraphs (4) and (5), shall be effected by the deposit of a formal instrument with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

(7) After the entry into force of amendments to the present Convention or to the Regulations for its execution, only the text of the Convention or of the Regulations for its execution thus amended shall remain open for ratification or accession.

Article 40. Registration

In accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations, the present Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

In Faith Whereof the undersigned, duly authorized, have signed the present Convention.

Done at The Hague, this fourteenth day of May, 1954, in a single copy which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in Articles 30 and 32 as well as to the United Nations.

PROVÁDĚCÍ ŘÁD ÚMLUVY NA OCHRANU KULTURNÍCH STATKŮ ZA OZBROJENÉHO KONFLIKTU

Haag, Nizozemí, 14. května 1954

Hlava I. Kontrola

Článek 1. Mezinárodní seznam osobností

Jakmile Úmluva nabude účinnosti, generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu vypracuje mezinárodní seznam všech osobností, označených vysokými smluvními stranami za schopné k výkonu působnosti generálního komisaře pro kulturní statky. Tento seznam se bude na podnět generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu periodicky přezkoumávat podle žádostí vysokých smluvních stran.

Článek 2. Organizace kontroly

Jakmile je některá vysoká smluvní strana účastna ozbrojeného konfliktu, na nějž se vztahuje článek 18 Úmluvy,

- (a) jmenuje představitele pro kulturní statky, které jsou na jejím území; má-li obsazeno jiné území, je povinna jmenovat zvláštního představitele pro kulturní statky, které tam jsou;
- (b) ochranná mocnost každé odpůrčí strany této vysoké smluvní strany jmenuje u ní podle níže uvedeného článku 3 své delegáty;
- (c) u této vysoké smluvní strany je podle níže uvedeného článku 4 jmenován generální komisař pro kulturní statky.

Článek 3. Jmenování delegátů ochranných mocností

Ochranná mocnost jmenuje své delegáty z řad členů svého diplomatického či konzulárního personálu nebo se souhlasem strany, u níž budou pověřeni, z řad jiných osob.

Článek 4. Jmenování generálního komisaře

- (1) Generální komisař pro kulturní statky se vybírá z mezinárodního seznamu osobností společnou dohodou strany, u níž bude pověřen a ochranných mocností odpůrčích stran.
- (2) Jestliže se strany nedohodnou do tří týdnů po zahájení jednání o této otázce, požádají předsedu Mezinárodního soudního dvora, aby jmenoval generálního komisaře, který přistoupí k výkonu svých povinností, teprve až obdrží souhlas strany, u níž má být pověřen.

REGULATIONS FOR THE EXECUTION OF THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF CULTURAL PROPERTY IN THE EVENT OF ARMED CONFLICT

Hague, Netherland, 14 May 1954

Chapter I. Control

Article 1. International list of persons

On the entry into force of the Convention, the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall compile an international list consisting of all persons nominated by the High Contracting Parties as qualified to carry out the functions of Commissioner-General for Cultural Property. On the initiative of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, this list shall be periodically revised on the basis of requests formulated by the High Contracting Parties.

Article 2. Organization of control

As soon as any High Contracting Party is engaged in an armed conflict to which Article 18 of the Convention applies:

- (a) It shall appoint a representative for cultural property situated in its territory; if it is in occupation of another territory, it shall appoint a special representative for cultural property situated in that territory;
- (b) The Protecting Power acting for each of the Parties in conflict with such High Contracting Party shall appoint delegates accredited to the latter in conformity with Article 3 below;
- (c) A Commissioner-General for Cultural Property shall be appointed to such High Contracting Party in accordance with Article 4.

Article 3. Appointment of delegates of Protecting Powers

The Protecting Power shall appoint its delegates from among the members of its diplomatic or consular staff or, with the approval of the Party to which they will be accredited, from among other persons.

Article 4. Appointment of Commissioner-General

- (1) The Commissioner-General for Cultural Property shall be chosen from the international list of persons by joint agreement between the Party to which he will be accredited and the Protecting Powers acting on behalf of the opposing Parties.
- (2) Should the Parties fail to reach agreement within three weeks from the beginning of their discussions on this point, they shall request the President of the International Court of Justice to appoint the Commissioner-General, who shall not take up his duties until the Party to which he is accredited has approved his appointment.

Článek 5. Působnost delegátů

Delegáti ochranných mocností zjišťují porušení Úmluvy, vyšetřují se souhlasem strany, u níž jsou pověřeni, okolnosti, za nichž porušení nastala, činí na místě zákroky, aby ustala a je-li toho třeba, vyzumívají o nich generálního komisaře. Informují ho o své činnosti.

Článek 6. Působnost generálního komisaře

(1) Generální komisař pro kulturní statky projednává s představitelem strany, u níž je pověřen, a se zúčastněnými delegáty otázky, o nichž je uvědoměn, pokud jde o provádění Úmluvy.

(2) Má oprávnění rozhodovat a jmenovat v případech stanovených tímto Řádem.

(3) Se souhlasem strany, u níž je pověřen, má právo nařídít vyšetřování nebo je sám řídit.

(4) Podniká u stran v konfliktu anebo u jejich ochranných mocností všechny zákroky, které považuje za účelné pro provádění této Úmluvy.

(5) Vypracovává nutné zprávy o provádění Úmluvy a zasílá je zúčastněným stranám, jakož i jejich ochranným mocnostem. Jejich opisy odevzdává generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, který může používat pouze jejich technických údajů.

(6) Není-li ochranné mocnosti, vykonává generální komisař působnost přičtenou ochranné mocnosti v článcích 21 a 22 Úmluvy.

Článek 7. Inspektoři a znalci

(1) Kdykoliv to generální komisař pro kulturní statky uzná za nutné, a to na žádost zúčastněných delegátů nebo po poradě s nimi, navrhne straně, u níž je pověřen, ke schválení osobu ve funkci inspektora pro kulturní statky, pověřeného úkolem předem stanoveným. Inspektor je odpovědný pouze generálnímu komisaři.

(2) Generální komisař, delegáti a inspektoři mohou použít služeb znalců, kteří rovněž budou navrženi ke schválení straně uvedené v odstavci (1).

Článek 8. Výkon kontrolní mise

Generální komisaři pro kulturní statky, delegáti ochranných mocností, inspektoři a znalci nesmějí v žádném případě překročit meze své funkce. Zvláště musejí brát v úvahu nutnost ochrany vysoké smluvní strany, u níž jsou pověřeni, a mít ohled za všech okolností na takové požadavky vojenské situace, jaké jim sdělí řečená vysoká smluvní strana.

Článek 9. Nahrazení ochranných mocností

Jestliže jedna ze stran v konfliktu nepoužívá vůbec nebo již nepoužívá služeb ochranné mocnosti, může být požádán některý neutrální stát o převzetí funkcí ochranné mocnosti ke jmenování generálního komisaře pro kulturní statky podle ustanovení článku 4. Generální komisař takto jmenovaný případně svěřuje inspektorům funkce delegátů ochranných mocností, stanovené tímto Řádem.

Article 5. Functions of delegates

The delegates of the Protecting Powers shall take note of violations of the Convention, investigate, with the approval of the Party to which they are accredited, the circumstances in which they have occurred, make representations locally to secure their cessation and, if necessary, notify the Commissioner-General of such violations. They shall keep him informed of their activities.

Article 6. Functions of the Commissioner-General

(1) The Commissioner-General for Cultural Property shall deal with all matters referred to him in connexion with the application of the Convention, in conjunction with the representative of the Party to which he is accredited and with the delegates concerned.

(2) He shall have powers of decision and appointment in the cases specified in the present Regulations.

(3) With the agreement of the Party to which he is accredited, he shall have the right to order an investigation or to, conduct it himself.

(4) He shall make any representations to the Parties to the conflict or to their Protecting Powers which he deems useful for the application of the Convention.

(5) He shall draw up such reports as may be necessary on the application of the Convention and communicate them to the Parties concerned and to their Protecting Powers. He shall send copies to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, who may make use only of their technical contents.

(6) If there is no Protecting Power, the Commissioner-General shall exercise the functions of the Protecting Power as laid down in Articles 21 and 22 of the Convention.

Article 7. Inspectors and experts

(1) Whenever the Commissioner-General for Cultural Property considers it necessary, either at the request of the delegates concerned or after consultation with them, he shall propose, for the approval of the Party to which he is accredited, an inspector of cultural property to be charged with a specific mission. An inspector shall be responsible only to the Commissioner-General.

(2) The Commissioner-General, delegates and inspectors may have recourse to the services of experts, who will also be proposed for the approval of the Party mentioned in the preceding paragraph.

Article 8. Discharge of the mission of control

The Commissioners-General for Cultural Property, delegates of the Protecting Powers, inspectors and experts shall in no case exceed their mandates. In particular, they shall take account of the security needs of the High Contracting Party to which they are accredited and shall in all circumstances act in accordance with the requirements of the military situation as communicated to them by that High Contracting Party.

Article 9. Substitutes for Protecting Powers

If a Party to the conflict does not benefit or ceases to benefit from the activities of a Protecting Power, a neutral State may be asked to undertake those functions of a Protecting Power which concern the appointment of a Commissioner-General for Cultural Property in accordance with the procedure laid down in Article 4 above. The Commissioner-General thus appointed shall, if need be, entrust to inspectors the functions of delegates of Protecting Powers as specified in the present Regulations.

Článek 10. Náklady

Odměnu a výlohy generálního komisaře pro kulturní statky, inspektorů a znalců nese strana, u níž jsou pověřeni; o odměně a úhradě výloh delegátů ochranných mocností se dohodnou ty mocnosti a státy, jejichž zájmy hájí.

Hlava II. Zvláštní ochrana

Článek 11. Improvizované kryty

(1) Jestliže jedna z vysokých smluvních stran je za ozbrojeného konfliktu nucena nepředvídanými okolnostmi zřítit improvizovaný kryt a přeje-li si, aby byl dán pod zvláštní ochranu, sdělí to okamžitě generálnímu komisaři, který je u ní pověřen.

(2) Má-li generální komisař za to, že okolnosti a důležitost kulturních statků, ukrytých v tomto improvizovaném krytu, odůvodňují takové opatření, může zmocnit vysokou smluvní stranu, aby ho označila poznávacím znakem, stanoveným v článku 16 Úmluvy. Své rozhodnutí sdělí neprodleně zúčastněným delegátům ochranných mocností, z nichž každý může během třiceti dnů nařídít okamžitě sejmutí znaku.

(3) Jakmile se tito delegáti dohodli nebo jestliže lhůta třiceti dnů uplyne, aniž některý ze zúčastněných delegátů podá námitku, a jestliže improvizovaný kryt splňuje podle názoru generálního komisaře podmínky uvedené v článku 8 Úmluvy, generální komisař požádá generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu o zapsání krytu do rejstříku kulturních statků pod zvláštní ochranou.

Článek 12. Mezinárodní rejstřík kulturních statků pod zvláštní ochranou

(1) Zřizuje se Mezinárodní rejstřík kulturních statků pod zvláštní ochranou.

(2) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu tento rejstřík vede. Opisy zasílá generálnímu tajemníku Organizace spojených národů jakož i vysokým smluvním stranám.

(3) Rejstřík je rozdělen na kapitoly, každá z nich zní na jméno jedné z vysokých smluvních stran. Každá kapitola je rozdělena na tři odstavce s názvy: kryty, památková střediska, ostatní nemovitě kulturní statky. Generální ředitel určí údaje, které mají být v každé kapitole obsaženy.

Článek 13. Žádosti o zápis

(1) Každá z vysokých smluvních stran může předkládat generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu žádosti o zápis určitých krytů, památkových středisek nebo ostatních nemovitých kulturních statků, ležících na jejím území, do rejstříku. V těchto žádostech uvádí údaje o umístění těchto statků a potvrzuje, že splňují podmínky stanovené v článku 8 Úmluvy.

(2) V případě okupace může okupační mocnost předložit žádost o zápis.

Article 10. Expenses

The remuneration and expenses of the Commissioner-General for Cultural Property, inspectors and experts shall be met by the Party to which they are accredited. Remuneration and expenses of delegates of the Protecting Powers shall be subject to agreement between those Powers and the States whose interests they are safeguarding.

Chapter II. Special protection

Article 11. Improvised refuges

(1) If during an armed conflict any High Contracting Party is induced by unforeseen circumstances to set up an improvised refuge and desires that it should be placed under special protection, it shall communicate this fact forthwith to the Commissioner-General accredited to that Party.

(2) If the Commissioner-General considers that such a measure is justified by the circumstances and by the importance of the cultural property sheltered in this improvised refuge, he may authorize the High Contracting Party to display on such refuge the distinctive emblem defined in Article 16 of the Convention. He shall communicate his decision without delay to the delegates of the Protecting Powers who are concerned, each of whom may, within a time limit of 30 days, order the immediate withdrawal of the emblem.

(3) As soon as such delegates have signified their agreement or if the time limit of 30 days has passed without any of the delegates concerned having made an objection, and if, in the view of the Commissioner-General, the refuge fulfils the conditions laid down in Article 8 of the Convention, the Commissioner-General shall request the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization to enter the refuge in the Register of Cultural Property under Special Protection.

Article 12. International Register of Cultural Property under Special Protection

(1) An International Register of Cultural Property under Special Protection” shall be prepared.

(2) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall maintain this Register. He shall furnish copies to the Secretary-General of the United Nations and to the High Contracting Parties.

(3) The Register shall be divided into sections, each in the name of a High Contracting Party. Each section shall be subdivided into three paragraphs, headed: Refuges, Centers containing Monuments, Other Immovable Cultural Property. The Director-General shall determine what details each section shall contain.

Article 13. Requests for registration

(1) Any High Contracting Party may submit to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization an application for the entry in the Register of certain refuges, centers containing monuments or other immovable cultural property situated within its territory. Such application shall contain a description of the location of such property and shall certify that the property complies with the provisions of Article 8 of the Convention.

(2) In the event of occupation, the Occupying Power shall be competent to make such application.

(3) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu neodkladně zašle opis žádostí o zápis každé z vysokých smluvních stran.

Článek 14. Námitka

(1) Každá z vysokých smluvních stran může podat námitku proti zápisu některého kulturního statku dopisem, adresovaným generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu. Tento dopis mu musí dojít do čtyř měsíců ode dne, kdy odeslal opis žádosti o zápis.

(2) Takováto námitka musí být odůvodněna. Důvodem může být jedině, že:

(a) statek není statkem kulturním;

(b) nejsou splněny podmínky uvedené v článku 8 této Úmluvy.

(3) Generální ředitel zašle neprodleně po jedné kopii dopisu obsahujícího námitku vysokým smluvním stranám. Dotáže se popřípadě na názor Mezinárodního výboru pro památky, umělecká, historická a archeologická místa a mimo to, uzná-li to za vhodné, i kteréhokoli kvalifikovaného orgánu nebo osoby.

(4) Generální ředitel nebo vysoká smluvní strana, která žádala o zápis, může činit u vysokých smluvních stran, které podaly námitku, jakékoli vhodné kroky, aby námitka byla vzata zpět.

(5) Jestliže se některá vysoká smluvní strana, která předtím v době míru žádala o zápis kulturního statku do rejstříku, dostane do ozbrojeného konfliktu dříve, než je tento zápis proveden, zapíše generální ředitel tento kulturní statek neprodleně do rejstříku, a to prozatímně, než bude potvrzena, vzata zpět, nebo zrušena každá námitka, která bude moci nebo mohla být podána.

(6) Nedostane-li generální ředitel do šesti měsíců ode dne, kdy obdržel dopis obsahující námitku od vysoké smluvní strany, která námitku podala, zprávu oznamující, že ji vzala zpět, může vysoká smluvní strana, která podala žádost o zápis, použít arbitráže podle odstavce (7).

(7) Žádost o arbitráž musí být podána nejpozději do jednoho roku po dni, kdy generální ředitel obdržel dopis obsahující námitku. Každá ze sporných stran určí jednoho rozhodce. Bylo-li proti žádosti o zápis podáno více námitek, vysoké smluvní strany, které námitku podaly, určí společně jednoho rozhodce. Oba rozhodci si zvolí vrchního rozhodce z mezinárodního seznamu podle článku (1) tohoto Řádu; nemohou-li se na této volbě dohodnout, požádají předsedu Mezinárodního soudu, aby jmenoval vrchního rozhodce, který nemusí nezbytně být vybrán z mezinárodního seznamu. Takto utvořený rozhodčí orgán si stanoví vlastní postup řízení; jeho rozhodnutí jsou konečná.

(8) Každá z vysokých smluvních stran může prohlásit, vyvstane-li nějaký spor, na němž je zúčastněna, že si nepřeje použít rozhodčího řízení podle odstavce (7). V takovém případě generální ředitel předloží námitku proti žádosti o zápis vysokým smluvním stranám. Námitka je potvrzena jen tehdy, rozhodnou-li o tom vysoké smluvní strany dvoutřetinovou většinou hlasů. Hlasování se provádí dopisem, ledaže by generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, pokládaje za nutné svolat schůzi na základě zmocnění daného mu článkem 27 Úmluvy, přistoupil ke svolání této schůze. Rozhodne-li generál-

(3) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall, without delay, send copies of applications for registration to each of the High Contracting Parties.

Article 14. Objections

(1) Any High Contracting Party may, by letter addressed to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, lodge an objection to the registration of cultural property. This letter must be received by him within four months of the day on which he sent a copy of the application for registration.

(2) Such objection shall state the reasons giving rise to it, the only, valid grounds being that:

(a) the property is not cultural property;

(b) the property does not comply with the conditions mentioned in Article 8 of the Convention.

(3) The Director-General shall send a copy of the letter of objection to the High Contracting Parties without delay. He shall, if necessary, seek the advice of the International Committee on Monuments, Artistic and Historical Sites and Archaeological Excavations and also, if he thinks fit, of any other competent organization or person.

(4) The Director-General, or the High Contracting Party requesting registration, may make whatever representations they deem necessary to the High Contracting Parties which lodged the objection, with a view to causing the objection to be withdrawn.

(5) If a High Contracting Party which has made an application for registration in time of peace becomes involved in an armed conflict before the entry has been made, the cultural property concerned shall at once be provisionally entered in the Register, by the Director-General, pending the confirmation, withdrawal or cancellation of any objection that may be, or may have been, made.

(6) If, within a period of six months from the date of receipt of the letter of objection, the Director-General has not received from the High Contracting Party lodging the objection a communication stating that it has been withdrawn, the High Contracting Party applying for registration may request arbitration in accordance with the procedure in the following paragraph.

(7) The request for arbitration shall not be made more than one year after the date of receipt by the Director-General of the letter of objection. Each of the two Parties to the dispute shall appoint an arbitrator. When more than one objection has been lodged against an application for registration, the High Contracting Parties which have lodged the objections shall, by common consent, appoint a single arbitrator. These two arbitrators shall select a chief arbitrator from the international list mentioned in Article 1 of the present Regulations. If such arbitrators cannot agree upon their choice, they shall ask the President of the International Court of Justice to appoint a chief arbitrator who need not necessarily be chosen from the international list. The arbitral tribunal thus constituted shall fix its own procedure. There shall be no appeal from its decisions.

(8) Each of the High Contracting Parties may declare, whenever a dispute to which it is a Party arises, that it does not wish to apply the arbitration procedure provided for in the preceding paragraph. In such cases, the objection to an application for registration shall be submitted by the Director-General to the High Contracting Parties. The objection will be confirmed only

ní ředitel, že hlasování bude provedeno dopisem, vyzve vysoké smluvní strany, aby mu zaslaly svůj hlas v zapečetěném dopise do šesti měsíců ode dne, kdy byly k hlasování vyzvány.

Článek 15. Zápis

(1) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zapíše do rejstříku pod pořadovým číslem každý kulturní statek, o jehož zápis bylo požádáno, nebyla-li proti této žádosti ve lhůtě stanovené prvním odstavcem článku 14 podána námitka.

(2) Byla-li podána námitka, kromě případů podle článku 14 odstavce (5), provede generální ředitel zápis statku do rejstříku jen tehdy, byla-li námitka odvolána, nebo nebyla-li potvrzena po řízení podle článku 14 odstavce (7) nebo po řízení podle odstavce (8) téhož článku.

(3) V případě uvedeném v článku 11 odstavci (3) provede generální ředitel zápis na žádost generálního komisaře pro kulturní statky.

(4) Generální ředitel zašle bezodkladně generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, vysokým smluvním stranám a na žádost strany, která požádala o zápis, všem ostatním státům, uvedeným v článku 30 a 32 Úmluvy, po jednom ověřeném opisu každého zápisu, který byl v rejstříku proveden. Zápis nabývá účinnosti třicet dní po odeslání těchto opisů.

Článek 16. Vymazání

(1) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zařídí vymazání kulturního statku z rejstříku:

(a) na žádost vysoké smluvní strany, na jejímž území kulturní statek leží,

(b) jestliže vysoká smluvní strana, která předtím žádala o zápis, Úmluvu vypověděla a jestliže tato výpověď nabyla účinnosti,

(c) v případě uvedeném v článku 14 odstavci (5), byla-li námitka potvrzena po řízení podle článku 14 odstavce (7) nebo po řízení podle odstavce (8) téhož článku.

(2) Generální ředitel zašle neprodleně generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů i všem státům, které obdržely opis zápisu, po jednom ověřeném opisu každého výmazu z rejstříku. Vymazání nabývá účinnosti třicet dní po odeslání těchto opisů.

Hlava III. Přeprava kulturních statků

Článek 17. Postup pro získání imunity

(1) Žádost podle článku 12 odstavce (1) Úmluvy se zasílá generálnímu komisaři pro kulturní statky. Musí být odůvodněna a musí uvádět přibližné množství kulturních statků, které mají být přepraveny a jejich důležitost, dosavadní umístění těchto statků, jejich předpokládané

if the High Contracting Parties so decide by a two-third majority of the High Contracting Parties voting. The vote shall be taken by correspondence, unless the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization deems it essential to convene a meeting under the powers conferred upon him by Article 27 of the Convention. If the Director-General decides to proceed with the vote by correspondence, he shall invite the High Contracting Parties to transmit their votes by sealed letter within six months from the day on which they were invited to do so.

Article 15. Registration

(1) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall cause to be entered in the Register, under a serial number, each item of property for which application for registration is made, provided that he has not received an objection within the time-limit prescribed in paragraph (1) of Article 14.

(2) If an objection has been lodged, and without prejudice to the provision of paragraph (5) of Article 14, the Director-General shall enter property in the Register only if the objection has been withdrawn or has failed to be confirmed following the procedures laid down in either paragraph (7) or paragraph (8) of Article 14.

(3) Whenever paragraph (3) of Article 11 applies, the Director-General shall enter property in the Register if so requested by the Commissioner-General for Cultural Property.

(4) The Director-General shall send without delay to the Secretary-General of the United Nations, to the High Contracting Parties, and, at the request of the Party applying for registration, to all other States referred to in Articles 30 and 32 of the Convention, a certified copy of each entry in the Register. Entries shall become effective thirty days after despatch of such copies.

Article 16. Cancellation

(1) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall cause the registration of any property to be cancelled:

(a) at the request of the High Contracting Party within whose territory the cultural property is situated;

(b) if the High Contracting Party which requested registration has denounced the Convention, and when that denunciation has taken effect;

(c) in the special case provided for in Article 14 paragraph (5), when an objection has been confirmed following the procedures mentioned either in paragraph (7) or in paragraph (8) or Article 14.

(2) The Director-General shall send without delay, to the Secretary-General of the United Nations and to all States which received a copy of the entry in the Register, a certified copy of its cancellation. Cancellation shall take effect thirty days after the despatch of such copies.

Chapter III. Transport of cultural property

Article 17. Procedure to obtain immunity

(1) The request mentioned in paragraph (1) of Article 12 of the Convention shall be addressed to the Commissioner-General for Cultural Property. It shall mention the reasons on which it is based and specify the approximate number and the importance of the objects to be transferred,

nové umístění, dopravní prostředky, trasu, po níž bude transport uskutečněn, předpokládané datum transportu a všechny ostatní potřebné informace.

(2) Jestliže generální komisař, vyslechnuv názory, které uzná za vhodné, má za to, že tento převoz je odůvodněný, poradí se se zúčastněnými delegáty ochranných mocností o zamýšleném způsobu jeho provedení. Po této poradě uvědomí o transportu zúčastněné strany v konfliktu a připojí veškeré potřebné informace.

(3) Generální komisař jmenuje jednoho nebo více inspektorů, kteří se přesvědčí, že v transportu jsou pouze kulturní statky uvedené v žádosti, že je prováděn schváleným způsobem a že je opatřen poznávacím znakem; tento inspektor nebo tito inspektoři doprovázejí transport až na místo určení.

Článek 18. Přeprava do ciziny

Provádí-li se převoz pod zvláštní ochranou na území jiné země, řídí se nejen článkem 12 Úmluvy a článkem 17 tohoto Řádu, nýbrž i těmito ustanoveními:

(a) pokud budou kulturní statky na území jiného státu, bude tento stát jejich depozitářem. Zajistí jim alespoň takovou péči, jakou věnuje vlastním kulturním statkům obdobné důležitosti;

(b) depozitářský stát vrátí tyto statky teprve po ukončení konfliktu; vrácení bude uskutečněno do šesti měsíců od podání příslušné žádosti;

(c) během transportů, za sebou následujících, a pokud budou na území jiného státu, budou kulturní statky vyňaty z jakéhokoli zabavení a nebude jich moci být použito ani deponentem ani depozitářem. Bude-li to však nutné pro ochranu těchto statků, může depozitář se souhlasem deponenta zařídít převoz těchto statků na území třetí země, a to za podmínek, stanovených v tomto článku;

(d) v žádosti o poskytnutí zvláštní ochrany musí být uvedeno, že stát, na jehož území transport směřuje, přijímá ustanovení tohoto článku.

Článek 19. Okupované území

Přepравuje-li některá vysoká smluvní strana, okupující území jiné vysoké smluvní strany, kulturní statky do krytu, umístěného jinde na tomto území, a nemůže dodržovat postup, stanovený v článku 17 tohoto Řádu, není tato přeprava považována za zpronevěření ve smyslu článku 4 Úmluvy, jestliže generální komisař pro kulturní statky potvrdí písemně po předchozí poradě s obvyklým ochranným personálem, že tento transport byl vynucen okolnostmi.

Hlava IV. Poznávací znak

Článek 20. Umístění znaku

(1) Umístění poznávacího znaku a stupeň jeho viditelnosti jsou ponechány úvaze příslušných úřadů každé vysoké smluvní strany. Znak může být umístěn zvláště na praporech nebo pás-

their present location, the location now envisaged, the means of transport to be used, the route to be followed, the date proposed for the transfer, and any other relevant information.

(2) If the Commissioner-General, after taking such opinions as he deems fit, considers that such transfer is justified, he shall consult those delegates of the Protecting Powers who are concerned, on the measures proposed for carrying it out. Following such consultation, he shall notify the Parties to the conflict concerned of the transfer, including in such notification all useful information.

(3) The Commissioner-General shall appoint one or more inspectors, who shall satisfy themselves that only the property stated in the request is to be transferred and that the transport is to be by the approved methods and bears the distinctive emblem. The inspector or inspectors shall accompany the property to its destination.

Article 18. Transport abroad

Where the transfer under special protection is to the territory of another country, it shall be governed not only by Article 12 of the Convention and by Article 17 of the present Regulations, but by the following further provisions:

(a) while the cultural property remains on the territory of another State, that State shall be its depositary and shall extend to it as great a measure of care as that which it bestows upon its own cultural property of comparable importance;

(b) the depositary State shall return the property only on the cessation of the conflict; such return shall be effected within six months from the date on which it was requested;

(c) during the various transfer operations, and while it remains on the territory of another State, the cultural property shall be exempt from confiscation and may not be disposed of either by the depositor or by the depositary. Nevertheless, when the safety of the property requires it, the depositary may, with the assent of the depositor, have the property transported to the territory of a third country, under the conditions laid down in the present Article;

(d) the request for special protection shall indicate that the State to whose territory the property is to be transferred accepts the provisions of the present Article.

Article 19. Occupied territory

Whenever a High Contracting Party occupying territory of another High Contracting Party transfers cultural property to a refuge situated elsewhere in that territory, without being able to follow the procedure provided for in Article 17 of the Regulations, the transfer in question shall not be regarded as misappropriation within the meaning of Article 4 of the Convention, provided that the Commissioner-General for Cultural Property certifies in writing, after having consulted the usual custodians, that such transfer was rendered necessary by circumstances.

Chapter IV. The distinctive emblem

Article 20. Affixing of the emblem

(1) The placing of the distinctive emblem and its degree of visibility shall be left to the discretion of the competent authorities of each High Contracting Party. It may be displayed on

kách na rukávě. Může být na nějakém předmětu namalován nebo zobrazen jakýmkoli vhodným způsobem.

(2) V případě ozbrojeného konfliktu musí být však znak umístěn na transportech podle článků 12 a 13 Úmluvy (příčemž se nevylučuje případné dokonalejší označení) tak, aby byl ve dne dobře viditelný jak ze vzduchu, tak ze země. Musí být dobře viditelný ze země, je-li umístěn:

- (a) v pravidelných vzdálenostech, dostatečných k jasnému označení obvodu památkového střediska pod zvláštní ochranou,
- (b) na vchodech k ostatním nemovitým kulturním statkům pod zvláštní ochranou.

Článek 21 Identifikace osob

(1) Osoby uvedené v článku 17 odstavci (2) pododstavcích (b) a (c) Úmluvy mohou nosit na rukávě pásku, označenou poznávacím znakem, vydanou příslušnými úřady a opatřenou jejich razítkem.

(2) Tyto osoby mají zvláštní legitimaci, opatřenou poznávacím znakem. V této legitimaci je uvedeno alespoň jméno a příjmení, datum narození, titul nebo hodnost a funkce příslušné osoby. Legitimace je opatřena fotografií majitele a kromě toho buď jeho podpisem, nebo otisky prstů, nebo obojím. Je též opatřena suchou pečetí příslušných úřadů.

(3) Každá z vysokých smluvních stran vydá svůj vzor legitimace podle vzoru uvedeného v příloze k tomuto Prováděcímu řádu. vysoké smluvní strany si sdělí navzájem, který vzor přijaly. Každá legitimace je vydána pokud možno alespoň ve dvou vyhotoveních, z nichž jedno si ponechá mocnost, která ji vydala.

(4) Osobám výše uvedeným nemůže být bez zákonných důvodů ani odebrána legitimace, ani nemohou být zbaveny práva nosit na rukávě pásku.

flags or armlets; it may be painted on an object or represented in any other appropriate form.

(2) However, without prejudice to any possible fuller markings, the emblem shall, in the event of armed conflict and in the cases mentioned in Articles 12 and 13 of the Convention, be placed on the vehicles of transport so as to be clearly visible in daylight from the air as well as from the ground. The emblem shall be visible from the ground:

- (a) at regular intervals sufficient to indicate clearly the perimeter of a centre containing monuments under special protection;
- (b) at the entrance to other immovable cultural property under special protection.

Article 21. Identification of persons

(1) The persons mentioned in Article 17, paragraph (2), (b) and (c) of the Convention may wear an armlet bearing the distinctive emblem, issued and stamped by the competent authorities.

(2) Such persons shall carry a special identity card bearing the distinctive emblem. This card shall mention at least the surname and first names, the date of birth, the title or rank, and the function of the holder. The card shall bear the photograph of the holder as well as his signature or his fingerprints, or both. It shall bear the embossed stamp of the competent authorities.

(3) Each High Contracting Party shall make out its own type of identity card, guided by the model annexed, by way of example, to the present Regulations. The High Contracting Parties shall transmit to each other a specimen of the model they are using. Identity cards shall be made out, if possible, at least in duplicate, one copy being kept by the issuing Power.

(4) The said persons may not, without legitimate reason, be deprived of their identity card or of the right to wear the armlet.

PROTOKOL K HAAGSKÉ ÚMLUVĚ NA OCHRANU KULTURNÍCH STATKŮ ZA OZBROJENÉHO KONFLIKTU Z ROKU 1954

Haag, 1954

Vysoké smluvní strany se dohodly takto:

I.

(1) Každá z vysokých smluvních stran se zavazuje, že nedovolí vyvézt kulturní statky z území, které obsadila za ozbrojeného konfliktu. Tyto kulturní statky jsou stanoveny v článku 1 Úmluvy o ochraně kulturních statků v případě ozbrojeného konfliktu, podepsané v Haagu dne 14. května 1954.

(2) Každá z Vysokých smluvních stran se zavazuje, že vezme pod ochranu kulturní statky dovezené na její území a pocházející přímo nebo nepřímo z kteréhokoli obsazeného území. Vzetí pod ochranu je vysloveno buď z úřední moci při dovezení, nebo, nestalo-li se tak, na žádost úřadů tohoto území.

(3) Každá z vysokých smluvních stran se zavazuje, že po skončení nepřátelství odevzdá příslušným úřadům dříve obsazeného území kulturní statky, které jsou u ní uloženy, jestliže tyto statky byly vyvezeny proti zásadám uvedených v odstavci (1). Tyto statky nemohou být nikdy zadrženy z titulu válečných škod.

(4) Vysoká smluvní strana, která měla povinnost zabránit vývozu kulturních statků z území, jež obsadila, musí dát odškodnění oprávněným držitelům kulturních statků, které musí být vráceny podle odstavce (3).

II.

(5) Kulturní statky pocházející z území jedné vysoké smluvní strany, které tato smluvní strana uložila za účelem ochrany proti nebezpečí za ozbrojeného konfliktu na území jiné vysoké smluvní strany, budou po skončení nepřátelství vráceny příslušným úřadům země, odkud pocházejí.

III.

(6) Tento Protokol bude datován dnem 14. května 1954 a zůstane až do 31. prosince 1954 otevřen podpisu všech států, pozvaných na konferenci, která se konala v Haagu ode dne 21. dubna do dne 14. května 1954.

(7)

(a) Tento Protokol je podroben ratifikaci signatářských států podle jejich příslušného ústavního řízení.

(b) Ratifikační listiny budou uloženy u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(8) Tento Protokol bude ode dne nabytí účinnosti otevřen přístupem všech států, uvedených v odstavci (6), pokud nejsou signatáři, jakož i přístupem kteréhokoliv jiného státu, který k pří-

PROTOCOL TO THE HAGUE CONVENTION OF 1954 FOR THE PROTECTION OF CULTURAL PROPERTY IN THE EVENT OF ARMED CONFLICT

Haag, 1954

The High Contracting Parties are agreed as follows:

I

(1) Each High Contracting Party undertakes to prevent the exportation, from a territory occupied by it during an armed conflict, of cultural property as defined in Article 1 of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, signed at The Hague on 14 May, 1954.

(2) Each High Contracting Party undertakes to take into its custody cultural property imported into its territory either directly or indirectly from any occupied territory. This shall either be effected automatically upon the importation of the property or, failing this, at the request of the authorities of that territory.

(3) Each High Contracting Party undertakes to return, at the close of hostilities, to the competent authorities of the territory previously occupied, cultural property which is in its territory, if such property has been exported in contravention of the principle laid down in the first paragraph. Such property shall never be retained as war reparations.

(4) The High Contracting Party whose obligation it was to prevent the exportation of cultural property from the territory occupied by it, shall pay an indemnity to the holders in good faith of any cultural property which has to be returned in accordance with the preceding paragraph.

II

(5) Cultural property coming from the territory of a High Contracting Party and deposited by it in the territory of another High Contracting Party for the purpose of protecting such property against the dangers of an armed conflict, shall be returned by the latter, at the end of hostilities, to the competent authorities of the territory from which it came.

III

(6) The present Protocol shall bear the date of 14 May, 1954 and, until the date of 31 December, 1954, shall remain open for signature by all States invited to the Conference which met at The Hague from 21 April, 1954 to 14 May, 1954.

(7)

(a) The present Protocol shall be subject to ratification by signatory States in accordance with their respective constitutional procedures.

(b) The instruments of ratification shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

(8) From the date of its entry into force, the present Protocol shall be open for accession by all States mentioned in paragraph (6) which have not signed it as well as any other State invited

stupu vyzve Výkonný výbor Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu. Přístup se provede uložením listiny o přístupu u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(9) Státy uvedené v odstavcích (6) a (8) mohou při podepsání, ratifikaci nebo přístupu prohlásit, že nejsou vázány ustanoveními části I nebo části II tohoto Protokolu.

(10)

(a) Tento Protokol nabude účinnosti tři měsíce poté, kdy bude uloženo pět ratifikačních listin.

(b) Dále nabude účinnosti pro každou vysokou smluvní stranu tři měsíce po uložení její ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

(c) Situace uvedené v člancích 18 a 19 Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, podepsané v Haagu dne 14. května 1954, působí okamžitou účinnost ratifikací a přístupů uložených stranami v konfliktu před počátkem nebo po počátku nepřátelství nebo okupace. V tomto případě generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu učiní co nejrychlejším způsobem sdělení stanovená v odstavci 14.

(11)

(a) Státy, které budou účastníky Protokolu v den, kdy Protokol nabude účinnosti, učiní každý všechna příslušná opatření, aby byl Protokol skutečně prováděn do lhůty šesti měsíců.

(b) Tato lhůta bude činit šest měsíců od uložení ratifikační listiny nebo listiny o přístupu pro všechny státy, které ratifikační listinu nebo listinu o přístupu uloží po dni, kdy Protokol nabude účinnosti.

(12) Každá vysoká smluvní strana bude moci v den ratifikace nebo přístupu anebo kdykoli později prohlásit sdělením zasláným generálnímu řediteli Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu, že se tento Protokol bude vztahovat na veškerá území, jejichž mezinárodní styky zajišťuje, nebo na kterékoli z těchto území. Toto sdělení nabude účinnosti tři měsíce po obdržení.

(13)

(a) Každá z vysokých smluvních stran bude oprávněna vypovědět tento Protokol vlastním jménem nebo jménem kteréhokoli území, jehož mezinárodní styky zajišťuje.

(b) Výpověď bude sdělena listinou uloženou u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.

(c) Výpověď nabude účinnosti jeden rok po obdržení listiny o výpovědi. Bude-li však vypovídající strana v okamžiku uplynutí tohoto roku zapletena do ozbrojeného konfliktu, účinek výpovědi zůstane odložen až do konce nepřátelství a v každém případě po tak dlouho, dokud nebude skončeno provádění repatriace kulturních statků.

(14) Generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu vyrozumí státy, uvedené v odstavcích (6) a (8) jakož i Organizaci spojených národů o uložení všech ratifikačních listin, listin o přístupu nebo přijetí uvedených v odstavcích (7), (8) a (15) jakož i o sděleních a výpovědích stanovených v odstavcích (12) a (13).

to accede by the Executive Board of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

(9) The States referred to in paragraphs (6) and (8) may declare, at the time of signature, ratification or accession, that they will not be bound by the provisions of Section I or by those of Section II of the present Protocol.

(10)

(a) The present Protocol shall enter into force three months after five instruments of ratification have been deposited.

(b) Thereafter, it shall enter into force, for each High Contracting Party, three months after the deposit of its instrument of ratification or accession.

(c) The situations referred to in Articles 18 and 19 of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, signed at The Hague on 14 May, 1954, shall give immediate effect to ratifications and accessions deposited by the Parties to the conflict either before or after the beginning of hostilities or occupation. In such cases, the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall transmit the communications referred to in paragraph 14 by the speediest method.

(11)

(a) Each State Party to the Protocol on the date of its entry into force shall take all necessary measures to ensure its effective application within a period of six months after such entry into force.

(b) This period shall be six months from the date of deposit of the instruments of ratification or accession for any State which deposits its instrument of ratification or accession after the date of the entry into force of the Protocol.

(12) Any High Contracting Party may, at the time of ratification or accession, or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, that the present Protocol shall extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible. The said notification shall take effect three months after the date of its receipt.

(13)

(a) Each High Contracting Party may denounce the present Protocol, on its own behalf, or on behalf of any territory for whose international relations it is responsible.

(b) The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

(c) The denunciation shall take effect one year after receipt of the instrument of denunciation. However, if, on the expiry of this period, the denouncing Party is involved in an armed conflict, the denunciation shall not take effect until the end of hostilities, or until the operations of repatriating cultural property are completed, whichever is the later.

(14) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States referred to in paragraphs (6) and (8), as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, accession or acceptance provided for in paragraphs (7), (8) and (15) and the notifications and denunciations provided for respectively in paragraphs (12) and (13).

(15)

- (a) Tento Protokol může být revidován, je-li jeho revize žádána více než třetinou vysokých smluvních stran.
- (b) K tomuto cíli svolá generální ředitel Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu konferenci.
- (c) Dodatky k tomuto Protokolu nabudou účinnosti, teprve až se na nich jednomyslně usnesou vysoké smluvní strany na konferenci zastoupené a až budou přijaty každou z vysokých smluvních stran.
- (d) Přijetí dodatků k tomuto Protokolu, usnesených na konferenci uvedené v pododstavcích (b) a (c) provedou vysoké smluvní strany uložением úřední listiny u generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu.
- (e) Po nabytí účinnosti dodatků k tomuto Protokolu zůstane jen takto pozměněné znění řečeného Protokolu otevřeno ratifikaci nebo přístupu.

Podle článku 102 Charty Organizace spojených národů bude tento Protokol na žádost generálního ředitele Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu zapsán do rejstříku u sekretariátu Organizace spojených národů.

Na důkaz toho podepsaní, řádně k tomu zmocnění, podepsali tento Protokol.

Dáno v Haagu dne 14. května 1954 v jazyku anglickém, francouzském, ruském a španělském, přičemž všechna čtyři znění mají stejnou platnost, a to v jediném exempláři, který bude uložen v archivu Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a osvětu a jehož ověřené opisy budou odevzdány všem státům uvedeným v odstavcích (6) a (8), jakož i Organizaci spojených národů.

(15)

(a) The present Protocol may be revised if revision is requested by more than one-third of the High Contracting Parties.

(b) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall convene a Conference for this purpose.

(c) Amendments to the present Protocol shall enter into force only after they have been unanimously adopted by the High Contracting Parties represented at the Conference and accepted by each of the High Contracting Parties.

(d) Acceptance by the High Contracting Parties of amendments to the present Protocol, which have been adopted by the Conference mentioned in subparagraphs (b) and (c), shall be effected by the deposit of a formal instrument with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

(e) After the entry into force of amendments to the present Protocol, only the text of the said Protocol thus amended shall remain open for ratification or accession.

In accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations, the present Protocol shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

In faith whereof the undersigned, duly authorized, have signed the present Protocol.

Done at The Hague, this fourteenth day of May, 1954, in English, French, Russian and Spanish, the four texts being equally authoritative, in a single copy which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in paragraphs (6) and (8) as well as to the United Nations.

DRUHÝ PROTOKOL K HAAGSKÉ ÚMLUVĚ NA OCHRANU KULTURNÍCH STATKŮ ZA OZBROJENÉHO KONFLIKTU Z ROKU 1954

Haag, Nizozemí, 26. března 1999

Strany,

vědomy si potřeby zlepšit ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a zavést systém zvýšené ochrany pro konkrétně určené kulturní statky;

znovu potvrzující důležitost ustanovení Úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu, sjednané v Haagu dne 14. května 1954, a zdůrazňující nutnost doplnit tato ustanovení opatřeními na posílení jejich provádění;

vedeny přáním poskytnout vysokým smluvním stranám Úmluvy prostředky pro těsnější zapojení do ochrany kulturních statků za ozbrojeného konfliktu zavedením příslušných postupů;

berouce v úvahu, že pravidla upravující ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu by měla odrážet vývoj mezinárodního práva;

potvrzující, že otázky, které nejsou upraveny ustanoveními tohoto Protokolu, se budou nadále řídit pravidly mezinárodního práva obyčejového;

se dohodly takto:

Hlava I. Úvod

Článek 1. Definice

Pro účely tohoto Protokolu:

- (a) „strana“ znamená smluvní stranu tohoto Protokolu;
- (b) „kulturní statky“ znamenají kulturní statky definované v článku 1 Úmluvy;
- (c) „Úmluva“ znamená Úmluvu na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu sjednanou v Haagu dne 14. května 1954;
- (d) „vysoká smluvní strana“ znamená smluvní stranu Úmluvy;
- (e) „zvýšená ochrana“ znamená systém zvýšené ochrany ustavený články 10 a 11;
- (f) „vojenský cíl“ znamená objekt, který svou povahou, umístěním, účelem nebo použitím představuje účinný příspěvek k vojenským akcím a jehož celkové nebo částečné zničení, obsazení nebo neutralizace poskytuje za daných okolností zjevnou vojenskou výhodu;
- (g) „nezákonný“ znamená pod nátlakem nebo jinak v rozporu s platnými předpisy vnitrostátního právního řádu okupovaného území nebo mezinárodního práva;
- (h) „Seznam“ znamená Mezinárodní seznam kulturních statků pod zvýšenou ochranou zřízený v souladu s článkem 27 odstavcem (1) písmenem (b);

SECOND PROTOCOL TO THE HAGUE CONVENTION OF 1954 FOR THE PROTECTION OF CULTURAL PROPERTY IN THE EVENT OF ARMED CONFLICT

Hague, Netherland, 26 March 1999

The Parties,

Conscious of the need to improve the protection of cultural property in the event of armed conflict and to establish an enhanced system of protection for specifically designated cultural property;

Reaffirming the importance of the provisions of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, done at the Hague on 14 May 1954, and emphasizing the necessity to supplement these provisions through measures to reinforce their implementation;

Desiring to provide the High Contracting Parties to the Convention with a means of being more closely involved in the protection of cultural property in the event of armed conflict by establishing appropriate procedures therefor;

Considering that the rules governing the protection of cultural property in the event of armed conflict should reflect developments in international law;

Affirming that the rules of customary international law will continue to govern questions not regulated by the provisions of this Protocol;

Have agreed as follows:

Chapter I. Introduction

Article 1. Definitions

For the purposes of this Protocol:

- (a) “Party” means a State Party to this Protocol;
- (b) “cultural property” means cultural property as defined in Article 1 of the Convention;
- (c) “Convention” means the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, done at The Hague on 14 May 1954;
- (d) “High Contracting Party” means a State Party to the Convention;
- (e) “enhanced protection” means the system of enhanced protection established by Articles 10 and 11;
- (f) “military objective” means an object which by its nature, location, purpose, or use makes an effective contribution to military action and whose total or partial destruction, capture or neutralisation, in the circumstances ruling at the time, offers a definite military advantage;
- (g) “illicit” means under compulsion or otherwise in violation of the applicable rules of the domestic law of the occupied territory or of international law.
- (h) “List” means the International List of Cultural Property under Enhanced Protection established in accordance with Article 27, sub-paragraph (1), (b);

- (i) „generální ředitel“ znamená generálního ředitele UNESCO;
- (j) „UNESCO“ znamená Organizaci spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu;
- (k) „První protokol“ znamená Protokol na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu sjednaný v Haagu dne 14. května 1954.

Článek 2. Vztah k Úmluvě

Tento Protokol ve vztazích mezi stranami doplňuje Úmluvu.

Článek 3. Působnost

(1) Vedle ustanovení platných v době míru platí tento Protokol v situacích uvedených v článku 18 odstavcích (1) a (2) Úmluvy a v článku 22 odstavci (1).

(2) Pokud jedna ze stran ozbrojeného konfliktu není vázána tímto Protokolem, strany tohoto Protokolu jím jsou ve svých vzájemných vztazích i nadále vázány. Dále jsou vázány tímto Protokolem ve vztahu k účastnickému státu konfliktu, který jím vázán není, pokud tento stát přijme ustanovení tohoto Protokolu a dokud je uplatňuje.

Článek 4. Vztah mezi Hlavou III a ostatními ustanoveními Úmluvy a tohoto Protokolu

Uplatňováním ustanovení Hlavy III tohoto protokolu není dotčeno:

- (a) uplatňování ustanovení Hlavy I Úmluvy a Hlavy II tohoto Protokolu;
- (b) uplatňování ustanovení Hlavy II Úmluvy s tou výjimkou, že pokud mezi stranami tohoto Protokolu nebo mezi některou stranou a některým státem, který přijal a uplatňuje tento Protokol v souladu s článkem 3 odstavcem (2), byla kulturním statkům poskytnuta jak zvláštní ochrana, tak zvýšená ochrana, platí pouze ustanovení o zvýšené ochraně.

Hlava II. Obecná ustanovení o ochraně

Článek 5. Zabezpečení kulturních statků

Přípravná opatření přijatá v době míru k zabezpečení kulturních statků proti předvídatelným účinkům ozbrojeného konfliktu podle článku 3 Úmluvy podle okolností zahrnují přípravu inventářů, plánování nouzových opatření na ochranu proti požáru či zhroutilí budovy, přípravu přemístění movitých kulturních statků či zajištění odpovídající ochrany takových statků přímo na místě a určení příslušných orgánů odpovědných za zabezpečení kulturních statků.

Článek 6. Zajištění šetrného zacházení s kulturními statky

K zajištění šetrného zacházení s kulturními statky v souladu s článkem 4 Úmluvy:

- (a) se od závazků lze odchýlit z důvodu naléhavé vojenské nezbytnosti podle článku 4 odstavce (2) Úmluvy a zaměřit nepřátelský akt proti kulturním statkům, pouze když a dokud:

- (i) “Director-General” means the Director-General of UNESCO;
- (j) “UNESCO” means the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization;
- (k) “First Protocol” means the Protocol for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict done at The Hague on 14 May 1954.

Article 2. Relation to the Convention

This Protocol supplements the Convention in relations between the Parties.

Article 3. Scope of application

(1) In addition to the provisions which shall apply in time of peace, this Protocol shall apply in situations referred to in Article 18 paragraphs (1) and (2) of the Convention and in Article 22 paragraph (1).

(2) When one of the parties to an armed conflict is not bound by this Protocol, the Parties to this Protocol shall remain bound by it in their mutual relations. They shall furthermore be bound by this Protocol in relation to a State party to the conflict which is not bound by it, if the latter accepts the provisions of this Protocol and so long as it applies them.

Article 4. Relationship between Chapter III and other provisions of the Convention and this Protocol

The application of the provisions of Chapter III of this Protocol is without prejudice to:

- (a) the application of the provisions of Chapter I of the Convention and of Chapter II of this Protocol;
- (b) the application of the provisions of Chapter II of the Convention save that, as between Parties to this Protocol or as between a Party and a State which accepts and applies this Protocol in accordance with Article 3 paragraph (2), where cultural property has been granted both special protection and enhanced protection, only the provisions of enhanced protection shall apply.

Chapter II. General provisions regarding protection

Article 5. Safeguarding of cultural property

Preparatory measures taken in time of peace for the safeguarding of cultural property against the foreseeable effects of an armed conflict pursuant to Article 3 of the Convention shall include, as appropriate, the preparation of inventories, the planning of emergency measures for protection against fire or structural collapse, the preparation for the removal of movable cultural property or the provision for adequate in situ protection of such property, and the designation of competent authorities responsible for the safeguarding of cultural property.

Article 6. Respect for cultural property

With the goal of ensuring respect for cultural property in accordance with Article 4 of the Convention:

- (a) a waiver on the basis of imperative military necessity pursuant to Article 4 paragraph (2) of the Convention may only be invoked to direct an act of hostility against cultural property when and for as long as:

- (i) je kulturní statek svou funkcí přeměněn na vojenský cíl; a
 - (ii) není jiná reálná možnost získání obdobné vojenské výhody, jakou nabízí zaměření nepřátelského aktu proti tomuto cíli;
- (b) se od závazků lze odchýlit z důvodu naléhavé vojenské nezbytnosti podle článku 4 odstavce (2) Úmluvy a využít kulturní statky k účelům, kvůli nimž budou tyto statky pravděpodobně vystaveny zničení či poškození, pouze když a pokud není možnost volby mezi takovým využitím kulturních statků a jinou proveditelnou metodou získání obdobné vojenské výhody;
- (c) rozhodnutí odvolat se na naléhavou vojenskou nezbytnost může učinit pouze důstojník velící útvaru velikostí se rovnajícím praporu nebo většímu nebo, pokud okolnosti neumožňují jiný postup, důstojník velící útvaru menšímu než prapor;
- (d) v případě útoku na základě rozhodnutí přijatého podle písmene (a) musí být vydáno účinné předchozí varování, kdykoli to okolnosti umožňují.

Článek 7. Preventivní opatření při útoku

Aniž by tím byla dotčena jiná preventivní opatření vyžadovaná mezinárodním humanitárním právem při vedení vojenských operací, každá strana konfliktu:

- (a) učiní vše proveditelné, aby ověřila, zda cíle útoku nejsou kulturními statky chráněnými podle článku 4 Úmluvy;
- (b) učiní při výběru prostředků a způsobů útoku všechna proveditelná preventivní opatření, aby předešla náhodnému poškození kulturních statků chráněných podle článku 4 Úmluvy a aby takové poškození v každém případě minimalizovala;
- (c) zdrží se rozhodnutí zahájit jakýkoliv útok, o němž lze předpokládat, že způsobí náhodné poškození kulturních statků chráněných podle článku 4 Úmluvy, které by bylo nepřiměřené konkrétní a přímé očekávané vojenské výhodě; a
- (d) zruší či pozastaví útok, pokud vyjde najevo:
 - (i) že cíl je kulturním statkem chráněným podle článku 4 Úmluvy;
 - (ii) že útok zřejmě způsobí náhodné poškození kulturních statků chráněných podle článku 4 Úmluvy, které by bylo nepřiměřené konkrétní a přímé očekávané vojenské výhodě.

Článek 8. Preventivní opatření proti následkům nepřátelských akcí

Strany konfliktu v co největší možné míře:

- (a) přemístí movité kulturní statky z blízkosti vojenských cílů nebo zajistí odpovídající ochranu na místě;
- (b) se vyhnou umístování vojenských cílů v blízkosti kulturních statků.

Článek 9. Ochrana kulturních statků na okupovaném území

(1) Aniž by tím byla dotčena ustanovení článků 4 a 5 Úmluvy, strana okupující zcela nebo zčásti území jiné strany na okupovaném území zakáže a zamezí:

- (a) jakýkoli nezákonný vývoz a jiné přemísťování kulturních statků či převod vlastnických práv k nim;
- (b) jakékoli archeologické vykopávky s výjimkou případů, kdy jsou nezbytně nutné pro zabezpečení, zdokumentování či uchování kulturních statků;

- (i) that cultural property has, by its function, been made into a military objective; and
 - (ii) there is no feasible alternative available to obtain a similar military advantage to that offered by directing an act of hostility against that objective;
- (b) a waiver on the basis of imperative military necessity pursuant to Article 4 paragraph (2) of the Convention may only be invoked to use cultural property for purposes which are likely to expose it to destruction or damage when and for as long as no choice is possible between such use of the cultural property and another feasible method for obtaining a similar military advantage;
- (c) the decision to invoke imperative military necessity shall only be taken by an officer commanding a force the equivalent of a battalion in size or larger, or a force smaller in size where circumstances do not permit otherwise;
- (d) in case of an attack based on a decision taken in accordance with sub-paragraph (a), an effective advance warning shall be given whenever circumstances permit.

Article 7. Precautions in attack

Without prejudice to other precautions required by international humanitarian law in the conduct of military operations, each Party to the conflict shall:

- (a) do everything feasible to verify that the objectives to be attacked are not cultural property protected under Article 4 of the Convention;
- (b) take all feasible precautions in the choice of means and methods of attack with a view to avoiding, and in any event to minimizing, incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention;
- (c) refrain from deciding to launch any attack which may be expected to cause incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated; and
- (d) cancel or suspend an attack if it becomes apparent:
 - (i) that the objective is cultural property protected under Article 4 of the Convention;
 - (ii) that the attack may be expected to cause incidental damage to cultural property protected under Article 4 of the Convention which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated.

Article 8. Precautions against the effects of hostilities

The Parties to the conflict shall, to the maximum extent feasible:

- (a) remove movable cultural property from the vicinity of military objectives or provide for adequate in situ protection;
- (b) avoid locating military objectives near cultural property.

Article 9. Protection of cultural property in occupied territory

(1) Without prejudice to the provisions of Articles 4 and 5 of the Convention, a Party in occupation of the whole or part of the territory of another Party shall prohibit and prevent in relation to the occupied territory:

- (a) any illicit export, other removal or transfer of ownership of cultural property;
- (b) any archaeological excavation, save where this is strictly required to safeguard, record or preserve cultural property;

- (c) jakékoli pozměňování kulturních statků či změnu jejich využití s úmyslem zatajit či zničit kulturní, historické nebo vědecké důkazy.
- (2) S výjimkou případů, kdy to okolnosti neumožňují, se jakékoli archeologické vykopávky kulturních statků na okupovaném území, jejich pozměňování nebo změna jejich využití provádějí v těsné součinnosti s příslušnými vnitrostátními úřady okupovaného území.

Hlava III. Zvýšená ochrana

Článek 10. Zvýšená ochrana

Kulturním statkům lze poskytnout zvýšenou ochranu, pokud splňují následující tři podmínky:

- (a) jedná se o kulturní dědictví nejvyššího významu pro lidstvo;
- (b) jsou chráněny odpovídajícími vnitrostátními právními a administrativními opatřeními, která uznávají jejich výjimečnou kulturní a historickou hodnotu a zajišťují nejvyšší úroveň ochrany;
- (c) nejsou využívány pro vojenské účely nebo k zaštitění vojenských objektů a strana, která má tyto kulturní statky pod kontrolou, učinila prohlášení, že takto využívány nebudou.

Článek 11. Poskytnutí zvýšené ochrany

- (1) Každá strana by měla předložit Výboru seznam kulturních statků, pro něž hodlá žádat o poskytnutí zvýšené ochrany.
- (2) Strana, která má jurisdikci vůči kulturním statkům nebo je má pod kontrolou, může požádat o jejich zápis do Seznamu zřízeného v souladu s článkem 27 odstavcem (1) písmenem (b). Tato žádost musí obsahovat všechny potřebné informace ohledně kritérií uvedených v článku 10. Výbor může vyzvat stranu, aby požádala o zápis kulturních statků do Seznamu.
- (3) Jiné strany, Mezinárodní výbor Modrého štítu a jiné nevládní organizace s příslušnou odborností mohou Výboru doporučovat konkrétní kulturní statky. V takových případech se Výbor může rozhodnout vyzvat stranu, aby požádala o zápis těchto kulturních statků do Seznamu.
- (4) Práva stran sporu nejsou dotčena ani žádostí o zápis kulturních statků nacházejících se na území, na něž si nárokuje svrchovanost či jurisdikci více než jeden stát, ani jejich zápisem.
- (5) Po obdržení žádosti o zápis do Seznamu informuje Výbor o této žádosti všechny strany. Strany mohou do šedesáti dnů předložit Výboru protesty proti takové žádosti. Tyto protesty musejí vycházet pouze z kritérií uvedených v článku 10. Musejí být konkrétní a držet se faktů. Výbor protesty zváží a před přijetím rozhodnutí poskytne straně žádající o zápis dostatečnou příležitost na ně odpovědět. Pokud jsou Výboru předloženy takové protesty, rozhodnutí o zápisu do Seznamu se nezávisle na článku 26 přijímají čtyřpětinovou většinou přítomných a hlasujících členů.
- (6) Při rozhodování o žádosti by Výbor měl požádat o radu vládní a nevládní organizace, jakož i jednotlivé odborníky.
- (7) Rozhodnutí poskytnout či odepřít zvýšenou ochranu lze přijmout pouze na základě kritérií uvedených v článku 10.

(c) any alteration to, or change of use of, cultural property which is intended to conceal or destroy cultural, historical or scientific evidence.

(2) Any archaeological excavation of, alteration to, or change of use of, cultural property in occupied territory shall, unless circumstances do not permit, be carried out in close co-operation with the competent national authorities of the occupied territory.

Chapter III. Enhanced protection

Article 10. Enhanced protection

Cultural property may be placed under enhanced protection provided that it meets the following three conditions:

- (a) it is cultural heritage of the greatest importance for humanity;
- (b) it is protected by adequate domestic legal and administrative measures recognising its exceptional cultural and historic value and ensuring the highest level of protection;
- (c) it is not used for military purposes or to shield military sites and a declaration has been made by the Party which has control over the cultural property, confirming that it will not be so used.

Article 11. The granting of enhanced protection

(1) Each Party should submit to the Committee a list of cultural property for which it intends to request the granting of enhanced protection.

(2) The Party which has jurisdiction or control over the cultural property may request that it be included in the List to be established in accordance with Article 27 sub-paragraph (1), (b). This request shall include all necessary information related to the criteria mentioned in Article 10. The Committee may invite a Party to request that cultural property be included in the List.

(3) Other Parties, the International Committee of the Blue Shield and other non-governmental organisations with relevant expertise may recommend specific cultural property to the Committee. In such cases, the Committee may decide to invite a Party to request inclusion of that cultural property in the List.

(4) Neither the request for inclusion of cultural property situated in a territory, sovereignty or jurisdiction over which is claimed by more than one State, nor its inclusion, shall in any way prejudice the rights of the parties to the dispute.

(5) Upon receipt of a request for inclusion in the List, the Committee shall inform all Parties of the request. Parties may submit representations regarding such a request to the Committee within sixty days. These representations shall be made only on the basis of the criteria mentioned in Article 10. They shall be specific and related to facts. The Committee shall consider the representations, providing the Party requesting inclusion with a reasonable opportunity to respond before taking the decision. When such representations are before the Committee, decisions for inclusion in the List shall be taken, notwithstanding Article 26, by a majority of four-fifths of its members present and voting.

(6) In deciding upon a request, the Committee should ask the advice of governmental and non-governmental organisations, as well as of individual experts.

(7) A decision to grant or deny enhanced protection may only be made on the basis of the criteria mentioned in Article 10.

(8) Ve výjimečných případech, kdy Výbor dojde k závěru, že strana žadající o zápis kulturních statků do Seznamu nemůže splnit kritéria článku 10 písmena (b), se Výbor může rozhodnout poskytnout zvýšenou ochranu, pokud žadající strana předloží žádost o mezinárodní pomoc podle článku 32.

(9) Při zahájení nepřátelských akcí může strana konfliktu z důvodu naléhavé potřeby požádat o zvýšenou ochranu kulturních statků spadajících pod její jurisdikci či kontrolu sdělením této žádosti Výboru. Výbor okamžitě předá tuto žádost všem stranám konfliktu. V takových případech Výbor zváží protesty dotčených stran urychleně. Rozhodnutí poskytnout prozatímní zvýšenou ochranu musí být přijato co nejdříve a (nezávisle na článku 26) čtyřpětinovou většinou přítomných a hlasujících členů. Výbor může poskytnout prozatímní zvýšenou ochranu po dobu do ukončení řádného řízení o poskytnutí zvýšené ochrany, pokud jsou splněna ustanovení článku 10 písmen (a) a (c).

(10) Výbor poskytne kulturním statkům zvýšenou ochranu od okamžiku jejich zápisu do Seznamu.

(11) Generální ředitel neprodleně zašle generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a všem stranám oznámení o jakémkoli rozhodnutí Výboru zapsat kulturní statky do Seznamu.

Článek 12. Imunita kulturních statků pod zvýšenou ochranou

Strany konfliktu zajistí imunitu kulturních statků pod zvýšenou ochranou tím, že se zdrží útoku na takové statky a jakéhokoli využití takových statků či jejich bezprostředního okolí na podporu vojenské akce.

Článek 13. Pozbytí zvýšené ochrany

(1) Kulturní statky pod zvýšenou ochranou pozbudou takovou ochranu pouze:

(a) pokud je taková ochrana pozastavena či zrušena v souladu s článkem 14; nebo

(b) pokud a dokud se kulturní statky svým využitím stanou vojenským cílem.

(2) Za okolností uvedených v odstavci 1 písmenu (b) mohou být takové statky předmětem útoku pouze, pokud:

(a) je útok jediným použitelným prostředkem ukončení využití statků způsobem uvedeným v odstavci (1) písmenu (b);

(b) byla přijata všechna proveditelná preventivní opatření při výběru prostředků a způsobů útoku s cílem ukončit takové využití a nepůsobit, nebo alespoň minimalizovat, škody na kulturních statcích;

(c) neumožňují-li to okolnosti vzhledem k nutnosti bezprostřední sebeobrany, pokud:

(i) útok je nařízen z nejvyššího stupně operačního velení;

(ii) silám protivníka je vydáno účinné předchozí varování požadující ukončení užívání uvedeného v odstavci (1) písmenu (b); a

(iii) silám protivníka je poskytnut dostatek času na nápravu situace.

Článek 14. Pozastavení a zrušení zvýšené ochrany

(1) Pokud kulturní statky nadále nesplňují kterékoli z kritérií uvedených v článku 10 tohoto Protokolu, může jim Výbor pozastavit jejich status zvýšené ochrany nebo tento status zrušit vynětím těchto kulturních statků ze Seznamu.

(8) In exceptional cases, when the Committee has concluded that the Party requesting inclusion of cultural property in the List cannot fulfil the criteria of Article 10 sub-paragraph (b), the Committee may decide to grant enhanced protection, provided that the requesting Party submits a request for international assistance under Article 32.

(9) Upon the outbreak of hostilities, a Party to the conflict may request, on an emergency basis, enhanced protection of cultural property under its jurisdiction or control by communicating this request to the Committee. The Committee shall transmit this request immediately to all Parties to the conflict. In such cases the Committee will consider representations from the Parties concerned on an expedited basis. The decision to grant provisional enhanced protection shall be taken as soon as possible and, notwithstanding Article 26, by a majority of four-fifths of its members present and voting. Provisional enhanced protection may be granted by the Committee pending the outcome of the regular procedure for the granting of enhanced protection, provided that the provisions of Article 10 sub-paragraphs (a) and (c) are met.

(10) Enhanced protection shall be granted to cultural property by the Committee from the moment of its entry in the List.

(11) The Director-General shall, without delay, send to the Secretary-General of the United Nations and to all Parties notification of any decision of the Committee to include cultural property on the List.

Article 12. Immunity of cultural property under enhanced protection

The Parties to a conflict shall ensure the immunity of cultural property under enhanced protection by refraining from making such property the object of attack or from any use of the property or its immediate surroundings in support of military action.

Article 13. Loss of enhanced protection

(1) Cultural property under enhanced protection shall only lose such protection:

(a) if such protection is suspended or cancelled in accordance with Article 14; or

(b) if, and for as long as, the property has, by its use, become a military objective.

(2) In the circumstances of sub-paragraph (1), (b), such property may only be the object of attack if:

(a) the attack is the only feasible means of terminating the use of the property referred to in sub-paragraph (1), (b);

(b) all feasible precautions are taken in the choice of means and methods of attack, with a view to terminating such use and avoiding, or in any event minimising, damage to the cultural property;

(c) unless circumstances do not permit, due to requirements of immediate self-defence:

(i) the attack is ordered at the highest operational level of command;

(ii) effective advance warning is issued to the opposing forces requiring the termination of the use referred to in sub-paragraph (1), (b); and

(iii) Reasonable time is given to the opposing forces to redress the situation.

Article 14. Suspension and cancellation of enhanced protection

(1) Where cultural property no longer meets any one of the criteria in Article 10 of this Protocol, the Committee may suspend its enhanced protection status or cancel that status by removing that cultural property from the List.

(2) V případě vážného porušení článku 12 ohledně kulturních statků pod zvýšenou ochranou plynoucího z jejich využití na podporu vojenské akce jim může Výbor pozastavit status zvýšené ochrany. Pokud takové porušování pokračuje, může Výbor výjimečně zrušit status zvýšené ochrany vynětím těchto kulturních statků ze Seznamu.

(3) Generální ředitel neprodleně zašle generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a všem stranám tohoto Protokolu oznámení o jakémkoli rozhodnutí Výboru pozastavit či zrušit zvýšenou ochranu.

(4) Před přijetím takového rozhodnutí poskytne Výbor stranám příležitost sdělit své názory.

Hlava IV. Trestní odpovědnost a jurisdikce

Článek 15. Závažná porušení tohoto Protokolu

(1) Jakákoli osoba se dopustí trestného činu ve smyslu tohoto Protokolu, pokud úmyslně a v rozporu s Úmluvou nebo tímto Protokolem spáchá kterýkoli z následujících činů:

(a) učiní kulturní statky pod zvýšenou ochranou předmětem útoku;

(b) využije kulturní statky pod zvýšenou ochranou nebo jejich bezprostřední okolí na podporu vojenské akce;

(c) rozsáhle zničí nebo si přisvojí kulturní statky chráněné Úmluvou a tímto Protokolem;

(d) učiní kulturní statky chráněné Úmluvou a tímto Protokolem předmětem útoku;

(e) ukradne, vyplení či zpronevěří kulturní statky chráněné Úmluvou nebo se proti nim dopustí vandalských činů.

(2) Každá strana přijme taková opatření, jež mohou být nezbytná k přijetí právní úpravy, kterou se trestné činy uvedené v tomto článku stanou trestnými činy podle jejího vnitrostátního práva, a ke stanovení přiměřených trestů za tyto trestné činy. Strany přitom musí postupovat v souladu s obecnými zásadami práva a mezinárodního práva včetně pravidel rozšiřujících individuální trestní odpovědnost na osoby jiné, než ty, které čin přímo spáchaly.

Článek 16. Jurisdikce

(1) Aniž by tím byl dotčen odstavec 2, přijme každá strana nezbytná legislativní opatření pro založení své jurisdikce nad trestnými činy uvedenými v článku 15 v následujících případech:

(a) když je takový trestný čin spáchán na území tohoto státu;

(b) když je údajný pachatel státním příslušníkem tohoto státu;

(c) v případě trestných činů uvedených v článku 15 písmenech (a) až (c), když se údajný pachatel zdržuje na jeho území.

(2) S ohledem na výkon jurisdikce a aniž by tím byl dotčen článek 28 Úmluvy:

(a) tento Protokol nevylučuje vznik individuální trestní odpovědnosti nebo výkon jurisdikce podle platného vnitrostátního a mezinárodního práva ani jím není dotčen výkon jurisdikce podle mezinárodního práva obyčejového;

(b) s výjimkou případů, kdy stát, který není stranou tohoto Protokolu, může přijmout a uplatňovat jeho ustanovení v souladu s článkem 3 odstavcem (2), nevzniká příslušníkům ozbrojených sil a státním příslušníkům státu, který není stranou tohoto Protokolu, s výjim-

- (2) In the case of a serious violation of Article 12 in relation to cultural property under enhanced protection arising from its use in support of military action, the Committee may suspend its enhanced protection status. Where such violations are continuous, the Committee may exceptionally cancel the enhanced protection status by removing the cultural property from the List.
- (3) The Director-General shall, without delay, send to the Secretary-General of the United Nations and to all Parties to this Protocol notification of any decision of the Committee to suspend or cancel the enhanced protection of cultural property.
- (4) Before taking such a decision, the Committee shall afford an opportunity to the Parties to make their views known.

Chapter IV. Criminal responsibility and jurisdiction

Article 15. Serious violations of this Protocol

- (1) Any person commits an offence within the meaning of this Protocol if that person intentionally and in violation of the Convention or this Protocol commits any of the following acts:
- (a) making cultural property under enhanced protection the object of attack;
 - (b) using cultural property under enhanced protection or its immediate surroundings in support of military action;
 - (c) extensive destruction or appropriation of cultural property protected under the Convention and this Protocol;
 - (d) making cultural property protected under the Convention and this Protocol the object of attack;
 - (e) Theft, pillage or misappropriation of, or acts of vandalism directed against cultural property protected under the Convention.
- (2) Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish as criminal offences under its domestic law the offences set forth in this Article and to make such offences punishable by appropriate penalties. When doing so, Parties shall comply with general principles of law and international law, including the rules extending individual criminal responsibility to persons other than those who directly commit the act.

Article 16. Jurisdiction

- (1) Without prejudice to paragraph (2), each Party shall take the necessary legislative measures to establish its jurisdiction over offences set forth in Article 15 in the following cases:
- (a) when such an offence is committed in the territory of that State;
 - (b) when the alleged offender is a national of that State;
 - (c) in the case of offences set forth in Article 15 sub-paragraphs (a) to (c), when the alleged offender is present in its territory.
- (2) With respect to the exercise of jurisdiction and without prejudice to Article 28 of the Convention:
- (a) this Protocol does not preclude the incurring of individual criminal responsibility or the exercise of jurisdiction under national and international law that may be applicable, or affect the exercise of jurisdiction under customary international law;
 - (b) Except in so far as a State which is not Party to this Protocol may accept and apply its provisions in accordance with Article 3 paragraph (2), members of the armed forces and

kou těch státních příslušníků sloužících v ozbrojených silách státu, který je stranou tohoto Protokolu, individuální trestní odpovědnost na základě tohoto Protokolu, a tento Protokol ani nezakládá povinnost založit jurisdikci vůči takovým osobám nebo je vydat.

Článek 17. Trestní stíhání

(1) Pokud strana, na jejímž území je zjištěn pobyt údajného pachatele trestného činu uvedené v článku 15 odstavci (1) písmenech (a) až (c), tuto osobu nevydá, musí bez jakékoliv výjimky a neprodleně postoupit věc svým příslušným orgánům za účelem trestního stíhání řízením vedeným v souladu s jejím vnitrostátním právem nebo případně s příslušnými pravidly mezinárodního práva.

(2) Aniž by tím byla dotčena případná příslušná pravidla mezinárodního práva, musí být jakékoli osobě, vůči níž je vedeno řízení v souvislosti s Úmluvou nebo tímto Protokolem, zaručeno slušné zacházení a spravedlivý proces v souladu s vnitrostátním právem a s mezinárodním právem ve všech fázích řízení a v žádném případě nesmí být takové osobě poskytnuty záruky méně příznivé, než jsou záruky poskytované mezinárodním právem.

Článek 18. Vydávání

(1) Trestné činy uvedené v článku 15 odstavci (1) písmenech (a) až (c) se považují za zahrnuté mezi trestné činy podléhající vydání v jakékoli smlouvě o vydávání existující mezi kterýmikoli ze stran před vstupem tohoto Protokolu v platnost. Strany se zavazují zahrnout takové trestné činy do každé smlouvy o vydávání, která mezi nimi bude následně uzavřena.

(2) Pokud strana, která vydávání podmiňuje existencí smlouvy, obdrží žádost o vydání od jiné strany, s níž nemá smlouvu o vydávání, může dožádaná strana podle vlastního uvážení považovat tento Protokol za právní základ pro vydání v souvislosti s trestnými činy uvedenými v článku 15 odstavci (1) písmenech (a) až (c).

(3) Strany, které vydávání nepodmiňují existencí smlouvy, považují vzájemně trestné činy uvedené v článku 15 odstavci (1) písmenech (a) až (c) za trestné činy podléhající vydání za podmínek stanovených právními předpisy dožádané strany.

(4) Je-li to nezbytné, jsou trestné činy uvedené v článku 15 odstavci (1) písmenech (a) až (c) považovány pro účely vydávání mezi stranami za činy spáchané nejen v místě, kde k nim došlo, ale také na území stran, které založily jurisdikci v souladu s článkem 16 odstavcem (1).

Článek 19. Vzájemná právní pomoc

(1) Strany si navzájem v co nejvyšší míře poskytují pomoc v souvislosti s vyšetřováním nebo trestním či vydávacím řízením ohledně trestných činů uvedených v článku 15, včetně pomoci při získávání důkazů nezbytných pro řízení, které mají k dispozici.

(2) Strany plní své závazky podle odstavce (1) v souladu s jakýmkoli smlouvami nebo jinými ujednáními o vzájemné právní pomoci, které mezi nimi případně existují. Pokud takové smlouvy nebo ujednání neexistují, poskytují si strany navzájem pomoc podle svého vnitrostátního práva.

nationals of a State which is not Party to this Protocol, except for those nationals serving in the armed forces of a State which is a Party to this Protocol, do not incur individual criminal responsibility by virtue of this Protocol, nor does this Protocol impose an obligation to establish jurisdiction over such persons or to extradite them.

Article 17. Prosecution

(1) The Party in whose territory the alleged offender of an offence set forth in Article 15 sub-paragraphs (1), (a) to (c) is found to be present shall, if it does not extradite that person, submit, without exception whatsoever and without undue delay, the case to its competent authorities, for the purpose of prosecution, through proceedings in accordance with its domestic law or with, if applicable, the relevant rules of international law.

(2) Without prejudice to, if applicable, the relevant rules of international law, any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with the Convention or this Protocol shall be guaranteed fair treatment and a fair trial in accordance with domestic law and international law at all stages of the proceedings, and in no cases shall be provided guarantees less favorable to such person than those provided by international law.

Article 18. Extradition

(1) The offences set forth in Article 15 sub-paragraphs (1), (a) to (c) shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between any of the Parties before the entry into force of this Protocol. Parties undertake to include such offences in every extradition treaty to be subsequently concluded between them.

(2) When a Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, the requested Party may, at its option, consider the present Protocol as the legal basis for extradition in respect of offences as set forth in Article 15 sub-paragraphs (1), (a) to (c).

(3) Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognise the offences set forth in Article 15 sub-paragraphs (1), (a) to (c) as extraditable offences between them, subject to the conditions provided by the law of the requested Party.

(4) If necessary, offences set forth in Article 15 sub-paragraphs (1), (a) to (c) shall be treated, for the purposes of extradition between Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territory of the Parties that have established jurisdiction in accordance with Article 16 paragraph (1).

Article 19. Mutual legal assistance

(1) Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in Article 15, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.

(2) Parties shall carry out their obligations under paragraph (1) in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Článek 20. Důvody zamítnutí

(1) Pro účely vydávání se trestné činy uvedené v článku 15 odstavci (1) písmenech (a) až (c) a pro účely vzájemné právní pomoci trestné činy uvedené v článku 15 nepovažují za politické trestné činy, ani za trestné činy související s politickými trestnými činy, ani za politicky motivované trestné činy. Nelze tedy zamítnout žádost o vydání nebo o vzájemnou právní pomoc na základě takových trestných činů pouze z důvodu, že se týká politického trestného činu nebo trestného činu souvisejícího s politickým trestným činem či politicky motivovaného trestného činu.

(2) Nic v tomto Protokolu nesmí být vykládáno, jako by zakládalo povinnost vydat nebo poskytnout vzájemnou právní pomoc, pokud požádaná strana má oprávněné důvody domnívat se, že žádost o vydání pro trestné činy uvedené v článku 15 odstavci (1) písmenech (a) až (c) nebo o vzájemnou právní pomoc ohledně trestných činů uvedených v článku 15 byla podána za účelem stíhání či trestání osoby z důvodu rasy, vyznání, národnosti, etnického původu nebo politického přesvědčení této osoby nebo že vyhovění žádosti by způsobilo újmu na postavení této osoby z kteréhokoli z těchto důvodů.

Článek 21. Opatření týkající se jiných porušení

Aniž by tím byl dotčen článek 28 Úmluvy, přijme každá strana taková legislativní, administrativní či disciplinární opatření, která budou nezbytná pro potlačení následujících činů, pokud jsou páčány úmyslně:

- (a) jakékoli využití kulturních statků porušující Úmluvu nebo tento Protokol;
- (b) jakýkoli nezákonný vývoz, jiné přemístění kulturních statků z okupovaného území či převod vlastnických práv k nim v rozporu s Úmluvou nebo tímto Protokolem.

Hlava V. Ochrana kulturních statků za ozbrojeného konfliktu jiné než mezinárodní povahy

Článek 22. Ozbrojené konflikty jiné než mezinárodní povahy

(1) Tento Protokol platí i v případě ozbrojeného konfliktu jiné než mezinárodní povahy, který probíhá na území jedné ze stran.

(2) Tento Protokol se nevztahuje na případy nepokojů a napětí uvnitř státu, například na výtržnosti, ojedinělé a sporadické násilné činy a jiné činy podobné povahy.

(3) Žádného z ustanovení tohoto Protokolu se nelze dovolávat pro účely ovlivnění svrchovanosti některého státu nebo odpovědnosti vlády udržovat či znovu nastolit všemi legitimními prostředky zákonost a pořádek ve státě nebo bránit národní jednotu a územní celistvost státu.

(4) Žádným z ustanovení tohoto Protokolu není dotčena primární jurisdikce strany, na jejímž území probíhá ozbrojený konflikt jiné než mezinárodní povahy, ohledně porušení uvedených v článku 15.

(5) Žádného z ustanovení tohoto Protokolu se nelze dovolávat na ospravedlnění přímého nebo nepřímého vměšování z jakéhokoli důvodu do ozbrojeného konfliktu nebo do vnitřních či vnějších záležitostí strany, na jejímž území tento konflikt probíhá.

(6) Uplatňováním tohoto Protokolu pro situaci uvedenou v odstavci (1) není dotčeno právní postavení stran konfliktu.

(7) UNESCO může stranám konfliktu nabídnout své služby.

Article 20. Grounds for refusal

(1) For the purpose of extradition, offences set forth in Article 15 sub-paragraphs (1), (a) to (c), and for the purpose of mutual legal assistance, offences set forth in Article 15 shall not be regarded as political offences nor as offences connected with political offences nor as offences inspired by political motives. Accordingly, a request for extradition or for mutual legal assistance based on such offences may not be refused on the sole ground that it concerns a political offence or an offence connected with a political offence or an offence inspired by political motives.

(2) Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite or to afford mutual legal assistance if the requested Party has substantial grounds for believing that the request for extradition for offences set forth in Article 15 sub-paragraphs (1), (a) to (c) or for mutual legal assistance with respect to offences set forth in Article 15 has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's race, religion, nationality, ethnic origin or political opinion or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any of these reasons.

Article 21. Measures regarding other violations

Without prejudice to Article 28 of the Convention, each Party shall adopt such legislative, administrative or disciplinary measures as may be necessary to suppress the following acts when committed intentionally:

- (a) any use of cultural property in violation of the Convention or this Protocol;
- (b) any illicit export, other removal or transfer of ownership of cultural property from occupied territory in violation of the Convention or this Protocol.

Chapter V. The protection of cultural property in armed conflicts not of an international character

Article 22. Armed conflicts not of an international character

(1) This Protocol shall apply in the event of an armed conflict not of an international character, occurring within the territory of one of the Parties.

(2) This Protocol shall not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence and other acts of a similar nature.

(3) Nothing in this Protocol shall be invoked for the purpose of affecting the sovereignty of a State or the responsibility of the government, by all legitimate means, to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the national unity and territorial integrity of the State.

(4) Nothing in this Protocol shall prejudice the primary jurisdiction of a Party in whose territory an armed conflict not of an international character occurs over the violations set forth in Article 15.

(5) Nothing in this Protocol shall be invoked as a justification for intervening, directly or indirectly, for any reason whatever, in the armed conflict or in the internal or external affairs of the Party in the territory of which that conflict occurs.

(6) The application of this Protocol to the situation referred to in paragraph (1) shall not affect the legal status of the parties to the conflict.

(7) UNESCO may offer its services to the parties to the conflict.

Hlava VI. Institucionální záležitosti

Článek 23. Schůze stran

- (1) Schůze stran se svolává zároveň s generální konferencí UNESCO a v koordinaci se schůzí vysokých smluvních stran v případě, že generální ředitel takovou schůzí svolá.
- (2) Schůze stran přijímá svůj jednací řád.
- (3) Schůze stran má následující funkce:
 - (a) volit členy Výboru v souladu s článkem 24 odstavcem (1);
 - (b) schvalovat směrnice vypracované Výborem v souladu s článkem 27 odstavcem (1) písmenem (a);
 - (c) poskytovat směrnice pro užívání fondu Výborem a kontrolovat užívání fondu;
 - (d) posoudit zprávu předloženou Výborem v souladu s článkem 27 odstavcem (1) písmenem (d);
 - (e) projednat jakýkoli problém související s uplatňováním tohoto Protokolu a případně vydat doporučení.
- (4) Na žádost alespoň jedné pětiny stran svolá generální ředitel mimořádnou schůzí stran.

Článek 24. Výbor na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu

- (1) Tímto se ustavuje Výbor na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu. Výbor se skládá z dvanácti stran zvolených schůzí stran.
- (2) Výbor se schází na řádném zasedání jednou ročně a na mimořádných zasedáních, kdykoli to uzná za nutné.
- (3) Při rozhodování o složení Výboru musejí strany usilovat o zajištění rovného zastoupení různých oblastí a kultur světa.
- (4) Strany, které jsou členy Výboru, vyberou za své zástupce osoby s odborností v oblasti kulturního dědictví, obrany nebo mezinárodního práva a vynasazají se na základě vzájemných konzultací zajistit, aby Výbor jako celek měl odpovídající odbornost ve všech těchto oborech.

Článek 25. Funkční období

- (1) Strana je volena do Výboru na čtyři roky a může být bezprostředně znovu zvolena pouze jednou.
- (2) Nezávisle na ustanoveních odstavce (1) skončí funkční období poloviny členů zvolených v první volbě po skončení prvního řádného zasedání schůze stran následujícího po zasedání, na němž byli zvoleni. Tyto členy vybere losem předseda této schůze po první volbě.

Článek 26. Jednací řád

- (1) Výbor přijme svůj jednací řád.
- (2) Většina členů tvoří kворum. Rozhodnutí Výboru se přijímají dvoutřetinovou většinou hlasujících členů.

Chapter VI. Institutional Issues

Article 23. Meeting of the Parties

- (1) The Meeting of the Parties shall be convened at the same time as the General Conference of UNESCO, and in co-ordination with the Meeting of the High Contracting Parties, if such a meeting has been called by the Director-General.
- (2) The Meeting of the Parties shall adopt its Rules of Procedure.
- (3) The Meeting of the Parties shall have the following functions:
 - (a) to elect the Members of the Committee, in accordance with Article 24 paragraph (1);
 - (b) to endorse the Guidelines developed by the Committee in accordance with Article 27 sub-paragraph (1), (a);
 - (c) to provide guidelines for, and to supervise the use of the Fund by the Committee;
 - (d) to consider the report submitted by the Committee in accordance with Article 27 sub-paragraph (1), (d);
 - (e) to discuss any problem related to the application of this Protocol, and to make recommendations, as appropriate.
- (4) At the request of at least one-fifth of the Parties, the Director-General shall convene an Extraordinary Meeting of the Parties.

Article 24. Committee for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict

- (1) The Committee for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict is hereby established. It shall be composed of twelve Parties which shall be elected by the Meeting of the Parties.
- (2) The Committee shall meet once a year in ordinary session and in extra-ordinary sessions whenever it deems necessary.
- (3) In determining membership of the Committee, Parties shall seek to ensure an equitable representation of the different regions and cultures of the world.
- (4) Parties members of the Committee shall choose as their representatives persons qualified in the fields of cultural heritage, defence or international law, and they shall endeavour, in consultation with one another, to ensure that the Committee as a whole contains adequate expertise in all these fields.

Article 25. Term of office

- (1) A Party shall be elected to the Committee for four years and shall be eligible for immediate re-election only once.
- (2) Notwithstanding the provisions of paragraph (1), the term of office of half of the members chosen at the time of the first election shall cease at the end of the first ordinary session of the Meeting of the Parties following that at which they were elected. These members shall be chosen by lot by the President of this Meeting after the first election.

Article 26. Rules of procedure

- (1) The Committee shall adopt its Rules of Procedure.
- (2) A majority of the members shall constitute a quorum. Decisions of the Committee shall be taken by a majority of two-thirds of its members voting.

(3) Členové se nesmějí účastnit hlasování o jakýchkoli rozhodnutích souvisejících s kulturními statky zasaženými ozbrojeným konfliktem, jehož jsou stranami.

Článek 27. Funkce

(1) Výbor má následující funkce:

- (a) připravuje směrnice pro provádění tohoto Protokolu;
- (b) poskytuje, pozastavuje nebo ruší zvýšenou ochranu kulturních statků a zřizuje, vede a prosazuje Seznam kulturních statků pod zvýšenou ochranou;
- (c) monitoruje a dohlíží na provádění tohoto Protokolu a podporuje označování kulturních statků pod zvýšenou ochranou;
- (d) posuzuje zprávy stran a vyjadřuje se k nim, podle potřeby vyžaduje vysvětlení a připravuje vlastní zprávu o provádění tohoto Protokolu pro schůzi stran;
- (e) přijímá a posuzuje žádosti o mezinárodní pomoc podle článku 32;
- (f) rozhoduje o využití fondu;
- (g) plní jakékoli jiné funkce, které mu schůze stran případně uloží.

(2) Funkce Výboru se plní ve spolupráci s generálním ředitelem.

(3) Výbor spolupracuje s mezinárodními a národními vládními a nevládními organizacemi, které mají podobné cíle jako Úmluva, její První protokol a tento Protokol. Na pomoc při plnění těchto funkcí si může Výbor na své schůze přizvat jako poradce významné odborné organizace, například ty, které mají oficiální vztahy s UNESCO včetně Mezinárodního výboru Modrého štítu (ICBS) a jeho orgánů. Představitelé Mezinárodního střediska pro výzkum uchování a obnovy kulturních statků (Římské středisko, též ICCROM) a Mezinárodního výboru Červeného kříže (ICRC) mohou být rovněž přizváni jako poradci.

Článek 28. Sekretariát

Výboru pomáhá sekretariát UNESCO, který připravuje podklady Výboru a programy jeho schůzí a odpovídá za provádění jeho rozhodnutí.

Článek 29. Fond na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu

(1) Tímto se ustavuje fond pro následující účely:

- (a) poskytovat finanční či jinou pomoc na podporu přípravných či jiných opatření přijímaných v době míru v souladu mimo jiné s článkem 5, článkem 10 písmenem (b) a s článkem 30; a
- (b) poskytovat finanční či jinou pomoc v souvislosti s nouzovými, prozatímními či jinými opatřeními přijímanými na ochranu kulturních statků v době ozbrojených konfliktů nebo obnovy bezprostředně po ukončení nepřátelských akcí, mimo jiné v souladu s článkem 8 písmenem (a).

(2) Fond je zřízen jako svěřenecký fond v souladu s ustanoveními finančních předpisů UNESCO.

(3) Members shall not participate in the voting on any decisions relating to cultural property affected by an armed conflict to which they are parties.

Article 27. Functions

(1) The Committee shall have the following functions:

- (a) to develop Guidelines for the implementation of this Protocol;
- (b) to grant, suspend or cancel enhanced protection for cultural property and to establish, maintain and promote the List of Cultural Property under Enhanced Protection;
- (c) to monitor and supervise the implementation of this Protocol and promote the identification of cultural property under enhanced protection;
- (d) to consider and comment on reports of the Parties, to seek clarifications as required, and prepare its own report on the implementation of this Protocol for the Meeting of the Parties;
- (e) to receive and consider requests for international assistance under Article 32;
- (f) to determine the use of the Fund;
- (g) to perform any other function which may be assigned to it by the Meeting of the Parties.

(2) The functions of the Committee shall be performed in co-operation with the Director-General.

(3) The Committee shall co-operate with international and national governmental and non-governmental organizations having objectives similar to those of the Convention, its First Protocol and this Protocol. To assist in the implementation of its functions, the Committee may invite to its meetings, in an advisory capacity, eminent professional organizations such as those which have formal relations with UNESCO, including the International Committee of the Blue Shield (ICBS) and its constituent bodies. Representatives of the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Rome Centre) (ICCROM) and of the International Committee of the Red Cross (ICRC) may also be invited to attend in an advisory capacity.

Article 28. Secretariat

The Committee shall be assisted by the Secretariat of UNESCO which shall prepare the Committee's documentation and the agenda for its meetings and shall have the responsibility for the implementation of its decisions.

Article 29. The Fund for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict

(1) A Fund is hereby established for the following purposes:

- (a) to provide financial or other assistance in support of preparatory or other measures to be taken in peacetime in accordance with, inter alia, Article 5, Article 10 sub-paragraph (b) and Article 30; and
- (b) to provide financial or other assistance in relation to emergency, provisional or other measures to be taken in order to protect cultural property during periods of armed conflict or of immediate recovery after the end of hostilities in accordance with, inter alia, Article 8 sub-paragraph (a).

(2) The Fund shall constitute a trust fund, in conformity with the provisions of the financial regulations of UNESCO.

(3) Částky vyplacené z fondu se využívají pouze pro takový účel, o němž rozhodne Výbor v souladu se směrnicemi uvedenými v článku 23 odstavci (3) písmenu (c). Výbor může přijímat příspěvky určené k využití pouze pro určitý program či projekt, pokud Výbor rozhodne o realizaci takového programu či projektu.

(4) Zdroje fondu sestávají z:

- (a) dobrovolných příspěvků stran;
- (b) příspěvků, darů či odkazů:
 - (i) jiných států;
 - (ii) UNESCO či jiných organizací systému Organizace spojených národů;
 - (iii) jiných mezivládních či nevládních organizací; a
 - (iv) veřejných nebo soukromých subjektů či jednotlivců;
- (c) jakýchkoli úroků z fondu;
- (d) prostředků získaných sbírkami nebo příjmy z akcí organizovaných ve prospěch fondu; a
- (e) všech ostatních zdrojů povolených směrnicemi platnými pro fond.

Hlava VII. Šíření informací a mezinárodní pomoc

Článek 30. Šíření informací

(1) Strany se vynasnaží vhodnými prostředky a zejména prostřednictvím vzdělávacích a informačních programů posilovat u všech svých obyvatel vědomí hodnoty kulturních statků a úctu k nim.

(2) Strany budou šířit tento Protokol v co největším rozsahu jak v době míru, tak i v době ozbrojeného konfliktu.

(3) Jakékoliv vojenské či civilní orgány, které v době ozbrojeného konfliktu převezmou odpovědnost za uplatňování tohoto Protokolu, musejí být v plném rozsahu seznámeny s jeho textem. Za tímto účelem strany musejí podle okolností:

- (a) zařadit směrnice a pokyny o ochraně kulturních statků do svých vojenských předpisů;
- (b) ve spolupráci s UNESCO a příslušnými vládními a nevládními organizacemi připravit a realizovat mírové výcvikové a vzdělávací programy;
- (c) prostřednictvím generálního ředitele se vzájemně informovat o zákonech, administrativních předpisech a opatřeních přijatých podle písmen (a) a (b);
- (d) prostřednictvím generálního ředitele se navzájem co nejdříve informovat o zákonech a administrativních předpisech, které případně přijmou k zajištění uplatňování tohoto Protokolu.

Článek 31. Mezinárodní spolupráce

V případech závažných porušení tohoto Protokolu se strany zavazují jednat společně prostřednictvím Výboru či jednotlivě ve spolupráci s UNESCO a Organizací spojených národů a v souladu s Chartou Organizace spojených národů.

(3) Disbursements from the Fund shall be used only for such purposes as the Committee shall decide in accordance with the guidelines as defined in Article 23 sub-paragraph (3), (c). The Committee may accept contributions to be used only for a certain programme or project, provided that the Committee shall have decided on the implementation of such programme or project.

(4) The resources of the Fund shall consist of:

- (a) voluntary contributions made by the Parties;
- (b) contributions, gifts or bequests made by:
 - (i) other States;
 - (ii) UNESCO or other organizations of the United Nations system;
 - (iii) other intergovernmental or non-governmental organizations; and
 - (iv) public or private bodies or individuals;
- (c) any interest accruing on the Fund;
- (d) funds raised by collections and receipts from events organized for the benefit of the Fund; and
- (e) all other resources authorized by the guidelines applicable to the Fund.

Chapter VII. Dissemination of information and international assistance

Article 30. Dissemination

(1) The Parties shall endeavour by appropriate means, and in particular by educational and information programmes, to strengthen appreciation and respect for cultural property by their entire population.

(2) The Parties shall disseminate this Protocol as widely as possible, both in time of peace and in time of armed conflict.

(3) Any military or civilian authorities who, in time of armed conflict, assume responsibilities with respect to the application of this Protocol, shall be fully acquainted with the text thereof.

To this end the Parties shall, as appropriate:

- (a) incorporate guidelines and instructions on the protection of cultural property in their military regulations;
- (b) develop and implement, in cooperation with UNESCO and relevant governmental and non-governmental organizations, peacetime training and educational programmes;
- (c) communicate to one another, through the Director-General, information on the laws, administrative provisions and measures taken under sub-paragraphs (a) and (b);
- (d) communicate to one another, as soon as possible, through the Director-General, the laws and administrative provisions which they may adopt to ensure the application of this Protocol.

Article 31. International cooperation

In situations of serious violations of this Protocol, the Parties undertake to act, jointly through the Committee, or individually, in cooperation with UNESCO and the United Nations and in conformity with the Charter of the United Nations.

Článek 32. Mezinárodní pomoc

(1) Strana může žádat od Výboru mezinárodní pomoc pro kulturní statky pod zvýšenou ochranou, jakož i pomoc při přípravě, tvorbě či provádění zákonů, administrativních předpisů a opatření uvedených v článku 10.

(2) Strana konfliktu, která není stranou tohoto Protokolu, ale která přijala a uplatňuje ustanovení podle článku 3 odstavce (2), může žádat od Výboru příslušnou mezinárodní pomoc.

(3) Výbor přijme pravidla pro předkládání žádostí o mezinárodní pomoc a stanoví možné formy mezinárodní pomoci.

(4) Strany se vyzývají, aby prostřednictvím Výboru poskytovaly technickou pomoc všeho druhu té straně nebo těm stranám konfliktu, které o to požádají.

Článek 33. Pomoc UNESCO

(1) Jakákoliv strana může UNESCO požádat o technickou pomoc při organizování ochrany svých kulturních statků, například při přípravných pracích na zabezpečení kulturních statků, při preventivních a organizačních opatřeních pro nouzové situace a při sestavování národních inventářů kulturních statků nebo v souvislosti s jakýmkoli jiným problémem plynoucím z uplatňování tohoto Protokolu. UNESCO poskytne takovou pomoc v mezích daných svým programem a svými zdroji.

(2) Strany se vyzývají poskytovat technickou pomoc na bilaterální či multilaterální úrovni.

(3) UNESCO je oprávněno činit z vlastní iniciativy stranám návrhy v těchto záležitostech.

Hlava VIII. Provádění tohoto Protokolu

Článek 34. Ochranné mocnosti

Tento Protokol se provádí za součinnosti ochranných mocností odpovědných za ochranu zájmů stran konfliktu.

Článek 35. Smířčí procedura

(1) Ochranné mocnosti poskytují dobré služby ve všech případech, kdy to považují za prospěšné v zájmu kulturních statků, zvláště dojde-li mezi stranami konfliktu k rozporům ohledně uplatňování nebo výkladu ustanovení tohoto Protokolu.

(2) Pro tento účel může každá z ochranných mocností buď na vyzvání jedné ze stran, generálního ředitele, či ze své vlastní iniciativy navrhnout stranám konfliktu, je-li to uznáno za vhodné, schůzku jejich zástupců a zvláště orgánů odpovědných za ochranu kulturních statků na území některého státu, který není stranou konfliktu. Strany konfliktu jsou vázány uskutečnit schůzku, která jim byla navržena. Ochranné mocnosti navrhnou stranám konfliktu ke schválení osobu ze státu, který není stranou konfliktu, nebo osobu navrženou generálním ředitelem a tato osoba bude přizvána k účasti na takové schůzce ve funkci předsedy.

Article 32. International assistance

(1) A Party may request from the Committee international assistance for cultural property under enhanced protection as well as assistance with respect to the preparation, development or implementation of the laws, administrative provisions and measures referred to in Article 10.

(2) A party to the conflict, which is not a Party to this Protocol but which accepts and applies provisions in accordance with Article 3 paragraph (2) may request appropriate international assistance from the Committee.

(3) The Committee shall adopt rules for the submission of requests for international assistance and shall define the forms the international assistance may take.

(4) Parties are encouraged to give technical assistance of all kinds, through the Committee, to those Parties or parties to the conflict who request it.

Article 33. Assistance of UNESCO

(1) A Party may call upon UNESCO for technical assistance in organizing the protection of its cultural property, such as preparatory action to safeguard cultural property, preventive and organizational measures for emergency situations and compilation of national inventories of cultural property, or in connection with any other problem arising out of the application of this Protocol. UNESCO shall accord such assistance within the limits fixed by its programme and by its resources.

(2) Parties are encouraged to provide technical assistance at bilateral or multilateral level.

(3) UNESCO is authorized to make, on its own initiative, proposals on these matters to the Parties.

Chapter VIII. Execution of this Protocol

Article 34. Protecting Powers

This Protocol shall be applied with the co-operation of the Protecting Powers responsible for safeguarding the interests of the Parties to the conflict.

Article 35. Conciliation procedure

(1) The Protecting Powers shall lend their good offices in all cases where they may deem it useful in the interests of cultural property, particularly if there is disagreement between the Parties to the conflict as to the application or interpretation of the provisions of this Protocol.

(2) For this purpose, each of the Protecting Powers may, either at the invitation of one Party, of the Director-General, or on its own initiative, propose to the Parties to the conflict a meeting of their representatives, and in particular of the authorities responsible for the protection of cultural property, if considered appropriate, on the territory of a State not party to the conflict. The Parties to the conflict shall be bound to give effect to the proposals for meeting made to them. The Protecting Powers shall propose for approval by the Parties to the conflict a person belonging to a State not party to the conflict or a person presented by the Director-General, which person shall be invited to take part in such a meeting in the capacity of Chairman.

Článek 36. Smírčí procedura bez účasti ochranných mocností

(1) V konfliktu, pro nějž nebyly určeny žádné ochranné mocnosti, může generální ředitel poskytnout dobré služby či postupovat na základě jakékoli jiné formy smírčího řízení či zprostředkování s cílem urovnat rozpor.

(2) Na vyzvání jedné strany či generálního ředitele může předseda Výboru navrhnout stranám konfliktu schůzku jejich zástupců a, zvláště je-li to uznáno za vhodné, orgánů odpovědných za ochranu kulturních statků na území některého státu, který není stranou konfliktu.

Článek 37. Překlady a zprávy

(1) Strany přeloží tento Protokol do svých úředních jazyků a předají tyto oficiální překlady generálnímu řediteli.

(2) Strany každé čtyři roky předloží Výboru zprávu o provádění tohoto Protokolu.

Článek 38. Odpovědnost států

Žádným z ustanovení tohoto Protokolu týkajících se individuální trestní odpovědnosti není dotčena odpovědnost států podle mezinárodního práva, včetně povinnosti poskytnout odškodnění.

Hlava IX. Závěrečná ustanovení

Článek 39. Jazyky

Tento Protokol je vyhotoven v jazyce anglickém, arabském, čínském, francouzském, ruském a španělském, přičemž všech šest znění má stejnou platnost.

Článek 40. Podpis

Tento Protokol bude datován 26. března 1999. Bude otevřen k podpisu všem vysokým smluvním stranám v Haagu od 17. května 1999 do 31. prosince 1999.

Článek 41. Ratifikace, přijetí nebo schválení

(1) Tento Protokol podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení vysokými smluvními stranami, které podepsaly tento Protokol, v souladu s jejich příslušnými ústavními postupy.

(2) Listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního ředitele.

Článek 42. Přístup

(1) Tento Protokol je otevřen k přístupu dalším vysokým smluvním stranám od 1. ledna 2000.

(2) Přístup se provádí uložením listiny o přístupu u generálního ředitele.

Článek 43. Vstup v platnost

(1) Tento Protokol vstoupí v platnost tři měsíce po uložení dvaceti listin o ratifikaci, přijetí, schválení či přístupu.

Article 36. Conciliation in absence of Protecting Powers

(1) In a conflict where no Protecting Powers are appointed the Director-General may lend good offices or act by any other form of conciliation or mediation, with a view to settling the disagreement.

(2) At the invitation of one Party or of the Director-General, the Chairman of the Committee may propose to the Parties to the conflict a meeting of their representatives, and in particular of the authorities responsible for the protection of cultural property, if considered appropriate, on the territory of a State not party to the conflict.

Article 37. Translations and reports

(1) The Parties shall translate this Protocol into their official languages and shall communicate these official translations to the Director-General.

(2) The Parties shall submit to the Committee, every four years, a report on the implementation of this Protocol.

Article 38. State responsibility

No provision in this Protocol relating to individual criminal responsibility shall affect the responsibility of States under international law, including the duty to provide reparation.

Chapter IX. Final clauses

Article 39. Languages

This Protocol is drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, the six texts being equally authentic.

Article 40. Signature

This Protocol shall bear the date of 26 March 1999. It shall be opened for signature by all High Contracting Parties at The Hague from 17 May 1999 until 31 December 1999.

Article 41. Ratification, acceptance or approval

(1) This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by High Contracting Parties which have signed this Protocol, in accordance with their respective constitutional procedures.

(2) The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Director-General.

Article 42. Accession

(1) This Protocol shall be open for accession by other High Contracting Parties from 1 January 2000.

(2) Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General.

Article 43. Entry into force

(1) This Protocol shall enter into force three months after twenty instruments of ratification, acceptance, approval or accession have been deposited.

(2) Poté vstoupí v platnost pro každou stranu tři měsíce po uložení jejích listin o ratifikaci, přijetí, schválení či přístupu.

Článek 44. Vstup v platnost za ozbrojeného konfliktu

V případech uvedených v člancích 18 a 19 Úmluvy nabývají okamžitě účinnost ratifikace, přijetí nebo schválení nebo přístupy k tomuto Protokolu uložené stranami konfliktu buď před zahájením nepřátelských akcí či okupace, nebo po něm. V takových případech předá generální ředitel sdělení uvedené v článku 46 nejrychlejší cestou.

Článek 45. Výpověď

(1) Každá strana může tento Protokol vypovědět.

(2) Výpověď musí být oznámena písemnou listinou uloženou u generálního ředitele.

(3) Výpověď nabude účinnosti jeden rok po obdržení listiny o výpovědi. Pokud se však vypovídající strana v okamžiku vypršení této lhůty účastní ozbrojeného konfliktu, nenabude výpověď účinnosti až do ukončení nepřátelských akcí nebo do dokončení operací na repatriaci kulturních statků, podle toho, co skončí později.

Článek 46. Oznámení

Generální ředitel informuje všechny vysoké smluvní strany jakož i Organizaci spojených národů o uložení všech listin o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu uvedených v člancích 41 a 42 a o výpovědích uvedených v článku 45.

Článek 47. Registrace u Organizace spojených národů

V souladu s článkem 102 Charty Organizace spojených národů bude tento Protokol registrován u Sekretariátu Organizace spojených národů na žádost generálního ředitele.

Na důkaz toho níže podepsaní řádně zplnomocněni podepsali tento Protokol.

Dáno v Haagu dne 26. března 1999, v jednom vyhotovení, jež je uloženo v archivech UNESCO s tím, že ověřené kopie budou doručeny všem vysokým smluvním stranám.

(2) Thereafter, it shall enter into force, for each Party, three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 44. Entry into force in situations of armed conflict

The situations referred to in Articles 18 and 19 of the Convention shall give immediate effect to ratifications, acceptances or approvals of or accessions to this Protocol deposited by the parties to the conflict either before or after the beginning of hostilities or occupation. In such cases the Director-General shall transmit the communications referred to in Article 46 by the speediest method.

Article 45. Denunciation

(1) Each Party may denounce this Protocol.

(2) The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General.

(3) The denunciation shall take effect one year after the receipt of the instrument of denunciation. However, if, on the expiry of this period, the denouncing Party is involved in an armed conflict, the denunciation shall not take effect until the end of hostilities, or until the operations of repatriating cultural property are completed, whichever is the later.

Article 46. Notifications

The Director-General shall inform all High Contracting Parties as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, approval or accession provided for in Articles 41 and 42 and of denunciations provided for Article 45.

Article 47. Registration with the United Nations

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Protocol shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General.

In faith whereof the undersigned, duly authorized, have signed the present Protocol.

Done at The Hague, this twenty-sixth day of March 1999, in a single copy which shall be deposited in the archives of the UNESCO, and certified true copies of which shall be delivered to all the High Contracting Parties.

ÚMLUVA O OCHRANĚ SVĚTOVÉHO KULTURNÍHO A PŘÍRODNÍHO DĚDICTVÍ

Paříž, Francie, 16. listopadu 1972

Generální konference UNESCO,

scházejíc se v Paříži ve dnech 17. října až 21. listopadu 1972 na svém sedmnáctém zasedání,

majíc na paměti, že kulturnímu a přírodnímu dědictví ve stále větší míře hrozí zničení nejen v důsledku tradičních příčin rozkladu, ale i na základě měnících se sociálních a ekonomických podmínek, které situaci vyhrcoují ještě hrozivějším jevy poškození či zničení;

berouc v úvahu, že ubývání či zničení kterékoliv položky kulturního nebo přírodního dědictví představuje nenahraditelné ochuzení dědictví všech národů světa;

berouc v úvahu, že ochrana tohoto dědictví na národní úrovni není často úplná kvůli rozsahu prostředků, jež vyžaduje, a kvůli nedostatečným ekonomickým, vědeckým a technickým zdrojům země, kde se vlastnictví, které má být chráněno, nachází;

připomínajíc, že ústava organizace stanovuje, že bude udržovat, zvětšovat a šířit znalosti zajišťováním ochrany světového dědictví a doporučováním nezbytných mezinárodních úmluv dotýčným národům;

berouc v úvahu, že stávající mezinárodní úmluvy, doporučení a rezoluce týkající se kulturního a přírodního vlastnictví ukazují, jaký význam má pro všechny národy světa ochránění tohoto jedinečného a nenahraditelného vlastnictví, ať náleží jakémukoliv národu;

berouc v úvahu, že části kulturního či přírodního dědictví mají výjimečný význam a z tohoto důvodu je třeba je zachovat jako součást světového dědictví lidstva jako celku;

berouc v úvahu, že vzhledem k objemu a závažnosti nových nebezpečí, jež ohrožují kulturní a přírodní dědictví, je povinností mezinárodního společenství jako celku účastnit se ochrany kulturního a přírodního dědictví výjimečné světové hodnoty tím, že bude poskytovat kolektivní pomoc, která, i když nebude nahrazovat opatření dotyčného státu, bude sloužit jako jeho účinné doplnění;

berouc v úvahu, že pro tento účel je nezbytné přijmout nová ustanovení formou úmluvy vytvářející účinný systém kolektivní ochrany kulturního a přírodního dědictví výjimečné světové hodnoty, organizovaný na stálém základě a v souladu s moderními vědeckými metodami;

rozhodnuvši na svém šestnáctém zasedání, že tato otázka se stane předmětem mezinárodní úmluvy;

přijímá dne 16. listopadu 1972 tuto Úmluvu.

CONVENTION CONCERNING THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE

Paris, France, 16 November 1972

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization meeting in Paris from 17 October to 21 November 1972, at its seventeenth session,

Noting that the cultural heritage and the natural heritage are increasingly threatened with destruction not only by the traditional causes of decay, but also by changing social and economic conditions which aggravate the situation with even more formidable phenomena of damage or destruction.

Considering that deterioration or disappearance of any item of the cultural or natural heritage constitutes a harmful impoverishment of the heritage of all the nations of the world,

Considering that protection of this heritage at the national level often remains incomplete because of the scale of the resources which it requires and of the insufficient economic, scientific and technical resources of the country where the property to be protected is situated,

Recalling that the Constitution of the Organization provides that it will maintain, increase and diffuse knowledge, by assuring the conservation and protection of the world's heritage, and recommending to the nations concerned the necessary international conventions,

Considering that the existing international conventions, recommendations and resolutions concerning cultural and natural property demonstrate the importance, for all the peoples of the world, of safeguarding this unique and irreplaceable property, to whatever people it may belong,

Considering that parts of the cultural or natural heritage are of outstanding interest and therefore need to be preserved as part of the world heritage of mankind as a whole,

Considering that, in view of the magnitude and gravity of the new dangers threatening them, it is incumbent on the international community as a whole to participate in the protection of the cultural and natural heritage of outstanding universal value, by the granting of collective assistance which, although not taking the place of action by the State concerned, will serve as an effective complement thereto,

Considering that it is essential for this purpose to adopt new provisions in the form of a convention establishing an effective system of collective protection of the cultural and natural heritage of outstanding universal value, organized on a permanent basis and in accordance with modern scientific methods,

Having decided, at its sixteenth session, that this question should be made the subject of an international convention;

Adopts this sixteenth day of November 1972 this Convention.

I. Definice kulturního a přírodního dědictví

Článek 1.

Pro účely této Úmluvy budou za „kulturní dědictví“ považovány:

- památníky: architektonická díla, díla monumentálního sochařství a malířství, prvky či struktury archeologické povahy, nápisy, jeskynní obydlí a kombinace prvků, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy;
- skupiny budov: skupiny oddělených či spojených budov, které mají z důvodu své architektury, stejnorodosti či umístění v krajině výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy;
- lokality: výtvořiny člověka či kombinovaná díla přírody a člověka a oblasti zahrnující místa archeologických nálezů mající výjimečnou světovou hodnotu z dějinného, estetického, etnologického či antropologického hlediska.

Článek 2.

Pro účely této Úmluvy budou za „přírodní dědictví“ považovány:

- přírodní jevy tvořené fyzickými a biologickými útvary nebo skupinami takovýchto útvarů, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z estetického či vědeckého hlediska;
- geologické a fyziografické útvary a přesně vymezené oblasti, které tvoří místo přirozeného výskytu ohrožených druhů zvířat a rostlin výjimečné světové hodnoty z hlediska vědy či péče o zachování přírody;
- přírodní lokality či přesně vymezené přírodní oblasti světové hodnoty z hlediska vědy, péče o zachování přírody nebo přírodní krásy.

Článek 3.

Je v působnosti každé smluvní strany, aby určila a vymezila vlastnictví nacházející se na jejím území v souladu s články 1 a 2.

II. Národní ochrana a mezinárodní ochrana kulturního a přírodního dědictví

Článek 4.

Každý smluvní stát uznává, že v první řadě je jeho povinností zabezpečit označení, ochranu, zachování, prezentování a předávání budoucím generacím kulturního a přírodního dědictví uvedeného v článku 1 a 2 a nacházejícího se na jeho území. Za tímto účelem učiní vše při maximálním využití svých vlastních zdrojů, a tam, kde je to vhodné, spolu s mezinárodní pomocí a spoluprací, zejména finanční, uměleckou, vědeckou a technickou, jakou bude moci obdržet.

Článek 5.

Za účelem zajištění účinných a aktuálních opatření na ochranu, zachování a prezentování kulturního a přírodního dědictví nacházejícího se na území smluvního státu bude do té míry, jak to bude možné a odpovídající, usilovat:

I. Definitions of the cultural and the natural heritage

Article 1.

For the purposes of this Convention, the following shall be considered as “cultural heritage”:

- monuments: architectural works, works of monumental sculpture and painting, elements or structures of an archaeological nature, inscriptions, cave dwellings and combinations of features, which are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science;
- groups of buildings: groups of separate or connected buildings which, because of their architecture, their homogeneity or their place in the landscape, are of outstanding universal value from the point of view of history, art or science;
- sites: works of man or the combined works of nature and of man, and areas including archaeological sites which are of outstanding universal value from the historical, aesthetic, ethnological or anthropological points of view.

Article 2.

For the purposes of this Convention, the following shall be considered as “natural heritage”:

- natural features consisting of physical and biological formations or groups of such formations, which are of outstanding universal value from the aesthetic or scientific point of view;
- geological and physiographical formations and precisely delineated areas which constitute the habitat of threatened species of animals and plants of outstanding universal value from the point of view of science or conservation;
- natural sites or precisely delineated natural areas of outstanding universal value from the point of view of science, conservation or natural beauty.

Article 3.

It is for each State Party to this Convention to identify and delineate the different properties situated on its territory mentioned in Articles 1 and 2 above.

II. National protection and international protection of the cultural and natural heritage

Article 4.

Each State Party to this Convention recognizes that the duty of ensuring the identification, protection, conservation, presentation and transmission to future generations of the cultural and natural heritage referred to in Articles 1 and 2 and situated on its territory, belongs primarily to that State. It will do all it can to this end, to the utmost of its own resources and, where appropriate, with any international assistance and co-operation, in particular, financial, artistic, scientific and technical, which it may be able to obtain.

Article 5.

To ensure that effective and active measures are taken for the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage situated on its territory, each States Party to this Convention shall endeavour, in so far as possibles, and as appropriate for each country:

- (a) o přijetí všeobecné politiky zaměřené na posílení úlohy kulturního a přírodního dědictví v životě společnosti a začlenění ochrany tohoto dědictví do komplexních plánovacích programů;
- (b) o vytvoření služeb na ochranu, zachování a prezentování kulturního a přírodního dědictví s příslušnými zaměstnanci a prostředky nezbytnými pro výkon těchto funkcí, pokud takové služby neexistují;
- (c) o rozvinutí vědeckých a technických studií a výzkumu a o vypracování metod práce, se kterými bude stát schopen působit proti nebezpečím, která ohrožují jeho kulturní nebo národní dědictví;
- (d) o přijetí odpovídajících právních, vědeckých, technických, administrativních a finančních opatření potřebných pro označení, ochranu, zachování, prezentování a obnovu tohoto dědictví; a
- (e) o podporu při vytváření nebo rozvíjení národních či regionálních středisek pro školení v oblasti ochrany, zachování a prezentování kulturního a přírodního dědictví a o podporování vědeckého výzkumu v této oblasti.

Článek 6.

- (1) Smluvní státy, plně respektující svrchovanost států, na jejichž území se nachází kulturní a přírodní dědictví zmíněné v článcích 1 a 2, a bez újmy na vlastnických právech určených vnitrostátním právním řádem uznávají, že takovéto dědictví tvoří světové dědictví, při jehož ochraně je povinností mezinárodního společenství spolupracovat.
- (2) Smluvní státy se zavazují v souladu s ustanoveními této Úmluvy, že poskytnou svoji pomoc při určování, ochraně a zachování kulturního a přírodního dědictví uvedeného v odstavcích (2) a (4) článku 11, pokud o toto státy, na jejichž území se dědictví nachází, požádají.
- (3) Každý smluvní stát se zavazuje, že nepodnikne žádná svévolná opatření, jež by mohla přímo či nepřímo poškodit kulturní a přírodní dědictví zmíněné v článcích 1 a 2 nacházející se na území druhých smluvních států.

Článek 7.

Pro účely této Úmluvy bude pod mezinárodní ochranou světového kulturního a přírodního dědictví chápáno vytvoření systému mezinárodní spolupráce a pomoci za účelem podpory smluvních států v jejich úsilí o zachování a určení tohoto dědictví.

III. Mezvládní výbor pro ochranu světového kulturního a přírodního dědictví

Článek 8

- (1) Tímto se v rámci UNESCO ustavuje Mezvládní výbor pro ochranu kulturního a přírodního dědictví výjimečně světové hodnoty, nazývaný „Výbor pro světové dědictví“. Bude jej tvořit patnáct smluvních států, které budou zvoleny smluvními státy, jež se sejdou k valnému shro-

- (a) to adopt a general policy which aims to give the cultural and natural heritage a function in the life of the community and to integrate the protection of that heritage into comprehensive planning programmes;
- (b) to set up within its territories, where such services do not exist, one or more services for the protection, conservation, and presentation of the cultural and natural heritage with an appropriate staff and possessing the means to discharge their functions;
- (c) to develop scientific and technical studies and research and to work out such operating methods as will make the State capable of counteracting the dangers that threaten its cultural or natural heritage;
- (d) to take the appropriate legal, scientific, technical, administrative and financial measures necessary for the identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of this heritage; and
- (e) to foster the establishment or development of national or regional centers for training in the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage and to encourage scientific research in this field.

Article 6.

(1) Whilst fully respecting the sovereignty of the States on whose territory the cultural and natural heritage mentioned in Articles 1 and 2 is, situated; and without prejudice to property rights provided by national legislation, the States Parties to this Convention recognize that such heritage constitutes a world heritage for whose protection it is duty of the international community as a whole to co-operate.

(2) The States Parties undertake, in accordance with the provisions of this Convention, to give their help in the identification, protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage referred to in paragraphs (2) and (4) of Article 11 if the States on whose territory it is situated so request.

(3) Each State Party to this Convention undertakes not to take any deliberate measures which might damage directly or indirectly the cultural and natural heritage referred to in Articles 1 and 2 situated on the territory of other States Parties to this Convention.

Article 7.

For the purpose of this Convention, international protection of the world cultural and natural heritage shall be understood to mean the establishment of a system of international co-operation and assistance designed to support States Parties to the Convention in their efforts to conserve and identify that heritage.

III. Intergovernmental Committee for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage

Article 8.

(1) An Intergovernmental Committee for the Protection of the Cultural and Natural Heritage of Outstanding Universal Value, called the “World Heritage Committee”, is hereby established within the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. It shall be

máždění v průběhu řádného zasedání generální konference UNESCO. Počet členů Výboru bude zvýšen na dvacet jedna od data řádného zasedání generální konference následujícího poté, co tato Úmluva vstoupí v platnost pro nejméně čtyřicet států.

(2) Volby členů Výboru zajistí spravedlivé zastoupení různých oblastí a kultur světa.

(3) Zasedání Výboru se jako poradce může zúčastnit představitel Mezinárodního střediska pro studium zachování a obnovy kulturního vlastnictví (Římské středisko), představitel Mezinárodní rady pro památkovou péči (ICOMOS) a představitel Mezinárodního svazu pro ochranu přírody a přírodních zdrojů (IUCN), k nimž mohou na žádost smluvních států scházejících se na valném shromáždění v průběhu řádných zasedání generální konference UNESCO dále přistoupit představitelé ostatních mezivládních nebo nevládních organizací podobného zaměření.

Článek 9.

(1) Funkční období států – členů Výboru pro světové dědictví – bude začínat koncem řádného zasedání generální konference, v jejímž průběhu budou zvoleny, a bude ukončeno do konce jejího třetího následného řádného zasedání.

(2) Funkční období jedné třetiny členů určených při prvních volbách však bude ukončeno v závěru prvního řádného zasedání generální konference následujícího po zasedání, na kterém byly zvoleni, a funkční období další třetiny členů určených v tutéž dobu bude ukončeno v závěru druhého řádného zasedání generální konference následujícího po zasedání, na kterém byli zvoleni. Jména těchto členů budou určena losem předsedou generální konference UNESCO po prvních volbách.

(3) Státy – členové Výboru – vyberou jako své představitele osoby kvalifikované v oblasti kulturního či přírodního dědictví.

Článek 10.

(1) Výbor pro světové dědictví přijme svůj jednací řád.

(2) Výbor může kdykoliv pozvat k účasti na svém zasedání za účelem konzultace k jednotlivým otázkám veřejné či soukromé organizace nebo jednotlivce.

Článek 11.

(1) Každý smluvní stát předloží, pokud to bude možné, Výboru pro světové dědictví soupis vlastnictví tvořícího součást kulturního a přírodního dědictví, které se nachází na jeho území a odpovídá požadavkům na zahrnutí do seznamu uvedeného v odstavci (2) tohoto článku. Tento soupis, který nebude považován za vyčerpávající, bude zahrnovat dokumentaci týkající se umístění tohoto vlastnictví a jeho významu.

(2) Na základě soupisů předložených státy v souladu s odstavcem (1) Výbor založí, bude aktualizovat a publikovat pod názvem Seznam světového dědictví seznam vlastnictví tvořící-

composed of 15 States Parties to the Convention, elected by States Parties to the Convention meeting in general assembly during the ordinary session of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. The number of States members of the Committee shall be increased to 21 as from the date of the ordinary session of the General Conference following the entry into force of this Convention for at least 40 States.

(2) Election of members of the Committee shall ensure an equitable representation of the different regions and cultures of the world.

(3) A representative of the International Center for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Rome Center), a representative of the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and a representative of the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), to whom may be added, at the request of States Parties to the Convention meeting in general assembly during the ordinary sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, representatives of other intergovernmental or nongovernmental organizations, with similar objectives, may attend the meetings of the Committee in an advisory capacity.

Article 9.

(1) The term of office of States members of the World Heritage Committee shall extend from the end of the ordinary session of the General Conference during which they are elected until the end of its third subsequent ordinary session.

(2) The term of office of one-third of the members designated at the time of the first election shall, however, cease at the end of the first ordinary session of the General Conference following that at which they were elected; and the term of office of a further third of the members designated at the same time shall cease at the end of the second ordinary session of the General Conference following that at which they were elected. The names of these members shall be chosen by lot by the President of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization after the first election.

(3) States members of the Committee shall choose as their representatives persons qualified in the field of the cultural or natural heritage.

Article 10.

(1) The World Heritage Committee shall adopt its Rules of Procedure.

(2) The Committee may at any time invite public or private organizations or individuals to participate in its meetings for consultation on particular problems.

(3) The Committee may create such consultative bodies as it deems necessary for the performance of its functions.

Article 11.

(1) Every State Party to this Convention shall, in so far as possible, submit to the World Heritage Committee an inventory of property forming part of the cultural and natural heritage, situated in its territory and suitable for inclusion in the list provided for in paragraph (2) of this Article. This inventory, which shall not be considered exhaustive, shall include documentation about the location of the property in question and its significance.

(2) On the basis of the inventories submitted by States in accordance with paragraph (1), the Committee shall establish, keep up to date and publish, under the title of World Heritage

ho část kulturního a přírodního dědictví, jak je definováno v člancích 1 a 2 této Úmluvy, který považuje za vlastnictví mající výjimečnou světovou hodnotu dle takových kritérií, jaká stanoví. Aktualizovaný seznam bude rozeslán nejméně každé dva roky.

(3) Zahrnutí vlastnictví do Seznamu světového dědictví vyžaduje souhlas dotčeného státu. Zahrnutí vlastnictví nacházejícího se na území, nad kterým si svrchovanou jurisdikci nárokuje více než jeden stát, v žádném případě nebude mít vliv na práva stran ve sporu.

(4) Výbor založí, bude aktualizovat a publikovat, kdykoliv to budou okolnosti vyžadovat, pod názvem Seznam světového dědictví v nebezpečí soupis vlastnictví uvedeného v Seznamu světového dědictví, na jehož zachování jsou potřebné větší akce a pro něž byla vyžádána pomoc dle této Úmluvy. Tento seznam bude obsahovat odhad nákladů na takové opatření. Do seznamu může být zahrnuto pouze takové vlastnictví, které tvoří součást kulturního a přírodního dědictví a hrozí mu závažné a zvláštní nebezpečí, jako je hrozba zničení vyvolaná zrychleným chátráním, rozsáhlými veřejnými či soukromými projekty rychlého urbanistického či turistického rozvoje; ničení vyvolané změnami v používání či vlastnictví půdy; velké změny, jejichž příčina je neznáma; opuštění z jakéhokoliv důvodu; vypuknutí či hrozba ozbrojeného konfliktu; kalamity a pohromy, hrozivé požáry, zemětřesení a sesuvy půdy; sopečné erupce; změny hladiny vody, záplavy a přílivové vlny. Výbor může učinit kdykoliv v případě naléhavé potřeby nový záznam do Seznamu světového dědictví v nebezpečí a tento záznam okamžitě publikovat.

(5) Výbor stanoví kritéria, na jejichž základě může být vlastnictví patřící ke kulturnímu či přírodnímu dědictví zahrnuto do jednoho ze seznamů uvedených v odstavcích (2) a (4) tohoto článku.

(6) Před odmítnutím žádosti o zahrnutí do jednoho ze dvou seznamů uvedených v odstavcích (2) a (4) tohoto článku se Výbor poradí se smluvním státem, na jehož území se dotyčné kulturní či přírodní vlastnictví nachází.

(7) Výbor bude, se souhlasem dotyčných států, koordinovat a podporovat studie a výzkum potřebný pro sestavení seznamů uvedených v odstavcích (2) a (4) tohoto článku.

Článek 12.

Skutečnost, že tyto statky patřící ke kulturnímu či přírodnímu dědictví nebylo zahrnuto do jednoho ze dvou seznamů zmíněných v odstavcích (2) a (4) článku 11, nebude v žádném případě vykládána tak, že nemají výjimečnou světovou hodnotu pro jiné účely, než jsou ty, které vyplývají ze zahrnutí do těchto seznamů.

Článek 13.

(1) Výbor pro světové dědictví bude přijímat a studovat žádosti o mezinárodní pomoc sestavené smluvními státy, pokud jde o vlastnictví tvořící část kulturního a přírodního dědictví, které se nalézá na jejich území a je zahrnuto do seznamů uvedených v odstavcích (2) a (4) článku 11 nebo je vhodné pro zařazení do těchto seznamů. Účelem takovýchto žádostí může být zabezpečení ochrany, zachování, prezentování či obnova tohoto vlastnictví.

List, a list of properties forming part of the cultural heritage and natural heritage, as defined in Articles 1 and 2 of this Convention, which it considers as having outstanding universal value in terms of such criteria as it shall have established. An updated list shall be distributed at least every two years.

(3) The inclusion of a property in the World Heritage List requires the consent of the State concerned. The inclusion of a property situated in a territory, sovereignty or jurisdiction over which is claimed by more than one State shall in no way prejudice the rights of the parties to the dispute.

(4) The Committee shall establish, keep up to date and publish, whenever circumstances shall so require, under the title of List of World Heritage in Danger, a list of the property appearing in the World Heritage List for the conservation of which major operations are necessary and for which assistance has been requested under this Convention. This list shall contain an estimate of the cost of such operations. The list may include only such property forming part of the cultural and natural heritage as is threatened by serious and specific dangers, such as the threat of disappearance caused by accelerated deterioration, large-scale public or private projects or rapid urban or tourist development projects; destruction caused by changes in the use or ownership of the land; major alterations due to unknown causes; abandonment for any reason whatsoever; the outbreak or the threat of an armed conflict; calamities and cataclysms; serious fires, earthquakes, landslides; volcanic eruptions; changes in water level, floods, and tidal waves. The Committee may at any time, in case of urgent need, make a new entry in the List of World Heritage in Danger and publicize such entry immediately.

(5) The Committee shall define the criteria on the basis of which a property belonging to the cultural or natural heritage may be included in either of the lists mentioned in paragraphs (2) and (4) of this Article.

(6) Before refusing a request for inclusion in one of the two lists mentioned in paragraphs (2) and (4) of this article, the Committee shall consult the State Party in whose territory the cultural or natural property in question is situated.

(7) The Committee shall, with the agreement of the States concerned, co-ordinate and encourage the studies and research needed for the drawing up of the lists referred to in paragraphs (2) and (4) of this Article.

Article 12.

The fact that a property belonging to the cultural or natural heritage has not been included in either of the two lists mentioned in paragraphs (2) and (4) of Article 11 shall in no way be construed to mean that it does not have an outstanding universal value for purposes other than those resulting from inclusion in these lists.

Article 13.

(1) The World Heritage Committee shall receive and study requests for international assistance formulated by States Parties to this Convention with respect to property forming part of the cultural or natural heritage, situated in their territories, and included or potentially suitable for inclusion in the lists referred to in paragraphs (2) and (4) of Article 11. The purpose of such requests may be to secure the protection, conservation, presentation or rehabilitation of such property.

- (2) Žádosti o mezinárodní pomoc dle odstavce (1) tohoto článku se rovněž mohou týkat určité kulturního či přírodního vlastnictví definovaného v článcích 1 a 2, pokud předběžné výzkumy ukázaly, že další zkoumání by bylo oprávněné.
- (3) Výbor rozhodne o akcích, jež mají být podniknuty ve věci těchto žádostí, tam, kde je to odpovídající, stanoví povahu a rozsah své pomoci a dá souhlas, aby jeho jménem byly s dotyčnou vládou uzavřeny potřebné dohody.
- (4) Výbor stanoví pořadí priorit pro své operace. Při tom bude mít na paměti, jaký význam má pro světové kulturní a přírodní dědictví vlastnictví požadující ochranu; potřebu poskytnout mezinárodní pomoc vlastnictví, které je nejreprezentativnější z hlediska přírodního životního prostředí či génia a dějin národů světa; naléhavost práce, jež má být vykonána; zdroje, které má k dispozici stát, na jehož území se ohrožené vlastnictví nalézají, a zejména rozsah v němž jsou schopny takovéto vlastnictví zabezpečit vlastními prostředky.
- (5) Výbor sestaví, bude aktualizovat a publikovat seznam objektů, kterým byla poskytnuta mezinárodní pomoc.
- (6) Výbor bude rozhodovat o použití zdrojů Fondu vytvořeného dle článku 15 této Úmluvy. Bude hledat způsoby, jak tyto zdroje rozmnožit a za tím účelem podnikne prospěšné kroky.
- (7) Výbor bude spolupracovat s mezinárodními a národními vládními a nevládními organizacemi sledujícími podobné cíle jako tato Úmluva. Za účelem plnění svých programů a projektů se Výbor může obracet na tyto organizace, zejména na Mezinárodní středisko pro výzkum zachování a obnovy kulturního vlastnictví (Římské středisko), Mezinárodní radu pro památkovou péči (ICOMOS) a Mezinárodní svaz pro zachování přírody a přírodních zdrojů (IUCN) jakož i veřejné a soukromé orgány a jednotlivce.
- (8) Rozhodnutí Výboru budou přijímána dvoutřetinovou většinou přítomných a hlasujících členů. Většina členů Výboru bude tvořit kvorum.

Článek 14.

- (1) Výboru pro světové dědictví bude pomáhat sekretariát jmenovaný generálním ředitelem UNESCO.
- (2) Generální ředitel UNESCO bude, využívaje v maximální možné míře služeb Mezinárodního střediska pro výzkum zachování a obnovy kulturního vlastnictví (Římského střediska), Mezinárodní rady pro památkovou péči (ICOMOS) a Mezinárodního svazu pro zachování přírody a přírodních zdrojů (IUCN) v oblastech daných jejich kompetencí a schopnostmi, připravovat dokumentaci Výboru a program jeho zasedání a bude zodpovídat za plnění jeho rozhodnutí.

IV. Fond na ochranu světového kulturního a přírodního dědictví

Článek 15.

- (1) Tímto se vytváří Fond na ochranu světového kulturního a přírodního dědictví výjimečně světové hodnoty, nazývaný „Fond světového dědictví“.

- (2) Requests for international assistance under paragraph (1) of this article may also be concerned with identification of cultural or natural property defined in Articles 1 and 2, when preliminary investigations have shown that further inquiries would be justified.
- (3) The Committee shall decide on the action to be taken with regard to these requests, determine where appropriate, the nature and extent of its assistance, and authorize the conclusion, on its behalf, of the necessary arrangements with the government concerned.
- (4) The Committee shall determine an order of priorities for its operations. It shall in so doing bear in mind the respective importance for the world cultural and natural heritage of the property requiring protection, the need to give international assistance to the property most representative of a natural environment or of the genius and the history of the peoples of the world, the urgency of the work to be done, the resources available to the States on whose territory the threatened property is situated and in particular the extent to which they are able to safeguard such property by their own means.
- (5) The Committee shall draw up, keep up to date and publicize a list of property for which international assistance has been granted.
- (6) The Committee shall decide on the use of the resources of the Fund established under Article 15 of this Convention. It shall seek ways of increasing these resources and shall take all useful steps to this end.
- (7) The Committee shall co-operate with international and national governmental and non-governmental organizations having objectives similar to those of this Convention. For the implementation of its programmes and projects, the Committee may call on such organizations, particularly the International Center for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (the Rome Center), the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), as well as on public and private bodies and individuals.
- (8) Decisions of the Committee shall be taken by a majority of two-thirds of its members present and voting. A majority of the members of the Committee shall constitute a quorum.

Article 14.

- (1) The World Heritage Committee shall be assisted by a Secretariat appointed by the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- (2) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, utilizing to the fullest extent possible the services of the International Center for the Study of the Preservation and the Restoration of Cultural Property (the Rome Center), the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS) and the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) in their respective areas of competence and capability, shall prepare the Committee's documentation and the agenda of its meetings and shall have the responsibility for the implementation of its decisions.

IV. Fund for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage

Article 15.

- (1) A Fund for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of Outstanding Universal Value, called "the World Heritage Fund", is hereby established.

- (2) Fond založí v souladu s ustanoveními finančních pravidel UNESCO depozitní fond.
- (3) Zdroje Fondu budou tvořit:
- (a) povinné a dobrovolné příspěvky smluvních států,
 - (b) příspěvky, dary nebo odkazy, jež mohou poskytnout:
 - (i) jiné státy;
 - (ii) UNESCO, jiné organizace v rámci systému OSN, zejména Rozvojový program OSN či jiné mezivládní organizace;
 - (iii) veřejné či soukromé orgány nebo jednotlivci;
 - (c) jakékoliv úroky připadající na zdroje Fondu;
 - (d) fondy vzniklé sbírkami a příjmy z akcí organizovaných ve prospěch Fondu; a
 - (e) veškeré další zdroje, jež jsou v souladu s předpisy Fondu, jak jsou navrženy Výborem pro světové dědictví.
- (4) Příspěvky do Fondu a jiné formy pomoci dané k dispozici Výboru mohou být použity pouze na takové účely, jaké určí Výbor. Výbor může přijmout příspěvky, jež mají být použity pouze na určitý program či projekt, za předpokladu, že Výbor rozhodne o realizaci takového programu či projektu. Žádné politické podmínky nesmějí být spojeny s příspěvky poskytovanými Fondem.

Článek 16.

(1) Bez újmy na doplňkových dobrovolných příspěvcích se smluvní státy zavazují, že budou platit pravidelně, každé dva roky, do Fondu světového dědictví příspěvky, jejichž výše bude stanovena ve formě jednotné procentní sazby aplikované pro všechny státy valným shromážděním smluvních států této Úmluvy, které se sejdou v průběhu zasedání generální konference UNESCO. Toto rozhodnutí valného shromáždění vyžaduje většinu přítomných a hlasujících smluvních stran, které neučinily prohlášení podle odstavce (2) tohoto článku. Povinný příspěvek států stran Úmluvy v žádném případě nepřekročí 1 % příspěvku do řádného rozpočtu UNESCO.

(2) Každý stát zmíněný v článku 31 nebo 32 této Úmluvy však může v době ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí či přistoupení prohlásit, že nebude vázán ustanoveními odstavce (1) tohoto článku.

(3) Smluvní stát Úmluvy, který učinil prohlášení zmíněné v odstavci (2) tohoto článku, může uvedené prohlášení kdykoliv odvolat formou oznámení generálnímu řediteli UNESCO. Odvolání prohlášení však nenabude platnosti, pokud jde o povinný příspěvek splatný tímto státem do data následujícího valného shromáždění států stran Úmluvy.

(4) Za účelem efektivního plánování své činnosti Výborem budou smluvní státy, které učinily prohlášení v souladu s odstavcem (2) tohoto článku, platit své příspěvky pravidelně nejméně každé dva roky. Tyto příspěvky by neměly být nižší, než příspěvky, které by zaplatily, kdyby byly vázány ustanoveními odstavce (1) tohoto článku.

- (2) The Fund shall constitute a trust fund, in conformity with the provisions of the Financial Regulations of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- (3) The resources of the Fund shall consist of:
- (a) compulsory and voluntary contributions made by the States Parties to this Convention,
 - (b) contributions, gifts or bequests which may be made by:
 - (i) other States;
 - (ii) the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, other organizations of the United Nations system, particularly the United Nations Development Programme or other intergovernmental organizations;
 - (iii) public or private bodies or individuals;
 - (c) any interest due on the resources of the Fund;
 - (d) funds raised by collections and receipts from events organized for the benefit of the Fund; and
 - (e) all other resources authorized by the Fund's regulations, as drawn up by the World Heritage Committee.
- (4) Contributions to the Fund and other forms of assistance made available to the Committee may be used only for such purposes as the Committee shall define. The Committee may accept contributions to be used only for a certain programme or project, provided that the Committee shall have decided on the implementation of such programme or project. No political conditions may be attached to contributions made to the Fund.

Article 16.

- (1) Without prejudice to any supplementary voluntary contribution, the States Parties to this Convention undertake to pay regularly, every two years, to the World Heritage Fund, contributions, the amount of which, in the form of a uniform percentage applicable to all States, shall be determined by the General Assembly of States Parties to the Convention, meeting during the sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. This decision of the General Assembly requires the majority of the States Parties present and voting, which have not made the declaration referred to in paragraph (2) of this Article. In no case shall the compulsory contribution of States Parties to the Convention exceed 1 % of the contribution to the Regular Budget of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- (2) However, each State referred to in Article 31 or in Article 32 of this Convention may declare, at the time of the deposit of its instruments of ratification, acceptance or accession, that it shall not be bound by the provisions of paragraph (1) of this Article.
- (3) A State Party to the Convention which has made the declaration referred to in paragraph (2) of this Article may at any time withdraw the said declaration by notifying the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. However, the withdrawal of the declaration shall not take effect in regard to the compulsory contribution due by the State until the date of the subsequent General Assembly of States Parties to the Convention.
- (4) In order that the Committee may be able to plan its operations effectively, the contributions of States Parties to this Convention which have made the declaration referred to in paragraph (2) of this Article, shall be paid on a regular basis, at least every two years, and should not be less than the contributions which they should have paid if they had been bound by the provisions of paragraph (1) of this Article.

(5) Smluvní stát, který se opožďuje s placením svého povinného či dobrovolného příspěvku za běžný rok a bezprostředně předcházející kalendářní rok, nebude zvolen za člena Výboru pro světové dědictví; toto ustanovení se nebude vztahovat na první volby.

Funkční období každého takového státu, který je již členem Výboru, skončí v době voleb stanovených v článku 8 odstavce (1) této Úmluvy.

Článek 17.

Smluvní státy budou posuzovat či podporovat zakládání národních veřejných a soukromých nadací či sdružení, jejichž cílem je stimulovat poskytování darů na ochranu kulturního a přírodního dědictví, jak je definováno v článku 1 a 2 této Úmluvy.

Článek 18.

Smluvní státy budou poskytovat svoji pomoc mezinárodním kampaním na vytváření fondů organizovaných pro Fond světového dědictví pod záštitou UNESCO. Budou usnadňovat sbírky pořádané za tímto účelem orgány zmíněnými v odstavci (3) článku 15.

V. Podmínky a opatření pro mezinárodní pomoc

Článek 19.

Každý smluvní stát může požádat o mezinárodní pomoc pro vlastnictví tvořící součást kulturního a přírodního dědictví výjimečné světové hodnoty nacházejícího se na jeho území. Spolu se svou žádostí předloží v souladu s článkem 21 informace a dokumentaci, jaké má k dispozici a které umožní Výboru přijmout rozhodnutí.

Článek 20.

V souladu s ustanovením článku 13 odstavce (2), článku 22 písmene (c) a článku 23 může být mezinárodní pomoc stanovená touto Úmluvou poskytnuta pouze v případě vlastnictví tvořícího součást kulturního a přírodního dědictví, u něž Výbor pro světové dědictví rozhodl, nebo může rozhodnout, že bude zahrnuto do jednoho ze seznamů uvedených v odstavcích (2) a (4) článku 11.

Článek 21.

(1) Výbor pro světové dědictví stanoví postup, na jehož základě budou žádosti o mezinárodní pomoc posuzovány, přesně určí obsah žádosti, která by měla definovat uvažované opatření, nezbytnou práci, očekávané náklady na tuto operaci, stupeň naléhavosti a důvody, proč zdroje státu žádajícího o pomoc nedovolují pokrýt všechny náklady. Takovéto žádosti musí být pokaždé, kdy je to možné, podpořeny zprávami expertů.

(2) Žádosti o pomoc při nápravě škod způsobených pohromami či přírodními kalamitami by měly být kvůli naléhavosti práce, již mohou zahrnovat, Výborem projednány přednostně, Výbor by pro takového nepředvídané události měl mít rezervní fond.

(5) Any State Party to the Convention which is in arrears with the payment of its compulsory or voluntary contribution for the current year and the calendar year immediately preceding it shall not be eligible as a Member of the World Heritage Committee, although this provision shall not apply to the first election.

The terms of office of any such State which is already a member of the Committee shall terminate at the time of the elections provided for in Article 8 paragraph (1) of this Convention.

Article 17.

The States Parties to this Convention shall consider or encourage the establishment of national, public and private foundations or associations whose purpose is to invite donations for the protection of the cultural and natural heritage as defined in Articles 1 and 2 of this Convention.

Article 18.

The States Parties to this Convention shall give their assistance to international fund-raising campaigns organized for the World Heritage Fund under the auspices of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. They shall facilitate collections made by the bodies mentioned in paragraph (3) of Article 15 for this purpose.

V. Conditions and arrangements for international assistance

Article 19.

Any State Party to this Convention may request international assistance for property forming part of the cultural or natural heritage of outstanding universal value situated within its territory. It shall submit with its request such information and documentation provided for in Article 21 as it has in its possession and as will enable the Committee to come to a decision.

Article 20.

Subject to the provisions of paragraph (2) of Article 13, sub-paragraph (c) of Article 22 and Article 23, international assistance provided for by this Convention may be granted only to property forming part of the cultural and natural heritage which the World Heritage Committee has decided, or may decide, to enter in one of the lists mentioned in paragraphs (2) and (4) of Article 11.

Article 21.

(1) The World Heritage Committee shall define the procedure by which requests to it for international assistance shall be considered and shall specify the content of the request, which should define the operation contemplated, the work that is necessary, the expected cost thereof, the degree of urgency and the reasons why the resources of the State requesting assistance do not allow it to meet all the expenses. Such requests must be supported by experts reports whenever possible.

(2) Requests based upon-disasters or natural calamities should, by reasons of the urgent work which they may involve, be given immediate, priority consideration by the Committee, which should have a reserve fund at its disposal against such contingencies.

(3) Předtím, než dospěje k rozhodnutí, provede Výbor takové průzkumy a konzultace, jež považuje za potřebné.

Článek 22.

Pomoc poskytovaná Výborem pro světové dědictví může zahrnovat následující formy:

- (a) výzkumy týkající se uměleckých, vědeckých a technických problémů vyplývajících z ochrany, zachování, prezentování a obnovy kulturního a přírodního dědictví, jak je zakotveno v odstavcích (2) a (4) článku 11 této Úmluvy;
- (b) ustanovení expertů, techniků a zkušených pracovníků, aby bylo zajištěno správné provedení prací;
- (c) školení pracovníků a specialistů na všech úrovních v oblasti označení, ochrany, zachování, prezentování a obnovy kulturního a přírodního dědictví;
- (d) dodání zařízení, které dotýčný stát nevlastní nebo nemůže získat;
- (e) půjčky s nízkým úrokem nebo bezúročné půjčky splatné na dlouhodobém základě;
- (f) poskytnutí, ve výjimečných případech a ze zvláštních důvodů, nenávratných příspěvků.

Článek 23.

Výbor pro světové dědictví může rovněž poskytnout mezinárodní pomoc národním nebo regionálním střediskům pro školení pracovníků a specialistů na všech úrovních v oblasti označování, ochrany, zachování, prezentování a obnovy kulturního a přírodního dědictví.

Článek 24.

Podrobné vědecké, ekonomické a technické studie budou předcházet rozsáhlé mezinárodní pomoci. Tyto studie navrhnu nejmodernější techniku pro zachování, prezentování a obnovu přírodního a kulturního dědictví a budou v souladu s cíli této Úmluvy. Výzkumy budou rovněž hledat způsoby racionálního využití zdrojů, které má k dispozici dotýčný stát.

Článek 25.

Jako všeobecné pravidlo bude platit, že mezinárodní společenství bude hradit pouze část nákladů na potřebné práce. Vklad státu těžícího z mezinárodní pomoci bude tvořit podstatný díl zdrojů věnovaných na každý program či projekt, ledaže by mu to jeho zdroje nedovolovaly.

Článek 26.

Výbor pro světové dědictví a přijímající stát stanoví v dohodě, kterou uzavřou, podmínky, za nichž se bude program či projekt, na nějž se poskytuje mezinárodní pomoc dle této Úmluvy, realizovat. Zodpovědností státu přijímajícího takovouto mezinárodní pomoc bude pokračovat při dodržení podmínek stanovených v dohodě v ochraně, zachování a prezentování vlastnictví, které bylo takto zajištěno.

(3) Before coming to a decision, the Committee shall carry out such studies and consultations as it deems necessary.

Article 22.

Assistance granted by the World Heritage Committee may take the following forms:

- (a) studies concerning the artistic, scientific and technical problems raised by the protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage, as defined in paragraphs (2) and (4) of Article 11 of this Convention;
- (b) provision of experts, technicians and skilled labour to ensure that the approved work is correctly carried out;
- (c) training of staff and specialists at all levels in the field of identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage;
- (d) supply of equipment which the State concerned does not possess or is not in a position to acquire;
- (e) low-interest or interest-free loans which might be repayable on a long-term basis;
- (f) the granting, in exceptional cases and for special reasons, of non-repayable subsidies.

Article 23.

The World Heritage Committee may also provide international assistance to national or regional centers for the training of staff and specialists at all levels in the field of identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of the cultural and natural heritage.

Article 24.

International assistance on a large scale shall be preceded by detailed scientific, economic and technical studies. These studies shall draw upon the most advanced techniques for the protection, conservation, presentation and rehabilitation of the natural and cultural heritage and shall be consistent with the objectives of this Convention. The studies shall also seek means of making rational use of the resources available in the State concerned.

Article 25.

As a general rule, only part of the cost of work necessary shall be borne by the international community. The contribution of the State benefiting from international assistance shall constitute a substantial share of the resources devoted to each programme or project, unless its resources do not permit this.

Article 26.

The World Heritage Committee and the recipient State shall define in the agreement they conclude the conditions in which a programme or project for which international assistance under the terms of this Convention is provided, shall be, carried out. It shall be the responsibility of the State receiving such international assistance to continue to protect, conserve and present the property so safeguarded, in observance of the conditions laid down by the agreement.

VI. Vzdělávací programy

Článek 27.

(1) Smluvní státy budou usilovat všemi odpovídajícími prostředky a zejména prostřednictvím vzdělávacích a informačních programů o to, aby jejich národy ve stále větší míře oceňovaly a respektovaly kulturní a přírodní dědictví definované v člancích 1 a 2 Úmluvy.

(2) Smluvní státy se zavazují, že budou široce informovat veřejnost o nebezpečích, jež ohrožují toto dědictví, a o akcích uskutečňovaných na základě této Úmluvy.

Článek 28.

Smluvní státy, které přijmou mezinárodní pomoc dle Úmluvy, přijmou odpovídající opatření k tomu, aby vešel ve známost význam vlastnictví, na který byla přijata pomoc, a úloha, již takováto pomoc sehrává.

VII. Zprávy

Článek 29.

(1) Smluvní státy budou informovat ve zprávách, které předloží generální konferenci UNESCO v termínu a způsobem, jaký tato stanoví, o právních a administrativních opatřeních, která přijaly, a o ostatních opatřeních, jež podnikly za účelem provádění této Úmluvy, spolu s podrobnostmi o zkušenostech, jež získaly v této oblasti.

(2) Tyto zprávy budou dávány na vědomí Výboru pro světové dědictví.

(3) Na každém řádném zasedání generální konference UNESCO bude Výbor předkládat zprávu o své činnosti.

VIII. Závěrečná ustanovení

Článek 30.

Tato Úmluva je vyhotovena v arabštině, angličtině, francouzštině, ruštině a španělštině, přičemž všech pět znění má stejnou platnost.

Článek 31.

(1) Tato Úmluva podléhá ratifikaci či přijetí členskými státy UNESCO v souladu s jejich příslušnými ústavními postupy.

(2) Ratifikační listiny či listiny o přijetí budou uloženy u generálního ředitele UNESCO.

Článek 32.

(1) Tato Úmluva bude otevřena k přístupu všem státům, jež nejsou členy UNESCO a které generální konference organizace vyzve k přístupu.

(2) Přístup vstoupí v platnost uložením listiny o přístupu u generálního ředitele UNESCO.

VI. Educational programmes

Article 27.

(1) The States Parties to this Convention shall endeavour by all appropriate means, and in particular by educational and information programmes, to strengthen appreciation and respect by their peoples of the cultural and natural heritage defined in Article 1 and 2 of the Convention.

(2) They shall undertake to keep the public broadly informed of the dangers threatening this heritage and of activities carried on in pursuance of this Convention.

Article 28.

States Parties to this Convention which receive international assistance under the Convention shall take appropriate measures to make known the importance of the property for which assistance has been received and the role played by such assistance.

VII. Reports

Article 29.

(1) The States Parties to this Convention shall, in the reports which they submit to the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization on dates and in a manner to be determined by it, give information on the legislative and administrative provisions which they have adopted and other action which they have taken for the application of this Convention, together with details of the experience acquired in this field.

(2) These reports shall be brought to the attention of the World Heritage Committee.

(3) The Committee shall submit a report on its activities at each of the ordinary sessions of the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

VIII. Final clauses

Article 30.

This Convention is drawn up in Arabic, English, French, Russian and Spanish, the five texts being equally authoritative.

Article 31.

(1) This Convention shall be subject to ratification or acceptance by States members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization in accordance with their respective constitutional procedures.

(2) The instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 32.

(1) This Convention shall be open to accession by all States not members of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization which are invited by the General Conference of the Organization to accede to it.

(2) Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Článek 33.

Tato Úmluva vstoupí v platnost tři měsíce po uložení dvacáté ratifikační listiny, listiny o přijetí či přístupu, avšak pouze pro ty státy, které svoje ratifikační listiny, listiny o přijetí či přístupu uložily k tomuto datu nebo před ním. Pro každý jiný stát vstoupí v platnost tři měsíce po uložení jeho ratifikační listiny, listiny o přijetí či přístupu.

Článek 34.

Následující ustanovení budou platit pro ty smluvní státy, které mají federální nebo necentra-
listický ústavní systém:

(a) pokud jde o ustanovení této Úmluvy, jejichž plnění spadá do jurisdikce federální nebo centrální legislativní síly, budou závazky federální nebo centrální vlády stejné jako pro smluvní státy, které nejsou federálními státy;

(b) pokud jde o ustanovení této Úmluvy, jejichž plnění spadá do jurisdikce jednotlivých díl-
čích států, zemí, provincií nebo kantonů, jež nejsou vázány ústavním systémem federace k při-
jetí legislativních opatření, bude federální vláda informovat příslušné orgány takovýchto států,
zemí, provincií nebo kantonů o uvedených opatřeních spolu se svým doporučením k jejich při-
jetí.

Článek 35.

(1) Každý smluvní stát může Úmluvu vypovědět.

(2) Výpověď bude oznámena písemně listinou uloženou u generálního ředitele UNESCO.

(3) Výpověď vstoupí v platnost dvanáct měsíců po přijetí výpovědní listiny a nebude mít vliv
na finanční závazky vypovídající státu do data, k němuž výpověď nabude platnost.

Článek 36.

Generální ředitel UNESCO bude informovat členské státy organizace, státy, které nejsou členy
organizace, uvedené v článku 32, jakož i OSN o uložení všech ratifikačních listin, listin o při-
jetí nebo přístupu uvedených v článcích 31 a 32 jakož i o výpovědích Úmluvy uvedených v člá-
nek 35.

Článek 37.

(1) Tato Úmluva může být změněna generální konferencí UNESCO. Jakákoliv změna však bude
závazná pouze pro ty státy, které se stanou stranami změněné Úmluvy.

(2) Pokud by generální konference přijala novou Úmluvu měnící celou tuto Úmluvu nebo její
část, pak, pokud nová Úmluva nestanoví jinak, tato Úmluva přestává být otevřena pro ratifi-
kaci, přijetí či přístup od data, kdy nová změněná Úmluva vstoupí v platnost.

Article 33.

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the twentieth instrument of ratification, acceptance or accession, but only with respect to those States which have deposited their respective instruments of ratification, acceptance or accession on or before that date. It shall enter into force with respect to any other State three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or accession.

Article 34.

The following provisions shall apply to those States Parties to this Convention which have a federal or non-unitary constitutional system:

- (a) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of the federal or central legislative power, the obligations of the federal or central government shall be the same as for those States Parties which are not federal States;
- (b) with regard to the provisions of this Convention, the implementation of which comes under the legal jurisdiction of individual constituent States, countries, provinces or cantons that are not obliged by the constitutional system of the federation to take legislative measures, the federal government shall inform the competent authorities of such States, countries, provinces or cantons of the said provisions, with its recommendation for their adoption.

Article 35.

- (1) Each State Party to this Convention may denounce the Convention.
- (2) The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- (3) The denunciation shall take effect twelve months after the receipt of the instrument of denunciation. It shall not affect the financial obligations of the denouncing State until the date on which the withdrawal takes effect.

Article 36.

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States members of the Organization, the States not members of the Organization which are referred to in Article 32, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, acceptance, or accession provided for in Articles 31 and 32, and of the denunciations provided for in Article 35.

Article 37.

- (1) This Convention may be revised by the General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Any such revision shall, however, bind only the States which shall become Parties to the revising convention.
- (2) If the General Conference should adopt a new convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new convention otherwise provides, this Convention shall cease to be open to ratification, acceptance or accession, as from the date on which the new revising convention enters into force.

Článek 38.

V souladu s článkem 102 Charty OSN bude tato Úmluva na žádost generálního ředitele UNESCO registrována v sekretariátu OSN.

Dáno v Paříži dne 23. listopadu 1972 ve dvou původních vyhotoveních nesoucích podpis předsedy sedmnáctého zasedání generální konference UNESCO, jejichž potvrzené ověřené kopie budou zaslány všem státům uvedeným v člancích 31 a 32 jakož i OSN.

Article 38.

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Done in Paris, this twenty-third day of November 1972, in two authentic copies bearing the signature of the President of the seventeenth session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in Articles 31 and 32 as well as to the United Nations.

OPERAČNÍ SMĚRNICE K NAPLŇOVÁNÍ ÚMLUVY O SVĚTOVÉM DĚDICTVÍ

Mají upřesnit provádění Úmluvy určením postupů pro:

- (a) zápis statků na Seznam světového dědictví a na Seznam ohroženého světového dědictví,
- (b) ochranu a péči o statky světového dědictví,
- (c) poskytování mezinárodní pomoci na základě Fondu světového dědictví a
- (d) mobilizaci podpory ve prospěch Úmluvy na národní a mezinárodní úrovni.

Jde o poměrně rozsáhlý materiál, který je pravidelně revidován tak, aby odrážel rozhodnutí Výboru pro světové dědictví. Aktuální verze lze studovat v anglické a francouzské verzi na webových stránkách Centra světového dědictví: <http://whc.unesco.org/en/guidelines/> a <http://whc.unesco.org/fr/orientations/>.

THE OPERATIONAL GUIDELINES FOR THE IMPLEMENTATION OF THE WORLD HERITAGE CONVENTION

Are published in: <http://whc.unesco.org/en/guidelines/> a <http://whc.unesco.org/fr/orientations/>.

CHARTA Z BURRY. AUSTRALSKÁ CHARTA ICOMOS K PÉČI O MÍSTA S KULTURNÍM VÝZNAMEM

Burra, Austrálie, 19. srpna 1979

Preambule

S ohledem na Mezinárodní chartu o zachování a restaurování památek a sídel (Benátky 1964) a Usnesení 5. valného shromáždění Mezinárodní rady památek a sídel (ICOMOS, Moskva 1978) přijal australský ICOMOS (Australský národní výbor ICOMOS) Chartu z Burry dne 19. srpna 1979 ve městě Burra v Jižní Austrálii. Revize byly přijaty dne 23. února 1981, 23. dubna 1988 a 26. listopadu 1999.

Charta z Burry je vodítkem pro zachování a správu míst kulturního významu (lokalit kulturního dědictví) a vychází ze znalostí a zkušeností australských členů ICOMOS.

Památková péče je nedílnou součástí správy míst s kulturním významem a jedná se o trvalou odpovědnost.

Pro koho je Charta určena?

Charta stanoví standardní postup pro ty, kdo zajišťují poradenství, rozhodují o místech s kulturním významem a organizují činnosti, jež se těchto míst týkají, včetně majitelů, řídicích pracovníků a správců.

Využívání Charty

Chartu je třeba chápat jako celek. Mnoho článků spolu navzájem souvisí. Články v části Principy péče o místo jsou dále rozpracovány na mnohých místech, například v části Procesy zachování. Nadpisy jsou uvedeny pro usnadnění čtení a tvoří část Charty.

Charta je samostatným dokumentem, avšak aspekty jejího používání jsou dále vysvětleny v následujících dokumentech australského ICOMOS:

- Metodické pokyny k Chartě z Burry: Kulturní význam;
- Metodické pokyny k Chartě z Burry: Politika zachování;
- Metodické pokyny k Chartě z Burry: Postupy při provádění studií a zpráv;
- Pravidla etiky koexistence při zachování významných míst.

Na která místa se Charta vztahuje?

Charta se může vztahovat na všechny druhy míst s kulturním významem včetně přírodních, domácích a historických míst s kulturní hodnotou.

Je možné rovněž uplatnit normy jiných organizací. Takovými dokumenty jsou například Charta přírodního bohatství Austrálie a Návrh směrnice o ochraně, správě a využívání míst australských domorodců a obyvatel ostrova Torres Strait.

THE AUSTRALIA ICOMOS CHARTER FOR THE CONSERVATION OF PLACES OF CULTURAL SIGNIFICANCE (THE BURRA CHARTER)

Burra, Australia, 19 August 1979

Preamble

Considering the International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites (Venice 1964), and the Resolutions of the 5th General Assembly of the International Council on Monuments and Sites (ICOMOS, Moscow 1978), the Burra Charter was adopted by Australia ICOMOS (the Australian National Committee of ICOMOS) on 19 August 1979 at Burra, South Australia. Revisions were adopted on 23 February 1981, 23 April 1988 and 26 November 1999.

The Burra Charter provides guidance for the conservation and management of places of cultural significance (cultural heritage places), and is based on the knowledge and experience of Australia ICOMOS members.

Conservation is an integral part of the management of places of cultural significance and is an ongoing responsibility.

Who is the Charter for?

The Charter sets a standard of practice for those who provide advice, make decisions about, or undertake works to places of cultural significance, including owners, managers and custodians.

Using the Charter

The Charter should be read as a whole. Many articles are interdependent. Articles in the Conservation Principles section are often further developed in the Conservation Processes and Conservation Practice sections. Headings have been included for ease of reading but do not form part of the Charter.

The Charter is self-contained, but aspects of its use and application are further explained in the following Australia ICOMOS documents:

- Guidelines to the Burra Charter: Cultural Significance;
- Guidelines to the Burra Charter: Conservation Policy;
- Guidelines to the Burra Charter: Procedures for Undertaking Studies and Reports;
- Code on the Ethics of Coexistence in Conserving Significant Places.

What places does the Charter apply to?

The Charter can be applied to all types of places of cultural significance including natural, indigenous and historic places with cultural values.

The standards of other organisations may also be relevant. These include the Australian Natural Heritage Charter and the Draft Guidelines for the Protection, Management and Use of Aboriginal and Torres Strait Islander Cultural Heritage Places.

Proč pečovat?

Místa s kulturním významem obohacují lidské životy a často poskytují hluboký a inspirující smysl spojení s obcemi a krajinou, minulostí a zážitky. Jedná se o historické záznamy, které jsou důležité jako hmotný výraz australské identity a zkušenosti. Místa s kulturním významem odrážejí rozmanitost našich společenství, říkají nám, kdo vlastně jsme a jaká byla minulost, která nás i australskou krajinu zformovala. Tato místa jsou nenahraditelná a cenná.

Místa s kulturním významem musí být zachována pro současnou a budoucí generace.

Charta z Burry prosazuje obezřetný přístup ke změně: provádějte nejnnutnější opatření pro zajištění péče o místo a jeho využitelnost, avšak jinak jej měňte co možná nejméně, tak aby byl zachován jeho kulturní význam.

Poznámka: V následujícím textu jsou pod zněním jednotlivých bodů Charty v některých případech kurzívou doplněny vysvětlující poznámky, které nejsou součástí oficiálního znění Charty.

Článek 1.

1.1

Místo znamená lokalitu, oblast, pozemek, krajinu, budovu nebo jiné dílo, skupinu budov či jiných děl a může obsahovat další součásti, vybavení, prostory a pohledy.

Koncepce místa by se měla vykládat široce. Prvky uvedené v článku 1.1 mohou obsahovat památníky, stromy, zahrady, parky, místa, na nichž se odehrály historické události, urbanizované oblasti, města, industriální areály, archeologická naleziště a duchovní a náboženská místa.

1.2

Kulturní význam znamená estetickou, historickou, vědeckou, společenskou či duchovní hodnotu pro minulé, současné a budoucí generace.

Kulturní význam je obsažen v místě samotném, jeho okolním prostředí, uspořádání, využití, spojení, záznamech, souvisejících místech a objektech.

Místa mohou mít různé hodnoty pro různé jednotlivce či skupiny.

Termín kulturní význam je synonymem pro význam a hodnotu kulturního dědictví.

Kulturní význam se může měnit v důsledku pokračující historie daného místa.

Chápání kulturního významu se může měnit v důsledku nových informací.

1.3

Hmotná podstata objektu znamená veškerý fyzický materiál místa včetně všech jeho částí, inventáře, vybavení a objektů.

Hmotná podstata objektu zahrnuje interiéry budov a pozůstatky pod povrchem, jakož i vytěžený materiál.

Hmotná podstata objektu vymezovat prostory a ty mohou představovat důležité prvky významu místa.

1.4

Péče o místo znamená veškeré procesy směřující k zachování kulturního významu daného místa.

Why conserve?

Places of cultural significance enrich people's lives, often providing a deep and inspirational sense of connection to community and landscape, to the past and to lived experiences. They are historical records, that are important as tangible expressions of Australian identity and experience. Places of cultural significance reflect the diversity of our communities, telling us about who we are and the past that has formed us and the Australian landscape. They are irreplaceable and precious.

These places of cultural significance must be conserved for present and future generations. The Burra Charter advocates a cautious approach to change: do as much as necessary to care for the place and to make it useable, but otherwise change it as little as possible so that its cultural significance is retained.

Explanatory notes (paragraphs in italic) do not form part of the Charter and may be added to by Australia ICOMOS.

Article 1.

1.1

Place means site, area, land, landscape, building or other work, group of buildings or other works, and may include components, contents, spaces and views.

The concept of place should be broadly interpreted. The elements described in Article 1.1 may include memorials, trees, gardens, parks, places of historical events, urban areas, towns, industrial places, archaeological sites and spiritual and religious places.

1.2

Cultural significance means aesthetic, historic, scientific, social or spiritual value for past, present or future generations.

Cultural significance is embodied in the place itself, its fabrics *setting, use, associations, meanings, records, related places and related objects.*

Places may have a range of values for different individuals or groups.

The term cultural significance is synonymous with heritage significance and cultural heritage value.

Cultural significance may change as a result of the continuing history of the place.

Understanding of cultural significance may change as a result of new information.

1.3

Fabric means all the physical material of the place including components, fixtures, contents and objects.

Fabric includes building interiors and sub-surface remains, as well as excavated material.

Fabric may define spaces and these may be important elements of the significance of the place.

1.4

Conservation means all the processes of looking after a *place* so as to retain its *cultural significance*.

1.5

Údržba znamená průběžnou ochrannou péči o *hmotnou podstatu objektu a okolní prostředí místa* a je ji třeba odlišovat od opravy. Oprava zahrnuje *restaurování* nebo *rekonstrukci*.

Zmiňované rozdíly, například s ve vztahu k okapným žlabům, jsou následující:

- *údržba – pravidelná kontrola a čištění okapných žlabů;*
- *oprava zahrnující restaurování - zpětná instalace původních obnovených okapných žlabů;*
- *oprava zahrnující rekonstrukci - výměna zchátralých okapných žlabů.*

1.6

Uchování znamená údržbu *hmotné podstaty místa* v jeho stávajícím stavu a zpomalení chátrání. *Je známo, že všechna místa a jejich komponenty se v průběhu času mění různou rychlostí.*

1.7

Restaurování znamená návrat stávající *hmotné podstaty místa* do známého dřívějšího stavu odstraněním mladších vrstev nebo opětovným sestavením existujících komponent bez vkládání nového materiálu.

1.8

Rekonstrukce znamená návrat *místa* do známého dřívějšího stavu a od *restaurování* se liší tím, že se v tomto případě do *hmoty objektu* přidává nový materiál.

Za nový materiál je možné považovat i druhotně použitý materiál, zachráněný z jiných míst. To by se nemělo dít na úkor žádného místa s kulturním významem.

1.9

Adaptace znamená změny *místa* pro účely stávajícího nebo navrhovaného využití.

1.10

Využití znamená funkce *místa*, jakož i činnosti a postupy, které mohou v místě nastat.

1.11

Kompatibilní využití znamená využití, které respektuje *kulturní význam místa*. Takovéto využití nemá na kulturní význam žádný dopad nebo je tento dopad pouze minimální.

1.12

Okolní prostředí znamená oblast kolem *místa* a může zahrnovat i jeho vizuální uplatnění.

1.13

Související místo znamená místo, které přispívá ke *kulturnímu významu* jiného místa.

1.14

Související objekt znamená objekt, který přispívá ke *kulturnímu významu* místa, ale nenachází se přímo v daném místě.

1.15

Asociativní souvislosti znamenají zvláštní vazby, které existují mezi lidmi a *místem*.

Asociativní souvislosti mohou zahrnovat společenské nebo duchovní hodnoty a odpovědnost za místo.

1.16

Významy označují, co *místo* znamená, vyznačuje, evokuje či vyjadřuje.

Významy se obecně vztahují k nehmotným aspektům, jakými jsou například symbolické vlastnosti a vzpomínky.

1.17

Interpretace znamená veškeré způsoby prezentování *kulturního významu* místa.

Interpretace může být kombinací péče o hmotnou podstatu (například údržba, restaurování, rekonstrukce); využívání místa a činnosti na místě; a používání účelově vytvořeného vysvětlujícího materiálu.

1.5

Maintenance means the continuous protective care of the *fabric* and setting of a *place*, and is to be distinguished from repair. Repair involves restoration or reconstruction.

The distinctions referred to, for example in relation to roof gutters, are

- *maintenance – regular inspection and cleaning of gutters;*
- *repair involving restoration – returning of dislodged gutters;*
- *repair involving reconstruction – replacing decayed gutters.*

1.6

Preservation means maintaining the fabric of a place its existing state and retarding deterioration.

It is recognised that all places and their components change over time at varying rates.

1.7

Restoration means returning the existing *fabric* of a *place* to a known earlier state by removing accretions or by reassembling existing components without the introduction of new material.

1.8

Reconstruction means returning a *place* to a known earlier state and is distinguished from restoration by the introduction of new material into the *fabric*.

New material may include recycled material salvaged from other places. This should not be to the detriment of any place of cultural significance.

1.9

Adaptation means modifying a *place* to suit the existing use or a proposed use.

1.10

Use means the functions of a place, as well as the activities and practices that may occur at the place.

1.11

Compatible use means a *use* which respects the *cultural significance* of a *place*. Such a use involves no, or minimal, impact on cultural significance.

1.12

Setting means the area around a *place*, which may include the visual catchment.

1.13

Related place means a *place* that contributes to the *cultural significance* of another place.

1.14

Related object means an object that contributes to the *cultural significance* of a *place* but is not at the place.

1.15

Associations mean the special connections that exist between people and a *place*.

Associations may include social or spiritual values and cultural responsibilities for a place.

1.16

Meanings denote what a *place* signifies, indicates, evokes or expresses.

Meanings generally relate to intangible aspects such as symbolic qualities and memories.

1.17

Interpretation means all the ways of presenting the *cultural significance* of a *place*.

Interpretation may be a combination of the treatment of the fabric (e.g. maintenance, restoration, reconstruction); the use of and activities at the place; and the use of introduced explanatory material.

Principy péče o místo

Článek 2. Zachování a správa

2.1

Předmětem péče by měla být *místa s kulturním významem*.

2.2

Cílem *péče* je zachovat *kulturní význam místa*.

2.3

Péče o místa s kulturním významem je nedílnou součástí jejich dobré správy.

2.4

Místa s kulturním významem by měla být zabezpečena a neměla by být vystavena rizikům či ponechána bez údržby.

Článek 3. Obezřetný přístup

3.1

Péče vychází ze zohlednění stávající *hmotné podstaty, využití, asociativních souvislostí a významů*. Vyžaduje obezřetný přístup ke změnám v nutném, ale pokud možno minimálním rozsahu.

Stopy dodatků, změn a dřívější péče o hmotnou podstatu místa jsou dokladem jeho historie a využívání, které mohou být součástí jeho významu. Opatření v rámci památkové obnovy by měla napomáhat, nikoliv bránit jejich pochopení.

3.2

Změny *místa* by neměly deformovat fyzické či jiné informace, které poskytuje, a ani by neměly vycházet z hypotéz.

Článek 4. Znalosti, schopnosti a technologie

4.1

Péče o dané *místo* by měla využívat veškeré znalosti, schopnosti a obory, které mohou přispět k jeho poznání a uchování.

4.2

Při *pěči* o významné hmotné doklady se dává přednost tradičním technikám a materiálům. Za určitých okolností mohou být přijatelné i moderní technologie a materiály, jež poskytnou významné výhody pro realizaci obnovy.

Používání moderních materiálů a technologií musí být podporováno pevnými vědeckými důkazy nebo dlouhodobou zkušeností.

Článek 5. Hodnoty

5.1

Při pěči o *místa* by měly být zohledněny veškeré aspekty kulturního a přírodního významu bez neopodstatněného zdůrazňování jakékoliv hodnoty na úkor ostatních.

Péče o místa s přírodním významem je vysvětlena v Australské chartě přírodního dědictví. Tato charta vymezuje přírodní význam v tom smyslu, že se jedná o důležitost ekosystémů, biologické a geologické rozmanitosti pro jejich hodnotu existence nebo pro současné či budoucí generace co se týče jejich vědecké, společenské a životní hodnoty.

Conservation principles

Article 2. Conservation and management

2.1

Places of cultural significance should be conserved.

2.2

The aim of *conservation* is to retain the *cultural significance* of a *place*.

2.3

Conservation is an integral part of good management of *places of cultural significance*.

2.4

Places of cultural significance should be safeguarded and not put at risk or left in a vulnerable state.

Article 3. Cautious approach

3.1

Conservation is based on a respect for the existing *fabric, use, associations* and *meanings*. It requires a cautious approach of changing as much as necessary but as little as possible.

The traces of additions, alterations and earlier treatments to the fabric of a place are evidence of its history and uses which may be part of its significance. Conservation action should assist and not impede their understanding.

3.2

Changes to a *place* should not distort the physical or other evidence it provides, nor be based on conjecture.

Article 4. Knowledge, skills and techniques

4.1

Conservation should make use of all the knowledge, skills and disciplines which can contribute to the study and care of the *place*.

4.2

Traditional techniques and materials are preferred for the *conservation* of significant *fabric*. In some circumstances modern techniques and materials which offer substantial conservation benefits may be appropriate.

The use of modern materials and techniques must be supported by firm scientific evidence or by a body of experience.

Article 5. Values

5.1

Conservation of a *place* should identify and take into consideration all aspects of cultural and natural significance without unwarranted emphasis on any one value at the expense of others.

Conservation of places with natural significance is explained in the Australian Natural Heritage Charter. This Charter defines natural significance to mean the importance of ecosystems, biological diversity and geodiversity for their existence value, or for present or future generations in terms of their scientific, social, aesthetic and life-support value.

5.2

Relativita vnímání *kulturního významu* může vést k různým opatřením prováděným za účelem zachování místa.

Je nezbytné uplatňovat obezřetný přístup, neboť chápání kulturního významu se může měnit. Tento článek by se neměl používat pro zdůvodnění opatření, která nezachovávají kulturní význam místa.

Článek 6. Postup podle Charty z Burry

6.1

Před přijetím rozhodnutí je důležité na základě shromážděných informací a jejich analyzování porozumět *kulturnímu významu místa* a jiným otázkám ovlivňujícím jeho budoucnost. Nejprve musí být porozuměno kulturnímu významu, potom vyvinuta koncepce obnovy a nakonec připravena, v souladu s touto koncepcí, komplexní správa místa.

Postup podle Charty z Burry neboli pořadí průzkumů, rozhodnutí a opatření je znázorněn v průvodním vývojovém diagramu.

6.2

Koncepce správy *místa* musí být založena na porozumění jeho *kulturnímu významu*.

6.3

Příprava koncepce by rovněž měla zahrnovat zvážení dalších faktorů, které mají vliv na budoucnost *místa*, jako jsou například potřeby majitele, zdroje, externí překážky a fyzický stav daného místa.

Článek 7. Využívání

7.1

Tam, kde má současné *využívání místa kulturní význam*, by měl být tento způsob využívání zachován.

7.2

Místo by mělo mít *přiměřené využití*.

Koncepce obnovy by měla určit funkci nebo kombinaci funkcí či jejich omezení tak, aby kulturní význam místa zůstal zachován. Nové využívání místa by mělo znamenat minimální změny v hmotné struktuře objektů a jejich využití, mělo by respektovat asociativní souvislosti a významy a v případě potřeby zajišťovat pokračování postupů, které přispívají ke kulturnímu významu místa.

Článek 8. Okolní prostředí a vazby

Pěče o místo vyžaduje, aby se zachovaly příslušné *pohledové vazby* a jiné vztahy, které přispívají ke *kulturnímu významu místa*.

Nové stavby, demolice, rušivé prvky či jiné změny, které by nepříznivě ovlivnily uspořádání nebo vztahy, nejsou vhodné.

Aspekty pohledových vazeb mohou zahrnovat využívání, prostorové uspořádání, objem, formu, měřítko, charakter, barvu, strukturu a materiály.

Ostatní vztahy, jako jsou například historické souvislosti, mohou přispět k výkladu, ocenění, užívání nebo uplatnění místa.

5.2

Relative degrees of *cultural significance* may lead to different *conservation* actions at a place. *A cautious approach is needed, as understanding of cultural significance may change. This article should not be used to justify actions which do not retain cultural significance.*

Article 6. Burra Charter process

6.1

The *cultural significance* of a *place* and other issues affecting its future are best understood by a sequence of collecting and analysing information before making decisions. Understanding cultural significance comes first, then development of policy and finally management of the place in accordance with the policy.

The Burra Charter process, or sequence of investigations, decisions and actions, is illustrated in the accompanying flowchart.

6.2

The policy for managing a *place* must be based on an understanding of its *cultural significance*.

6.3

Policy development should also include consideration of other factors affecting the future of a place such as the owner's needs, resources, external constraints and its physical condition.

Article 7. Use

7.1

Where the *use* of a *place* is of *cultural significance* it should be retained.

7.2

A *place* should have a *compatible use*.

The policy should identify a use or combination of uses or constraints on uses that retain the cultural significance of the place. New use of a place should involve minimal change, to significant fabric and use; should respect associations and meanings; and where appropriate should provide for continuation of practices which contribute to the cultural significance of the place.

Article 8. Setting

Conservation requires the retention of an appropriate visual *setting* and other relationships that contribute to the *cultural significance* of the *place*.

New construction, demolition, intrusions or other changes which would adversely affect the setting or relationships are not appropriate.

Aspects of the visual setting may include use, siting, bulk, form, scale, character, colour, texture and materials.

Other relationships, such as historical connections, may contribute to interpretation, appreciation, enjoyment or experience of the place.

Článek 9. Poloha

9.1

Poloha *místa* je součástí jeho *kulturního významu*. Stavba, dílo nebo jiná součást *místa* by měly zůstat zachovány ve svém historickém prostředí. Přemístění je obecně nepřijatelné, pokud se nejedná o jediný možný prostředek zajištění přetrvání objektu.

9.2

Určité budovy, díla či jiné komponenty *místa* byly vyprojektovány tak, aby se daly snadno odstranit – některé z nich přemístění již prodělaly. Za předpokladu, že tyto budovy, díla či jiné součásti nemají významné vazby se svým současným umístěním, může dojít k jejich přemístění zpět.

9.3

Jestliže se jakákoliv budova, dílo či jiné komponenty přemístí, mělo by se to provést do vhodného *místa* a zajistit patřičné využití. Toto opatření by nemělo být realizováno na úkor žádného *místa s kulturním významem*.

Článek 10. Vnitřní vybavení

Vnitřní vybavení, inventář a předměty, které přispívají ke *kulturnímu významu místa*, by měly být ponechány na tomto místě. Jejich odstranění je nepřijatelné, pokud to není: jediný způsob zajištění jejich bezpečnosti a péče o ně; dočasné odstranění kvůli ošetření nebo výstavě; z důvodů bezpečnosti a ochrany zdraví; nebo pro ochranu *místa*. Toto vnitřní vybavení, inventář a předměty by se měly vrátit, pokud to okolnosti umožní a bude to vhodné.

Článek 11. Související místa a objekty

Přínos *souvisejících míst a souvisejících objektů pro kulturní význam místa* by měl být zachován.

Článek 12. Zapojení dalších osob

Péče o místo, jeho interpretace a správa by měly zajišťovat podmínky pro zapojení dalších osob, pro něž má *místo zvláštní asociativní souvislosti a významy* nebo které mají společenskou, duchovní nebo jinou kulturní odpovědnost za dané *místo*.

Článek 13. Koexistence kulturních hodnot

Koexistence různých kulturních hodnot by měla být identifikována, respektována a podporována, zejména v takových případech, kdy jsou ve vzájemném rozporu.

U některých míst mohou protichůdné kulturní hodnoty ovlivnit koncipování politiky obnovy a rozhodovací procesy. V tomto článku termín kulturní hodnoty odkazuje na ty názory, které jsou důležité pro určitou kulturní skupinu včetně (ale nejen) politických, náboženských, duchovních a morálních názorů. Jedná se o širší pojem než v případě hodnot spojených s kulturním významem.

Article 9. Location

9.1

The physical location of a *place* is part of its *cultural significance*. A building, work or other component of a place should remain in its historical location. Relocation is generally unacceptable unless this is the sole practical means of ensuring its survival.

9.2

Some buildings, works or other components of *places* were designed to be readily removable or already have a history of relocation. Provided such buildings, works or other components do not have significant links with their present location, removal may be appropriate.

9.3

If any building, work or other component is moved, it should be moved to an appropriate location and given an appropriate use. Such action should not be to the detriment of any *place* of *cultural significance*.

Article 10. Contents

Contents, fixtures and objects which contribute to the *cultural significance* of a *place* should be retained at that place. Their removal is unacceptable unless it is: the sole means of ensuring their security and *preservation*; on a temporary basis for treatment or exhibition; for cultural reasons; for health and safety; or to protect the place. Such contents, fixtures and objects should be returned where circumstances permit and it is culturally appropriate.

Article 11. Related places and objects

The contribution which *related places* and related *objects* make to the *cultural significance* of the *place* should be retained.

Article 12. Participation

Conservation, interpretation and management of a *place* should provide for the participation of people for whom the place has special *associations* and *meanings*, or who have social, spiritual or other cultural responsibilities for the place.

Article 13. Co-existence of cultural values

Co-existence of cultural values should be recognised, respected and encouraged, especially in cases where they conflict.

For some places, conflicting cultural values may affect policy development and management decisions. In this article, the term cultural values refers to those beliefs which are important to a cultural group, including but not limited to political, religious, spiritual and moral beliefs. This is broader than values associated with cultural significance.

Procesy zachování

Článek 14. Procesy péče o místo

Péče o místo může podle okolností zahrnovat tyto procesy: udržení nebo znovuzavedení určité funkce; udržení *asociativních souvislostí a významů; údržbu, konzervaci, restaurování, rekonstrukci, adaptaci a interpretaci*; a bude obvykle zahrnovat kombinaci více takovýchto procesů.

Mohou se vyskytnout i situace, kdy péče o místo nevyžaduje žádnou podstatnou a náročnou akci.

Článek 15. Změna

15.1

Změna může být pro udržení *kulturního významu* někdy nutná, avšak je nežádoucí, pokud by kulturní význam místa snížila. Rozsah změny daného místa by měl být navržen v závislosti na *kulturním významu místa* a jeho vhodné *interpretaci*.

Jestliže je změna zvažována, měla by se zkoumat řada variant, aby se našla ta, která minimalizuje snížení kulturního významu.

15.2

Změny, které snižují *kulturní význam*, by měly být vratné a mělo by být možné je zrušit, když to okolnosti dovolí.

Vratné změny by měly být pokládány za dočasné. Nevratná změna by se měla stát pouze v nejnnutnějším případě a neměla by v budoucnosti zamezit péči o místo.

15.3

Demolice významné *složky hmotné podstaty místa* je všeobecně nepřijatelná. Avšak v některých případech mohou být drobnější demoliční práce v rámci památkové obnovy vhodné. Pokud do okolnosti umožňují, měla by být odstraněna významná hmotná součást místa znovu uvedena do původního stavu.

15.4

Přínos všech aspektů *kulturního významu místa* by měl být respektován. Jestliže místo zahrnuje *hmotné součásti, funkce, asociace a souvislosti* nebo *významy* různých období či různé aspekty kulturního významu, zdůrazňování či interpretování jednoho období nebo aspektu na úkor jiného, může být oprávněné, jestliže to, co bylo vynecháno, odstraněno či zmenšeno, má pouze nepatrný kulturní význam, a jestliže to, co je zdůrazňováno či interpretováno, má mnohem větší kulturní význam.

Článek 16. Údržba

Údržba je zásadní součástí péče *o místo* a měla by se provádět, jestliže *hmotná podstata stavby* má *kulturní význam* a její *údržba* je pro zachování tohoto *kulturního významu* nezbytná.

Článek 17. Konzervace

Konzervace je vhodná, jestliže stávající *struktura* nebo její stav představují důkaz *kulturního významu* nebo jestliže je k dispozici nedostatečný důkaz pro to, aby se umožnilo provedení jiných *procesů zachování*.

Zachování chrání strukturu, aniž by se zakrýval důkaz o její výstavbě a využívání. Proces by se měl vždy uplatnit:

Conservation processes

Article 14. Conservation processes

Conservation may, according to circumstance, include the processes of: retention or reintroduction of a *use*; retention of *associations* and *meanings*; *maintenance*, *preservation*, *restoration*, *reconstruction*, *adaptation* and *interpretation*; and will commonly include a combination of more than one of these.

There may be circumstances where no action is required to achieve conservation.

Article 15. Change

15.1

Change may be necessary to retain *cultural significance*, but is undesirable where it reduces cultural significance. The amount of change to a *place* should be guided by the *cultural significance* of the place and its appropriate interpretation.

When change is being considered, a range of options should be explored to seek the option which minimises the reduction of cultural significance.

15.2

Changes which reduce *cultural significance* should be reversible, and be reversed when circumstances permit.

Reversible changes should be considered temporary. Non-reversible change should only be used as a last resort and should not prevent future conservation action.

15.3

Demolition of significant *fabric* of a *place* is generally not acceptable. However, in some cases minor demolition may be appropriate as part of conservation. Removed significant fabric should be reinstated when circumstances permit.

15.4

The contributions of all aspects of *cultural significance* of a *place* should be respected. If a place includes *fabric*, *uses*, *associations* or *meanings* of different periods, or different aspects of cultural significance, emphasising or interpreting one period or aspect at the expense of another can only be justified when what is left out, removed or diminished is of slight cultural significance and that which is emphasised or interpreted is of much greater cultural significance.

Article 16. Maintenance

Maintenance is fundamental to *conservation* and should be undertaken where *fabric* is of *cultural significance* and its *maintenance* is necessary to retain that *cultural significance*.

Article 17. Preservation

Preservation is appropriate where the existing *fabric* or its condition constitutes evidence of *cultural significance*, or where insufficient evidence is available to allow other *conservation* processes to be carried out.

Preservation protects fabric without obscuring the evidence of its construction and use. The process should always be applied:

- jestliže důkaz o struktuře má takový význam, že by nemělo dojít k jeho změně;
- jestliže se provedlo nedostatečné šetření pro to, aby byla učiněna koncepční rozhodnutí v souladu s články 26 až 28.

Novou práci (například stabilizaci) je možné provést v souvislosti s konzervací v případě, že jejím účelem je fyzická ochrana struktury a tato práce je v souladu s článkem 22.

Článek 18. Restaurování a rekonstrukce

Restaurování a rekonstrukce by měly odhalovat významné kulturní aspekty místa.

Článek 19. Restaurování

Restaurování je vhodné provádět pouze tehdy, jestliže existuje dostatečný doklad o dřívějším stavu objektu (místa).

Článek 20. Rekonstrukce

20.1

Rekonstrukce je vhodná pouze tehdy, jestliže místo je v důsledku poškození nebo změny nekompletní, a pouze tehdy, jestliže existuje dostatečný doklad pro reprodukci starší podoby objektu (místa). V ojedinělých případech může být vhodná rovněž rekonstrukce v rámci využívání místa nebo postupu, který zachová jeho kulturní význam.

20.2

Rekonstrukce by měla být rozpoznatelná po bedlivé kontrole nebo prostřednictvím doplňkových informací.

Článek 21.

Adaptace se musí omezit na to, co je podstatné pro funkční využívání místa stanoveného v souladu s články 6 a 7.

21.1

Adaptace je přijatelná pouze tehdy, jestliže má minimální vliv na kulturní význam místa.

21.2

Adaptace by měla zahrnovat minimální změny významné hmotné struktury a měla by se provádět pouze po zvážení alternativních řešení.

Článek 22. Nové dílo

22.1

Nová díla, jako jsou například přístavby k místu, mohou být akceptovatelná tam, kde neruší či nezakrývají kulturní význam místa, nebo tam, kde nesnižují možnosti jeho interpretace a ocenění.

Nová díla mohou být s místem v souladu, jestliže jsou jejich umístění, objem, forma, měřítko, charakter, barva, struktura a materiál podobné stávající struktuře – je však třeba vyhnout se imitacím.

22.2

Nová díla jako taková by měla být snadno rozpoznatelná.

- where the evidence of the fabric is of such significance that it should not be altered;
- where insufficient investigation has been carried out to permit policy decisions to be taken in accord with Articles 26 to 28.

New work (e. g. stabilisation) may be carried out in association with preservation when its purpose is the physical protection of the fabric and when it is consistent with Article 22.

Article 18. Restoration and reconstruction

Restoration and reconstruction should reveal culturally significant aspects of the *place*.

Article 19. Restoration

Restoration is appropriate only if there is sufficient evidence of an earlier state of the fabric.

Article 20. Reconstruction

20.1

Reconstruction is appropriate only where a *place* is incomplete through damage or alteration, and only where there is sufficient evidence to reproduce an earlier state of the fabric. In rare cases, reconstruction may also be appropriate as part of a *use* or practice that retains the *cultural significance* of the place.

20.2

Reconstruction should be identifiable on close inspection or through additional *interpretation*.

Article 21.

Adaptation must be limited to that which is essential to a use for the *place* determined in accordance with Articles 6 and 7.

21.1

Adaptation is acceptable only where the adaptation has minimal impact on the *cultural significance* of the *place*.

21.2

Adaptation should involve minimal change to significant fabric, achieved only after considering alternatives.

Article 22. New work

22.1

New work such as additions to the *place* may be acceptable where it does not distort or obscure the *cultural significance* of the place, or detract from its *interpretation* and appreciation.

New work may be sympathetic if its siting, bulk, form, scale, character, colour, texture and material are similar to the existing fabric, but imitation should be avoided.

22.2

New work should be readily identifiable as such.

Článek 23. Péče o funkční využití

Pokračování, pozměňování či obnovování významných *funkcí* mohou být vhodnými a preferovanými formami *péče o místo*.

Toto může vyžadovat změny ve stávající struktuře; ty by se však měly minimalizovat. V některých případech může pokračování významné funkce nebo postupu zahrnovat větší rozsah nových prací či doplňků.

Článek 24. Zachování asociativních souvislostí a významů

24.1

Významné *asociativní souvislosti* mezi lidmi a *místem* by měly být respektovány, a nikoliv znejasňovány. Měly by být zkoumány a podporovány všechny příležitosti pro *interpretaci*, vzpomínkové slavnosti a oslavu těchto souvislostí.

U mnohých míst budou jejich asociativní souvislosti spojeny s užíváním.

24.2

Podstatné *významy místa*, včetně duchovních hodnot, by měly být respektovány. Příležitosti pro pokračování nebo obnovu těchto významů by měly být zkoumány a podporovány.

Článek 25. Interpretace

Kulturní význam mnoha *míst* není okamžitě zřejmý a měl by se objasňovat vhodnou *interpretací*. Interpretace by měla zlepšovat pochopení a uplatnění *místa* a být přiměřená dané kultuře.

Článek 26. Uplatňování postupu podle Charty z Burry

26.1

Pracím na *místě* by měla předcházet studia vedoucí k porozumění *místu*, která by měla zahrnovat analýzu fyzických, dokumentárních, ústních a jiných dokladů, založenou na příslušných znalostech z dotčených oborů.

Výsledky studií by měly být aktuální a měly by být v případě potřeby pravidelně přezkoumávány a revidovány.

26.2

Pro *konceptci obnovy místa* by mělo být připraveno písemné zhodnocení jeho *kulturního významu*, doplněné zdůvodněním vytvořeným na základě předchozích výzkumů. Popis *významu místa a koncepce péče o ně* by měly být součástí management planu (tedy *plánu péče o dané místo*).

Výpovědi o zhodnocení místa a koncepce péče o ně by měly být v případě potřeby aktualizovány pravidelným přezkoumáváním a revidováním. Plán péče o místo se může zabývat i dalšími záležitostmi týkajícími se správy místa.

26.3

Skupiny a jednotlivci ve *vztahem k místu* stejně jako všichni, kdo jsou zahrnuti do jeho managementu, by měli mít příležitost přispívat ke *kulturnímu významu místa* a podílet se na jeho vnímání a prezentaci. V případě potřeby by rovněž měli mít příležitost podílet se na péči o ně a jeho správě.

Article 23. Conserving use

Continuing, modifying or reinstating a significant *use* may be appropriate and preferred forms of *conservation*.

These may require changes to significant fabric but they should be minimised. In some cases, continuing a significant use or practice may involve substantial new work.

Article 24. Retaining associations and meanings

24.1

Significant *associations* between people and a *place* should be respected, retained and not obscured. Opportunities for the *interpretation*, commemoration and celebration of these associations should be investigated and implemented.

For many places associations will be linked to use.

24.2

Significant *meanings*, including spiritual values, of a *place* should be respected. Opportunities for the continuation or revival of these meanings should be investigated and implemented.

Article 25. Interpretation

The *cultural significance* of many *places* is not readily apparent, and should be explained by *interpretation*. Interpretation should enhance understanding and enjoyment, and be culturally appropriate.

Article 26. Applying the Burra Charter process

26.1

Work on a *place* should be preceded by studies to understand the place which should include analysis of physical, documentary, oral and other evidence, drawing on appropriate knowledge, skills and disciplines.

The results of studies should be up to date, regularly reviewed and revised as necessary.

26.2

Written statements of *cultural significance* and policy for the *place* should be prepared, justified and accompanied by supporting evidence. The statements of significance and policy should be incorporated into a management plan for the place.

Statements of significance and policy should be kept up to date by regular review and revision as necessary. The management plan may deal with other matters related to the management of the place.

26.3

Groups and individuals with *associations* with a *place* as well as those involved in its management should be provided with opportunities to contribute to and participate in understanding the *cultural significance* of the place. Where appropriate they should also have opportunities to participate in its *conservation* and management.

Článek 27. Řízení změn

27.1

Vliv navrhovaných změn na *kulturní význam místa* by měl být analyzován s odkazem na definici hodnot daného místa a koncepci jeho správy. Po provedené analýze může být nezbytné navržené změny modifikovat tak, aby byl udržen kulturní význam místa.

27.2

Stávající *hmotná podstata, funkce, asociativní souvislosti a významy* by měly být adekvátně zaznamenány před tím, než se provedou jakékoliv změny *místa*.

Článek 28. Narušení hmotné substance místa

Narušení jakékoli významné *hmotné substance* místa za účelem provedení studie nebo získání nových poznatků by mělo být minimalizováno. Zkoumání místa (včetně archeologických výkopů) zahrnující jakékoli narušování jeho hmotné podstaty lze podnikat pouze za účelem získání údajů, které jsou zásadní pro rozhodnutí o dalším způsobu péče o místo, nebo takových informací, které budou v průběhu obnovy místa ztraceny nebo zneprístupněny.

Zkoumání *místa*, které vyžaduje narušení jeho *hmotné substance*, kromě takového, jež je nezbytné pro přijetí zásadního rozhodnutí, může být přijatelné pouze za předpokladu, že je v souladu s koncepcí péče o dané místo. Takovéto zkoumání by mělo být prováděno pouze tehdy, pomůže-li zodpovědět důležité badatelské otázky, jež nemohou být rozřešeny jiným způsobem výzkumu a minimalizují narušení významné struktury, a rozšíří-li eventuálně podstatně znalosti o daném místě.

Článek 29. Odpovědnost za rozhodování

Organizace a jednotlivci, kteří odpovídají za rozhodování v oblasti řízení, by měli být jmenovitě určeni a za každé rozhodnutí by měla být vymezena konkrétní odpovědnost.

Článek 30. Řízení, dozor a realizace

Ve všech etapách by mělo být zabezpečeno kompetentní řízení a dozor a jakékoliv změny by měly realizovat osoby s patřičnými znalostmi a schopnostmi.

Článek 31. Dokumentace zjištění a rozhodnutí

Měly by být vedeny záznamy o nových zjištěních a doplňkových rozhodnutích.

Článek 32. Záznamy a dokumentace

32.1

Dokumentace související s *péčí o místo* by měla být umístěna ve stálém archivu a při splnění požadavků na bezpečnost a soukromí by měla být veřejně přístupná, za předpokladu, že je to vhodné z hlediska dané kultury.

32.2

Záznamy a dokumentace o historii *místa* by měly být chráněny a při splnění požadavků na bezpečnost a soukromí by měly být veřejně přístupné, za předpokladu, že je to vhodné z hlediska dané kultury.

Article 27. Managing change

27.1

The impact of proposed changes on the *cultural significance* of a *place* should be analysed with reference to the statement of significance and the policy for managing the place. It may be necessary to modify proposed changes following analysis to better retain cultural significance.

27.2

Existing *fabric, use, associations* and *meanings* should be adequately recorded before any changes are made to the place.

Article 28. Disturbance of fabric

Disturbance of significant *fabric* for study, or to obtain evidence, should be minimised. Study of a *place* by any disturbance of the fabric, including archaeological excavation, should only be undertaken to provide data essential for decisions on the *conservation* of the place, or to obtain important evidence about to be lost or made inaccessible.

Investigation of a *place* which requires disturbance of the *fabric*, apart from that necessary to make decisions, may be appropriate provided that it is consistent with the policy for the place. Such investigation should be based on important research questions which have potential to substantially add to knowledge, which cannot be answered in other ways and which minimises disturbance of significant fabric.

Article 29. Responsibility for decisions

The organisations and individuals responsible for management decisions should be named and specific responsibility taken for each such decision.

Article 30. Direction, supervision and implementation

Competent direction and supervision should be maintained at all stages, and any changes should be implemented by people with appropriate knowledge and skills.

Article 31. Documenting evidence and decision

A log of new evidence and additional decisions should be kept.

Article 32. Records

32.1

The records associated with the *conservation* of a *place* should be placed in a permanent archive and made publicly available, subject to requirements of security and privacy, and where this is culturally appropriate.

32.2

Records about the history of a *place* should be protected and made publicly available, subject to requirements of security and privacy, and where this is culturally appropriate.

Článek 33. Odstraněná hmotná složka místa

Významná *hmotná část*, která byla z *místa* odstraněna, včetně vnitřního vybavení, inventáře a předmětů, by měla být zaznamenána a chráněna v souladu se svým *kulturním významem*. Jestliže je to možné a vhodné z hlediska příslušné kultury, měla by být odstraněná významná struktura včetně vnitřního vybavení, inventáře a předmětu, skladována v daném místě.

Článek 34. Zdroje

Pro *péči o místo* by měly být zajištěny přiměřené prostředky.

Nejlepší péče o místo často zahrnuje pouze minimální práce a může být levná.

Slova psaná kurzívou jsou definována v článku 1.

Poznámka:

Ačkoli tato charta není dokumentem s mezinárodní platností, obsahuje řadu obecně platných definic a principů, pro něž bývá často citována. Z tohoto důvodu je zařazena i do této publikace.

Termín preservation je v kontextu této charty evidentně používán ve významu konzervace.

Article 33. Removed fabric

Significant *fabric* which has been removed from a *place* including contents, fixtures and objects, should be catalogued, and protected in accordance with its *cultural significance*. Where possible and culturally appropriate, removed significant fabric including contents, fixtures and objects, should be kept at the place.

Article 34. Resources

Adequate resources should be provided for *conservation*.

The best conservation often involves the least work and can be inexpensive.

Words in italics are defined in Article 1.

MEZINÁRODNÍ CHARTA O HISTORICKÝCH ZAHRADÁCH

Florence, Itálie, 15. prosince 1982

Preambule

Mezinárodní výbor pro historické zahrady ICOMOS-IFLA se rozhodl na svém zasedání ve Florencii dne 21. května 1981 vypracovat chartu týkající se ochrany historických zahrad s tím, že tento dokument ponese název města, v němž byl přijat. Tato charta byla načrtnuta Mezinárodním výborem a dne 15. prosince 1982 ji registroval ICOMOS, aby tak na tomto specifickém úseku doplnila Benátskou chartu.

Definice a cíle

Článek 1

„Historická zahrada je architektonická a vegetační kompozice, jež je z hlediska dějin nebo umění celospolečensky významná.“ Jako taková je považována za památku.

Článek 2.

„Historická zahrada je architektonická kompozice, jejíž materiál je především rostlinný, tudíž živý a jako takový pomíjející a obnovitelný.“

Její vzhled tedy vyplývá ze stálé rovnováhy mezi cyklickou změnou ročních období, rozkvětu a odumírání přírody, z umělecké vůle a důmyslného záměru, jež se snaží ustálit její stav.

Článek 3.

Jako památka musí být historická zahrada chráněna v souladu s Benátskou chartou. Nicméně jako živá památka musí být zároveň chráněna u podle specifických pravidel, která obsahuje tato charta.

Článek 4.

Do architektonické kompozice historické zahrady patří:

- její plán včetně vegetační složky a její reliéf,
- její rostlinná hmota: dřeviny, jejich objem, barevnost, rozmístění, vzájemné poměry,
- její stavební či dekorativní prvky,
- její tekoucí i stojaté vody s příslušným zrcadlením.

Článek 5.

Vyjadřujíc úzké vztahy mezi civilizací a přírodou jako místo blaha, vhodné k meditaci nebo k odpočinku, nabývá zahrada kosmického smyslu idealizovaného obrazu světa, stává se „rájem“ v etymologickém slova smyslu a současně svědčí o kultuře, stylu a příslušné epoše, popřípadě o originalitě jejího tvůrce.

HISTORIC GARDENS (THE FLORENCE CHARTER)

Florence, Italy, 15 December 1982

Preamble

The ICOMOS-IFLA International Committee for Historic Gardens, meeting in Florence on 21 May 1981, decided to draw up a charter on the preservation of historic gardens which would bear the name of that town. The present Florence Charter was drafted by the Committee and registered by ICOMOS on 15 December 1982 as an addendum to the Venice Charter covering the specific field concerned.

Definitions and objectives

Article 1.

“A historic garden is an architectural and horticultural composition of interest to the public from the historical or artistic point of view.” As such, it is to be considered as a monument.

Article 2.

“The historic garden is an architectural composition whose constituents are primarily vegetal and therefore living, which means that they are perishable and renewable.” Thus its appearance reflects the perpetual balance between the cycle of the seasons, the growth and decay of nature and the desire of the artist and craftsman to keep it permanently unchanged.

Article 3.

As a monument, the historic garden must be preserved in accordance with the spirit of the Venice Charter. However, since it is a living monument, its preservation must be governed by specific rules which are the subject of the Present charter.

Article 4.

The architectural composition of the historic garden includes:

- Its plan and its topography.
- Its vegetation, including its species, proportions, colour schemes, spacing and respective heights.
- Its structural and decorative features.
- Its water, running or still, reflecting the sky.

Article 5.

As the expression of the direct affinity between civilisation and nature, and as a place of enjoyment suited to meditation or repose, the garden thus acquires the cosmic significance of an idealised image of the world, a “paradise” in the etymological sense of the term, and yet a testimony to a culture, a style, an age, and often to the originality of a creative artist.

Článek 6.

Označení „historická zahrada“ náleží stejně tak malým, drobným zahradám jakož i rozsáhlým tvarovaným nebo krajinářským parkům.

Článek 7.

Historická zahrada, ať již je, či není připojena k budově – v kladném případě je jejím neoddělitelným doplňkem –, nemůže být odtržena od svého vlastního městského nebo venkovského prostředí, a to bez ohledu na to, je-li uměle vytvořené, nebo je-li přírodní.

Článek 8.

Historická lokalita je určitá část krajiny připomínající pamětihodnou skutečnost: jde o místo významné historické události, vzniku pověsti nebo hrdinského boje, slavného obrazu a podobně.

Článek 9.

Ochrana historických zahrad vyžaduje, aby byly identifikovány a inventarizovány. Vyžaduje diferencované postupy, zejména údržbu, konzervaci a restaurování. Autenticita historické zahrady záleží na její koncepci i objemu jejích částí, jako je výzdoba, výběr vegetace či anorganických materiálů, které ji vytvářejí.

Údržba, konzervace, restaurování, restituce

Článek 10.

Při veškerých činnostech souvisejících s údržbou, konzervací, restaurováním nebo restitucí historické zahrady nebo některé z jejích částí se musí přihlížet současně ke všem jejím prvkům. Oddělit od nich jednotlivé úkony by znamenalo narušení jednoty celku.

Údržba a konzervace

Článek 11.

Kontinuální údržba historických zahrad je prvořadou činností, a to nezbytně kontinuálního charakteru. Vzhledem k tomu, že hlavním materiálem jsou rostliny, je možné udržovat dílo v dobrém stavu dílčími náhradami a – v dlouhodobém výhledu – cyklickou obnovou (holosečí a novou výsadbou, respektive umístěním již vyzrálých rostlinných jedinců).

Článek 12.

Rozhodnutí o výběru druhů stromů, keřů, rostlin a květin, jež mají být periodicky nahrazovány, musí zohledňovat stanovené zvyklosti, platné pro jednotlivé botanické a kulturní oblasti, ve snaze udržet, respektive s cílem vymezit zde původně pěstované druhy.

Article 6.

The term “historic garden” is equally applicable to small gardens and to large parks, whether formal or “landscape”.

Article 7.

Whether or not it is associated with a building in which case it is an inseparable complement, the historic garden cannot be isolated from its own particular environment, whether urban or rural, artificial or natural.

Article 8.

A historic site is a specific landscape associated with a memorable act, as, for example, a major historic event; a well-known myth; an epic combat; or the subject of a famous picture.

Article 9.

The preservation of historic gardens depends on their identification and listing. They require several kinds of action, namely maintenance, conservation and restoration. In certain cases, reconstruction may be recommended. The authenticity of a historic garden depends as much on the design and scale of its various parts as on its decorative features and on the choice of plant or inorganic materials adopted for each of its parts.

Maintenance, conservation, restoration, reconstruction**Article 10.**

In any work of maintenance, conservation, restoration or reconstruction of a historic garden, or of any part of it, all its constituent features must be dealt with simultaneously. To isolate the various operations would damage the unity of the whole.

Maintenance and conservation**Article 11.**

Continuous maintenance of historic gardens is of paramount importance. Since the principal material is vegetal, the preservation of the garden in an unchanged condition requires both prompt replacements when required and a long-term programme of periodic renewal (clear felling and replanting with mature specimens).

Article 12.

Those species of trees, shrubs, plants and flowers to be replaced periodically must be selected with regard for established and recognised practice in each botanical and horticultural region, and with the aim to determine the species initially grown and to preserve them.

Článek 13.

Architektonické a sochařské složky ani pevné či mobilní prvky tvořící výzdobu, jež jsou nedílnou součástí historické zahrady, nesmějí být odstraňovány; jen v případech, kdy to vyžaduje jejich konzervace nebo restaurování. Restaurování nebo nahrazení ohrožených prvků se musí dít podle zásad Benátské charty a je třeba zaznamenat datum jakékoli substituce.

Článek 14.

Historická zahrada musí být uchována v odpovídajícím prostředí. Je třeba odmítnout jakoukoli změnu fyzikálního prostředí, jež by mohlo ohrozit ekologickou rovnováhu. To platí pro veškeré infrastruktury, vnitřní i vnější (kanalizace, zavlažovací systémy, silnice i cesty, parkovací plochy, oplocení, technická zařízení umožňující hlídání či vybavenost a podobně).

Restaurování a restituce

Článek 15.

Jakékoli restaurování, a tím spíše jakoukoli obnovu historické zahrady nelze zahájit bez vypracování důkladné studie, vycházející z odborného průzkumu, eventuálně i zahradního archeologického výzkumu a ze zhodnocení všech shromážděných dokumentů, týkajících se dané zahrady a obdobných zahrad, aby byl po všech stránkách zajištěn vědecký charakter návrhu. Před vlastními pracemi musí provedená studie vést k vypracování projektu, jenž bude předložen k posouzení a odbornému odsouhlasení.

Článek 16.

Obnovné práce musejí respektovat vývoj příslušné zahrady. V zásadě by se nemělo privilegovat jedno slohové období na úkor druhého, s výjimkou skutečností, kdy chátrání nebo odumírání některých částí může být mimořádnou příležitostí pro restituci, založenou na dochovaných pozůstatcích původní koncepce nebo na dokonalé dokumentaci. Eventuální restituce si může vzít za cíl ty části zahrady, jež jsou v těsné blízkosti budovy, aby se tak zdůraznila jejich návaznost.

Článek 17.

Pokud zahrada úplně zanikla nebo pokud máme k dispozici jen hypotetické prvky z jejího postupného vývoje, pak nelze realizovat rekonstrukci zahrady a zároveň pro ni nadále využívat pojem historická zahrada.

Dílo, jež by se v tomto případě inspirovalo z tradičních forem a bylo vybudováno na místech bývalé zahrady nebo na místech, na nichž dříve žádná zahrada neexistovala, má charakter evokace a nové kreace; nejde však v žádném případě o historickou zahradu.

Article 13.

The permanent or movable architectural, sculptural or decorative features which form an integral part of the historic garden must be removed or displaced only insofar as this is essential for their conservation or restoration. The replacement or restoration of any such jeopardised features must be effected in accordance with the principles of the Venice Charter, and the date of any complete replacement must be indicated.

Article 14.

The historic garden must be preserved in appropriate surroundings. Any alteration to the physical environment which will endanger the ecological equilibrium must be prohibited. These applications are applicable to all aspects of the infrastructure, whether internal or external (drainage works, irrigation systems, roads, car parks, fences, caretaking facilities, visitors' amenities, etc.).

Restoration and reconstruction**Article 15.**

No restoration work and, above all, no reconstruction work on a historic garden shall be undertaken without thorough prior research to ensure that such work is scientifically executed and which will involve everything from excavation to the assembling of records relating to the garden in question and to similar gardens. Before any practical work starts, a project must be prepared on the basis of said research and must be submitted to a group of experts for joint examination and approval.

Article 16.

Restoration work must respect the successive stages of evolution of the garden concerned. In principle, no one period should be given precedence over any other, except in exceptional cases where the degree of damage or destruction affecting certain parts of a garden may be such that it is decided to reconstruct it on the basis of the traces that survive or of unimpeachable documentary evidence. Such reconstruction work might be undertaken more particularly on the parts of the garden nearest to the building it contains in order to bring out their significance in the design.

Article 17.

Where a garden has completely disappeared or there exists no more than conjectural evidence of its successive stages a reconstruction could not be considered a historic garden.

Využití

Článek 18.

I když každá historická zahrada má sloužit k tomu, aby byla shlédnuta a aby jí bylo možné projít, je nutné, aby byl přístup omezen s přihlédnutím k její rozloze a křehkosti, a to tak, aby byla zachována její podstata a kulturní poslání.

Článek 19.

Svým charakterem a určením je historická zahrada místem klidu, napomáhajícím kontaktu s přírodou a jejímu uvědomění. Tento denní, běžný provoz musí jednoznačně kontrastovat s výjimečným použitím historické zahrady jako místa, v němž se pořádají slavnosti.

Je potřeba jednoznačně určit podmínky, za nichž se historické zahrady navštěvují. Pokud se mimořádně pořádá v jejich prostorách slavnost, uvítání a podobně, má toto ještě zvýšit krásu zahrady, a nikoli jí být na újmu, či ji dokonce znehodnocovat.

Článek 20.

Zatímco historické zahrady mohou být při běžném denním provozu vhodné pro provozování poklidných her, pro živé a dynamické hry a sport je třeba naproti tomu vytvořit jiná vhodná místa, respektive terény; tedy realizovat tento společenský požadavek, aniž by došlo k narušení historických zahrad a krajiny.

Článek 21.

Provádění údržby a konzervace, jež jsou časově vázány na roční období, nebo krátkodobé zásahy, jež napomáhají obnovovat autenticitu zahrady, musí mít vždy přednost před požadavky pro veřejné využití zahrady. Organizování přístupu do historické zahrady musí být řízeno vhodnými pravidly a zachován duch místa.

Článek 22.

Pokud je zahrada obklopena zdí, nelze tuto zeď odstranit, aniž by se uvažily všechny důsledky, jež mohou být na újmu jak prostředí, tak ochraně zahrady, a jež by mohly z takového zásahu vyplynout.

Právní a správní ochrana

Článek 23.

Na základě dobrozdání příslušných expertů přísluší zodpovědným místům určit právní a administrativní úpravy týkající se identifikace, inventarizace a ochrany historických zahrad. Jejich ochrana má být součástí zastavovacích plánů, plánovacích dokumentů a územního plánování. Zodpovědná místa musejí rovněž učinit na základě vyjádření příslušných expertů opatření finančního rázu, vhodná pro údržbu, konzervaci, restaurování a popřípadě restituci historických zahrad.

Use

Article 18.

While any historic garden is designed to be seen and walked about in, access to it must be restricted to the extent demanded by its size and vulnerability, so that its physical fabric and cultural message may be preserved.

Article 19.

By reason of its nature and purpose, a historic garden is a peaceful place conducive to human contacts, silence and awareness of nature. This conception of its everyday use must contrast with its role on those rare occasions when it accommodates a festivity. Thus, the conditions of such occasional use of a historic garden should be clearly defined, in order that any such festivity may itself serve to enhance the visual effect of the garden instead of perverting or damaging it.

Article 20.

While historic gardens may be suitable for quiet games as a daily occurrence, separate areas appropriate for active and lively games and sports should also be laid out adjacent to the historic garden, so that the needs of the public may be satisfied in this respect without prejudice to the conservation of the gardens and landscapes.

Article 21.

The work of maintenance and conservation, the timing of which is determined by season and brief operations which serve to restore the garden's authenticity, must always take precedence over the requirements of public use. All arrangements for visits to historic gardens must be subjected to regulations that ensure the spirit of the place is preserved.

Article 22.

If a garden is walled, its walls may not be removed without prior examination of all the possible consequences liable to lead to changes in its atmosphere and to affect its preservation.

Legal and administrative protection

Article 23.

It is the task of the responsible authorities to adopt, on the advice of qualified experts, the appropriate legal and administrative measures for the identification, listing and protection of historic gardens. The preservation of such gardens must be provided for within the framework of land-use plans and such provision must be duly mentioned in documents relating to regional and local planning. It is also the task of the responsible authorities to adopt, with the advice of qualified experts, the financial measures which will facilitate the maintenance, conservation and restoration, and, where necessary, the reconstruction of historic gardens.

Článek 24.

Historická zahrada je součástí kulturního dědictví, jehož zachování vyžaduje v důsledku jejího charakteru maximum trvalé péče zajišťované kvalifikovanými osobami. Je proto zapotřebí vhodné výchovy a vzdělávání těchto osob, ať jde o historiky, historiky umění, architektky, zahradní architektky, zahradníky či botaniky.

Je rovněž třeba dbát na zajištění pravidelného rozmnožování rozličných rostlin, vhodných pro údržbu a renovaci historické zahrady.

Článek 25.

Je nutné podněcovat zájem o historické zahrady veškerými prostředky, vhodnými pro zhodnocení tohoto typu kulturního dědictví a pro jeho lepší poznání a ocenění: podpora vědeckému výzkumu, mezinárodní výměna a šíření informací, publikování odborných a popularizačních děl, iniciativa pro kontrolované zpřístupnění historických zahrad veřejnosti, vedení obyvatelstva k respektování přírody a historického, respektive kulturního dědictví prostřednictvím sdělovacích prostředků. Nejvýznamnější z historických zahrad budou navrženy k zařazení do Seznamu světového dědictví.

Poznámka

Taková jsou doporučení týkající se všech historických zahrad světa. Později bude možné tuto Chartu doplnit.

Revizi překladu provedla Ing. Ina Truxová.

Article 24.

The historic garden is one of the features of the patrimony whose survival, by reason of its nature, requires intensive, continuous care by trained experts. Suitable provision should therefore be made for the training of such persons, whether historians, architects, landscape architects, gardeners or botanists. Care should also be taken to ensure that there is regular propagation of the plant varieties necessary for maintenance or restoration.

Article 25.

Interest in historic gardens should be stimulated by every kind of activity capable of emphasising their true value as part of the patrimony and making for improved knowledge and appreciation of them: promotion of scientific research; international exchange and circulation of information; publications, including works designed for the general public; the encouragement of public access under suitable control and use of the media to develop awareness of the need for due respect for nature and the historic heritage. The most outstanding of the historic gardens shall be proposed for inclusion in the World Heritage List.

Nota Bene

The above recommendations are applicable to all the historic gardens in the world.

Additional clauses applicable to specific types of gardens may be subsequently appended to the present Charter with brief descriptions of the said types.

ÚMLUVA O OCHRANĚ ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ EVROPY

Granada, Španělsko, 3. října 1985

Členské státy Rady Evropy, signatáři této Úmluvy,

s vědomím toho, že cílem Rady Evropy je dosáhnout těsnější jednoty mezi jejími členy, mimo jiné za účelem ochrany a naplňování ideálů a zásad, jež jsou jejich společným dědictvím;

uznávajíce, že architektonické dědictví je nenahraditelným výrazem bohatství a různorodosti kulturního dědictví Evropy, nedocenitelným svědectvím naší minulosti a společným dědictvím všech Evropanů;

s přihlédnutím k Evropské kulturní úmluvě podepsané v Paříži dne 19. prosince 1954 a zvláště k jejímu článku 1;

s přihlédnutím k Evropské chartě architektonického dědictví přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 26. září 1975 a k Rezoluci (76) 28 přijaté 14. dubna 1976 o přizpůsobení zákonů a předpisů požadavkům integrované konzervace architektonického dědictví;

s přihlédnutím k doporučení 880 (1979) Parlamentního shromáždění Rady Evropy o konzervaci evropského architektonického dědictví;

s přihlédnutím k doporučení č. R (80) 16 Výboru ministrů členským státům o specializované přípravě architektů, urbanistů, stavebních inženýrů a architektů krajinářů a k doporučení č. R (81) 13 Výboru ministrů přijatému 1. července 1981 o opatření na pomoc některým upadajícím řemeslným živnostem v kontextu řemeslné činnosti;

pamatujíc na důležitost předávání systému kulturních odkazů budoucím generacím, zlepšování městského a venkovského prostředí, a tím realizované podpory hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje států a regionů;

potvrzujíc důležitost dosažení dohody o základním směru společné politiky v oblasti konzervace a zhodnocování architektonického dědictví;

se dohodly na následujícím:

Definice architektonického dědictví

Článek 1.

Pro účely této Úmluvy se výrazem „architektonické dědictví“ rozumí následující nemovité statky:

(1) památky: všechny budovy a konstrukce pozoruhodné svým historickým, archeologickým, uměleckým, vědeckým, společenským nebo technickým významem včetně jejich vestavěného zařízení a výbavy;

(2) architektonické soubory: homogenní skupiny městských nebo venkovských budov pozoruhodné svým historickým, archeologickým, uměleckým, vědeckým, společenským nebo technickým významem, které jsou navzájem dostatečně spojitě, aby představovaly topograficky vymežitelné jednotky;

CONVENTION FOR THE PROTECTION OF THE ARCHITECTURAL HERITAGE OF EUROPE

Granada, Spain, 3 October 1985

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose, inter alia, of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Recognising that the architectural heritage constitutes an irreplaceable expression of the richness and diversity of Europe's cultural heritage, bears inestimable witness to our past and is a common heritage of all Europeans;

Having regard to the European Cultural Convention signed in Paris on 19 December 1954 and in particular to Article 1 thereof;

Having regard to the European Charter of the Architectural Heritage adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 26 September 1975 and to Resolution (76) 28, adopted on 14 April 1976, concerning the adaptation of laws and regulations to the requirements of integrated conservation of the architectural heritage;

Having regard to Recommendation 880 (1979) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on the conservation of the European architectural heritage;

Having regard to Recommendation No. R (80) 16 of the Committee of Ministers to member States on the specialised training of architects, town planners, civil engineers and landscape designers, and to Recommendation No. R (81) 13 of the Committee of Ministers, adopted on 1 July 1981, on action in aid of certain declining craft trades in the context of the craft activity;

Recalling the importance of handing down to future generations a system of cultural references, improving the urban and rural environment and thereby fostering the economic, social and cultural development of States and regions;

Acknowledging the importance of reaching agreement on the main thrust of a common policy for the conservation and enhancement of the architectural heritage,

Have agreed as follows:

Definition of the architectural heritage

Article 1.

For the purposes of this Convention, the expression "architectural heritage" shall be considered to comprise the following permanent properties:

- (1) monuments: all buildings and structures of conspicuous historical, archaeological, artistic, scientific, social or technical interest, including their fixtures and fittings;
- (2) groups of buildings: homogeneous groups of urban or rural buildings conspicuous for their historical, archaeological, artistic, scientific, social or technical interest which are sufficiently coherent to form topographically definable units;

(3) místa: kombinovaná díla člověka a přírody, jimiž jsou oblasti částečně zastavěné a dostatečně charakteristické a homogenní, aby byly topograficky vymežitelnými jednotkami, která jsou pozoruhodná svým historickým, archeologickým, uměleckým, vědeckým, společenským nebo technickým významem.

Identifikace statků, které mají být chráněny

Článek 2.

Za účelem přesné identifikace památek, architektonických souborů a míst, které mají být chráněny, se každá strana zavazuje vést jejich soupisy a v případě ohrožení dotyčných statků přivést při nejbližší příležitosti příslušnou dokumentaci.

Zákonné ochranné procedury

Článek 3.

Každá strana se zavazuje:

- (1) přijmout zákonná opatření na ochranu architektonického dědictví;
- (2) zajistit v rámci těchto opatření a prostředky specifickými pro daný stát nebo region ochranu památek, architektonických souborů a míst.

Článek 4.

Každá strana se zavazuje, že:

- (1) zavede patřičné procedury dohledu a autorizace, jak to vyžaduje právní ochrana daných statků;
- (2) předejde znetvoření, zchátrání nebo demolici chráněných statků. V tomto směru se každá Strana zavazuje, pokud tomu již tak neučinila, zavést legislativu, která:
 - (a) vyžaduje příslušnému úřadu předložit jakýkoli plán na demolici nebo změnu památek, které jsou již chráněné nebo se u nich vede ochranné řízení, jakož i jakýkoli plán, který ovlivňuje jejich okolí;
 - (b) vyžaduje příslušnému úřadu předložit jakýkoli plán ovlivňující architektonický soubor nebo jeho část nebo místo, který obsahuje:
 - demolici budov,
 - výstavbu nových budov,
 - závažné změny, které se dotýkají charakteru architektonického souboru nebo místa;
 - (c) povoluje, aby veřejné úřady požadovaly po majiteli chráněného statku, aby provedl práci, a nebo aby provedly takovou práci samy, pokud tak majitel neučiní;
 - (d) umožňuje povinný výkup chráněného statku.

Článek 5.

Každá strana se zavazuje zakázat přemístění celku nebo části jakékoli chráněné památky, kromě případů, kdy fyzická ochrana takových památek přemístění nezbytně vyžaduje. Za těchto podmínek přijme příslušný úřad nezbytná bezpečnostní opatření k jejich demontáži, převozu a opětovnému postavení na vhodném místě.

(3) sites: the combined works of man and nature, being areas which are partially built upon and sufficiently distinctive and homogeneous to be topographically definable and are of conspicuous historical, archaeological, artistic, scientific, social or technical interest.

Identification of properties to be protected

Article 2.

For the purpose of precise identification of the monuments, groups of buildings and sites to be protected, each Party undertakes to maintain inventories and in the event of threats to the properties concerned, to prepare appropriate documentation at the earliest opportunity.

Statutory protection procedures

Article 3.

Each Party undertakes:

- (1) to take statutory measures to protect the architectural heritage;
- (2) within the framework of such measures and by means specific to each State or region, to make provision for the protection of monuments, groups of buildings and sites.

Article 4.

Each Party undertakes:

- (1) to implement appropriate supervision and authorisation procedures as required by the legal protection of the properties in question;
- (2) to prevent the disfigurement, dilapidation or demolition of protected properties. To this end, each Party undertakes to introduce, if it has not already done so, legislation which:
 - (a) requires the submission to a competent authority of any scheme for the demolition or alteration of monuments which are already protected, or in respect of which protection proceedings have been instituted, as well as any scheme affecting their surroundings;
 - (b) requires the submission to a competent authority of any scheme affecting a group of buildings or a part thereof or a site which involves:
 - demolition of buildings,
 - the erection of new buildings,
 - substantial alterations which impair the character of the buildings or the site;
 - (c) permits public authorities to require the owner of a protected property to carry out work or to carry out such work itself if the owner fails to do so;
 - (d) allows compulsory purchase of a protected property.

Article 5.

Each Party undertakes to prohibit the removal, in whole or in part, of any protected monument, except where the material safeguarding of such monuments makes removal imperative. In these circumstances the competent authority shall take the necessary precautions for its dismantling, transfer and reinstatement at a suitable location.

Průvodní opatření

Článek 6.

Každá strana se zavazuje:

- (1) poskytnout prostřednictvím veřejných úřadů finanční podporu na údržbu a restaurování architektonického dědictví na svém území v souladu s celostátními, regionálními a místními pravomocemi a v rámci omezení dostupnými rozpočtovými prostředky;
- (2) přistoupit v případě nutnosti k fiskálním opatřením na pomoc konzervace tohoto dědictví;
- (3) podporovat soukromé iniciativy v oblasti údržby a restaurování architektonického dědictví.

Článek 7.

V okolí památek, uvnitř architektonických souborů a v prostoru míst se každá strana zavazuje prosazovat opatření k obecnému zlepšení kvality prostředí.

Článek 8.

S cílem omezit fyzické chátření architektonického dědictví se každá strana zavazuje:

- (1) podporovat vědecký výzkum za účelem zjištění a analyzování škodlivých účinků znečištění ovzduší a vymezení způsobů a prostředků ke snížení nebo odstranění těchto účinků;
- (2) brát v úvahu specifické problémy konzervace architektonického dědictví v rámci opatření proti tomuto znečištění.

Sankce

Článek 9.

Každá strana se v rámci svých dostupných pravomocí zavazuje, že zajistí, aby se porušení zákona chránícího architektonické dědictví setkávala s náležitou a přiměřenou odezvou ze strany příslušného úřadu. Tato odezva může za náležitých okolností obnášet závazek pro pachatele zbourat nově postavenou budovu, která nevyhovuje požadavkům, nebo uvést chráněný statek do původního stavu.

Politika konzervace

Článek 10.

Každá strana se zavazuje přijmout integrovanou politiku konzervace, která:

- (1) stanovuje ochranu architektonického dědictví jako základní cíl plánování územního rozvoje města a venkova a zajišťuje ohled na tento požadavek ve všech fázích jak přípravy plánů výstavby, tak procesu schvalování prací;
- (2) podporuje programy restaurování a údržby architektonického dědictví;
- (3) učiní z konzervace, propagace a zhodnocování architektonického dědictví významný prvek kulturní politiky, politiky životního prostředí a územního plánování;

Ancillary measures

Article 6

Each Party undertakes:

- (1) to provide financial support by the public authorities for maintaining and restoring the architectural heritage on its territory, in accordance with the national, regional and local competence and within the limitations of the budgets available;
- (2) to resort, if necessary, to fiscal measures to facilitate the conservation of this heritage;
- (3) to encourage private initiatives for maintaining and restoring the architectural heritage.

Article 7.

In the surroundings of monuments, within groups of buildings and within sites, each Party undertakes to promote measures for the general enhancement of the environment.

Article 8.

With a view to limiting the risks of the physical deterioration of the architectural heritage, each Party undertakes:

- (1) to support scientific research for identifying and analysing the harmful effects of pollution and for defining ways and means to reduce or eradicate these effects;
- (2) to take into consideration the special problems of conservation of the architectural heritage in anti-pollution policies.

Sanctions

Article 9.

Each Party undertakes to ensure within the power available to it that infringements of the law protecting the architectural heritage are met with a relevant and adequate response by the competent authority. This response may in appropriate circumstances entail an obligation on the offender to demolish a newly erected building which fails to comply with the requirements or to restore a protected property to its former condition.

Conservation policies

Article 10.

Each Party undertakes to adopt integrated conservation policies which:

- (1) include the protection of the architectural heritage as an essential town and country planning objective and ensure that this requirement is taken into account at all stages both in the drawing up of development plans and in the procedures for authorising work;
- (2) promote programmes for the restoration and maintenance of the architectural heritage;
- (3) make the conservation, promotion and enhancement of the architectural heritage a major feature of cultural, environmental and planning policies;

(4) kdykoli je to možné, podpoří v rámci procesu územního plánování měst a venkova konzervaci a užívání určitých budov, jejichž vlastní význam by nebyl dostatečným důvodem k ochraně podle článku 3 odstavce (1) této Úmluvy, ale které jsou zajímavé z hlediska svého umístění v městském nebo venkovském prostředí a z hlediska kvality života;

(5) podporuje užívání a rozvoj tradičních dovedností a materiálů jako nezbytných složek pro budoucnost architektonického dědictví.

Článek 11.

Při respektování architektonického a historického charakteru dědictví se každá strana zavazuje podporovat:

- využívání chráněných statků s ohledem na potřeby současného života;
- adaptaci starých budov pro nové účely, je-li to vhodné.

Článek 12.

Ačkoli každá strana uznává hodnotu zpřístupnění chráněných statků veřejnosti, zavazuje se přijmout opatření, která budou nutná k zajištění toho, aby důsledky tohoto zpřístupnění, zvláště jakékoli stavební úpravy, neovlivnily negativně architektonický a historický charakter takových statků a jejich okolí.

Článek 13.

Za účelem usnadnění realizace této politiky se každá strana zavazuje v rámci své politické a administrativní struktury podporovat účinnou spolupráci na všech úrovních při činnostech v oblasti konzervace, kultury, životního prostředí a územního rozvoje.

Účast a spolky

Článek 14.

S cílem rozšířit dopad opatření veřejných úřadů k identifikaci, ochraně, restaurování, údržbě, správě a propagaci architektonického dědictví se každá strana zavazuje:

- (1) zřídit na různých stupních rozhodovacího procesu náležité mechanismy pro poskytování informací, konzultace a spolupráci mezi státem, regionálními a místními úřady, kulturními institucemi a spolky a veřejností;
- (2) podporovat rozvoj sponzorování a neziskových spolků činných v tomto oboru.

Informace a výuka

Článek 15

Každá strana se zavazuje, že:

- (1) vytvoří u veřejnosti povědomí o hodnotě konzervace architektonického dědictví, jednak jako součásti kulturní identity, jednak jako zdroje inspirace a tvořivosti pro současnou a budoucí generace;

(4) facilitate whenever possible in the town and country planning process the conservation and use of certain buildings whose intrinsic importance would not warrant protection within the meaning of Article 3, paragraph (1), of this Convention but which are of interest from the point of view of their setting in the urban or rural environment and of the quality of life; (5) foster, as being essential to the future of the architectural heritage, the application and development of traditional skills and materials.

Article 11.

Due regard being had to the architectural and historical character of the heritage, each Party undertakes to foster:

- the use of protected properties in the light of the needs of contemporary life;
- the adaptation when appropriate of old buildings for new uses.

Article 12.

While recognising the value of permitting public access to protected properties, each Party undertakes to take such action as may be necessary to ensure that the consequences of permitting this access, especially any structural development, do not adversely affect the architectural and historical character of such properties and their surroundings.

Article 13.

In order to facilitate the implementation of these policies, each Party undertakes to foster, within its own political and administrative structure, effective co-operation at all levels between conservation, cultural, environmental and planning activities.

Participation and associations

Article 14.

With a view to widening the impact of public authority measures for the identification, protection, restoration, maintenance, management and promotion of the architectural heritage, each Party undertakes:

- (1) to establish in the various stages of the decision-making process, appropriate machinery for the supply of information, consultation and co-operation between the State, the regional and local authorities, cultural institutions and associations, and the public;
- (2) to foster the development of sponsorship and of non-profit-making associations working in this field.

Information and training

Article 15.

Each Party undertakes:

- (1) to develop public awareness of the value of conserving the architectural heritage, both as an element of cultural identity and as a source of inspiration and creativity for present and future generations;

(2) za tímto účelem bude prosazovat politiku šíření informací a podpory zvyšování informovanosti, zvláště za použití moderních komunikačních a propagačních technik, zaměřených zejména na:

- (a) probuzení nebo zvýšení zájmu veřejnosti o ochranu architektonického dědictví, kvalitu zastavěného prostředí a architekturu už od školního věku;
- (b) předvedení jednoty kulturního dědictví a spojitostí, které existují mezi архитектурou, jednotlivými druhy umění, lidovými tradicemi a způsoby života, ať již na evropské, národní nebo regionální úrovni.

Článek 16.

Každá strana se zavazuje podporovat výuku různých povolání a řemeslných živností spjatých s konzervací architektonického dědictví.

Evropská koordinace politiky konzervace

Článek 17.

Strany se zavazují k výměně informací o své politice konzervace v záležitostech, jako jsou:

- (1) metody, které mají být přijaty pro průzkum, ochranu a konzervaci chráněných statků s přihlédnutím k historickému vývoji a k jakémukoli nárůstu počtu daných statků;
- (2) způsoby, jak nejlépe sladit potřebu ochrany architektonického dědictví s potřebami soudobých hospodářských, sociálních a kulturních aktivit;
- (3) možnosti, které nabízejí nové technologie k identifikaci a soupisu architektonického dědictví a k boji proti poškozování materiálů jakož i na poli vědeckého výzkumu, restaurátorských prací a metod správy a propagace tohoto dědictví;
- (4) způsoby podpory architektonické tvorby jako příspěvku naší doby k evropskému dědictví.

Článek 18.

Strany se zavazují, že si, kdykoli to bude nutné, poskytnou vzájemnou technickou pomoc ve formě výměny zkušeností a expertů v oblasti konzervace architektonického dědictví.

Článek 19.

Strany se zavazují v rámci příslušné národní legislativy nebo mezinárodních smluv podporovat evropskou výměnu specialistů v oblasti konzervace architektonického dědictví včetně těch, kteří zodpovídají za další vzdělávání.

Článek 20.

Pro účely této Úmluvy byl pověřen Výbor expertů, zřízený Výborem ministrů Rady Evropy v souladu s článkem 17 Statutu Rady Evropy, aby sledoval její uplatňování a zejména:

- (1) pravidelně předkládal Výboru ministrů Rady Evropy zprávu o situaci, pokud jde o politiku v oblasti konzervace architektonického dědictví ve státech, které jsou stranami této Úmluvy, a o realizaci zásad, jež jsou v ní zakotveny, a o své vlastní činnosti;

(2) to this end, to promote policies for disseminating information and fostering increased awareness, especially by the use of modern communication and promotion techniques, aimed in particular:

- (a) at awakening or increasing public interest, as from school-age, in the protection of the heritage, the quality of the built environment and architecture;
- (b) at demonstrating the unity of the cultural heritage and the links that exist between architecture, the arts, popular traditions and ways of life at European, national and regional levels alike.

Article 16.

Each Party undertakes to promote training in the various occupations and craft trades involved in the conservation of the architectural heritage.

European co-ordination of conservation policies

Article 17.

The Parties undertake to exchange information on their conservation policies concerning such matters as:

- (1) the methods to be adopted for the survey, protection and conservation of properties having regard to historic developments and to any increase in the number of properties concerned;
- (2) the ways in which the need to protect the architectural heritage can best be reconciled with the needs of contemporary economic, social and cultural activities;
- (3) the possibilities afforded by new technologies for identifying and recording the architectural heritage and combating the deterioration of materials as well as in the fields of scientific research, restoration work and methods of managing and promoting the heritage;
- (4) ways of promoting architectural creation as our age's contribution to the European heritage.

Article 18.

The Parties undertake to afford, whenever necessary, mutual technical assistance in the form of exchanges of experience and of experts in the conservation of the architectural heritage.

Article 19.

The Parties undertake, within the framework of the relevant national legislation, or the international agreements, to encourage European exchanges of specialists in the conservation of the architectural heritage, including those responsible for further training.

Article 20.

For the purposes of this Convention, a Committee of Experts set up by the Committee of Ministers of the Council of Europe pursuant to Article 17 of the Statute of the Council of Europe shall monitor the application of the Convention and in particular:

- (1) report periodically to the Committee of Ministers of the Council of Europe on the situation of architectural heritage conservation policies in the States Parties to the Convention, on the implementation of the principles embodied in the Convention and on its own activities;

(2) navrhoval Výboru ministrů Rady Evropy opatření směřující k realizaci ustanovení této Úmluvy, přičemž se má za to, že tato opatření zahrnují mnohostranné aktivity, revize nebo novelizace Úmluvy a informování veřejnosti o jejím účelu;

(3) předkládal Výboru ministrů Rady Evropy doporučení týkající se přizvání států, které nejsou členy Rady Evropy, aby k této Úmluvě přistoupily.

Článek 21.

Ustanovení této Úmluvy nejsou na újmu uplatňování těch konkrétních příznivějších ustanovení týkajících se ochrany statků popsanych v článku 1, jak jsou zakotvena v:

- Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví ze dne 16. listopadu 1972;
- Úmluvě o ochraně archeologického dědictví Evropy ze dne 6. května 1969.

Závěrečná ustanovení

Článek 22.

(1) Tato Úmluva bude otevřená pro podpis členskými státy Rady Evropy. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Listiny stvrzující ratifikaci, přijetí nebo schválení je třeba uložit u generálního tajemníka Rady Evropy.

(2) Tato Úmluva vstoupí v platnost první den následujícího měsíce po uplynutí období tří měsíců od data, kdy tři členské státy Rady Evropy vyjádřily svůj souhlas s tím, že budou Úmluvou vázány, v souladu s předchozím odstavcem.

(3) Pro jakýkoli členský stát, který následně vyjádří svůj souhlas být Úmluvou vázán, vstoupí tato v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období tří měsíců od data uložení listiny stvrzující ratifikaci, přijetí nebo schválení.

Článek 23.

(1) Jakmile tato Úmluva vstoupí v platnost, může Výbor ministrů Rady Evropy vyzvat kterýkoli další stát, jenž není členem Rady Evropy a Evropského hospodářského společenství, aby k této Úmluvě přistoupil rozhodnutím přijatým většinou stanovenou v článku 20 písmenu (d) Statutu Rady Evropy a jednohlasným rozhodnutím zástupců smluvních států, které mají právo zasedat ve Výboru ministrů.

(2) V případě přistoupení jakéhokoli dalšího státu nebo Evropského hospodářského společenství, pokud by přistoupilo, vstoupí tato Úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období tří měsíců od data uložení listiny stvrzující přistoupení u generálního tajemníka Rady Evropy.

(2) propose to the Committee of Ministers of the Council of Europe measures for the implementation of the Convention's provisions, such measures being deemed to include multilateral activities, revision or amendment of the Convention and public information about the purpose of the Convention;

(3) make recommendations to the Committee of Ministers of the Council of Europe regarding invitations to States which are not members of the Council of Europe to accede to this Convention.

Article 21.

The provisions of this Convention shall not prejudice the application of such specific more favourable provisions concerning the protection of the properties described in Article 1 as are embodied in:

- the Convention for the Protection of World Cultural and Natural Heritage of 16 November 1972;
- the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage of 6 May 1969.

Final clauses

Article 22.

(1) This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

(2) This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which three member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.

(3) In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 23.

(1) After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any State not a member of the Council and the European Economic Community to accede to this Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20, (d) of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee.

(2) In respect of any acceding State or, should it accede, the European Economic Community, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Článek 24.

(1) Kterýkoli stát může při podpisu nebo při ukládání své listiny stvrzující ratifikaci, přijetí, souhlas nebo přistoupení specifikovat území, pro něž bude tato Úmluva platit.

(2) Kterýkoli stát může kdykoli později prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy rozšířit platnost této Úmluvy na jakékoli další území specifikované v prohlášení. V případě takového území vstoupí Úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období tří měsíců od data obdržení takového prohlášení generálním tajemníkem.

(3) Jakékoli prohlášení učiněné podle ustanovení předcházejících dvou odstavců může být zrušeno pro kterékoli území definované v takovém prohlášení oznámením zaslaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Zrušení vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období šesti měsíců od data obdržení takového oznámení generálním tajemníkem.

Článek 25.

(1) Kterýkoli stát může při podpisu nebo při ukládání své listiny stvrzující ratifikaci, přijetí, souhlas nebo přistoupení prohlásit, že si vyhrazuje právo celkově nebo částečně nesplnit ustanovení článku 4 odstavce (2) písmen (c) a (d). Žádné další výhrady nesmí být učiněny.

(2) Kterýkoli smluvní stát, který podle předchozího odstavce učinil výhradu, ji může celkově nebo částečně odvolat prostřednictvím oznámení adresovaného generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Odvolání vstoupí v platnost k datu přijetí takového oznámení generálním tajemníkem.

(3) Strana, která učinila výhradu ve věci ustanovení vyjmenovaných v odstavci (1), nesmí nárokovat uplatnění tohoto ustanovení jakoukoli jinou stranou. Může ovšem, pokud je její výhrada částečná a podmíněná, nárokovat uplatnění tohoto ustanovení do té míry, ve které je sama přijala.

Článek 26.

(1) Kterákoli strana může kdykoli vypovědět tuto Úmluvu prostřednictvím oznámení adresovaného generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.

(2) Takové vypovězení vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí období šesti měsíců od data obdržení tohoto oznámení generálním tajemníkem.

Článek 27.

Generální tajemník Rady Evropy uvědomí členské státy Rady Evropy, kterýkoli stát, který k této Úmluvě přistoupil, a Evropské hospodářské společenství, pokud přistoupilo, o:

(a) každém podpisu;

(b) uložení jakékoli listiny stvrzující ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení;

(c) jakémkoli datu vstupu této Úmluvy v platnost v souladu s články 22, 23 a 24;

(d) jakémkoli dalším aktu, oznámení či sdělení týkajícím se této Úmluvy.

Article 24.

(1) Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

(2) Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

(3) Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 25.

(1) Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, declare that it reserves the right not to comply, in whole or in part, with the provisions of Article 4, paragraphs (c) and (d). No other reservations may be made.

(2) Any Contracting State which has made a reservation under the preceding paragraph may wholly or partly withdraw it by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall take effect on the date of receipt of such notification by the Secretary General.

(3) A Party which has made a reservation in respect of the provisions mentioned in paragraph (1) above may not claim the application of that provision by any other Party; it may, however, if its reservation is partial or conditional, claim the application of that provision in so far as it has itself accepted it.

Article 26.

(1) Any Party may at any time denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

(2). Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 27.

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State which has acceded to this Convention and the European Economic Community if it has acceded, of:

- (a) any signature;
- (b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- (c) any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 22, 23 and 24;
- (d) any other act, notification or communication relating to this Convention.

Na důkaz toho podepsali níže podepsaní, k tomu řádně oprávněni, tuto Úmluvu.

Dáno v Granadě dne 3. října 1985 v jazyce anglickém a francouzském s tím, že obě verze mají stejnou platnost, v jediném exempláři, jenž bude uložen v archivech Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy předá ověřené kopie každému členskému státu Rady Evropy a kterémukoli dalšímu státu nebo Evropskému hospodářskému společenství, jež byly vyzvány, aby k této Úmluvě přistoupily.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Granada, this 3rd day of October 1985, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State or to the European Economic Community invited to accede to this Convention.

CHARTA PRO PÉČI O HISTORICKÁ MĚSTA A MĚSTSKÉ CELKY (WASHINGTONSKÁ CHARTA)

Washington, USA, říjen 1987

Preambule a definice

Všechna městská společenství, ať se vyvíjela postupně v průběhu věků, či byla záměrně vytvořena, jsou výrazem rozmanitosti lidské společnosti v jejím historickém vývoji.

Tato charta se týká historických městských celků, velkých i malých, včetně historických center a čtvrtí a včetně jejich přírodního i člověkem vytvořeného prostředí. Kromě toho, že jsou dokladem historie, ztělesňují tyto celky hodnoty tradičních městských kultur. V současné době jsou mnohé z nich ohroženy, fyzicky chátrají, mnohé jsou poškozeny a některé i zničeny v důsledku urbánního rozvoje, který všude na světě s sebou přináší industrializace.

Za této dramatické situace, která často vede k nevratným kulturním, společenským, ba i hospodářským ztrátám, považuje Mezinárodní rada pro památky a sídla (ICOMOS) za nutné vypracovat mezinárodní chartu pro historická města a městské soubory, která doplní Mezinárodní chartu o zachování a restaurování památek a sídel, obvykle zkráceně nazývanou „Benátská charta“. Text nové charty definuje principy, cíle a metody potřebné pro záchranu historických měst a městských celků. Kromě toho má charta také pomoci v těchto oblastech zajistit soulad soukromého a společenského života a podpořit záchranu těch kulturních statků, které, jakkoli skromné v měřítku, tvoří paměť lidstva.

Jak se uvádí v Doporučení UNESCO týkajícím se ochrany historických souborů a jejich úlohy v současném životě (Varšava – Nairobi, 1976) a v dalších mezinárodních dokumentech, rozumí se pod pojmem „péče o historická města a městské celky“ přijímání opatření, jaká jsou nutná k ochraně, konzervaci a obnově měst a městských souborů, k jejich rozvoji a harmonickému přizpůsobení se současnému životu.

Principy a cíle

(1) Aby byla co nejeфекtivnější, musí se péče o historická města a městské celky stát integrální součástí komplexní politiky ekonomického a sociálního rozvoje a složkou městského i územního plánování všech stupňů.

(2) Ke kvalitám, které je třeba zachovat, patří historický charakter města nebo městského celku a všechny hmotné i duchovní prvky, jež tento charakter vyjadřují, zejména:

(a) městská půdorysná struktura daná uspořádáním parcel a ulic;

(b) vztahy mezi budovami, zelenými plochami a nezastavěnými prostranstvími;

(c) vnitřní i vnější vzhled budov daný jejich měřítkem, rozměry, stylem, konstrukcí, materiály, barvou a výzdobou;

(d) vztahy mezi městem nebo městským celkem a jeho okolním prostředím – přírodním i vytvořeným člověkem;

(e) rozmanité funkce, které město nebo městský celek nabyly během času.

CHARTER FOR THE CONSERVATION OF HISTORIC TOWNS AND URBAN AREAS (WASHINGTON CHARTER)

Washington D. C., USA, October 1987

Preamble and definitions

All urban communities, whether they have developed gradually over time or have been created deliberately, are an expression of the diversity of societies throughout history.

This charter concerns historic urban areas, large and small, including cities, towns and historic centres or quarters, together with their natural and man-made environments. Beyond their role as historical documents, these areas embody the values of traditional urban cultures. Today many such areas are being threatened, physically degraded, damaged or even destroyed, by the impact of the urban development that follows industrialisation in societies everywhere.

Faced with this dramatic situation, which often leads to irreversible cultural, social and even economic losses, the International Council on Monuments and Sites (ICOMOS) deems it necessary to draw up an international charter for historic towns and urban areas that will complement the “International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites,” usually referred to as “The Venice Charter.” This new text defines the principles, objectives, and methods necessary for the conservation of historic towns and urban areas. It also seeks to promote the harmony of both private and community life in these areas and to encourage the preservation of those cultural properties, however modest in scale, that constitute the memory of mankind.

As set out in the UNESCO “Recommendation Concerning the Safeguarding and Contemporary Role of Historic Areas” (Warsaw – Nairobi, 1976), and also in various other international instruments, “the conservation of historic towns and urban areas” is understood to mean those steps necessary for the protection, conservation and restoration of such towns and areas as well as their development and harmonious adaptation to contemporary life.

Principles and objectives

(1) In order to be most effective, the conservation of historic towns and other historic urban areas should be an integral part of coherent policies of economic and social development and of urban and regional planning at every level.

(2) Qualities to be preserved include the historic character of the town or urban area and all those material and spiritual elements that express this character, especially:

- (a) Urban patterns as defined by lots and streets;
- (b) Relationships between buildings and green and open spaces;
- (c) The formal appearance, interior and exterior, of buildings as defined by scale, size, style, construction, materials, colour and decoration;
- (d) The relationship between the town or urban area and its surrounding setting, both natural and man-made; and
- (e) The various functions that the town or urban area has acquired over time.

Každé ohrožení těchto kvalit znamená oslabení autentičnosti historického města nebo městského celku.

(3) Pro úspěšnost konzervačního programu je nezbytné, aby se na něm podíleli obyvatelé daného města či městského souboru, jejichž zapojení je třeba podpořit. Právě jejich zájmu se péče o historická města i městské celky nejvíce týká.

(4) Péče o historická města nebo městské celky vyžaduje uvážlivost, systematický přístup a ukázněnost. Je třeba se vyvarovat šablonovitosti, protože každý jednoznačný případ přináší jiné konkrétní problémy.

Metody a nástroje

(5) Plánování péče o historická města a městské celky by měly předcházet multidisciplinární studie.

Plány péče a konzervace musejí řešit všechny související aspekty – archeologické, historické, architektonické, technické, sociologické i ekonomické.

Jednoznačně by se měly stanovit základní cíle plánu péče a stejně jasně je třeba formulovat i právní, správní a finanční opatření pro dosažení těchto cílů.

Plán péče by měl být zaměřen na zajištění harmonického vztahu mezi historickými městskými soubory a městem jako celkem.

Plán péče by měl stanovit, které budovy je třeba zachovat, které se mají zachovat za určitých podmínek a které lze za zcela výjimečných okolností nahradit jinými.

Před každým zásahem je třeba pečlivě zdokumentovat podmínky existující v daném areálu.

Plán péče by měl mít podporu obyvatel historického území.

(6) Do doby, než je plán péče přijat, by se veškeré nezbytné akce památkové obnovy měly řídit zásadami a cíli této charty a Benátské charty.

(7) Průběžná údržba má zásadní význam pro efektivní péči o historická města nebo městské soubory.

(8) Nové funkce a činnosti musí být slučitelné s charakterem historického města nebo městského souboru.

Adaptace těchto celků pro požadavky současného života vyžaduje pečlivý postup při instalaci a úpravách městské infrastruktury a služeb.

(9) Jedním ze základních cílů péče by mělo být zlepšování kvality bydlení.

(10) Pokud je nezbytné postavit nové budovy nebo adaptovat existující stavby, musejí být respektovány stávající prostorové poměry, zejména příslušné měřítko a velikost parcel.

Není nutné bránit zavádění současných prvků, jsou-li v souladu s okolím. Harmonické začlenění soudobých prvků může přispět k obohacení celku.

(11) Znalosti o dějinách historického města nebo městského souboru by mohly být rozšířeny archeologickým výzkumem a patřičným uchováním archeologických nálezů.

(12) Provoz uvnitř historického města nebo městského souboru se musí kontrolovat a parkovací plochy musí být naplánovány tak, aby neničily historickou strukturu a její prostředí.

(13) Jestliže se v územním nebo regionálním plánu počítá s výstavbou významných silnic či dálnic, nesmí taková stavba proniknout do historického města nebo městského souboru, ale mohla by zlepšit přístup k nim.

(14) Historická místa je třeba chránit proti přírodním katastrofám a obtížím, jakými jsou znečištění a vibrace. Je to nutné jak pro ochranu kulturního dědictví, tak pro zajištění bezpečnosti a pohody obyvatel.

Any threat to these qualities would compromise the authenticity of the historic town or urban area.

(3) The participation and the involvement of the residents are essential for the success of the conservation programme and should be encouraged. The conservation of historic towns and urban areas concerns their residents first of all.

(4) Conservation in a historic town or urban area demands prudence, a systematic approach and discipline. Rigidity should be avoided since individual cases may present specific problems.

Methods and instruments

(5) Planning for the conservation of historic towns and urban areas should be preceded by multidisciplinary studies.

Conservation plans must address all relevant factors including archaeology, history, architecture, techniques, sociology and economics.

The principal objectives of the conservation plan should be clearly stated as should the legal, administrative and financial measures necessary to attain them.

The conservation plan should aim at ensuring a harmonious relationship between the historic urban areas and the town as a whole.

The conservation plan should determine which buildings must be preserved, which should be preserved under certain circumstances and which, under quite exceptional circumstances, might be expendable.

Before any intervention, existing conditions in the area should be thoroughly documented.

The conservation plan should be supported by the residents of the historic area.

(6) Until a conservation plan has been adopted, any necessary conservation activity should be carried out in accordance with the principles and the aims of this Charter and the Venice Charter.

(7) Continuing maintenance is crucial to the effective conservation of a historic town or urban area.

(8) New functions and activities should be compatible with the character of the historic town or urban area.

Adaptation of these areas to contemporary life requires the careful installation or improvement of public service facilities.

(9) The improvement of housing should be one of the basic objectives of conservation.

(10) When it is necessary to construct new buildings or adapt existing ones, the existing spatial layout should be respected, especially in terms of scale and lot size.

The introduction of contemporary elements in harmony with the surroundings should not be discouraged since such features can contribute to the enrichment of an area.

(11) Knowledge of the history of a historic town or urban area should be expanded through archaeological investigation and appropriate preservation of archaeological findings.

(12) Traffic inside a historic town or urban area must be controlled and parking areas must be planned so that they do not damage the historic fabric or its environment.

(13) When urban or regional planning provides for the construction of major motorways, they must not penetrate a historic town or urban area, but they should improve access to them.

(14) Historic towns should be protected against natural disasters and nuisances such as pollution and vibrations in order to safeguard the heritage and for the security and well-being of the residents.

Pro případ přírodních kalamit všeho druhu je třeba historické město nebo městský soubor zabezpečit preventivními i nápravnými opatřeními, ve kterých se přihlíží ke specifickému charakteru dotčených statků.

(15) Na podporu účasti a zapojení občanů je třeba vypracovat všeobecný informační program, který by měl oslovit všechny obyvatele města, počínaje dětmi ve školním věku.

(16) Pro všechny profese související s péčí o kulturní dědictví je třeba zajistit specializovaná školení.

Revizi překladu provedli Věra Kučová a Josef Štulc.

Whatever the nature of a disaster affecting a historic town or urban area, preventative and repair measures must be adapted to the specific character of the properties concerned.

(15) In order to encourage their participation and involvement, a general information programme should be set up for all residents, beginning with children of school age.

(16) Specialised training should be provided for all those professions concerned with conservation.

ÚMLUVA O OCHRANĚ ARCHEOLOGICKÉHO DĚDICTVÍ EVROPY (revidovaná)

Valletta, Malta, 16. ledna 1992

Preambule

Členské státy Rady Evropy a ostatní státy – smluvní strany Evropské kulturní úmluvy, jež jsou signatáři této Úmluvy,

u vědomí toho, že cílem Rady Evropy je dosáhnout těsnější jednoty mezi jejími členy zejména za účelem ochrany a naplňování ideálů a zásad, jež jsou jejich společným dědictvím;

s přihlédnutím k Evropské kulturní úmluvě, jež byla podepsána v Paříži dne 19. prosince 1954, a zejména k jejím článkům 1 a 5;

s přihlédnutím k Úmluvě o ochraně architektonického dědictví Evropy, jež byla podepsána v Granadě dne 3. října 1985;

s přihlédnutím k Evropské úmluvě o porušování právních norem týkajících se kulturního vlastnictví, jež byla podepsána v Delfách dne 23. června 1985;

s přihlédnutím k doporučením parlamentního shromáždění Rady Evropy o archeologii a zejména k Doporučením 848 (1978), 921 (1981) a 1072 (1988);

s přihlédnutím k Doporučení č. R (89) 5 o ochraně a rozmnožování archeologického dědictví v kontextu územního rozvoje měst a venkova;

majíce na mysli, že archeologické dědictví je základním prvkem pro poznávání minulosti celého lidstva;

uznávajíce, že evropské archeologické dědictví, jež poskytuje doklady o dávné historii, je vážně ohroženo poškozováním způsobeným narůstajícím počtem velkých rozvojových projektů, přirozenými riziky, tajnými nebo nevědecky prováděnými vykopávkami a nedostatečnou informovaností veřejnosti;

prohlašující, že tam, kde doposud neexistují, je třeba zavést nezbytné procedury správního a vědeckého dohledu a že potřeba chránit archeologické dědictví by se měla odrážet v politice územního plánování měst i venkova a kulturního rozvoje;

zdůrazňující, že odpovědnost za ochranu archeologického dědictví by měla dopadat nejen na přímo dotčený stát, ale na všechny evropské země s cílem omezovat riziko poškozování a prosazovat uchování tohoto dědictví podporou výměny expertů a porovnávání zkušeností;

konstatující nutnost ucelit zásady vytyčené Úmluvou o ochraně archeologického dědictví Evropy, jež byla podepsána v Londýně dne 6. května 1969 v důsledku vývoje politiky územního rozvoje v evropských zemích,

se dohodly na následujícím:

EUROPEAN CONVENTION ON THE PROTECTION OF THE ARCHAEOLOGICAL HERITAGE (revised)

Valetta, Malta, 16 January 1992

Preamble

The member States of the Council of Europe and the other States party to the European Cultural Convention signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose, in particular, of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Having regard to the European Cultural Convention signed in Paris on 19 December 1954, in particular Articles 1 and 5 thereof;

Having regard to the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe signed in Granada on 3 October 1985;

Having regard to the European Convention on Offences relating to Cultural Property signed in Delphi on 23 June 1985;

Having regard to the recommendations of the Parliamentary Assembly relating to archaeology and in particular Recommendations 848 (1978), 921 (1981) and 1072 (1988);

Having regard to Recommendation No. R (89) 5 concerning the protection and enhancement of the archaeological heritage in the context of town and country planning operations;

Recalling that the archaeological heritage is essential to a knowledge of the history of mankind;

Acknowledging that the European archaeological heritage, which provides evidence of ancient history, is seriously threatened with deterioration because of the increasing number of major planning schemes, natural risks, clandestine or unscientific excavations and insufficient public awareness;

Affirming that it is important to institute, where they do not yet exist, appropriate administrative and scientific supervision procedures, and that the need to protect the archaeological heritage should be reflected in town and country planning and cultural development policies;

Stressing that responsibility for the protection of the archaeological heritage should rest not only with the State directly concerned but with all European countries, the aim being to reduce the risk of deterioration and promote conservation by encouraging exchanges of experts and the comparison of experiences;

Noting the necessity to complete the principles set forth in the European Convention for the Protection of the Archaeological Heritage signed in London on 6 May 1969, as a result of evolution of planning policies in European countries,

Have agreed as follows:

Definice archeologického dědictví

Článek 1.

(1) Cílem této Úmluvy (revidované) je ochraňovat archeologické dědictví jako zdroj evropské kolektivní paměti a jako nástroj historického a vědeckého studia.

(2) Za tímto účelem se za součásti archeologického dědictví považují veškeré pozůstatky a objekty a jakékoli jiné stopy po lidstvu z minulých období;

(i) jejichž uchování a studium umožňuje vysledovat vývoj historie lidstva a jeho vztah k přirozenému prostředí;

(ii) o nichž jsou hlavními zdroji informací vykopávky nebo objevy a další metody výzkumu lidstva;

(iii) které jsou situovány na jakémkoli místě, které spadá pod jurisdikci stran.

(3) Do archeologického dědictví se zahrnují stavby, konstrukce, skupiny budov, zastavěná území, movité objekty, památky dalšího druhu a také jejich související prostředí nacházející se jak na souši, tak pod vodou.

Identifikace dědictví a opatření na jeho ochranu

Článek 2.

Každá strana se zavazuje, že zavede prostředky přiměřenými pro daný stát takový právní systém na ochranu archeologického dědictví, jenž zajistí:

(i) vedení soupisu jeho archeologického dědictví a klasifikaci chráněných památek a oblastí;

(ii) vytvoření archeologických rezervací, a to i tam, kde nejsou viditelné pozůstatky na povrchu nebo pod vodou, za účelem uchování hmotných důkazů ke studiu příštími generacemi;

(iii) povinnost nálezce ohlásit příslušným úřadům náhodný nález, jenž je součástí archeologického dědictví, a dát jej k dispozici ke zkoumání.

Článek 3.

Za účelem zachování archeologického dědictví a zaručení toho, aby archeologické výzkumy byly vědecky smysluplné, se každá strana zavazuje:

(i) uplatňovat procedury k povolování vykopávek a dalších archeologických činností a k doзору nad nimi tak, aby:

(a) se zabránilo jakýmkoli nezákonným vykopávkám nebo odstraňování součástí archeologického dědictví;

(b) bylo zajištěno, že archeologické vykopávky a průzkumy budou prováděny vědeckým způsobem a za předpokladu, že:

- kdykoli to bude možné, budou se používat nedestruktivní průzkumné metody;

- součásti archeologického dědictví nebudou během vykopávek a po nich odkryty nebo ponechány nechráněné, aniž by byla přijata opatření k jejich řádnému zachování, konzervaci a správě;

Definition of the archaeological heritage

Article 1.

(1) The aim of this (revised) Convention is to protect the archaeological heritage as a source of the European collective memory and as an instrument for historical and scientific study.

(2) To this end shall be considered to be elements of the archaeological heritage all remains and objects and any other traces of mankind from past epochs:

(i) the preservation and study of which help to retrace the history of mankind and its relation with the natural environment;

(ii) for which excavations or discoveries and other methods of research into mankind and the related environment are the main sources of information; and

(iii) which are located in any area within the jurisdiction of the Parties.

(3) The archaeological heritage shall include structures, constructions, groups of buildings, developed sites, moveable objects, monuments of other kinds as well as their context, whether situated on land or under water.

Identification of the heritage and measures for protection

Article 2.

Each Party undertakes to institute, by means appropriate to the State in question, a legal system for the protection of the archaeological heritage, making provision for:

(i) the maintenance of an inventory of its archaeological heritage and the designation of protected monuments and areas;

(ii) the creation of archaeological reserves, even where there are no visible remains on the ground or under water, for the preservation of material evidence to be studied by later generations;

(iii) the mandatory reporting to the competent authorities by a finder of the chance discovery of elements of the archaeological heritage and making them available for examination.

Article 3.

To preserve the archaeological heritage and guarantee the scientific significance of archaeological research work, each Party undertakes:

(i) to apply procedures for the authorisation and supervision of excavation and other archaeological activities in such a way as:

(a) to prevent any illicit excavation or removal of elements of the archaeological heritage;

(b) to ensure that archaeological excavations and prospecting are undertaken in a scientific manner and provided that:

- non-destructive methods of investigation are applied wherever possible;

- the elements of the archaeological heritage are not uncovered or left exposed during or after excavation without provision being made for their proper preservation, conservation and management;

- (ii) zajistit, aby vykopávky a další potenciálně destruktivní techniky byly prováděny pouze kvalifikovanými, zvláště oprávněnými osobami;
- (iii) učinit používání detektorů kovů a jakýchkoli jiných detekčních zařízení nebo postupů archeologického výzkumu předmětem specifického předchozího oprávnění, kdykoli s tím počítá vnitřní právní úprava státu.

Článek 4.

Každá strana se zavazuje, že zavede opatření k fyzické ochraně archeologického dědictví a podle okolností zajistí:

- (i) aby úřady nabyly nebo jinými patřičnými prostředky chránil oblasti, které se mají stát archeologickými rezervacemi;
- (ii) ochranu a údržbu archeologického dědictví, nejlépe na původním místě;
- (iii) patřičné skladovací prostory pro archeologické pozůstatky, které byly ze svého původního místa přemístěny.

Integrovaná konzervace archeologického dědictví

Článek 5.

Každá strana se zavazuje:

- (i) že se bude snažit sladit a spojit požadavky archeologie a územních rozvojových plánů zajištěním účasti archeologů na:
 - (a) vytváření politiky, která má zajistit vyváženou strategii ochrany, konzervace a zhodnocování archeologicky zajímavých lokalit;
 - (b) různých fázích rozvojových projektů;
- (ii) že zajistí, aby archeologové, měšťtí a oblastní pracovníci územního plánování společně systematicky vedli konzultace, aby bylo možné:
 - (a) upravit územní plány, jež by pravděpodobně měly nepříznivé dopady na archeologické dědictví;
 - (b) vyhradit dostatečný čas a prostředky k provedení řádného vědeckého bádání na nalezišti a publikaci jeho závěrů;
- (iii) že zajistí, aby vyhodnocení dopadů na životní prostředí a z nich vyplývající rozhodnutí plně přihlížela k archeologickým nalezištím a jejich umístění;
- (iv) že v případě, kdy budou během stavebních prací nalezeny součásti archeologického dědictví, zabezpečí jejich konzervaci na původním místě, bude-li to proveditelné;
- (v) že zajistí, aby zpřístupnění archeologických nalezišť veřejnosti, zvláště pak stavební úpravy nutné k pojmutí velkého počtu návštěvníků, neovlivnily nepříznivě archeologickou a vědeckou povahu takových nalezišť a jejich okolí.

- (ii) to ensure that excavations and other potentially destructive techniques are carried out only by qualified, specially authorised persons;
- (iii) to subject to specific prior authorisation, whenever foreseen by the domestic law of the State, the use of metal detectors and any other detection equipment or process for archaeological investigation.

Article 4.

Each Party undertakes to implement measures for the physical protection of the archaeological heritage, making provision, as circumstances demand:

- (i) for the acquisition or protection by other appropriate means by the authorities of areas intended to constitute archaeological reserves;
- (ii) for the conservation and maintenance of the archaeological heritage, preferably in situ;
- (iii) for appropriate storage places for archaeological remains which have been removed from their original location.

Integrated conservation of the archaeological heritage

Article 5.

Each Party undertakes:

- (i) to seek to reconcile and combine the respective requirements of archaeology and development plans by ensuring that archaeologists participate:
 - (a) in planning policies designed to ensure well-balanced strategies for the protection, conservation and enhancement of sites of archaeological interest;
 - (b) in the various stages of development schemes;
- (ii) to ensure that archaeologists, town and regional planners systematically consult one another in order to permit:
 - (a) the modification of development plans likely to have adverse effects on the archaeological heritage;
 - (b) the allocation of sufficient time and resources for an appropriate scientific study to be made of the site and for its findings to be published;
- (iii) to ensure that environmental impact assessments and the resulting decisions involve full consideration of archaeological sites and their settings;
- (iv) to make provision, when elements of the archaeological heritage have been found during development work, for their conservation in situ when feasible;
- (v) to ensure that the opening of archaeological sites to the public, especially any structural arrangements necessary for the reception of large numbers of visitors, does not adversely affect the archaeological and scientific character of such sites and their surroundings.

Financování archeologického výzkumu a konzervace

Článek 6.

Každá strana se zavazuje:

- (i) zajistit veřejnou finanční podporu pro archeologické výzkumy ze strany celostátních, regionálních a místních úřadů, v souladu s jejich pravomocemi;
- (ii) navýšit materiální zdroje pro preventivní archeologii:
 - (a) přijetím vhodných opatření tak, aby významné veřejné nebo soukromé projekty územního rozvoje měly zajištěno pokrytí celkových nákladů na veškeré nutné související archeologické operace, a to z příslušných zdrojů veřejného nebo soukromého sektoru;
 - (b) přidělením rozpočtové částky určené na tyto projekty stejně jako na dopadové studie vynucené bezpečnostními opatřeními v oblasti životního prostředí a regionálního územního plánování, na předběžné archeologické studie a průzkumy, na souhrnné vědecké zprávy a také na úplné zveřejnění a uchování těchto zjištění.

Sběr a šíření vědeckých informací

Článek 7.

Každá strana se zavazuje, že za účelem umožnění studia archeologických nálezů a šíření znalostí o nich:

- (i) připraví nebo aktualizuje přehledy, soupisy a mapy archeologických lokalit v oblastech spadajících pod její jurisdikci;
- (ii) přijme veškerá praktická opatření, aby zajistila po ukončení archeologických výzkumů vypracování souhrnných vědeckých zpráv určených k publikaci, a to ještě předtím, než bude provedena potřebná komplexní publikace specializovaných studií.

Článek 8.

Každá strana se zavazuje:

- (i) že napomůže vnitrostátní a mezinárodní výměně součástí archeologického dědictví pro profesionální vědecké účely a zároveň přijme příslušné kroky, aby takový oběh nesnížil kulturní a vědeckou hodnotu těchto součástí;
- (ii) že bude podporovat výměnu informací o prováděných archeologických výzkumech a vykopávkách a že bude přispívat k organizaci mezinárodních výzkumných programů.

Zvyšování veřejné informovanosti

Článek 9.

Každá strana se zavazuje, že:

- (i) povede vzdělávací aktivity s cílem vytvořit a rozvinout povědomí v názorech veřejnosti o hodnotě archeologického dědictví pro pochopení minulosti a o hrozbách pro toto dědictví;

Financing of archaeological research and conservation

Article 6.

Each Party undertakes:

- (i) to arrange for public financial support for archaeological research from national, regional and local authorities in accordance with their respective competence;
- (ii) to increase the material resources for rescue archaeology:
 - (a) by taking suitable measures to ensure that provision is made in major public or private development schemes for covering, from public sector or private sector resources, as appropriate, the total costs of any necessary related archaeological operations;
 - (b) by making provision in the budget relating to these schemes in the same way as for the impact studies necessitated by environmental and regional planning precautions, for preliminary archaeological study and prospection, for a scientific summary record as well as for the full publication and recording of the findings.

Collection and dissemination of scientific information

Article 7.

For the purpose of facilitating the study of, and dissemination of knowledge about, archaeological discoveries, each Party undertakes:

- (i) to make or bring up to date surveys, inventories and maps of archaeological sites in the areas within its jurisdiction;
- (ii) to take all practical measures to ensure the drafting, following archaeological operations, of a publishable scientific summary record before the necessary comprehensive publication of specialised studies.

Article 8.

Each Party undertakes:

- (i) to facilitate the national and international exchange of elements of the archaeological heritage for professional scientific purposes while taking appropriate steps to ensure that such circulation in no way prejudices the cultural and scientific value of those elements;
- (ii) to promote the pooling of information on archaeological research and excavations in progress and to contribute to the organisation of international research programmes.

Promotion of public awareness

Article 9.

Each Party undertakes:

- (i) to conduct educational actions with a view to rousing and developing an awareness in public opinion of the value of the archaeological heritage for understanding the past and of the threats to this heritage;

(ii) bude podporovat přístup veřejnosti k důležitým součástem archeologického dědictví, zejména k nálezům, a napomáhat tomu, aby vhodně vybrané archeologické předměty byly vystaveny pro veřejnost.

Zabránění nezákonnému oběhu součástí archeologického dědictví

Článek 10.

Každá strana se zavazuje, že:

- (i) zajistí, aby si příslušné veřejné úřady a vědecké instituce mezi sebou vyměňovaly informace o jakýchkoli zjištěných nezákonných vykopávkách;
- (ii) bude informovat příslušné úřady ve státě původu, jenž je smluvní stranou této Úmluvy, o všech nabídkách, u nichž je podezření, že pocházejí z nepovolených vykopávek nebo nezákonně z povolených vykopávek, a sdělí o tom nezbytné podrobnosti;
- (iii) podnikne kroky nezbytné k zajištění toho, aby muzea a podobné instituce, jejichž akviziční politika je pod kontrolou státu, nenabývaly součástí archeologického dědictví, u nichž je podezření, že pocházejí z nekontrolovaných nálezů nebo nepovolených vykopávek či nezákonně z povolených vykopávek;
- (iv) pokud jde o muzea a podobné instituce na území strany, jejichž akviziční politika ovšem není pod státní kontrolou:
 - (a) předá jim text této Úmluvy (revidované);
 - (b) vynaloží veškeré úsilí, aby zajistila, že tato muzea a instituce budou respektovat zásadu uvedenou výše v ustanovení bodu (iii);
- (v) pomocí osvěty, informování, bdělosti a spolupráce bude co nejvíce omezovat přesuny součástí archeologického dědictví, jež pocházejí z nekontrolovaných nálezů nebo nepovolených vykopávek či nezákonně z povolených vykopávek.

Článek 11.

Žádné ustanovení této Úmluvy (revidované) neovlivní stávající nebo budoucí dvoustranné nebo mnohostranné smlouvy mezi stranami o nezákonném pohybu součástí archeologického dědictví nebo jejich navrácení jejich právoplatnému vlastníkovi.

Vzájemná technická a vědecká pomoc

Článek 12.

Každá strana se zavazuje, že:

- (i) umožní vzájemnou technickou a vědeckou pomoc prostřednictvím výměny zkušeností a expertů v záležitostech archeologického dědictví;
- (ii) bude podporovat v rámci příslušné vnitřní právní úpravy nebo mezinárodních dohod, jež jsou pro ni závazné, výměnu odborníků na zachování archeologického dědictví včetně odborníků, kteří zodpovídají za další vzdělávání.

(ii) to promote public access to important elements of its archaeological heritage, especially sites, and encourage the display to the public of suitable selections of archaeological objects.

Prevention of the illicit circulation of elements of the archaeological heritage

Article 10.

Each Party undertakes:

- (i) to arrange for the relevant public authorities and for scientific institutions to pool information on any illicit excavations identified;
- (ii) to inform the competent authorities in the State of origin which is a Party to this Convention of any offer suspected of coming either from illicit excavations or unlawfully from official excavations, and to provide the necessary details thereof;
- (iii) to take such steps as are necessary to ensure that museums and similar institutions whose acquisition policy is under State control do not acquire elements of the archaeological heritage suspected of coming from uncontrolled finds or illicit excavations or unlawfully from official excavations;
- (iv) as regards museums and similar institutions located in the territory of a Party but the acquisition policy of which is not under State control:
 - (a) to convey to them the text of this (revised) Convention;
 - (b) to spare no effort to ensure respect by the said museums and institutions for the principles set out in paragraph (3) above;
- (v) to restrict, as far as possible, by education, information, vigilance and co-operation, the transfer of elements of the archaeological heritage obtained from uncontrolled finds or illicit excavations or unlawfully from official excavations.

Article 11.

Nothing in this (revised) Convention shall affect existing or future bilateral or multilateral treaties between Parties, concerning the illicit circulation of elements of the archaeological heritage or their restitution to the rightful owner.

Mutual technical and scientific assistance

Article 12.

The Parties undertake:

- (i) to afford mutual technical and scientific assistance through the pooling of experience and exchanges of experts in matters concerning the archaeological heritage;
- (ii) to encourage, under the relevant national legislation or international agreements binding them, exchanges of specialists in the preservation of the archaeological heritage, including those responsible for further training.

Kontrola uplatňování Úmluvy (revidované)

Článek 13.

Pro účely této Úmluvy (revidované) bude Výbor expertů, zřízený Výborem ministrů Rady Evropy v souladu s článkem 17 Statutu Rady Evropy, sledovat její uplatňování a dále bude zejména:

- (i) pravidelně předkládat Výboru ministrů Rady Evropy zprávu o situaci, pokud jde o politiku v oblasti ochrany archeologického dědictví ve státech, které jsou stranami této Úmluvy (revidované), a o realizaci zásad, jež jsou v ní zakotveny;
- (ii) navrhnout Výboru ministrů Rady Evropy opatření směřující k realizaci ustanovení této Úmluvy (revidované) včetně mnohostranných aktivit, revize nebo její novelizace a informování veřejnosti o jejím účelu;
- (iii) předkládat Výboru ministrů Rady Evropy doporučení ve věci výzev státům, které nejsou členy Rady Evropy, aby k této Úmluvě (revidované) přistoupily.

Závěrečná ustanovení

Článek 14.

(1) Tato Úmluva (revidovaná) bude otevřená pro podpis členskými státy Rady Evropy a dalšími státy, jež jsou stranami Evropské kulturní úmluvy. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Listiny stvrzující ratifikaci, přijetí nebo schválení je třeba uložit u generálního tajemníka Rady Evropy.

(2) Žádný stát, jenž je stranou Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, podepsané v Londýně dne 6. května 1969, nesmí předložit listiny stvrzující ratifikaci, přijetí nebo schválení, pokud již tuto zmíněnou úmluvu dříve nevypověděl nebo pokud ji zároveň nevyprovídá.

(3) Tato Úmluva (revidovaná) vstoupí v platnost po šesti měsících od data, kdy čtyři státy, včetně alespoň tři členských států Rady Evropy, vyjádří svůj souhlas s tím, že budou Úmluvou (revidovanou) vázány v souladu s ustanoveními předcházejících odstavců.

(4) Kdykoli by při aplikaci předcházejících dvou odstavců nevstoupilo vypovězení úmluvy z 6. května 1969 v platnost současně s nabytím účinnosti této Úmluvy (revidované), může smluvní stát při uložení své listiny stvrzující ratifikaci, přijetí nebo schválení prohlásit, že bude i nadále uplatňovat úmluvu z 6. května 1969, dokud tato Úmluva (revidovaná) nevstoupí v platnost.

(5) V případě každého signatářského státu, který následně vyjádří svůj souhlas být Úmluvou (revidovanou) vázán, vstoupí tato v platnost šest měsíců od data uložení listiny stvrzující ratifikaci, přijetí nebo schválení.

Článek 15.

(1) Poté, co tato Úmluva (revidovaná) vstoupí v platnost, může Výbor ministrů Rady Evropy vyzvat kterýkoli další stát, jenž není členem Rady Evropy a Evropského hospodářského společenství, aby k ní přistoupil rozhodnutím přijatým většinou stanovenou v článku 20 písmeni (d) Statutu Rady Evropy a jednohlasným rozhodnutím zástupců smluvních států, které mají právo být ve Výboru ministrů.

Control of the application of the (revised) Convention

Article 13.

For the purposes of this (revised) Convention, a committee of experts, set up by the Committee of Ministers of the Council of Europe pursuant to Article 17 of the Statute of the Council of Europe, shall monitor the application of the (revised) Convention and in particular:

- (i) report periodically to the Committee of Ministers of the Council of Europe on the situation of archaeological heritage protection policies in the States Parties to the (revised) Convention and on the implementation of the principles embodied in the (revised) Convention;
- (ii) propose measures to the Committee of Ministers of the Council of Europe for the implementation of the (revised) Convention's provisions, including multilateral activities, revision or amendment of the (revised) Convention and informing public opinion about the purpose of the (revised) Convention;
- (iii) make recommendations to the Committee of Ministers of the Council of Europe regarding invitations to States which are not members of the Council of Europe to accede to this (revised) Convention.

Final clauses

Article 14.

- (1) This (revised) Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe and the other States party to the European Cultural Convention.
- (2) It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- (3) No State party to the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage, signed in London on 6 May 1969, may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval unless it has already denounced the said Convention or denounces it simultaneously.
- (4) This (revised) Convention shall enter into force six months after the date on which four States, including at least three member States of the Council of Europe, have expressed their consent to be bound by the (revised) Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraphs.
- (5) Whenever, in application of the preceding two paragraphs, the denunciation of the Convention of 6 May 1969 would not become effective simultaneously with the entry into force of this (revised) Convention, a Contracting State may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, declare that it will continue to apply the Convention of 6 May 1969 until the entry into force of this (revised) Convention.
- (6) In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the (revised) Convention shall enter into force six months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 15.

- (1) After the entry into force of this (revised) Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any other State not a member of the Council and the European Economic Community, to accede to this (revised) Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20 (d) of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee.

(2) Pro jakýkoli další přistupující stát nebo pro Evropské hospodářské společenství, pokud by přistoupilo, vstoupí tato Úmluva (revidovaná) v platnost po šesti měsících od data uložení listiny stvrzující přistoupení u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 16.

(1) Kterýkoli stát může při podpisu nebo při ukládání své listiny stvrzující ratifikaci, přijetí, souhlas nebo přistoupení specifikovat území, pro něž bude tato Úmluva (revidovaná) platit.

(2) Kterýkoli stát může kdykoli později prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy rozšířit platnost této Úmluvy (revidované) na jakékoli další území specifikované v prohlášení. V případě takového území vstoupí Úmluva (revidovaná) v platnost šest měsíců od data přijetí takového prohlášení generálním tajemníkem.

(3) Jakékoli prohlášení učiněné podle ustanovení předcházejících dvou odstavců může být zrušeno pro kterékoli území definované v takovém prohlášení oznámením zasláným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Zrušení vstoupí v platnost po šesti měsících od data přijetí takového oznámení generálním tajemníkem.

Článek 17.

(1) Kterákoli strana může kdykoli vypovědět tuto Úmluvu (revidovanou) prostřednictvím oznámení adresovaného generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.

(2) Takové vypovězení vstoupí v platnost po šesti měsících od data přijetí tohoto oznámení generálním tajemníkem.

Článek 18.

Generální tajemník Rady Evropy uvědomí členské státy Rady Evropy, další státy, které jsou stranami Evropské kulturní úmluvy, a kterýkoli stát Evropského hospodářského společenství, který přistoupil nebo byl vyzván k přistoupení k této Úmluvě (revidované), o:

- (i) každém podpisu;
- (ii) uložení jakékoli listiny stvrzující ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení;
- (iii) jakémkoli datu vstupu této Úmluvy (revidované) v platnost v souladu s články 14, 15 a 16;
- (iv) jakémkoli dalším aktu, oznámení či sdělení týkajících se této Úmluvy (revidované).

Na důkaz toho podepsali níže podepsaní, k tomu řádně oprávněni, tuto Úmluvu (revidovanou).

Dáno ve Vallettě dne 16. ledna 1992 v jazyce anglickém a francouzském s tím, že obě verze mají stejnou platnost, v jediném exempláři, jenž bude uložen v archivu Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy předá ověřené kopie každému členskému státu Rady Evropy, ostatním státům, jež jsou stranami Evropské kulturní úmluvy, a kterémukoli nečlenskému státu nebo Evropskému hospodářskému společenství, jež byly vyzvány, aby k této Úmluvě (revidované) přistoupily.

(2) In respect of any acceding State or, should it accede, the European Economic Community, the (revised) Convention shall enter into force six months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 16.

(1) Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this (revised) Convention shall apply.

(2) Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this (revised) Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the (revised) Convention shall enter into force six months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

(3) Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 17.

(1) Any Party may at any time denounce this (revised) Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

(2) Such denunciation shall become effective six months following the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 18.

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the other States party to the European Cultural Convention and any State or the European Economic Community which has acceded or has been invited to accede to this (revised) Convention of:

- (i) any signature;
- (ii) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- (iii) any date of entry into force of this (revised) Convention in accordance with Articles 14, 15 and 16;
- (iv) any other act, notification or communication relating to this (revised) Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this revised Convention.

Done at Valletta, this 16th day of January 1992, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the other States party to the European Cultural Convention, and to any non-member State or the European Economic Community invited to accede to this (revised) Convention.

SMĚRNICE PRO VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLENÍ V OBLASTI OCHRANY PAMÁTEK, AREÁLŮ A SÍDEL

Colombo, Srí Lanka, 7. srpna 1993

Generální shromáždění Mezinárodní rady pro památky a sídla ICOMOS na svém desátém zasedání konaném v Colombo na Srí Lance ve dnech 30. července až 7. srpna 1993;

s vědomím šíře kulturního dědictví zahrnutého pod pojem památky, areály a sídla;

s přihlédnutím k velké rozmanitosti činností a způsobů ošetření, jichž je zapotřebí ke konzervaci těchto památkových zdrojů, a s připomenutím, že tyto činnosti a postupy je třeba soustředit do jedné společné disciplíny a dát jim jednotná pravidla;

s poznáním, že na procesech zajišťování ochrany památkových objektů, areálů a sídel musí v rámci konzervace jako společné disciplíny navzájem spolupracovat celá řada různých profesí a má-li v ochraně památek být zaručena dobrá komunikace a uplatnění koordinovaných postupů, je zapotřebí zajistit náležité vzdělávání a školení;

s odvoláním se na Benátskou chartu a navazující doktrínu ICOMOS a s připomenutím, že institucím a orgánům, které se podílejí na vypracování školicích programů, je nutné poskytnout potřebný referenční materiál a že je třeba jim pomoci definovat a vytvořit náležité standardy a kritéria pro plnění konkrétních kulturních a technických požadavků v jednotlivých společnostech nebo regionech;

schvaluje následující směrnice a doporučuje jejich šíření s cílem zajistit informovanost příslušných institucí, organizací a orgánů.

Cíl směrnice

(1) Cílem tohoto dokumentu je podpořit zavedení standardů a směrnic pro vzdělávání a školení v oblasti ochrany památkových objektů, areálů a sídel, definovaných podle Úmluvy o světovém dědictví z roku 1972 jako kulturní dědictví. Směrnice se vztahují na historické objekty, areály a města, archeologické lokality se vším, co se v nich nachází, jakož i historické a kulturní krajinné celky. Jejich konzervace je v současné době naléhavým úkolem a zůstane jím i do budoucna.

Konzervace

(2) Konzervace kulturního dědictví podle současného nazírání spadá do obecné sféry ekologického a kulturního rozvoje. Strategie udržitelných změn, které respektují kulturní dědictví, vyžadují integraci památkářských a ochrannářských přístupů s hospodářskými a sociálními cíli současnosti, jejichž součástí je i turistika.

(3) Cílem konzervace je prodloužit životnost kulturního dědictví a podle možností objasnit umělecká a historická sdělení, která jsou v nich obsažena, to vše beze ztráty autentičnosti a významu. Konzervace je kulturní, umělecká, technická a řemeslná činnost založená na humanistických a vědeckých studiích a na systematickém průzkumu. Konzervace musí respektovat kulturní prostředí.

GUIDELINES FOR EDUCATION AND TRAINING IN THE CONSERVATION OF MONUMENTS, ENSEMBLES AND SITES

Colombo, Sri Lanka, 7 August 1993

The General Assembly of the International Council on Monuments and Sites, ICOMOS, meeting in Colombo, Sri Lanka, at its tenth session from July 30 to August 7, 1993;

Considering the breadth of the heritage encompassed within the concept of monuments, ensembles and sites;

Considering the great variety of actions and treatments required for the conservation of these heritage resources, and the necessity of a common discipline for their guidance;

Recognizing that many different professions need to collaborate within the common discipline of conservation in the process and require proper education and training in order to guarantee good communication and coordinated action in conservation;

Noting the Venice Charter and related ICOMOS doctrine, and the need to provide a reference for the institutions and bodies involved in developing training programmes, and to assist in defining and building up appropriate standards and criteria suitable to meet the specific cultural and technical requirements in each community or region;

Adopts the following guidelines, and Recommends that they be diffused for the information of appropriate institutions, organizations and authorities.

Aim of the guidelines

(1) The aim of this document is to promote the establishment of standards and guidelines for education and training in the conservation of monuments, groups of buildings (“ensembles”) and sites defined as cultural heritage by the World Heritage Convention of 1972. They include historic buildings, historic areas and towns, archaeological sites, and the contents therein, as well as historic and cultural landscapes. Their conservation is now, and will continue to be a matter of urgency.

Conservation

(2) Conservation of cultural heritage is now recognized as resting within the general field of environmental and cultural development. Sustainable management strategies for change which respect cultural heritage require the integration of conservation attitudes with contemporary economic and social goals including tourism.

(3) The object of conservation is to prolong the life of cultural heritage and, if possible, to clarify the artistic and historical messages therein without the loss of authenticity and meaning. Conservation is a cultural, artistic, technical and craft activity based on humanistic and scientific studies and systematic research. Conservation must respect the cultural context.

Vzdělávací programy a kurzy

(4) Ke kulturnímu dědictví si musíme vypracovat celostní přístup, který má vycházet z kulturního pluralismu a diversity a který bude respektován všemi odborníky, řemeslníky i pracovníky správy. Konzervace vyžaduje schopnost pozorovat, analyzovat a syntetizovat. Konzervátoři by měli mít flexibilní a současně pragmatický přístup, založený na kulturním vědomí, které by mělo prostupovat veškerou praktickou práci, patřičné vzdělávání a školení, zdravý úsudek a smysl pro míru a pochopení potřeb společnosti. Tato interdisciplinární činnost vyžaduje celou řadu odborných a řemeslných dovedností.

(5) Konzervační práce lze svěřit pouze osobám, které mají pro danou specializovanou činnost patřičnou kvalifikaci. Vzdělávání a školení v oblasti konzervace by mělo z odborníků v celé řadě profesí vychovávat památkáře a restaurátory, kteří budou schopni:

- (a) vyčíst z památky, areálu či lokality její emoční, kulturní a užitný význam;
- (b) porozumět historickým i technologickým aspektům památek, areálů či lokalit a definovat jejich identitu, plánovat jejich konzervaci a interpretovat výsledky provedeného výzkumu;
- (c) pochopit polohu a uspořádání památky, areálu či sídla, její obsah a okolí ve vztahu k jiným budovám, zahradám nebo krajinám;
- (d) nalézt a vstřebat zdroje informací důležité pro danou studovanou památku, areál či sídlo;
- (e) pochopit a analyzovat chování památek, areálů či sídel jako komplexních systémů;
- (f) diagnostikovat vnitřní (zásadní) i vnější (méně významné) příčiny chátrání a z této diagnózy vycházet při stanovení správného postupu obnovy;
- (g) zkoumat a psát zprávy týkající se památek, areálů či sídel tak, aby byly srozumitelné i laikům a byly doplněny grafickými prvky, jako skicami a fotografiemi;
- (h) znát, chápat a aplikovat konvence a doporučení UNESCO, chartu ICOMOS a další uznávané předpisy a směrnice;
- (i) činit vyvážené úsudky založené na sdílených etických zásadách a přebírat odpovědnost za dlouhodobý prospěch kulturního dědictví;
- (j) poznat, kdy je třeba vyhledat radu a definovat oblasti, které by měli prostudovat různí specialisté, například nástěnné malby, sochy a předměty umělecké a historické hodnoty a/nebo studie materiálů a systémů;
- (k) poskytovat odborné rady ke strategiím údržby, k metodikám řízení a celkovému metodickému rámci pro ochranu životního prostředí a ochranu památek (včetně jejich obsahu) a sídel;
- (l) dokumentovat provedené práce a některé z nich zpřístupňovat;
- (m) pracovat v multidisciplinárních skupinách a používat optimální metody;
- (n) pracovat s obyvatelstvem, se správními orgány a s urbanisty na řešení konfliktů a zpracovávat vhodné strategie konzervace podle místních potřeb, kapacit a zdrojů.

Cíle kurzů

(6) Znalost konzervačních přístupů a stanovisek je třeba předávat všem, kdo mají přímý či nepřímý vliv na kulturní statky.

(7) Konzervační praxe je interdisciplinární, a proto by i kurzy měly mít multidisciplinární povahu. Mají-li se z odborníků včetně specializovaných řemeslníků a absolventů vysokých škol s příslušnou kvalifikací ve vlastním oboru stát konzervátoři, musejí projít dalším školením.

Educational and training programmes and courses

(4) There is a need to develop a holistic approach to our heritage on the basis of cultural pluralism and diversity, respected by professionals, craftspersons and administrators. Conservation requires the ability to observe, analyze and synthesize. The conservationist should have a flexible yet pragmatic approach based on cultural consciousness which should penetrate all practical work, proper education and training, sound judgement and a sense of proportion with an understanding of the community's needs. Many professional and craft skills are involved in this interdisciplinary activity.

(5) Conservation works should only be entrusted to persons competent in these specialist activities. Education and training for conservation should produce from a range of professionals, conservationists who are able to:

- (a) read a monument, ensemble or site and identify its emotional, cultural and use significance;
- (b) understand the history and technology of monuments, ensembles or sites in order to define their identity, plan for their conservation, and interpret the results of this research;
- (c) understand the setting of a monument, ensemble or site, their contents and surroundings, in relation to other buildings, gardens or landscapes;
- (d) find and absorb all available sources of information relevant to the monument, ensemble or site being studied;
- (e) understand and analyze the behaviour of monuments, ensembles and sites as complex systems;
- (f) diagnose intrinsic and extrinsic causes of decay as a basis for appropriate action;
- (g) inspect and make reports intelligible to non-specialist readers of monuments, ensembles or sites, illustrated by graphic means such as sketches and photographs;
- (h) know, understand and apply Unesco conventions and recommendations, and ICOMOS and other recognized Charters, regulations and guidelines;
- (i) make balanced judgements based on shared ethical principles, and accept responsibility for the long-term welfare of cultural heritage;
- (j) recognize when advice must be sought and define the areas of need of study by different specialists, e.g. wall paintings, sculpture and objects of artistic and historical value, and/or studies of materials and systems;
- (k) give expert advice on maintenance strategies, management policies and the policy framework for environmental protection and preservation of monuments and their contents, and sites;
- (l) document works executed and make same accessible;
- (m) work in multi-disciplinary groups using sound methods;
- (n) be able to work with inhabitants, administrators and planners to resolve conflicts and to develop conservation strategies appropriate to local needs, abilities and resources;

Aims of courses

(6) There is a need to impart knowledge of conservation attitudes and approaches to all those who may have a direct or indirect impact on cultural property.

(7) The practice of conservation is interdisciplinary; it therefore follows that courses should also be multidisciplinary. Professionals, including academics and specialized craftspersons, who have already received their normal qualification will need further training in order to

Totéž platí stejnou měrou i pro všechny, kdo chtějí odpovědně vykonávat jakoukoli činnost v historickém prostředí.

(8) Konzervátoři by měli zajistit, aby všichni řemeslníci a ostatní osoby pracující na památkovém objektu, areálu nebo sídle respektovali význam dané památky.

(9) Kurzy by se měly zabývat i přípravou na možné přírodní kalamity a metodami zmírňování škod na kulturních statcích. Jde o posilování a zdokonalování prevence požárů a jiná zabezpečovací opatření.

(10) Hodnotným kulturním zdrojem jsou tradiční řemesla. Řemeslníci, kteří již dosáhli vysoké úrovně manuální zručnosti, by se měli dále školit v konzervační práci a měli by se hlouběji seznamovat s historií svých řemesel, s historickými detaily a postupy, s teorií konzervace a vedením potřebné dokumentace. Mnohé historické dovednosti bude nutné zaznamenat a oživit.

Organizace vzdělávání a školství

(11) Existuje řada vhodných způsobů, jak dosáhnout požadovaného vzdělání a odborné přípravy. Záleží na tradicích, na platné legislativě i na administrativním a ekonomickém kontextu toho kterého kulturního regionu. Je třeba podpořit aktivní výměnu myšlenek a názorů na nové přístupy ke vzdělávání a školení mezi institucemi na národní i mezinárodní úrovni. Aby taková výměna názorů a zkušeností byla úspěšná, musí existovat síť spolupracujících jednotlivců a institucí.

(12) Vzdělávání a vnímavost k ochraně památek musí začínat už od nižších stupňů školství a musí pokračovat na vysokých školách a v dalším vzdělávacím procesu. Všechny tyto instituce hrají důležitou roli v posilování vizuálního a kulturního povědomí, tedy ve zlepšování schopnosti poznávat a chápat jednotlivé prvky kulturního dědictví, a v zajišťování kulturní připravenosti těch, kdo se účastní specializovaného vzdělávání a školení. Při školeních specializovaných řemeslníků by měla být podporována praktická výuka přímo v terénu.

(13) Na počáteční školení odborníků by měly navazovat kurzy dalšího odborného rozvoje. Hodnotnou metodou pokročilého učení jsou dlouhodobé kurzy na částečný úvazek, které se uplatní hlavně ve velkých sídelních centrech. Krátkodobé kurzy mohou pomoci rozšířit přehled, ale nelze si při nich plně osvojit odborné dovednosti, ani do hloubky poznat problematiku konzervace. Mohou však pomoci zavést nové koncepty a techniky konzervace do celkového řízení (ochrany a využívání) přírodního prostředí i prostředí vytvořeného lidskou rukou.

(14) Účastníci specializovaných kurzů by měli být odborníky, nejlépe s odpovídajícím vzděláním, s dobrou odbornou přípravou a dostatečnou praxí v oboru. Specializované kurzy by měly být multidisciplinární. Všichni účastníci by měli absolvovat školení v základních předmětech a k tomu by si měl každý vybrat volitelné předměty podle oborů, o které chce rozšířit své odborné předpoklady a doplnit své dosavadní vzdělání i odbornou přípravu. K doplnění vzdělání a odborné přípravy se doporučuje získat praktické zkušenosti formou stáží.

(15) Všechny státy či regionální skupiny by měly podporovat alespoň jeden komplexně organizovaný institut zajišťující vzdělávání, školení a praktické kurzy. Vybudování konzervační služby na žádoucí úrovni může trvat celá desetiletí. Proto může být užitečné realizovat speciální krátkodobá opatření; postupovat lze například tak, že se do již existujících programů začlení nové iniciativy a postupně se vytvoří plně rozvinuté nové programy. Je třeba podporovat výměnu učitelů, expertů a studentů na národní, regionální i mezinárodní úrovni. Nutností také je, aby školící programy pravidelně hodnotili odborníci z partnerských organizací a institucí.

become conservationists; equally those who seek to act competently in historic environment. (8) Conservationists should ensure that all artisans and staff working on a monument, ensemble or site respect its significance.

(9) Training in disaster preparedness and in methods of mitigating damage to cultural property, by strengthening and improving fire prevention and other security measures, should be included in courses.

(10) Traditional crafts are a valuable cultural resource. Craftspersons, already with high level manual skills, should be further trained for conservation work with instruction in the history of their craft, historic details and practices, and the theory of conservation with the need for documentation. Many historic skills will have to be recorded and revived.

Organisation of education and training

(11) Many satisfactory methods of achieving the required education and training are possible. Variations will depend on traditions and legislation, as well as on administrative and economic context of each cultural region. The active exchange of ideas and opinions on new approaches to education and training between national institutes and at international levels should be encouraged. Collaborative network of individuals and institutions is essential to the success of this exchange.

(12) Education and sensitization for conservation should begin in schools and continue in universities and beyond. These institutions have an important role in raising visual and cultural awareness – improving ability to read and understand the elements of our cultural heritage – and giving the cultural preparation needed by candidates for specialist education and training. Practical hands-on training in craft work should be encouraged.

(13) Courses for continuing professional development can enlarge on the initial education and training of professionals. Long-term, part-time courses are a valuable method for advanced teaching, and useful in major population centres. Short courses can enlarge attitudes, but cannot teach skills or impart profound understanding of conservation. They can help introduce concepts and techniques of conservation in the management of the built and natural environment and the objects within it.

(14) Participants in specialist courses should be of a high calibre normally having had appropriate education and training and practical working experience. Specialist courses should be multidisciplinary with core subjects for all participants, and optional subjects to extend capacities and/or to fill the gaps in previous education and training. To complete the education and training of a conservationist an internship is recommended to give practical experience.

(15) Every country or regional group should be encouraged to develop at least one comprehensively organized institute giving education and training and specialist courses. It may take decades to establish a fully competent conservation service. Special short-term measures may therefore be required, including the grafting of new initiatives onto existing programmes in order to lead to fully developed new programmes. National, regional and international exchange of teachers, experts and students should be encouraged. Regular evaluation of conservation training programmes by peers is a necessity.

Zdroje

(16) Specializované kurzy by měly zahrnovat například tyto zdroje:

- (a) vhodný počet účastníků na požadované úrovni; ideální počet se pohybuje od 15 do 25 účastníků;
- (b) koordinátor, který pracuje na plný úvazek a má dostatečnou administrativní podporu;
- (c) instruktoři vybavení důkladnými teoretickými znalostmi a praktickými zkušenostmi v oblasti konzervace a disponující pedagogickými schopnostmi;
- (d) odpovídající přednáškové prostory vybavené audiovizuální technikou, videem a podobně, dále ateliéry, laboratoře, dílny, místnosti pro semináře a kanceláře pro personál;
- (e) knihovni a dokumentační centrum s referenčními sbírkami, zařízeními pro koordinovaný výzkum a přístupem k počítačovým informačním sítím;
- (f) množství památek, areálů a sídel v dostupné vzdálenosti.

(17) Konzervace závisí na vedení odpovídající dokumentace potřebné k pochopení všech aspektů jednotlivých památek, areálů a sídel a jejich prostředí. Každá země by měla mít ústav pro výzkum a archivnictví, jehož posláním je vést evidenci kulturního dědictví a příslušných konzervačních prací. Specializované kurzy by měly spadat do sféry archivnictví a odpovědnost za ně by měla být stanovena na národní úrovni.

(18) Financování honorářů pro učitele a dalších výloh může pro účastníky kurzu, kteří již uprostřed kariéry zpravidla mají osobní závazky, vyžadovat přijetí zvláštních opatření.

Revizi překladu provedl prof. Ing. arch. Bohumil Fanta.

Resources

(16) Resources needed for specialist courses may include e. g.:

- (a) an adequate number of participants of required level ideally in the range of 15 to 25;
- (b) a full-time co-ordinator with sufficient administrative support;
- (c) instructors with sound theoretical knowledge and practical experience in conservation and teaching ability;
- (d) fully equipped facilities including lecture space with audio-visual equipment, video, etc., studios, laboratories, workshops, seminar rooms, and staff offices;
- (e) library and documentation centre providing reference collections, facilities for coordinating research, and access to computerized information networks;
- (f) a range of monuments, ensembles and sites within a reasonable radius.

(17) Conservation depends upon documentation adequate for understanding of monuments, ensembles or sites and their respective settings. Each country should have an institute for research and archive for recording its cultural heritage and all conservation works related thereto. The course should work within the archive responsibilities identified at the national level.

(18) Funding for teaching fees and subsistence may need special arrangements for mid-career participants as they may already have personal responsibilities.

DOKUMENT O AUTENTICITĚ Z NARA

Nara, Japonsko, 1994

Preambule

(1) My, experti shromáždění v Nara (Japonsko), chceme ocenit velkorysost ducha a intelektuální odvahu japonských úřadů za to, že promptně umožnili toto fórum, na kterém jsme mohli překonat konvenční myšlení v oblasti památkové péče a projednávat cesty a prostředky rozšiřování našich obzorů, aby byl do památkové praxe vnesen větší ohled k rozmanitosti kulturního dědictví.

(2) Rovněž si přejeme ocenit hodnotu diskusního rámce, který byl vytvořen na základě přání Výboru pro světové dědictví uplatňovat při zkoumání vynikající univerzální hodnoty kulturních statků navržených pro Seznam světového dědictví test autenticity způsobem, který bude plně respektovat sociální a kulturní hodnoty každé společnosti.

(3) Dokument o autenticitě z Nara je koncipován v duchu Benátské charty z roku 1964, navazuje na ni a rozšiřuje ji v reakci na stále rostoucí zájem a obavy o kulturní dědictví v našem současném světě.

(4) Ve světě, který je vzrůstající měrou podrobován silám globalizace a homogenizace, ve kterém se hledání kulturní identity občas prosazuje cestou agresivního nacionalismu a potlačováním menšinových kultur, je zvažování autenticity v konzervační praxi významným příspěvkem k objasňování a osvětlování kolektivní paměti lidstva.

Rozmanitost kultur a dědictví

(5) Rozmanitost kultur a kulturního dědictví je v našem světě nenahraditelným zdrojem duchovního a intelektuálního bohatství celého lidstva. Ochrana a podpora rozmanitosti kulturního dědictví v našem světě by měla být aktivně propagována jako podstatný aspekt vývoje lidstva.

(6) Rozmanitost kulturního dědictví existuje v čase a prostoru a vyžaduje si úctu k jiným kulturám a ke všem aspektům jejich názorových systémů. Tam, kde se zdají být kulturní hodnoty v konfliktu, vyžaduje úcta ke kulturní rozmanitosti uznání legitimacy kulturních hodnot všech zúčastněných stran.

(7) Všechny kultury a společnosti mají kořeny v konkrétních formách a prostředcích hmotného i nehmotného výrazu, které vytvářejí jejich dědictví a jako takové by měly být respektovány.

(8) Je důležité zdůraznit základní princip UNESCO, že totiž kulturní dědictví každého je kulturním dědictvím všech. Zodpovědnost za kulturní dědictví a jeho spravování náleží na prvním místě kulturnímu společenství, které je vytvořilo, a následně tomu, které o ně pečuje. Vedle těchto zodpovědností však přistoupení k mezinárodním chartám a konvencím v oblasti péče o kulturní dědictví zároveň zavazuje brát v úvahu principy a zodpovědnosti, které z těchto dokumentů vyplývají. Pro každou komunitu je nanejvýš žádoucí docílit vyváženosti mezi vlastními požadavky a požadavky dalších kulturních společenství, za předpokladu, že dosažení takové rovnováhy nepodkopá jejich základní kulturní hodnoty.

THE NARA DOCUMENT ON AUTHENTICITY

Nara, Japan, 1994

Preamble

(1) We, the experts assembled in Nara (Japan), wish to acknowledge the generous spirit and intellectual courage of the Japanese authorities in providing a timely forum in which we could challenge conventional thinking in the conservation field, and debate ways and means of broadening our horizons to bring greater respect for cultural and heritage diversity to conservation practice.

(2) We also wish to acknowledge the value of the framework for discussion provided by the World Heritage Committee's desire to apply the test of authenticity in ways which accord full respect to the social and cultural values of all societies, in examining the outstanding universal value of cultural properties proposed for the World Heritage List.

(3) The Nara Document on Authenticity is conceived in the spirit of the Charter of Venice, 1964, and builds on it and extends it in response to the expanding scope of cultural heritage concerns and interests in our contemporary world.

(4) In a world that is increasingly subject to the forces of globalization and homogenization, and in a world in which the search for cultural identity is sometimes pursued through aggressive nationalism and the suppression of the cultures of minorities, the essential contribution made by the consideration of authenticity in conservation practice is to clarify and illuminate the collective memory of humanity.

Cultural diversity and heritage diversity

(5) The diversity of cultures and heritage in our world is an irreplaceable source of spiritual and intellectual richness for all humankind. The protection and enhancement of cultural and heritage diversity in our world should be actively promoted as an essential aspect of human development.

(6) Cultural heritage diversity exists in time and space, and demands respect for other cultures and all aspects of their belief systems. In cases where cultural values appear to be in conflict, respect for cultural diversity demands acknowledgment of the legitimacy of the cultural values of all parties.

(7) All cultures and societies are rooted in the particular forms and means of tangible and intangible expression which constitute their heritage, and these should be respected.

(8) It is important to underline a fundamental principle of UNESCO, to the effect that the cultural heritage of each is the cultural heritage of all. Responsibility for cultural heritage and the management of it belongs, in the first place, to the cultural community that has generated it, and subsequently to that which cares for it. However, in addition to these responsibilities, adherence to the international charters and conventions developed for conservation of cultural heritage also obliges consideration of the principles and responsibilities flowing from them. Balancing their own requirements with those of other cultural communities is, for each community, highly desirable, provided achieving this balance does not undermine their fundamental cultural values.

Hodnoty a autenticita

(9) Zachování kulturního dědictví ve všech jeho formách a historických obdobích vychází z hodnot, které jsou dědictví připisovány. Naše schopnost tyto hodnoty chápat částečně závisí na míře, ve které lze zdroje informací o těchto hodnotách chápat jako důvěryhodné a pravdivé. Znalost a porozumění těmto zdrojům informací ve vztahu k původním a následným charakteristikám kulturního dědictví a jeho významu tvoří potřebný základ pro posuzování veškerých aspektů autenticity.

(10) Autenticita, takto chápáná a potvrzená Benátskou chartou, se jeví jako základní faktor hodnotové kvalifikace. Pochopení autenticity hraje zásadní roli ve všech vědeckých studiích o kulturním dědictví, v plánování konzervace a restaurování památek i v procesu zapisování, který se používá pro Úmluvu o světovém dědictví a pro jiné seznamy kulturního dědictví.

(11) Soudy o hodnotách připisovaných kulturním statkům i o důvěryhodnosti příslušných informačních zdrojů se mohou v jednotlivých kulturách, ba dokonce i v rámci jedné a téže kultury lišit. Není tudíž možné zakládat posuzování hodnot a autenticity na pevně stanovených kritériích. Naopak, úcta náležící všem kulturám vyžaduje, aby statky kulturního dědictví byly zvažovány a posuzovány v rámci kulturního kontextu, do kterého patří.

(12) Je tudíž nanejvýš důležité a naléhavé, aby se v rámci každé kultury posuzovalo podle specifické povahy hodnot jejího dědictví a důvěryhodnosti a pravdivosti k němu se vztahujících informačních zdrojů.

(13) V závislosti na povaze kulturního dědictví, jeho kulturním kontextu a vývoji v čase, může posouzení jeho autenticity souviset s hodnotou nejrozmanitějších informačních zdrojů. Aspekty těchto zdrojů mohou zahrnovat formu a design, materiály a hmotnou podstatu, využití a funkci, tradice a techniky, umístění a prostředí, ducha a cítění a další vnitřní i vnější faktory. Využití těchto zdrojů umožňuje stanovit specifické umělecké, historické, sociální a vědecké rozměry zkoumaného kulturního dědictví.

Dodatek I. Náměty pro vlastní zkoumání (navržené Herbem Stovelem)

(1) Ohled na rozmanitost kultur a kulturního dědictví vyžaduje vědomou snahu o eliminaci uplatňování mechanických formulí nebo standardizovaných postupů ve snaze definovat nebo stanovit autenticitu konkrétních památek a historických sídel.

(2) Snaha o určení autenticity cestou úcty k rozmanitosti kulturního dědictví vyžaduje přístupy, které budou povzbuzovat kultury, aby vytvářely analytické postupy a nástroje vlastní své povaze a potřebám. Takové přístupy mohou mít několik společných aspektů:

- Snaha zajistit posouzení autenticity zahrnuje víceoborovou spolupráci a patřičné využití všech dostupných odborných posudků a vědomostí.
- Snaha zajistit, že připisované hodnoty budou pro danou kulturu a rozmanitost jejích zájmů skutečně reprezentativní, zvláště pokud jde o památky a sídla.
- Snaha srozumitelně dokumentovat zvláštní povahu autenticity památek a sídel jako praktické vodítko pro budoucí zacházení s nimi pro monitoring.
- Snaha aktualizovat posouzení autenticity ve světle měnících se hodnot a okolností.

Values and authenticity

(9) Conservation of cultural heritage in all its forms and historical periods is rooted in the values attributed to the heritage. Our ability to understand these values depends, in part, on the degree to which information sources about these values may be understood as credible or truthful. Knowledge and understanding of these sources of information, in relation to original and subsequent characteristics of the cultural heritage, and their meaning, is a requisite basis for assessing all aspects of authenticity.

(10) Authenticity, considered in this way and affirmed in the Charter of Venice, appears as the essential qualifying factor concerning values. The understanding of authenticity plays a fundamental role in all scientific studies of the cultural heritage, in conservation and restoration planning, as well as within the inscription procedures used for the World Heritage Convention and other cultural heritage inventories.

(11) All judgements about values attributed to cultural properties as well as the credibility of related information sources may differ from culture to culture, and even within the same culture. It is thus not possible to base judgements of values and authenticity within fixed criteria. On the contrary, the respect due to all cultures requires that heritage properties must be considered and judged within the cultural contexts to which they belong.

(12) Therefore, it is of the highest importance and urgency that, within each culture, recognition be accorded to the specific nature of its heritage values and the credibility and truthfulness of related information sources.

(13) Depending on the nature of the cultural heritage, its cultural context, and its evolution through time, authenticity judgements may be linked to the worth of a great variety of sources of information. Aspects of the sources may include form and design, materials and substance, use and function, traditions and techniques, location and setting, and spirit and feeling, and other internal and external factors. The use of these sources permits elaboration of the specific artistic, historic, social, and scientific dimensions of the cultural heritage being examined.

Appendix I. Suggestions for follow-up (proposed by Herb Stovel)

(1) Respect for cultural and heritage diversity requires conscious efforts to avoid imposing mechanistic formulae or standardized procedures in attempting to define or determine authenticity of particular monuments and sites.

(2) Efforts to determine authenticity in a manner respectful of cultures and heritage diversity requires approaches which encourage cultures to develop analytical processes and tools specific to their nature and needs. Such approaches may have several aspects in common:

- efforts to ensure assessment of authenticity involve multidisciplinary collaboration and the appropriate utilisation of all available expertise and knowledge;
- efforts to ensure attributed values are truly representative of a culture and the diversity of its interests, in particular monuments and sites;
- efforts to document clearly the particular nature of authenticity for monuments and sites as a practical guide to future treatment and monitoring;
- efforts to update authenticity assessments in light of changing values and circumstances.

(3) Zvlášť důležité je úsilí zajistit, aby přiznané hodnoty byly respektovány a aby jejich určování v sobě zahrnovalo snahu budovat co největší dosažitelný víceoborový a společenský konsensus o těchto hodnotách.

(4) Přístupy by také měly stavět na mezinárodní spolupráci a podporovat ji, a to mezi všemi, kdo mají zájem o kulturní dědictví pečovat, aby se celosvětově zlepšovala úcta a porozumění vůči rozmanitosti výrazu a hodnot každé kultury.

(5) Pokračování tohoto dialogu a jeho šíření do různých oblastí a kultur světa je předpokladem zvýšení praktické hodnoty zohledňování autenticity v péči o společné dědictví lidstva.

(6) Zvyšování veřejného povědomí o tomto zásadním rozměru dědictví je naprosto nutné k tomu, aby se docílilo konkrétních opatření pro záchranu pozůstatků minulosti. To znamená rozvíjet větší porozumění hodnotám, které kulturní statky představují, i úctu k tomu, jakou roli tyto památky a sídla hrají v současné společnosti.

Dodatek II. Definice

Památková péče: veškeré snahy směřující k pochopení kulturního dědictví k seznámení se s jeho historií a významem (smyslem), k jeho hmotnému zabezpečení a podle potřeby k jeho prezentaci, obnově a zhodnocení. (Kulturní dědictví je vnímáno jako zahrnující památky, skupiny budov a sídla mající kulturní hodnotu, jak je definuje článek 1 Úmluvy o světovém dědictví.)

Informační zdroje: veškeré hmotné, písemné, ústní a obrazné zdroje, které umožňují poznat povahu, specifikaci, význam a historii kulturního dědictví.

Dokument o autenticitě z Nara byl koncipován 45 účastníky Konference o autenticitě ve vztahu k Úmluvě o světovém dědictví konané v Nara v Japonsku ve dnech 1.–6. 11. 1994. Konference v Nara byla organizována ve spolupráci s UNESCO, ICCROM a ICOMOS. Výsledná podoba dokumentu z Nara byla připravena Raymondem Lemairem a Herbem Stovelem.

Rrevizi překladu provedl doc. Josef Štulc.

- (3) Particularly important are efforts to ensure that attributed values are respected, and that their determination included efforts to build, as far as possible, a multidisciplinary and community consensus concerning these values.
- (4) Approaches should also build on and facilitate international co-operation among all those with an interest in conservation of cultural heritage, in order to improve global respect and understanding for the diverse expressions and values of each culture.
- (5) Continuation and extension of this dialogue to the various regions and cultures of the world is a prerequisite to increasing the practical value of consideration of authenticity in the conservation of the common heritage of humankind.
- (6) Increasing awareness within the public of this fundamental dimension of heritage is an absolute necessity in order to arrive at concrete measures for safeguarding the vestiges of the past. This means developing greater understanding of the values represented by the cultural properties themselves, as well as respecting the role such monuments and sites play in contemporary society.

Appendix II. Definitions

Conservation: all efforts designed to understand cultural heritage, know its history and meaning, ensure its material safeguard and, as required, its presentation, restoration and enhancement. (Cultural heritage is understood to include monuments, groups of buildings and sites of cultural value as defined in article one of the World Heritage Convention).

Information sources: all material, written, oral and figurative sources which make it possible to know the nature, specifications, meaning and history of the cultural heritage.

The Nara Document on Authenticity was drafted by the 45 participants at the Nara Conference on Authenticity in Relation to the World Heritage Convention, held at Nara, Japan, from 1–6 November 1994, at the invitation of the Agency for Cultural Affairs (Government of Japan) and the Nara Prefecture. The Agency organized the Nara Conference in cooperation with UNESCO, ICCROM and ICOMOS.

This final version of the Nara Document has been edited by the general rapporteurs of the Nara Conference, Mr. Raymond Lemaire and Mr. Herb Stovel.

MEZINÁRODNÍ CHARTA O LIDOVÉM STAVEBNÍM DĚDICTVÍ

Mexiko, říjen 1999

Úvod

Lidové stavební dědictví právem zaujímá důležité postavení ve vývoji společnosti a oprávněně vzbuzuje její emoce a hrdost. Je uznáno jako charakteristický a malebný projev společenského tvoření. Projevuje se neformálním způsobem, a přesto nese znaky organizovanosti. Je užitečné a současně vzbuzuje celospolečenský zájem a vyvolává potěšení z krásy. Spojuje v sobě odraz současného života i historický doklad o vývoji společnosti. Je nejen dílem člověka, ale zároveň i svědectvím o době svého vzniku. Pro samotnou podstatu a existenci lidstva by bylo nanejvýš nebezpečné, kdyby neexistovala snaha o zachování a podporu této tradiční harmonie.

Lidové stavební dědictví je významné jako životně důležitý výraz kultury lidských společností ve vztahu k jimi osídleným územím a současně také vyjádřením kulturního bohatství světa.

Lidová stavba je tradičním a přirozeným prostředkem, kterým jednotlivé rody vytvářely svá obydlí. Jednalo se přitom vždy o nepřetržitý proces zahrnující důležité změny a neustálé přizpůsobování proměnlivým sociálním a přírodním podmínkám. Bohužel je po celém světě tato tradice ohrožena ekonomickou silou a kulturní i architektonickou uniformitou. Otázka, jak čelit těmto nebezpečím je základním problémem, který musí být řešen jak veřejností, tak vládami, urbanisty, architekty, pracovníky památkové péče jakož i mezioborovými skupinami dalších odborných pracovníků.

V důsledku postupující uniformity kultury a celkové proměny sociálních i ekonomických vazeb jsou lidové stavby po celém světě velmi ohrožené, a to především z důvodu vážných problémů spojených s jejich nemoderností a rychlým morálním stárnutím, poklesem zájmu o jejich ochranu i jejich složitému začlenění do současného života společnosti.

Je proto nezbytné pro doplnění Benátské charty stanovit zásady památkové obnovy, údržby a ochrany našeho lidového stavebního dědictví.

Obecné principy

- (1) Mezi základní charakteristiky lidových staveb náleží:
 - (a) způsob stavby společný pro příslušné rodové společenství;
 - (b) neopakovatelný místní nebo regionální charakter úzce spjatý s daným prostředím;
 - (c) soulad stylu, formy a vzhledu nebo užívání tradičních, dobou ověřených stavebních typů;
 - (d) tradiční zkušenost v navrhování a konstrukcích staveb zprostředkovaná neformálním způsobem;
 - (e) schopnost účinného přizpůsobení se nových provozním i sociálním požadavkům a vlivům způsobeným neustálou změnou životního prostředí;
 - (f) účelné používání tradičních konstrukčních systémů a zděděných řemeslných dovedností.

CHARTER ON THE BUILT VERNACULAR HERITAGE

Mexico, October 1999

Introduction

The built vernacular heritage occupies a central place in the affection and pride of all peoples. It has been accepted as a characteristic and attractive product of society. It appears informal, but nevertheless orderly. It is utilitarian and at the same time possesses interest and beauty. It is a focus of contemporary life and at the same time a record of the history of society. Although it is the work of man it is also the creation of time. It would be unworthy of the heritage of man if care were not taken to conserve these traditional harmonies which constitute the core of man's own existence.

The built vernacular heritage is important; it is the fundamental expression of the culture of a community, of its relationship with its territory and, at the same time, the expression of the world's cultural diversity.

Vernacular building is the traditional and natural way by which communities house themselves. It is a continuing process including necessary changes and continuous adaptation as a response to social and environmental constraints. The survival of this tradition is threatened world-wide by the forces of economic, cultural and architectural homogenisation. How these forces can be met is a fundamental problem that must be addressed by communities and also by governments, planners, architects, conservationists and by a multidisciplinary group of specialists.

Due to the homogenisation of culture and of global socio-economic transformation, vernacular structures all around the world are extremely vulnerable, facing serious problems of obsolescence, internal equilibrium and integration.

It is necessary, therefore, in addition to the Venice Charter, to establish principles for the care and protection of our built vernacular heritage.

General issues

- (1) Examples of the vernacular may be recognised by:
 - (a) A manner of building shared by the community;
 - (b) A recognisable local or regional character responsive to the environment;
 - (c) Coherence of style, form and appearance, or the use of traditionally established building types;
 - (d) Traditional expertise in design and construction which is transmitted informally;
 - (e) An effective response to functional, social and environmental constraints;
 - (f) The effective application of traditional construction systems and crafts.

(2) Účinná a úspěšná ochrana staveb lidové architektury závisí na spoluodpovědnosti a pomoci každého společenství, trvalém užívání těchto staveb a jejich pravidelné údržbě.

(3) Vlády a odpovědné úřady musejí veřejně podpořit právo každého společenství na udržení tradičního způsobu bydlení. Za účelem ochrany k tomu mají vytvářet vhodné právní i administrativně-správní podmínky a finanční prostředky zaručující jeho zachování pro budoucí generace.

Principy ochrany a památkové údržby

(1) Památkové údržbě (konzervaci) lidového stavebního dědictví musí předcházet kvalifikované odborné posouzení s mezioborovou platností, které rozpozná nevyhnutelné změny i nadcházející vývoj a současně bude brát ohled na tradiční kulturní identitu společenství.

(2) Soudobé zásahy do staveb nebo souborů lidové architektury a venkovského osídlení by měly respektovat jejich kulturní hodnoty a tradiční charakter.

(3) Lidová tvorba je zřídka zastoupena pouze jednotlivými stavbami a je proto vhodnější chránit a udržovat celé soubory a charakteristické osídlení typické pro určité oblasti.

(4) Lidové stavební dědictví tvoří nedílnou součást kulturní krajiny a tento vzájemný vztah musí být brán v úvahu při přípravě plánovaných projektů obnovy a památkové údržby.

(5) Místní stavební tvorba nepředstavuje pouze hmotnou podobu a konstrukci staveb, uspořádání a prostory, ale rovněž způsob užívání a chápání těchto staveb stejně jako tradice a nedotknutelnost vazeb, jimiž jsou spojeny.

Praktické směrnice

1. Výzkum a dokumentace

Všechny stavební zásahy do objektů lidové architektury by měly být prováděny nanejvýš obezřetně a měl by jim předcházet podrobný stavebně-historický průzkum. Textová i grafická část průzkumu nebo posudku by měla být uložena ve veřejně přístupném archivu.

2. Místo, krajina a soubory staveb

Veškeré zásahy do lidových staveb by měly být prováděny způsobem respektujícím a zachovávajícím integritu prostředí, vzájemné vztahy mezi přírodní a kulturní složkou krajiny a mezi stavbami navzájem.

3. Tradiční konstrukční systémy

Pokračování v tradičních stavebních zvyklostech a řemeslných dovednostech spojených s místní lidovou architekturou je základním předpokladem pro regionální výraz těchto staveb a podstatou jejich oprav a obnovy. Tyto znalosti a dovednosti by měly být v rámci vzdělávacích a školicích programů udržovány, zaznamenávány a předávány dalším generacím stavebních řemeslníků.

(2) The appreciation and successful protection of the vernacular heritage depend on the involvement and support of the community, continuing use and maintenance.

(3) Governments and responsible authorities must recognise the right of all communities to maintain their living traditions, to protect these through all available legislative, administrative and financial means and to hand them down to future generations.

Principles of conservation

(1) The conservation of the built vernacular heritage must be carried out by multidisciplinary expertise while recognising the inevitability of change and development, and the need to respect the community's established cultural identity.

(2) Contemporary work on vernacular buildings, groups and settlements should respect their cultural values and their traditional character.

(3) The vernacular is only seldom represented by single structures, and it is best conserved by maintaining and preserving groups and settlements of a representative character, region by region.

(4) The built vernacular heritage is an integral part of the cultural landscape and this relationship must be taken into consideration in the development of conservation approaches.

(5) The vernacular embraces not only the physical form and fabric of buildings, structures and spaces, but the ways in which they are used and understood, and the traditions and the intangible associations which attach to them.

Guidelines in practise

1. Research and documentation

Any physical work on a vernacular structure should be cautious and should be preceded by a full analysis of its form and structure. This document should be lodged in a publicly accessible archive.

2. Siting, landscape and groups of buildings

Interventions to vernacular structures should be carried out in a manner which will respect and maintain the integrity of the siting, the relationship to the physical and cultural landscape, and of one structure to another.

3. Traditional building systems

The continuity of traditional building systems and craft skills associated with the vernacular is fundamental for vernacular expression, and essential for the repair and restoration of these structures. Such skills should be retained, recorded and passed on to new generations of craftsmen and builders in education and training.

4. Nahrazení materiálů a architektonických prvků

Změny, které zákonnou cestou uspokojí rostoucí požadavky na kvalitu bydlení, by měly být uskutečňovány osvědčenými materiály zaručujícími neporušenost výrazu, vnějšího vzhledu, struktury i tvarovou podobnost stavebních materiálů mezi sebou.

5. Adaptace

Adaptace a nové využití lidových staveb provázené změnou jejich provozu by mělo být při splnění současných požadavků a norem prováděno s ohledem na integritu stavby, její charakter a podobu. Pokračování v tradičním způsobu stavění může být společenstvím zajištěno vytvořením etického kodexu sloužícím jako směrnice pro uvažované zásahy.

6. Úpravy a pravidelná renovace

Hodnotné změny provedené na stavbách lidové architektury v průběhu jejich dlouhé existence by měly být chápány a hodnoceny jako jejich nedílná součást. Návrat k nejstarší nebo jakékoliv jiné nedochované podobě se sjednocením všech částí stavby do jednoho časového období (puristická metoda) nelze obecně považovat za hlavní cíl památkové péče.

7. Výchova a vzdělávání

Za účelem zachování kulturních hodnot a výrazu staveb lidové architektury by měly vlády, odpovědné úřady, skupiny a organizace klást důraz na:

- (a) vzdělávací programy o zásadách ochrany lidových staveb určené pracovníkům památkové péče;
- (b) školicí programy pomáhající veřejnosti při ochraně lidových staveb, materiálů a tradičních řemesel;
- (c) informační programy zvyšující povědomí veřejnosti o lidové architektuře, zvláště pak mezi mladší generací;
- (d) místní pracovní skupiny vyměňující si odborné znalosti a zkušenosti z oblasti lidového stavitelství.

Revizi překladu provedl Ing. Martin Čerňanský, Ph.D.

4. Replacement of materials and parts

Alterations which legitimately respond to the demands of contemporary use should be effected by the introduction of materials which maintain a consistency of expression, appearance, texture and form throughout the structure and a consistency of building materials.

5. Adaptation

Adaptation and reuse of vernacular structures should be carried out in a manner which will respect the integrity of the structure, its character and form while being compatible with acceptable standards of living. Where there is no break in the continuous utilisation of vernacular forms, a code of ethics within the community can serve as a tool of intervention.

6. Changes and period restoration

Changes over time should be appreciated and understood as important aspects of vernacular architecture. Conformity of all parts of a building to a single period, will not normally be the goal of work on vernacular structures.

7. Training

In order to conserve the cultural values of vernacular expression, governments, responsible authorities, groups and organisations must place emphasis on the following:

- (a) Education programmes for conservators in the principles of the vernacular;
- (b) Training programmes to assist communities in maintaining traditional building systems, materials and craft skills;
- (c) Information programmes which improve public awareness of the vernacular especially amongst the younger generation;
- (d) Regional networks on vernacular architecture to exchange expertise and experiences.

ZÁSADY OCHRANY HISTORICKÝCH DŘEVĚNÝCH STAVEB

Mexiko, říjen 1999

Hlavním cílem tohoto dokumentu je definovat základní a obecně použitelné principy a praktické postupy pro ochranu a zachování historických dřevěných staveb s patřičným ohledem na jejich kulturní význam. Za historické dřevěné stavby jsou v tomto kontextu považovány všechny typy staveb nebo konstrukcí, které jsou zcela nebo zčásti provedené ze dřeva a současně mají kulturní význam nebo jsou součástí historického území.

Za účelem ochrany těchto staveb jsou stanoveny zásady:

- uznávající význam dřevěných staveb ze všech stavebních období jako nedílné součásti kulturního dědictví světa;
- zohledňující velké množství i značnou typovou a konstrukční odlišnost historických dřevěných staveb včetně nejrůznějších způsobů provedení;
- přihlížející k různým dřevinám a různé kvalitě dřeva použitého na stavební konstrukce;
- připouštějící, že stavby zcela nebo zčásti zbudované ze dřeva jsou více náchylné k chátrání a degradaci materiálů v různých ekologických a klimatických podmínkách, a to zejména vlivem kolísání vlhkosti, světelných podmínek, napadení dřevokaznými houbami a hmyzem, vlivem únavy materiálu a opotřebení, následkem požárů a dalších ničivých jevů;
- vnímající neustálé ubývání historických dřevěných staveb v důsledku nevhodného užívání a velké míry náchylnosti k poškození vlivem špatného zacházení stejně jako v důsledku ztráty potřebných řemeslných dovedností a znalostí tradičního navrhování i konstrukčních postupů;
- beroucí v úvahu velký rozsah činností a ošetrovacích metod, uplatňujících se při požadovaných opravách a údržbě staveb náležejících ke kulturnímu dědictví;
- přihlížející k Benátské chartě, k chartě z Burry (přijaté v městě Burra v Austrálii) i k souvisejícím mezinárodním dokumentům UNESCO a ICOMOS a usilující o uplatňování těchto všeobecných zásad při ochraně a údržbě historických dřevěných staveb;

na jejichž základě jsou odvozena tato doporučení:

Kontrola, evidence a dokumentace

(1) Před každým zásahem se v souladu s ustanovením článku 16 Benátské charty a podle zásad ICOMOS pro evidenci památek, areálů a sídel musí pečlivě zaznamenat, v jakém stavu se stavba a všechny její konstrukční prvky nebo články nacházejí a jaké materiály byly a budou použity pro jejich ošetření. Veškerou pořízenou a rozsahem odpovídající dokumentaci včetně charakteristických vzorků původního materiálu či fragmentů stavebních prvků odstraněných ze stavby, které nebylo možné zachránit in situ, a veškeré informace o příslušných tradičních dovednostech a pracovních postupech je třeba shromáždit, setřídít a sepsat, bezpečně uložit a (je-li to vhodné) náležitě zpřístupnit. Dokumentace by také měla zahrnovat konkrétní důvody pro volbu použitých materiálů a metod záchranných prací.

(2) Každému zásahu do dřevěné konstrukce musí předcházet podrobný průzkum a důkladné posouzení stavebně-technického stavu včetně rozboru příčin neuspokojivé nebo havarijní

PRINCIPLES FOR THE PRESERVATION OF HISTORIC TIMBER STRUCTURES

Mexico, October 1999

The aim of this document is to define basic and universally applicable principles and practices for the protection and preservation of historic timber structures with due respect to their cultural significance. Historic timber structures refer here to all types of buildings or constructions wholly or partially in timber that have cultural significance or that are parts of a historic area.

For the purpose of the preservation of such structures, the principles:

- recognise the importance of timber structures from all periods as part of the cultural heritage of the world;
- take into account the great diversity of historic timber structures;
- take into account the various species and qualities of wood used to build them;
- recognise the vulnerability of structures wholly or partially in timber due to material decay and degradation in varying environmental and climatic conditions, caused by humidity fluctuations, light, fungal and insect attacks, wear and tear, fire and other disasters;
- recognise the increasing scarcity of historic timber structures due to vulnerability, misuse and the loss of skills and knowledge of traditional design and construction technology;
- take into account the great variety of actions and treatments required for the preservation and conservation of these heritage resources;
- note the Venice Charter, the Burra Charter and related UNESCO and ICOMOS doctrine, and seek to apply these general principles to the protection and preservation of historic timber structures;

And make the following recommendations:

Inspection, recording and documentation

(1) The condition of the structure and its components should be carefully recorded before any intervention, as well as all materials used in treatments, in accordance with Article 16 of the Venice Charter and the ICOMOS Principles for the Recording of Monuments, Groups of Buildings and Sites. All pertinent documentation, including characteristic samples of redundant materials or members removed from the structure, and information about relevant traditional skills and technologies, should be collected, catalogued, securely stored and made accessible as appropriate. The documentation should also include the specific reasons given for choice of materials and methods in the preservation work.

(2) A thorough and accurate diagnosis of the condition and the causes of decay and structural failure of the timber structure should precede any intervention. The diagnosis should be based on documentary evidence, physical inspection and analysis, and, if necessary, measurements

situace a případných konstrukčních vad dřevěné stavby. Navrhovaná opatření by měla vycházet z dokumentárních podkladů, místního šetření a aktuálních rozborů. V případě potřeby i z měření fyzikálních veličin a zkoušek provedených nedestruktivními metodami. To ovšem neznamená, že se mezitím nemohou provést potřebné drobné zásahy nebo nezbytná opatření.

Monitorování a údržba

(3) Pro ochranu historických dřevěných staveb a uchování jejich kulturního významu má zásadní význam promyšlená strategie pravidelné kontroly a památkové údržby.

Zásahy

(4) Základním cílem ochrany a památkové údržby je zachovat historickou autentičnost (věrohodnost) a integritu (ucelenost) kulturního dědictví. Každý zásah by proto měl být založen na náležitě provedených studiích a vyhodnoceních. Problémy by měly být řešeny podle příslušných podmínek a potřeb s náležitým přihlédnutím k estetickým a historickým hodnotám a hmotné integritě historické stavby nebo sídla.

(5) U každého navrhovaného zásahu je třeba přednostně zajistit:

(a) uplatňování tradičních prostředků a pracovních postupů;

(b) možnost navrácení provedených změn do původního stavu, je-li to technicky možné; nebo alespoň

(c) aby provedený zásah nebránil či jinak neomezoval a nekomplikoval všechny následující opravy včetně restaurátorských prací; a současně

(d) nijak neomezoval možnost pozdějšího přístupu k dřevěným prvkům zabudovaným ve stavbě (z důvodu nezbytné kontroly jejich stavu) a tvořícím zdroj potřebných informací.

(6) Za ideální se považuje stav, při kterém je novodobý zásah do konstrukce historické dřevěné stavby minimální. Za určitých okolností může minimální zásah znamenat, že k zajištění nezbytné záchrany a opravy může být dokonce zapotřebí úplné nebo částečné rozebrání a opětovné sestavení dřevěné konstrukce.

(7) V případě zásahů by historická stavba měla být vnímána jako celek. Veškerému materiálu zahrnujícímu konstrukční prvky, výplňové prvky, opláštění, střechy, podlahy, dveře a okna a další, by měla být věnována stejná pozornost. Zcela zásadní je přitom důležitost zachování maximálního množství historického stavebního materiálu na svém původním místě v konstrukci stavby. Ochrana také zahrnuje vnější a vnitřní povrchové úpravy, například omítku, malbu, nátěr, tapety a podobně. Je-li nezbytné povrchovou úpravu obnovit nebo nahradit, měly by se v maximální míře použít restaurátorské metody pracující s původními materiály, stejnými technikami a stejnou strukturou povrchu.

(8) Cílem renovování je uchovat historickou konstrukci a její nosnou funkci a zvýraznit kulturní hodnoty stavby lepší čitelností její historické celistvosti, jejího původního stavu a řešení v rozsahu určeném dochovanými stavebními materiály a konstrukcemi, jak je uvedeno v článcích 9–13 Benátské charty. Odstraněné prvky i další články historické stavby by měly být označeny a uspořádány, charakteristické vzorky pak zachovány a trvale deponovány jako nedílná součást dokumentace.

Oprava a náhrada

(9) Při výměně dřevěných prvků v rámci opravy historické stavby mohou být původní prvky nahrazeny novými za předpokladu respektování odpovídajících historických a estetických hod-

of physical conditions and non-destructive testing methods. This should not prevent necessary minor interventions and emergency measures.

Monitoring and maintenance

(3) A coherent strategy of regular monitoring and maintenance is crucial for the protection of historic timber structures and their cultural significance.

Interventions

(4) The primary aim of preservation and conservation is to maintain the historical authenticity and integrity of the cultural heritage. Each intervention should therefore be based on proper studies and assessments. Problems should be solved according to relevant conditions and needs with due respect for the aesthetic and historical values, and the physical integrity of the historic structure or site.

(5) Any proposed intervention should for preference:

(a) follow traditional means;

(b) be reversible, if technically possible; or

(c) at least not prejudice or impede future preservation work whenever this may become necessary; and

(d) not hinder the possibility of later access to evidence incorporated in the structure.

(6) The minimum intervention in the fabric of a historic timber structure is an ideal. In certain circumstances, minimum intervention can mean that their preservation and conservation may require the complete or partial dismantling and subsequent reassembly in order to allow for the repair of timber structures.

(7) In the case of interventions, the historic structure should be considered as a whole; all material, including structural members, in-fill panels, weather-boarding, roofs, floors, doors and windows, etc., should be given equal attention. In principle, as much as possible of the existing material should be retained. The protection should also include surface finishes such as plaster, paint, coating, wall-paper, etc. If it is necessary to renew or replace surface finishes, the original materials, techniques and textures should be duplicated as far as possible.

(8) The aim of restoration is to conserve the historic structure and its loadbearing function and to reveal its cultural values by improving the legibility of its historical integrity, its earlier state and design within the limits of existing historic material evidence, as indicated in articles 9–13 of the Venice Charter. Removed members and other components of the historic structure should be catalogued, and characteristic samples kept in permanent storage as part of the documentation.

Repair and replacement

(9) In the repair of a historic structure, replacement timber can be used with due respect to relevant historical and aesthetical values, and where it is an appropriate response to the need

not. Výměna je přitom opodstatněná pouze v případě dožilých či poškozených prvků nebo jejich částí, které již nelze zachránit a jejichž nahrazení novými je jediným možným prostředkem vedoucím k obnovení nebo zachování samotné stavby nebo její části.

Nové prvky nebo jejich části by měly být vyrobeny ze stejného dřeva a ve stejné nebo lepší kvalitě (je-li to vhodné) v porovnání s nahrazovanými prvky. Stejně nebo podobně by rovněž měly být mechanické vlastnosti použitého materiálu. Objemová vlhkost a další fyzikální vlastnosti nových prvků by měly být srovnatelné s prvky stávajícími.

Řemeslné provedení a stavební postup včetně ručních nástrojů nebo strojních zařízení použitých na opracování by měly pokud možno odpovídat těm, které byly použity pro výrobu originálu. Hřebíky a další spojovací prostředky by měly pokud možno kopírovat původní výrobky co do tvaru i materiálu.

V případě nutnosti nahradit dožilou část některého prvku by měly být pro připojení nové části k části stávající přednostně použity tradiční tesařské spoje, pokud je jejich použití možné z hlediska statických požadavků.

(10) Mělo by být dbáno na to, aby nové prvky nebo jejich části byly snadno rozpoznatelné od prvků stávajících. Napodobování přirozeného stárnutí (patiny) nebo zakřivení není žádoucí. K dosažení shodného barevného odstínu starých a nových částí lze použít vhodné tradiční postupy i dostatečně prověřené moderní metody. Volbě použitého nátěrového prostředku je přitom nutné věnovat náležitou pozornost zejména s ohledem na značné riziko poškození nebo degradace povrchových vláken dřeva.

(11) Nové prvky nebo jejich části by měly mít nenápadná označení, například vrypem, zářezem, vypálením značky do dřeva nebo provedená jiným způsobem, za účelem snadného pozdějšího rozpoznání.

Historické lesní rezervace

(12) Je žádoucí podporovat zakládání a ochranu chráněných lesních porostů nebo zalesněných území, ve kterých je možné těžit stavební dřevo vhodné pro opravy a renovace historických dřevěných staveb.

Institute odpovědné za ochranu a památkovou údržbu historických staveb a areálů by měly zřizovat nebo podporovat zřizování uskladnitelných zásob stavebního dřeva vhodného pro použití na těchto stavbách.

Moderní materiály a technologie

(13) Moderní materiály, například epoxidové pryskyřice, a moderní postupy, například vyztužení pomocí konstrukčních ocelí, by se měly volit a používat s co největší opatrností a pouze v případech, kde trvanlivost, chování i působení použitých stavebních materiálů a konstrukčních postupů bylo náležitě a s uspokojivými výsledky ověřeno za různých podmínek a v průběhu dostatečně dlouhého časového období. Technické zařízení budov, jako je vytápění, požární signalizace a protipožární systémy, klimatizace a další, by mělo být instalováno včetně souvisejících venkovních objektů s náležitým ohledem na historický a estetický význam stavby nebo lokality.

(14) Použití ochranných chemických přípravků by mělo být podmíněno jejich nesporným přínosem a z dlouhodobého hlediska též vysokou pravděpodobností úspěšnosti prováděných opatření. Současně musí být doložena zdravotní nezávadnost a vyloučen škodlivý vliv na životní prostředí. Při použití chemických látek je nezbytná pečlivá kontrola a pravidelné sledování takto ošetřených prvků.

to replace decayed or damaged members or their parts, or to the requirements of restoration. New members or parts of members should be made of the same species of wood with the same, or, if appropriate, with better, grading as in the members being replaced. Where possible, this should also include similar natural characteristics. The moisture content and other physical characteristics of the replacement timber should be compatible with the existing structure.

Craftsmanship and construction technology, including the use of dressing tools or machinery, should, where possible, correspond with those used originally. Nails and other secondary materials should, where appropriate, duplicate the originals.

If a part of a member is replaced, traditional woodwork joints should, if appropriate and compatible with structural requirements, be used to splice the new and the existing part.

(10) It should be accepted that new members or parts of members will be distinguishable from the existing ones. To copy the natural decay or deformation of the replaced members or parts is not desirable. Appropriate traditional or well-tested modern methods may be used to match the colouring of the old and the new with due regard that this will not harm or degrade the surface of the wooden member.

(11) New members or parts of members should be discretely marked, by carving, by marks burnt into the wood or by other methods, so that they can be identified later.

Historic forest reserves

(12) The establishment and protection of forest or woodland reserves where appropriate timber can be obtained for the preservation and repair of historic timber structures should be encouraged.

Institutions responsible for the preservation and conservation of historic structures and sites should establish or encourage the establishment of stores of timber appropriate for such work.

Contemporary materials and technologies

(13) Contemporary materials, such as epoxy resins, and techniques, such as structural steel reinforcement, should be chosen and used with the greatest caution, and only in cases where the durability and structural behaviour of the materials and construction techniques have been satisfactorily proven over a sufficiently long period of time. Utilities, such as heating, and fire detection and prevention systems, should be installed with due recognition of the historic and aesthetic significance of the structure or site.

(14) The use of chemical preservatives should be carefully controlled and monitored, and should be used only where there is an assured benefit, where public and environmental safety will not be affected and where the likelihood of success over the long term is significant.

Vzdělávání a školení

(15) Oživení hodnot souvisejících s kulturním významem historických dřevěných staveb formou vzdělávacích programů je nezbytným předpokladem pro trvale udržitelnou strategii jejich ochrany a rozvoje. Jsou podporovány příslušné instituce a další rozvoj školicích programů zaměřených na zachování, ochranu a udržování historických dřevěných staveb. Školení mají být založena na komplexní strategii začleněné v rámci potřeb trvale udržitelné výroby a spotřeby do programů organizovaných na místní, národní, regionální i mezinárodní úrovni. Školicí programy by měly být určeny pro všechny profese a stavební firmy, které se podílejí na opravách historických staveb, zejména pak pro architektky, pracovníky památkové péče, stavební inženýry, pro řemeslníky, restaurátory a stavbyvedoucí.

Revizi překladu provedl Ing. Martin Čerňanský, Ph.D.

Education and training

(15) Regeneration of values related to the cultural significance of historic timber structures through educational programmes is an essential requisite of a sustainable preservation and development policy. The establishment and further development of training programmes on the protection, preservation and conservation of historic timber structures are encouraged. Such training should be based on a comprehensive strategy integrated within the needs of sustainable production and consumption, and include programmes at the local, national, regional and international levels. The programmes should address all relevant professions and trades involved in such work, and, in particular, architects, conservators, engineers, craftspeople and site managers.

MEZINÁRODNÍ CHARTA ICOMOS O KULTURNÍM TURISMU (SPRÁVA CESTOVNÍHO RUCHU VE VÝZNAMNÝCH KULTURNÍCH A PAMÁTKOVÝCH LOKALITÁCH)

Mexiko, říjen 1999

Úvod

Smysl charty

V nejširším možném významu patří přírodní a kulturní dědictví všem lidem. Všichni máme právo i odpovědnost chápat, oceňovat a uchovávat jeho univerzální hodnoty.

Dědictví je široký pojem, který spojuje jak přírodní, tak kulturní prostředí. Zahrnuje pestrost přírodních druhů, krajinu, památky a sbírky předmětů, historické soubory a sídla, odvěké i současné kulturní tradice, znalosti a zkušenosti. Připomíná a odráží dlouhou cestu historického vývoje, který formoval různorodost národních, regionálních a místních identit; dědictví je nedílnou součástí moderního života. Je to základní byt' dynamický vztažný bod a východisko rozvoje a proměn. Kulturní dědictví a kolektivní paměť každého místa a každé komunity jsou nenahraditelné a představují základ současných aktivit i budoucího rozvoje.

V době rostoucí globalizace je ochrana, zachování, interpretace a prezentace kulturního dědictví a kulturní diverzita každého místa nebo regionu významnou výzvou pro veškerou populaci. Vedle toho řízení a správa kulturního dědictví jsou zpravidla v rukou určité omezené skupiny odpovědných osob, které garantují respektování a užívání mezinárodních standardů.

Jedním ze základních cílů správy kulturního dědictví je šířit jeho význam a potřebu jeho ochrany jak v rámci místních komunit, tak mezi návštěvníky turistických lokalit. Odpovídající míra fyzické, duševní a citové dostupnosti kulturního dědictví a spoluúčast na jeho rozvoji jsou zároveň právem i privilegiem. To s sebou nese povinnost respektovat kulturní hodnoty, zájmy, práva a majetek místních obyvatel a zároveň mít v úctě kulturní i přírodní a krajinný kontext daného dědictví.

Cestovní ruch a kulturní dědictví

Dynamický vztah mezi kulturním dědictvím a cestovním ruchem

Národní a mezinárodní turismus byl a nadále zůstává jedním z hlavních nositelů kulturních výměn, příležitostí k osobní zkušenosti a poznání nejen toho, co přežilo z minulosti, ale též současného životního stylu a společnosti druhých. Je stále více uznáván jako pozitivní hnutí, které podporuje zachování přírodního a kulturního dědictví. Turismus může zachytit ekonomické výzvy a možnosti zhodnocení kulturního dědictví. Může se podílet na zachování dědictví tvorbou finančních zdrojů, vzděláváním místní komunity a ovlivňováním politiky. Cestovní ruch je důležitou součástí mnoha národních a regionálních ekonomik a může být důležitým činitelem rozvoje, pokud je správně řízen.

INTERNATIONAL CULTURAL TOURISM CHARTER (MANAGING TOURISM AT PLACES OF HERITAGE SIGNIFICANCE)

Mexico, October 1999

Introduction

The Charter ethos

At the broadest level, the natural and cultural heritage belongs to all people. We each have a right and responsibility to understand, appreciate and conserve its universal values.

Heritage is a broad concept and includes the natural as well as the cultural environment. It encompasses landscapes, historic places, sites and built environments, as well as bio-diversity, collections, past and continuing cultural practices, knowledge and living experiences. It records and expresses the long processes of historic development, forming the essence of diverse national, regional, indigenous and local identities and is an integral part of modern life. It is a dynamic reference point and positive instrument for growth and change. The particular heritage and collective memory of each locality or community is irreplaceable and an important foundation for development, both now and into the future.

At a time of increasing globalisation, the protection, conservation, interpretation and presentation of the heritage and cultural diversity of any particular place or region is an important challenge for people everywhere. However, management of that heritage, within a framework of internationally recognised and appropriately applied standards, is usually the responsibility of the particular community or custodian group.

A primary objective for managing heritage is to communicate its significance and need for its conservation to its host community and to visitors. Reasonable and well managed physical, intellectual and/or emotive access to heritage and cultural development is both a right and a privilege. It brings with it a duty of respect for the heritage values, interests and equity of the present-day host community, indigenous custodians or owners of historic property and for the landscapes and cultures from which that heritage evolved.

Tourism and cultural heritage

The dynamic interaction between tourism and cultural heritage

Domestic and international tourism continues to be among the foremost vehicles for cultural exchange, providing a personal experience, not only of that which has survived from the past, but of the contemporary life and society of others. It is increasingly appreciated as a positive force for natural and cultural conservation. Tourism can capture the economic characteristics of the heritage and harness these for conservation by generating funding, educating the community and influencing policy. It is an essential part of many national and regional economies and can be an important factor in development, when managed successfully.

Turismus se stal komplexním fenoménem se svým politickým, ekonomickým, sociálním, kulturním, vzdělávacím, vědeckým, ekologickým a estetickým dopadem. Výzvou a příležitostí je dosažení oboustranně prospěšné spolupráce mezi návštěvníky a místním obyvatelstvem, byť s mnohdy odlišnými očekáváními a zájmy.

Přírodní a kulturní dědictví, jedinečnost, různorodost a stále živé kultury jsou významnými turistickými atrakcemi. Nadměrný nebo špatně organizovaný cestovní ruch a jeho rozvoj může uškodit fyzické podstatě, neporušenosti a významu kulturního dědictví. Míra turismu může též vést k porušení ekologické rovnováhy, zeslabení kultury a změně původního životního stylu místní komunity.

Turismus musí přinášet prospěch, prostředky a být motivací pro hostitelské komunity, aby si vzaly na starost a udržovaly své kulturní dědictví, tradice a zvyky. Pro dosažení dlouhodobě udržitelného turistického průmyslu a posílení péče a ochrany kulturního dědictví jsou nezbytné zapojení a spolupráce zástupců místních komunit a domorodého obyvatelstva s konzervátory, památkáři, turistickými operátory, vlastníky a správci památek, místní samosprávou i autory strategií a rozvojových plánů.

ICOMOS, Mezinárodní rada pro památky a sídla, jako autor této charty, jakož i jiné mezinárodní organizace a turistický průmysl jsou připraveni chopit se této výzvy.

Cíle charty

Cíle Mezinárodní charty o kulturním turismu jsou:

- Podporovat a usnadnit práci těch, kteří se podílejí na zachování a správě kulturního dědictví, aby bylo více přístupné a srozumitelné místním obyvatelům turistických destinací i jejich návštěvníkům.
- Podporovat a usnadnit práci turistického průmyslu v rozvoji a usměrňování turismu při respektování a zhodnocení dědictví a živých kultur turistických destinací.
- Podporovat a usnadnit dialog mezi odpovědnými činiteli kulturního dědictví a turistického průmyslu, aby lépe pochopili význam a křehkost souborů kulturního dědictví, sbírek i živých kultur při snaze o jejich dlouhodobou záchranu.
- Podporovat ty, kdo navrhují programy a politiku, aby rozvíjeli přesné a věcné projekty a strategie týkající se prezentace a interpretace památkových souborů a kulturních aktivit v kontextu jejich ochrany a konzervace.

Zároveň,

- Charta podporuje soubor iniciativ ICOMOS, ostatních mezinárodních organizací a turistického průmyslu, které směřují ke zlepšení podmínek zachování a péče o kulturní dědictví.
- Charta vyzývá ke spolupráci všechny, byť s různými zájmy, odpovědností a požadavky, aby se spojili při naplňování těchto cílů.
- Charta podporuje vypracování detailních příruček, které budou aplikovat principy charty na specifické podmínky a přizpůsobí je požadavkům konkrétních organizací a místních komunit.

Tourism itself has become an increasingly complex phenomenon, with political, economic, social, cultural, educational, bio-physical, ecological and aesthetic dimensions. The achievement of a beneficial inter-action between the potentially conflicting expectations and aspirations of visitors and host or local communities, presents many challenges and opportunities. The natural and cultural heritage, diversities and living cultures are major tourism attractions. Excessive or poorly-managed tourism and tourism related development can threaten their physical nature, integrity and significant characteristics. The ecological setting, culture and lifestyles of host communities may also be degraded, along with the visitor's experience of the place.

Tourism should bring benefits to host communities and provide an important means and motivation for them to care for and maintain their heritage and cultural practices. The involvement and co-operation of local and/or indigenous community representatives, conservationists, tourism operators, property owners, policy makers, those preparing national development plans and site managers is necessary to achieve a sustainable tourism industry and enhance the protection of heritage resources for future generations.

ICOMOS, the International Council on Monuments and Sites, as the author of this Charter, other international organisations and the tourism industry, are dedicated to this challenge.

Objectives of the Charter

The Objectives of the International Cultural Tourism Charter are:

- To facilitate and encourage those involved with heritage conservation and management to make the significance of that heritage accessible to the host community and visitors.
- To facilitate and encourage the tourism industry to promote and manage tourism in ways that respect and enhance the heritage and living cultures of host communities.
- To facilitate and encourage a dialogue between conservation interests and the tourism industry about the importance and fragile nature of heritage places, collections and living cultures, including the need to achieve a sustainable future for them.
- To encourage those formulating plans and policies to develop detailed, measurable goals and strategies relating to the presentation and interpretation of heritage places and cultural activities, in the context of their preservation and conservation.

In addition,

- The Charter supports wider initiatives by ICOMOS, other international bodies and the tourism industry in maintaining the integrity of heritage management and conservation.
- The Charter encourages the involvement of all those with relevant or at times conflicting interests, responsibilities and obligations to join in achieving its objectives.
- The Charter encourages the formulation of detailed guidelines by interested parties, facilitating the implementation of the Principles to their specific circumstances or the requirements of particular organisations and communities.

Principy Mezinárodní charty o kulturním turismu

Princip 1. Podporovat všeobecné povědomí o kulturním dědictví

Národní a mezinárodní turismus je jedním z hlavních nositelů kulturní výměny. Ochrana kulturního dědictví musí nabídnout nosné a dobře organizované příležitosti obyvatelům turistických destinací a návštěvníkům, aby mohli využívat a chápat podstatu a význam dědictví a kulturu rozličných komunit.

1.1

Kulturní dědictví je zároveň materiálním a duševním zdrojem dokládajícím historický vývoj. Má důležitou úlohu v současném životě a musí být fyzicky, duševně i citově k dispozici nejširší veřejnosti. Programy ochrany a konzervace fyzické podstaty, nehmotných aspektů a projevů současné kultury a jejího kontextu by měly být zaměřené na pochopení a ocenění významu kulturního dědictví místními obyvateli i návštěvníky zároveň.

1.2

Zvláštní charakteristiky přírodního a kulturního dědictví mají rozličnou hodnotu a význam, některé univerzální, jiné národní, regionální nebo místní. Programy interpretace musí prezentovat tyto rozličné významové úrovně průkazným způsobem, který je přístupný místním obyvatelům a návštěvníkům, využívat vhodné, stimulační soudobé pedagogické prostředky, média, technologie i osobní výklad historických, environmentálních a kulturních aspektů daného místa.

1.3

Programy interpretace musejí iniciovat a zajistit vysokou úroveň všeobecného povědomí a podpory kulturního dědictví, nutnou pro dlouhodobé udržení přírodního a kulturního dědictví.

1.4

Programy interpretace musejí prezentovat význam památkových souborů, tradic a kulturních zvyků v rámci historického vývoje i soudobých odlišností v území i místní komunitě bez opomíjení kulturních i jazykových menšin. Návštěvník musí být také informován o rozličných kulturních hodnotách, které charakterizují daný typ kulturního dědictví.

Princip 2. Řídit dynamický vztah mezi kulturním dědictvím a turismem

Vztah mezi kulturním dědictvím a turismem je dynamický a musí překlenout konflikty hodnot. Musí být řízen dlouhodobě udržitelným způsobem ve prospěch dnešních a budoucích generací.

2.1

Památná místa a kulturní památky tvoří hodnotu pro veškerou populaci a významný základ kulturní diversity a sociálního vývoje. Ochrana a dlouhodobé uchování živých kultur, památkových souborů a sbírek jakož i jejich fyzická neporušenost a zakotvení v kontextu místního životního prostředí musí být významnou součástí politiky sociálního, ekonomického, legislativního, kulturního a turistického rozvoje.

2.2

Vzájemný vztah mezi zdroji dědictví, jejich podstatou a turismem je dynamický, podléhající vývoji a přináší příležitosti, výzvy i mnohé konflikty. Aktivity cestovního ruchu a jejich rozvoj musejí směřovat k pozitivním výsledkům a omezit negativní dopady, které by mohly poškodit

Principles of the Cultural Tourism Charter

Principle 1.

Since domestic and international tourism is among the foremost vehicles for cultural exchange, conservation should provide responsible and well managed opportunities for members of the host community and visitors to experience and understand that community's heritage and culture at first hand.

1.1

The natural and cultural heritage is a material and spiritual resource, providing a narrative of historical development. It has an important role in modern life and should be made physically, intellectually and/or emotively accessible to the general public. Programmes for the protection and conservation of the physical attributes, intangible aspects, contemporary cultural expressions and broad context, should facilitate an understanding and appreciation of the heritage significance by the host community and the visitor, in an equitable and affordable manner.

1.2

Individual aspects of natural and cultural heritage have differing levels of significance, some with universal values, others of national, regional or local importance. Interpretation programmes should present that significance in a relevant and accessible manner to the host community and the visitor, with appropriate, stimulating and contemporary forms of education, media, technology and personal explanation of historical, environmental and cultural information.

1.3

Interpretation and presentation programmes should facilitate and encourage the high level of public awareness and support necessary for the long term survival of the natural and cultural heritage.

1.4

Interpretation programmes should present the significance of heritage places, traditions and cultural practices within the past experience and present diversities of the area and the host community, including that of minority cultural or linguistic groups. The visitor should always be informed of the differing cultural values that may be ascribed to a particular heritage resource.

Principle 2.

The relationship between Heritage Places and Tourism is dynamic and may involve conflicting values. It should be managed in a sustainable way for present and future generations.

2.1

Places of heritage significance have an intrinsic value for all people as an important basis for cultural diversity and social development. The long term protection and conservation of living cultures, heritage places, collections, their physical and ecological integrity and their environmental context, should be an essential component of social, economic, political, legislative, cultural and tourism development policies.

2.2

The interaction between heritage resources or values and tourism is dynamic and ever changing, generating both opportunities and challenges, as well as potential conflicts. Tourism projects, activities and developments should achieve positive outcomes and minimise adverse

kulturní dědictví a způsob života hostitelských komunit, zároveň musejí odpovídat potřebám a zájmům návštěvníků.

2.3

Programy ochrany, interpretace a turistického rozvoje musejí být založeny na znalosti často komplikovaných a konfliktních vlastností konkrétní lokality a jejího dědictví a porozumění jim. Prohlubování poznání, porozumění a docenění významu určitých lokalit je přímo závislé na kvalitní dokumentační a výzkumné práci v terénu.

2.4

Důležité je zachovat původnost (autenticitu) památkových lokalit a sbírek. Je to zásadní podmínka jejich kulturního významu, která se projevuje v materiálech, pravdivé paměti míst a dochované tradici. Aktivita v cestovním ruchu musejí ukazovat a vysvětlovat skutečnou podstatu památkových lokalit, a napomoci tak pochopení a docenění kulturního dědictví.

2.5

Projekty v oblasti rozvoje cestovního ruchu a jeho infrastruktury musejí brát v úvahu estetická, sociální a kulturní specifika míst, přírodní prostředí s jeho biodiverzitou, kulturní krajinu, ráz a obraz památkových sídel. Je nutno dávat přednost místním materiálům a vycházet z charakteru místní architektury i tradičního lidového stavitelství.

2.6

Podpoře a rozvoji cestovního ruchu v památkových destinacích musejí předcházet zpracování plánů řízení, které posoudí přírodní a kulturní hodnotu památkových zdrojů. Ty musejí vymezit meze přípustných změn, zejména v oblasti vlivu velkého množství návštěvníků na fyzické opotřebení a ohrožení památek, kvalitu životního prostředí, biodiverzitu, náročnost dopravní obsluhy, na sociální, ekonomickou a kulturní prosperitu turistických destinací. Jestliže je úroveň navrhovaných změn nepřijatelná, projekt rozvoje cestovního ruchu musí být pozměněn.

2.7

Vlivy turismu a jeho rozvoje na konkrétní lokality a jejich místní obyvatelstvo by měly být průběžně a soustavně dokumentovány a vyhodnocovány.

Princip 3. Zajišťovat návštěvníkům plnohodnotný zážitek

Ochrana a zhodnocení památkových souborů spolu s turistickými programy musejí zajišťovat návštěvníkům obohacující zkušenost a uspokojení.

3.1

Programy v oblasti památkové péče a cestovního ruchu musejí poskytovat kvalitní informace, aby návštěvník pochopil podstatu a význam kulturního dědictví a potřebu jeho ochrany. Tyto programy musejí též přispět vhodným způsobem k maximálnímu prožitku návštěvníků.

3.2

Návštěvníkům musí být umožněno seznámit se s památkovou lokalitou jimi vybraným způsobem. V některých lokalitách je třeba vymezit přístupná místa a trasy, a omezit tak fyzické opotřebení památky a nebezpečí ztráty přírodních a kulturních hodnot místa.

3.3

Problematice respektování hodnot svatých míst, zvyků a tradic duchovní povahy se musejí věnovat všichni zúčastnění – správci památek, návštěvníci, veřejní činitelé, projektanti i organizátoři cestovního ruchu. Návštěvníky je třeba podněcovat k zodpovědnému chování

impacts on the heritage and lifestyles of the host community, while responding to the needs and aspirations of the visitor.

2.3

Conservation, interpretation and tourism development programmes should be based on a comprehensive understanding of the specific, but often complex or conflicting aspects of heritage significance of the particular place. Continuing research and consultation are important to furthering the evolving understanding and appreciation of that significance.

2.4

The retention of the authenticity of heritage places and collections is important. It is an essential element of their cultural significance, as expressed in the physical material, collected memory and intangible traditions that remain from the past. Programmes should present and interpret the authenticity of places and cultural experiences to enhance the appreciation and understanding of that cultural heritage.

2.5

Tourism development and infrastructure projects should take account of the aesthetic, social and cultural dimensions, natural and cultural landscapes, biodiversity characteristics and the broader visual context of heritage places. Preference should be given to using local materials and take account of local architectural styles or vernacular traditions.

2.6

Before heritage places are promoted or developed for increased tourism, management plans should assess the natural and cultural values of the resource. They should then establish appropriate limits of acceptable change, particularly in relation to the impact of visitor numbers on the physical characteristics, integrity, ecology and biodiversity of the place, local access and transportation systems and the social, economic and cultural well being of the host community. If the likely level of change is unacceptable the development proposal should be modified.

2.7

There should be on-going programmes of evaluation to assess the progressive impacts of tourism activities and development on the particular place or community.

Principle 3.

Conservation and tourism planning for heritage places should ensure that the visitor experience will be worthwhile, satisfying and enjoyable.

3.1

Conservation and tourism programmes should present high quality information to optimise the visitor's understanding of the significant heritage characteristics and of the need for their protection, enabling the visitor to enjoy the place in an appropriate manner.

3.2

Visitors should be able to experience the heritage place at their own pace, if they so choose. Specific circulation routes may be necessary to minimise impacts on the integrity and physical fabric of a place, its natural and cultural characteristics.

3.3

Respect for the sanctity of spiritual places, practices and traditions is an important consideration for site managers, visitors, policy makers, planners and tourism operators. Visitors should be encouraged to behave as welcomed guests, respecting the values and lifestyles of

a respektování hodnot a životního stylu hostitelské komunity, k odmítání krádeží a nezákonného obchodu s kulturními statky, a tím zajistit příznivé přijetí i pro budoucí návštěvy.

3.4

Rozvoj turismu musí být doplněn odpovídajícím zázemím a vybaveností, které zajistí dostatečný komfort, bezpečnost a zdraví návštěvníků, posílí prožitek návštěvy, ale nebude mít negativní dopad na podstatu dědictví či kvalitu životního prostředí.

Princip 4. Zapojovat hostitelské komunity a místní obyvatelstvo

Hostitelské komunity a místní populace se musejí účastnit procesu přípravy využití památkových míst pro cestovní ruch.

4.1

Práva a zájmy turistických destinací na regionální a místní úrovni i soukromých vlastníků a dotčených domácích obyvatel, kteří spravují vlastní území a místa zvláštního významu, musejí být respektovány. Mají se podílet na definování cílů, strategií, plánů a postupů dovolujících identifikovat, zachovat, řídit, prezentovat a interpretovat jejich památkové zdroje, tradice, zvyky a živou kulturu v kontextu cestovního ruchu.

4.2

Přestože kulturní dědictví konkrétního místa může dosahovat univerzálního významu, je nutno respektovat přání a potřeby komunit a místních občanů, omezit či alespoň řídit fyzický, duchovní nebo duševní přístup k určitým kulturním zvykům, znalostem a víře, ale též k určitým předmětům a místům.

Princip 5. Zajišťovat přínos místní komunitě

Cestovní ruch a ochrana kulturního dědictví musejí přinášet výhody místním obyvatelům.

5.1

Politika konzervace a rozvoje turismu musí podporovat opatření, která zajistí rovnovážné plošné rozdělení zisku z cestovního ruchu mezi zeměmi a regiony a která zvyšují úroveň socioekonomického rozvoje a přispívají k odstraňování chudoby.

5.2

Konzervace kulturního dědictví a cestovní ruch musejí přinášet ekonomické, sociální a kulturní výhody, spravedlivě rozdělené mezi muže a ženy místních komunit na všech úrovních prostřednictvím vzdělávání, školicích programů a tvorby stálých pracovních míst.

5.3

Významná část příjmů, které pocházejí z turistického využívání kulturního dědictví a které jdou zpět do památkových lokalit, musí být určena na ochranu, konzervaci a prezentaci daných lokalit včetně jejich přírodního a kulturního kontextu. Návštěvníky je třeba informovat o tomto způsobu financování.

5.4

Programy využívání kulturního dědictví v cestovním ruchu musejí podporovat zaškolení a zaměstnání místních průvodců a interpretů. Zvyšší se tím schopnost místní populace prezentovat a interpretovat jejich vlastní kulturní hodnoty.

the host community, rejecting possible theft or illicit trade in cultural property and conducting themselves in a responsible manner which would generate a renewed welcome, should they return.

3.4

Planning for tourism activities should provide appropriate facilities for the comfort, safety and well-being of the visitor, that enhance the enjoyment of the visit but do not adversely impact on the significant features or ecological characteristics.

Principle 4.

Host communities and indigenous peoples should be involved in planning for conservation and tourism.

4.1

The rights and interests of the host community, at regional and local levels, property owners and relevant indigenous peoples who may exercise traditional rights or responsibilities over their own land and its significant sites, should be respected. They should be involved in establishing goals, strategies, policies and protocols for the identification, conservation, management, presentation and interpretation of their heritage resources, cultural practices and contemporary cultural expressions, in the tourism context.

4.2

While the heritage of any specific place or region may have a universal dimension, the needs and wishes of some communities or indigenous peoples to restrict or manage physical, spiritual or intellectual access to certain cultural practices, knowledge, beliefs, activities, artefacts or sites should be respected.

Principle 5.

Tourism and conservation activities should benefit the host community.

5.1

Policy makers should promote measures for the equitable distribution of the benefits of tourism to be shared across countries or regions, improving the levels of socio-economic development and contributing where necessary to poverty alleviation.

5.2

Conservation management and tourism activities should provide equitable economic, social and cultural benefits to the men and women of the host or local community, at all levels, through education, training and the creation of full-time employment opportunities.

5.3

A significant proportion of the revenue specifically derived from tourism programmes to heritage places should be allotted to the protection, conservation and presentation of those places, including their natural and cultural contexts. Where possible, visitors should be advised of this revenue allocation.

5.4

Tourism programmes should encourage the training and employment of guides and site interpreters from the host community to enhance the skills of local people in the presentation and interpretation of their cultural values.

5.5

Programy výchovy a interpretace kulturního dědictví v rámci hostitelské komunity musejí podporovat nárůst místních kvalifikovaných průvodců. Tyto programy by měly prohlubovat znalost a respekt místních obyvatel k vlastnímu dědictví a podněcovat jejich zájem o péči a obnovu památek.

5.6

Památková péče a související programy rozvoje cestovního ruchu by měly zahrnovat vzdělávání a školení představitelů místní správy, úředníků, badatelů, projektantů, architektů, průvodců, konzervátorů a odpovědných pracovníků v turistickém průmyslu. Všichni zainteresovaní by se měli učit chápat problémy a konflikty, se kterými se mohou setkat jejich kolegové, a hledat vhodná společná řešení.

Princip 6. Programy odpovědné propagace a rozvoje turismu

Plánovaný rozvoj cestovního ruchu musejí uchovávat a zhodnocovat charakteristiky přírodního a kulturního dědictví.

6.1

Programy podpory turismu musejí podněcovat realistické očekávání a potencionální návštěvníky informovat odpovídajícím způsobem o specifických aspektech památkových míst a místních komunit, a tím napomáhat vhodnému chování návštěvníků.

6.2

Památkově významná místa, soubory a sbírky musejí být propagovány a vedeny takovým způsobem, aby byla zachována jejich autenticita a zajištěny nejlepší podmínky pro návštěvníky, zejména je třeba omezit kolísání počtu návštěvníků a vyloučit přetížení navštěvovaných míst v určitých časech.

6.3

Programy rozvoje cestovního ruchu musejí podporovat širší distribuci návštěvníků, a tím i zisk z cestovního ruchu a odlehčit tlaku, který dopadá na nejpoblárnější místa. Musejí povzbuzovat návštěvníky mířící do okolí nejžádanějších lokalit k cestám za hlubším poznáním charakteru kulturního a přírodního dědictví kraje či regionu.

6.4

Propagace, distribuce a prodej místních uměleckořemeslných výrobků a ostatních produktů musejí přinášet odpovídající ekonomický a sociální zisk místním komunitám. Zároveň je třeba zajistit, aby tím nedocházelo k rozdrobení a úpadku místního kulturního prostředí.

Revizi překladu provedl Ing. arch. Tomáš Drdáký.

5.5

Heritage interpretation and education programmes among the people of the host community should encourage the involvement of local site interpreters. The programmes should promote a knowledge and respect for their heritage, encouraging the local people to take a direct interest in its care and conservation.

5.6

Conservation management and tourism programmes should include education and training opportunities for policy makers, planners, researchers, designers, architects, interpreters, conservators and tourism operators. Participants should be encouraged to understand and help resolve the at times conflicting issues, opportunities and problems encountered by their colleagues.

Principle 6.

Tourism promotion programmes should protect and enhance Natural and Cultural Heritage characteristics.

6.1

Tourism promotion programmes should create realistic expectations and responsibly inform potential visitors of the specific heritage characteristics of a place or host community, thereby encouraging them to behave appropriately.

6.2

Places and collections of heritage significance should be promoted and managed in ways which protect their authenticity and enhance the visitor experience by minimising fluctuations in arrivals and avoiding excessive numbers of visitors at any one time.

6.3

Tourism promotion programmes should provide a wider distribution of benefits and relieve the pressures on more popular places by encouraging visitors to experience the wider cultural and natural heritage characteristics of the region or locality.

6.4

The promotion, distribution and sale of local crafts and other products should provide a reasonable social and economic return to the host community, while ensuring that their cultural integrity is not degraded.

EVROPSKÁ ÚMLUVA O KRAJINĚ

Florence, Itálie, 20. října 2000

Preambule

Členské státy Rady Evropy, které podepsaly tuto Úmluvu,

s přihlédnutím k tomu, že cílem Rady Evropy je dosáhnout větší jednoty mezi jejími členy za účelem zabezpečení a realizace ideálů a zásad, které jsou jejich společným dědictvím, a že tohoto cíle lze dosáhnout zejména prostřednictvím dohod v hospodářské a sociální oblasti; v zájmu dosažení udržitelného rozvoje, založeného na vyvážených a harmonických vztazích mezi sociálními potřebami, hospodářskou činností a životním prostředím;

berouce na vědomí, že krajina hraje významnou úlohu z hlediska veřejného zájmu v oblasti kultury, ekologie, životního prostředí a v sociální oblasti a představuje zdroj příznivý pro hospodářskou činnost, a její ochrana, správa a plánování mohou přispívat k vytváření pracovních příležitostí;

vědomy si toho, že krajina přispívá k vytváření místních kultur a že je základní součástí evropského přírodního a kulturního dědictví, protože přispívá k blahu lidstva a upevnění evropské identity;

uznávajíce, že krajina je všude důležitou součástí kvality života lidí: v městských oblastech a na venkově, v narušených oblastech stejně jako v oblastech vysoce kvalitních, v oblastech pozoruhodných i běžných;

berouce na vědomí, že vývoj výrobních technik v zemědělství, lesnictví, průmyslu a při těžbě nerostů a postupů v oblasti územního a urbánního plánování, dopravě, infrastruktuře, turistice a rekreaci, a na obecnější úrovni změny ve světové ekonomice v mnoha případech urychlují změny krajiny;

přejíce si reagovat na přání veřejnosti užívat vysoce kvalitní krajinu a hrát aktivní úlohu při jejím rozvoji;

přesvědčeny, že krajina je klíčovým prvkem blaha jednotlivce i společnosti a že její ochrana, správa a plánování jsou spojeny s právy a povinnostmi pro každého;

s ohledem na právní texty existující na mezinárodní úrovni v oblasti ochrany a správy přírodního a kulturního dědictví, regionálního a územního plánování, místní samosprávy a přeshraniční spolupráce, zejména na Úmluvu o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bern, 19. září 1979), Úmluvu o ochraně architektonického dědictví Evropy (Granada, 3. října 1985), Evropskou úmluvu o ochraně archeologického dědictví (revidovanou; Valetta, 16. ledna 1992), Evropskou rámcovou úmluvu o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo úřady (Madrid, 21. května 1980) a její doplňující protokoly, Evropskou chartu místní samosprávy (Štrasburk, 15. října 1985), Úmluvu o biologické rozmanitosti (Rio, 5. června 1992), Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Paříž, 16. listopadu 1972) a Úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhus, 25. června 1998);

EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION

Florence, Italy, 20 October 2000

Preamble

The member States of the Council of Europe signatory hereto, Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose of **safeguarding** and realising the ideals and principles which are their common heritage, and that this aim is pursued in particular through agreements in the economic and social fields; Concerned to achieve sustainable development based on a balanced and harmonious relationship between social needs, economic activity and the environment;

Noting that the landscape has an important public interest role in the cultural, ecological, environmental and social fields, and constitutes a resource favourable to economic activity and whose protection, management and planning can contribute to job creation;

Aware that the landscape contributes to the formation of local cultures and that it is a basic component of the European natural and cultural heritage, contributing to human well-being and consolidation of the European identity;

Acknowledging that the landscape is an important part of the quality of life for people everywhere: in urban areas and in the countryside, in degraded areas as well as in areas of high quality, in areas recognised as being of outstanding beauty as well as everyday areas;

Noting that developments in agriculture, forestry, industrial and mineral production techniques and in regional planning, town planning, transport, infrastructure, tourism and recreation and, at a more general level, changes in the world economy are in many cases accelerating the transformation of landscapes;

Wishing to respond to the public's wish to enjoy high quality landscapes and to play an active part in the development of landscapes;

Believing that the landscape is a key element of individual and social well-being and that its protection, management and planning entail rights and responsibilities for everyone;

Having regard to the legal texts existing at international level in the field of protection and management of the natural and cultural heritage, regional and spatial planning, local self-government and transfrontier co-operation, in particular the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Bern, 19 September 1979), the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe (Granada, 3 October 1985), the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (revised) (Valletta, 16 January 1992), the European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities (Madrid, 21 May 1980) and its additional protocols, the European Charter of Local Self-government (Strasbourg, 15 October 1985), the Convention on Biological Diversity (Rio, 5 June 1992), the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (Paris, 16 November 1972), and the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice on Environmental Matters (Aarhus, 25 June 1998);

uznávajíce, že kvalita a rozmanitost evropských krajín představují společný zdroj a že je důležité spolupracovat v zájmu jejich ochrany, správy a plánování;
přejíce si ustanovit nový nástroj, zaměřený výhradně na ochranu, správu a plánování všech evropských krajín,
se dohodly takto:

Kapitola I. Všeobecná ustanovení

Článek 1. Definice

Pro účely této Úmluvy:

- (a) „krajina“ znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů;
- (b) „krajinná politika“ znamená vyjádření všeobecných zásad, strategií a orientací kompetentními veřejnými orgány, které umožňuje přijetí specifických opatření, zaměřených na ochranu, správu a plánování krajiny;
- (c) „cílová charakteristika krajiny“ znamená přání a požadavky obyvatel týkající se charakteristických rysů krajiny, v níž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány;
- (d) „ochrana krajiny“ znamená činnosti směřující k zachování a udržení význačných nebo charakteristických rysů krajiny, odůvodněné její dědičnou hodnotou, vyplývající z její přírodní konfigurace a/nebo z lidské činnosti;
- (e) „správa krajiny“ znamená činnost, která má, z hlediska udržitelného rozvoje, zajistit pravidelné udržování krajiny s cílem řízení a harmonizace změn, které jsou způsobeny sociálními, hospodářskými a environmentálními procesy;
- (f) „plánování krajiny“ znamená činnosti s výhledem do budoucna, které mají za cíl zvýšení hodnoty, obnovu nebo vytvoření krajiny.

Článek 2. Rozsah

S výjimkou ustanovení článku 15 se tato úmluva aplikuje na celé území stran a pokrývá přírodní, venkovské, městské a příměstské oblasti. Zahrnuje plochy pevninského rázu, vnitrozemské vodní plochy a mořské oblasti. Týká se jak krajín, které mohou být považovány za pozoruhodné, tak krajín běžných a narušených.

Článek 3. Cíle

Cílem této Úmluvy je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a organizovat evropskou spolupráci v této oblasti.

Kapitola II. Vnitrostátní opatření

Článek 4. Rozdělení pravomocí

Každá strana provádí tuto Úmluvu, zejména články 5 a 6, podle svého vlastního rozdělení pravomocí, v souladu se svými ústavními principy a administrativním uspořádáním s a při respek-

Acknowledging that the quality and diversity of European landscapes constitute a common resource, and that it is important to co-operate towards its protection, management and planning;

Wishing to provide a new instrument devoted exclusively to the protection, management and planning of all landscapes in Europe,

Have agreed as follows:

Chapter I. General provisions

Article 1. Definitions

For the purposes of the Convention:

(a) “Landscape” means an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors;

(b) “Landscape policy” means an expression by the competent public authorities of general principles, strategies and guidelines that permit the taking of specific measures aimed at the protection, management and planning of landscapes;

(c) “Landscape quality objective” means, for a specific landscape, the formulation by the competent public authorities of the aspirations of the public with regard to the landscape features of their surroundings;

(d) “Landscape protection” means actions to conserve and maintain the significant or characteristic features of a landscape, justified by its heritage value derived from its natural configuration and/or from human activity;

(e) “Landscape management” means action, from a perspective of sustainable development, to ensure the regular upkeep of a landscape, so as to guide and harmonise changes which are brought about by social, economic and environmental processes;

(f) “Landscape planning” means strong forward-looking action to enhance, restore or create landscapes.

Article 2. Scope

Subject to the provisions contained in Article 15, this Convention applies to the entire territory of the Parties and covers natural, rural, urban and peri-urban areas. It includes land, inland water and marine areas. It concerns landscapes that might be considered outstanding as well as everyday or degraded landscapes.

Article 3. Aims

The aims of this Convention are to promote landscape protection, management and planning, and to organise European co-operation on landscape issues.

Chapter II. National measures

Article 4. Division of responsibilities

Each Party shall implement this Convention, in particular Articles 5 and 6, according to its own division of powers, in conformity with its constitutional principles and administrative arrange-

tování principu subsidiarity, přihlížejíce k Evropské chartě místní samosprávy. Aniž by se odchýlila od ustanovení této Úmluvy, bude každá strana harmonizovat plnění této Úmluvy se svými vlastními oborovými politikami.

Článek 5. Všeobecná opatření

Každá strana se zavazuje:

- (a) právně uznat krajinu jako základní složku prostředí, v němž obyvatelé žijí, jako výraz rozmanitosti jejich společného kulturního a přírodního dědictví a základ jejich identity;
- (b) zavést a provádět krajinou politiku, zaměřenou na ochranu, správu a plánování krajiny, prostřednictvím přijetí specifických opatření uvedených v článku 6;
- (c) zavést postupy pro účast veřejnosti, místních a regionálních orgánů a jiných stran, které jsou zainteresovány na definování a provádění politiky péče o krajinu zmiňované v písmenu (b), viz výše;
- (d) začlenit krajinu do svých politik územního a urbánního plánování, do své kulturní, environmentální, zemědělské, sociální a hospodářské politiky, jakož i do ostatních resortních politik s možným přímým či nepřímým dopadem na krajinu.

Článek 6. Zvláštní opatření

(A) Zvyšování povědomí

Každá strana se zavazuje zvyšovat povědomí občanské společnosti, soukromých organizací a veřejných orgánů o hodnotě krajiny, její úloze a změnách.

(B) Vzdělávání a výchova

Každá strana se zavazuje podporovat:

- (a) vzdělávání odborníků v oboru oceňování krajinných celků a činností v krajině;
- (b) multioborové vzdělávací programy v oblasti krajinné politiky, ochrany, správy a plánování krajiny, určené pro profesionály v soukromém i veřejném sektoru a pro dotčená sdružení;
- (c) školní a vysokoškolské vzdělávací programy, které se v rámci příslušných disciplín zaměří na hodnoty spjaté s krajinou a na otázky týkající se její ochrany, správy a plánování.

(C) Vymezení a hodnocení

(1) Za aktivní účasti zainteresovaných stran, v souladu s článkem 5 odstavcem (c), a za účelem zlepšení úrovně znalosti svých krajin se každá strana zavazuje:

- (a)
 - (i) vymezit vlastní typy krajiny na celém svém území;
 - (ii) analyzovat jejich charakteristiky, síly a tlaky, které je mění;
 - (iii) zaznamenávat jejich změny;

(b) vyhodnotit takto vymezené krajiny s ohledem na zvláštní kvality, které jsou jim přisuzovány zainteresovanými stranami a dotčeným obyvatelstvem.

(2) Tyto vymezující a hodnotící postupy budou provázeny výměnou zkušeností a metod, organizovanou mezi stranami na evropské úrovni podle článku 8.

ments, and respecting the principle of subsidiarity, taking into account the European Charter of Local Self-government. Without derogating from the provisions of this Convention, each Party shall harmonise the implementation of this convention with its own policies.

Article 5. General measures

Each Party undertakes:

- (a) to recognise landscapes in law as an essential component of people's surroundings, an expression of the diversity of their shared cultural and natural heritage, and a foundation of their identity;
- (b) to establish and implement landscape policies aimed at landscape protection, management and planning through the adoption of the specific measures set out in Article 6;
- (c) to establish procedures for the participation of the general public, local and regional authorities, and other parties with an interest in the definition and implementation of the landscape policies mentioned in paragraph (b) above;
- (d) to integrate landscape into its regional and town planning policies and in its cultural, environmental, agricultural, social and economic policies, as well as in any other policies with possible direct or indirect impact on landscape.

Article. 6 Specific measures

(A) Awareness-raising

Each Party undertakes to increase awareness among the civil society, private organisations, and public authorities of the value of landscapes, their role and changes to them.

(B) Training and education

Each Party undertakes to promote:

- (a) training for specialists in landscape appraisal and operations;
- (b) multidisciplinary training programmes in landscape policy, protection, management and planning, for professionals in the private and public sectors and for associations concerned;
- (c) school and university courses which, in the relevant subject areas, address the values attaching to landscapes and the issues raised by their protection, management and planning.

(C) Identification and assessment

(1) With the active participation of the interested parties, as stipulated in Article 5 (c), and with a view to improving knowledge of its landscapes, each Party undertakes:

- (a)
 - (i) to identify its own landscapes throughout its territory;
 - (ii) to analyse their characteristics and the forces and pressures transforming them;
 - (iii) to take note of changes;
- (b) to assess the landscapes thus identified, taking into account the particular values assigned to them by the interested parties and the population concerned.

(2) These identification and assessment procedures shall be guided by the exchanges of experience and methodology, organised between the Parties at European level pursuant to Article 8.

(D) Cílové charakteristiky krajiny

Každá strana se zavazuje, po konzultaci s veřejností v souladu s článkem 5 odstavcem (c), definovat cílové charakteristiky krajiny pro vymezené a vyhodnocené krajiny.

(E) Plnění

Pro realizaci krajinné politiky se každá strana zavazuje zavést nástroje, zaměřené na ochranu, správu a/nebo plánování krajiny.

Kapitola III. Evropská spolupráce

Článek 7. Mezinárodní politika a programy

Strany se zavazují spolupracovat při zohledňování krajinného rozměru v mezinárodní politice a programech a v případě potřeby doporučit, aby úvahy týkající se krajiny do nich byly zapracovány.

Článek 8. Vzájemná pomoc a výměna informací

Strany se zavazují spolupracovat za účelem zvýšení účinnosti opatření přijatých podle ostatních článků této Úmluvy a zejména:

- (a) vzájemně si poskytovat technickou a vědeckou pomoc v záležitostech týkajících se krajiny prostřednictvím shromažďování a výměny zkušeností a výsledků výzkumných projektů;
- (b) podporovat výměnu odborníků na otázky krajiny, zejména pro vzdělávací a informační účely;
- (c) vyměňovat si informace o všech záležitostech, na něž se vztahují ustanovení této Úmluvy.

Článek 9. Krajiny přesahující hranice

Strany se zavazují vypracovat přeshraniční spolupráci na místní a regionální úrovni a v případě potřeby vypracovat a uskutečňovat společné programy zaměřené na zvyšování hodnoty krajiny.

Článek 10. Sledování plnění úmluvy

- (1) Existující kompetentní výbory expertů ustavené podle článku 17 Statutu Rady Evropy jsou Výborem ministrů Rady Evropy pověřeny sledováním plnění Úmluvy.
- (2) Po každém zasedání výborů expertů předá generální tajemník Rady Evropy Výboru ministrů zprávu o vykonané práci a provádění Úmluvy.
- (3) Výbory expertů navrhuje Výboru ministrů kritéria pro udělování Ceny krajiny Rady Evropy a pravidla, která ji upravují.

Článek 11. Cena krajiny Rady Evropy

- (1) Cena krajiny Rady Evropy je vyznamenáním, které může být uděleno místním a regionálním orgánům a jejich seskupením, jež jako součást krajinné politiky některé ze stran této Úmluvy zavedly takovou politiku nebo opatření na ochranu, správu a/nebo plánování krajiny, jež se ukázaly být trvale účinnými, a mohou proto sloužit jako příklad pro jiné

(D) Landscape quality objectives

Each Party undertakes to define landscape quality objectives for the landscapes identified and assessed, after public consultation in accordance with Article 5 (c).

(E) Implementation

To put landscape policies into effect, each Party undertakes to introduce instruments aimed at protecting, managing and/or planning the landscape.

Chapter III. European Co-operation

Article 7. International policies and programmes

Parties undertake to co-operate in the consideration of the landscape dimension of international policies and programmes, and to recommend, where relevant, the inclusion in them of landscape considerations.

Article 8. Mutual assistance and exchange of information

The Parties undertake to co-operate in order to enhance the effectiveness of measures taken under other articles of this Convention, and in particular:

- (a) to render each other technical and scientific assistance in landscape matters through the pooling and exchange of experience, and the results of research projects;
- (b) to promote the exchange of landscape specialists in particular for training and information purposes;
- (c) to exchange information on all matters covered by the provisions of the Convention.

Article 9. Transfrontier landscapes

The Parties shall encourage transfrontier co-operation on local and regional level and, wherever necessary, prepare and implement joint landscape programmes.

Article 10. Monitoring of the implementation of the Convention

- (1) Existing competent Committees of Experts set up under Article 17 of the Statute of the Council of Europe shall be designated by the Committee of Ministers of the Council of Europe to be responsible for monitoring the implementation of the Convention.
- (2) Following each meeting of the Committees of Experts, the Secretary General of the Council of Europe shall transmit a report on the work carried out and on the operation of the Convention to the Committee of Ministers.
- (3) The Committees of Experts shall propose to the Committee of Ministers the criteria for conferring and the rules governing the Landscape award of the Council of Europe.

Article 11. Landscape award of the Council of Europe

- (1) The Landscape award of the Council of Europe is a distinction which may be conferred on local and regional authorities and their groupings that have instituted, as part of the landscape policy of a Party to this Convention, a policy or measures to protect, manage and/or plan their landscape, which have proved lastingly effective and can thus

územní orgány v Evropě. Vyznamenání lze rovněž udělit nevládním organizacím za jejich zvláště významný příspěvek k ochraně, správě nebo plánování krajiny.

(2) Návrhy na udělení Ceny krajiny Rady Evropy předkládají strany výborům expertů uvedeným v článku 10. Přeshraniční místní a regionální orgány a seskupení příslušných místních a regionálních orgánů mohou kandidovat za předpokladu, že společně spravují předmětnou krajinu.

(3) Na návrh výborů expertů uvedených v článku 10 Výbor ministrů definuje a zveřejní kritéria pro udělení Ceny krajiny Rady Evropy, přijímá příslušná pravidla a uděluje cenu.

(4) Udělení Ceny krajiny Rady Evropy má příjemce ceny povzbudit, aby zajistili trvalou ochranu, správu a/nebo plánování příslušných krajinných oblastí.

Kapitola IV. Závěrečná ustanovení

Článek 12. Vztah k dalším nástrojům

Ustanovení této Úmluvy nejsou na újmu přísnějším ustanovením v oblasti ochrany, správy nebo plánování krajiny obsaženým v jiných stávajících či budoucích závazných vnitrostátních či mezinárodních nástrojích.

Článek 13. Podpis, ratifikace a vstoupení v platnost

(1) Tato Úmluva je otevřena k podpisu členskými státními Rady Evropy. Podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Ratifikační listiny, listiny o přijetí či schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.

(2) Úmluva vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy deset členských států Rady Evropy vyjádřilo v souladu s ustanovením předchozího odstavce svůj souhlas být touto Úmluvou vázáno.

(3) Pro každý signatářský stát, který následně vyjádří svůj souhlas být vázán Úmluvou, vstoupí Úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí nebo schválení.

Článek 14. Přistoupení

(1) Po vstoupení této Úmluvy v platnost může Výbor ministrů Rady Evropy většinovým rozhodnutím podle článku 20.d Statutu Rady Evropy a jednomyslným rozhodnutím států – stran –, oprávněných zasedat ve Výboru ministrů, vyzvat Evropské společenství a kterýkoli evropský stát, který není členem Rady Evropy, aby k Úmluvě přistoupily.

(2) Pro každý přistupující stát nebo Evropské společenství, vstoupí tato Úmluva v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne uložení listiny o přistoupení u generálního tajemníka Rady Evropy.

serve as an example to other territorial authorities in Europe. The distinction may be also conferred on non-governmental organisations having made particularly remarkable contributions to landscape protection, management or planning.

(2) Applications for the Landscape award of the Council of Europe shall be submitted to the Committees of Experts mentioned in Article 10 by the Parties. Transfrontier local and regional authorities and groupings of local and regional authorities concerned, may apply provided that they jointly manage the landscape in question.

(3) On proposals from the Committees of Experts mentioned in Article 10 the Committee of Ministers shall define and publish the criteria for conferring the Landscape award of the Council of Europe, adopt the relevant rules and confer the Award.

(4) The granting of the Landscape award of the Council of Europe is to encourage those receiving the award to ensure the sustainable protection, management and/or planning of the landscape areas concerned.

Chapter IV. Final clauses

Article 12. Relationship with other instruments

The provisions of this Convention shall not prejudice stricter provisions concerning landscape protection, management and planning contained in other existing or future binding national or international instruments.

Article 13. Signature, ratification and entry into force

(1) This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

(2) The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.

(3) In respect of any signatory state which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 14. Accession

(1) After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite the European Community and any European State which is not a member of the Council of Europe, to accede to the Convention by a majority decision as provided in Article 20.d of the Council of Europe Statute, and by the unanimous vote of the States parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers.

(2) In respect of any acceding State, or the European Community in the event of its accession, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Článek 15. Územní působnost

(1) Každý stát nebo Evropské společenství mohou při podpisu nebo při ukládání své ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přistoupení určit jedno nebo více území, na která se bude Úmluva vztahovat.

(2) Každá strana může kdykoli později prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy rozšířit působnost této Úmluvy na jakékoli jiné území upřesněné v tomto prohlášení. Úmluva vstoupí pro toto území v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto prohlášení obdržel.

(3) Každé prohlášení učiněné podle předchozích dvou odstavců může být, pokud jde o kterékoli území uvedené v tomto prohlášení, odvoláno oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Odvolání nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto oznámení obdržel.

Článek 16. Výpověď

(1) Každá strana může tuto Úmluvu kdykoliv vypovědět oznámením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.

(2) Výpověď nabude účinnosti první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy generální tajemník toto oznámení obdržel.

Článek 17. Dodatky

(1) Každá strana nebo výbory expertů uvedené v článku 10 mohou navrhnout dodatky k této Úmluvě.

(2) Každý návrh dodatku bude oznámen generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, který jej předloží členským státům Rady Evropy, ostatním stranám a každému evropskému nečlenskému státu, který byl v souladu s ustanovením článku 14 vyzván, aby k této Úmluvě přistoupil.

(3) Výbory expertů uvedené v článku 10 přezkoumají každý navrhovaný dodatek a předloží text přijatý tříčtvrtinovou většinou zástupců stran k přijetí Výboru ministrů. Po jeho přijetí Výborem ministrů většinou předpokládanou v článku 20.d Statutu Rady Evropy a jednomyslně zástupci států – stran –, oprávněných zasedat ve Výboru ministrů, bude text postoupen stranám k přijetí.

(4) Každý dodatek vstoupí v platnost pro strany, které ho přijaly, první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy tři členské státy Rady Evropy informovaly generálního tajemníka o jeho přijetí. Pro každou stranu, která jej přijme později, vstoupí tento dodatek v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy tato strana o jeho přijetí informovala generálního tajemníka.

Article 15. Territorial application

(1) Any State or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which the Convention shall apply.

(2) Any Party may, at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. The Convention shall take effect in respect of such a territory on the first day following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the declaration by the Secretary General.

(3) Any declaration made under the two paragraphs above may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn by notification addressed to the Secretary General. Such withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 16. Denunciation

(1) Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

(2) Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 17. Amendments

(1) Any Party or the Committees of Experts mentioned in Article 10 may propose amendments to this Convention.

(2) Any proposal for amendment shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe who shall communicate it to the member States of the Council of Europe, to the others Parties, and to any European non-member State which has been invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 14.

(3) The Committees of Experts mentioned in Article 10 shall examine any amendment proposed and submit the text adopted by a majority of three-quarters of the Parties' representatives to the Committee of Ministers for adoption. Following its adoption by the Committee of Ministers by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the States parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers, the text shall be forwarded to the Parties for acceptance.

(4) Any amendment shall enter into force in respect of the Parties which have accepted it on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which three Council of Europe member States have informed the Secretary General of their acceptance. In respect of any Party which subsequently accepts it, such amendment shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which the said Party has informed the Secretary General of its acceptance.

Článek 18. Oznámení

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům Rady Evropy, každému státu nebo Evropskému společenství, které k této Úmluvě přistoupily:

- (a) každý podpis;
- (b) uložení každé ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu;
- (c) každé datum vstupu této Úmluvy v platnost podle článků 13, 14 a 15;
- (d) každé prohlášení podle článku 15;
- (e) každou výpověď podle článku 16;
- (f) každý návrh dodatku, každý dodatek přijatý podle článku 17 a datum jeho vstupu v platnost;
- (g) každý jiný úkon, oznámení, informaci nebo sdělení, které se této Úmluvy týká.

Na důkaz toho níže podepsaní, řádně k tomu zplnomocnění, podepsali tuto Úmluvu.

Dáno ve Florencii dne 20. října 2000 v anglickém a francouzském jazyce, přičemž oba texty jsou stejně autentické, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivu Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy zašle ověřené kopie každému členskému státu Rady Evropy a každému státu nebo Evropskému společenství, které byly vyzvány, aby k této Úmluvě přistoupily.

Article 18. Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State or the European Community having acceded to this Convention, of:

- (a) any signature;
- (b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- (c) any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 13, 14 and 15;
- (d) any declaration made under Article 15;
- (e) any denunciation made under Article 16;
- (f) any proposal for amendment, any amendment adopted pursuant to Article 17 and the date on which it comes into force;
- (g) any other act, notification, information or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Florence, this 20th day of October 2000, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any state or to the European Community should they be invited to accede to this Convention.

CHARTA ICOMOS – ZÁSADY PRO ANALYZOVÁNÍ, OCHRANU A STAVEBNÍ OBNOVU ARCHITEKTONICKÝCH PAMÁTEK

Viktoriiny vodopády, Zimbabwe, říjen 2003

Účel dokumentu

Svou povahou a historií (materiálem a stavebními postupy) přinášejí stavby náležející k architektonickému dědictví řadu výzev pro stavební diagnostiku a obnovu, jež omezují možnost uplatnění moderní legislativy a stavebních předpisů. Je žádoucí a nutné mít k dispozici vhodná doporučení jak pro zajištění účelných metod analýzy, tak pro provádění oprav v souladu s kulturním kontextem.

Tato doporučení mají sloužit těm, kdo se zabývají problematikou ochrany a stavební obnovy; nemohou však nijak nahradit konkrétní znalosti získané studiem odborných a vědeckých textů. Doporučení prezentovaná v celém dokumentu jsou řazena do dvou bloků: prvním jsou *zásady*, prezentující hlavní koncepce ochrany památek, druhým pak *pokyny*, v nichž se rozvádějí pravidla a metodiky, jimiž by se měli řídit projektanti. Z obou těchto bloků mají status schváleného/ratifikovaného dokumentu ICOMOS pouze zmíněné zásady.

Zásady jsou (v angličtině) k dispozici jako samostatný dokument: http://www.international.icomos.org/victoriafalls2003/iscarsah_guidelines.doc.

Zásady

1. Všeobecná kritéria

1.1

Ochrana, zabezpečování a stavební obnova architektonických památek vyžaduje multidisciplinární přístup.

1.2

Hodnotu a autenticitu architektonických památek nelze posuzovat podle neměnných kritérií, protože máme-li respektovat všechny kultury, musíme hmotné kulturní dědictví hodnotit v kulturním kontextu, do něhož patří.

1.3

Hodnota architektonické památky netkví pouze v jejím vzhledu, ale též v celistvosti všech jejích složek jako jedinečném výsledku dobových stavebních technik. S kritérii ochrany památek je v naprostém rozporu především postup, kdy se vybourají všechny vnitřní konstrukce a ponechá se pouze fasáda.

1.4

Při navrhování veškerých změn způsobu užívání nebo funkce se musí pečlivě zvážit všechny požadavky ochrany a všechny podmínky pro zajištění bezpečnosti.

ICOMOS CHARTER – PRINCIPLES FOR THE ANALYSIS, CONSERVATION AND STRUCTURAL RESTORATION OF ARCHITECTURAL HERITAGE

Victoria Falls, Zimbabwe, October 2003

Purpose of the document

Structures of architectural heritage, by their very nature and history (material and assembly), present a number of challenges in diagnosis and restoration that limit the application of modern legal codes and building standards. Recommendations are desirable and necessary to both ensure rational methods of analysis and repair methods appropriate to the cultural context. These Recommendations are intended to be useful to all those involved in conservation and restoration problems, but cannot in anyway replace specific knowledge acquired from cultural and scientific texts.

The Recommendations presented in the complete document are in two sections: Principles, where the basic concepts of conservation are presented; Guidelines, where the rules and methodology that a designer should follow are discussed. Only the Principles have the status of an approved/ratified ICOMOS document.

Principles

1. General criteria

1.1

Conservation, reinforcement and restoration of architectural heritage requires a multi-disciplinary approach.

1.2

Value and authenticity of architectural heritage cannot be based on fixed criteria because the respect due to all cultures also requires that its physical heritage be considered within the cultural context to which it belongs.

1.3

The value of architectural heritage is not only in its appearance, but also in the integrity of all its components as a unique product of the specific building technology of its time. In particular the removal of the inner structures maintaining only the fa_ades does not fit the conservation criteria.

1.4

When any change of use or function is proposed, all the conservation requirements and safety conditions have to be carefully taken into account.

1.5

Obnova konstrukce v případě stavby přináležející k architektonickému dědictví nemůže probíhat izolovaně, vždy musí být zohledněn objekt jako celek.

1.6

Specifika památkových staveb s jejich složitou historií vyžadují, aby veškeré studie a návrhy byly z organizačního hlediska přesně rozčleněny do jednotlivých kroků, které lze srovnat s postupy v lékařství. Analogií k anamnéze, diagnóze, terapii a následným kontrolám je vyhledávání příslušných údajů a informací, individualizace příčin poškození a chátřání, volba nápravných opatření a následná kontrola účinnosti provedených zásahů. K dosažení efektivity nákladů a k minimalizaci dopadů na architektonické dědictví při racionálním využití dostupných finančních prostředků je obvykle zapotřebí uplatnit iterační postup, v němž se jednotlivé kroky realizují opakovaně.

1.7

Nelze podniknout žádné kroky bez toho, abychom se předem ujistili, jaký přínos, může postup mít, či naopak, jakých případných škod na architektonickém dědictví se můžeme obávat; to však neplatí tam, kde je třeba zasáhnout ihned a odvrátit tak hrozící zborcení staveb (například po zemětřesení). Nicméně i při takových naléhavých zásazích by se dle možností mělo dbát na to, aby stavba nebyla pozměněna nevratným způsobem.

2. Výzkum a diagnóza

2.1

Již od prvních kroků, tedy od počátečního zjišťování na místě a přípravy plánu průzkumu, by na studii měl zpravidla pracovat multidisciplinární tým, sestavený podle druhu a rozsahu zadání.

2.2

Údaje a informace by se zpočátku měly zpracovávat v přibližných hodnotách s cílem sestavení komplexnějšího plánu činností úměrného skutečným problémům zkoumaných staveb.

2.3

V praxi památkové péče je nezbytné plně poznání konstrukčních a materiálových vlastností staveb. Stežejní jsou údaje o stavbě v její původní a následných podobách, o stavebních technikách použitých při jejím budování, o změnách, jimiž stavba prošla, a o jejich důsledcích a také o dalších jevech, které se v souvislosti se stavbou vyskytly, a nakonec též údaje o jejím současném stavu.

2.4

Zvláštní problémy mohou nastat na archeologických lokalitách, protože konstrukce je nutné stabilizovat v průběhu vykopávek, kdy potřebné znalosti ještě nejsou kompletní. Přístup k „znovuobjevené“ stavbě může být zcela odlišný od přístupu k „odkryté“ stavbě. Naléhavá stavební řešení, jichž je na dané lokalitě zapotřebí ke stabilizaci konstrukce v průběhu vykopávek, by neměla zpochybnit celkovou koncepci podoby a využití stavby.

2.5

Diagnóza vychází z historických, kvalitativních a kvantitativních přístupů. Kvalitativní přístup je založen především na přímém pozorování konstrukčního a materiálového poškození stavby a na historickém průzkumu a archeologickém výzkumu; kvantitativní přístup je založen hlavně na materiálových a konstrukčních zkouškách, na monitorování a rozborech konstrukcí.

1.5

Restoration of the structure in architecture heritage is not an end in itself but a means to an end, which is the building as a whole.

1.6

The peculiarity of heritage structures, with their complex history, requires the organisation of studies and proposals in precise steps that are similar to those used in medicine. Anamnesis, diagnosis, therapy and controls, corresponding respectively to the searches for significant data and information, individuation of the causes of damage and decay, choice of the remedial measures and control of the efficiency of the interventions. In order to achieve cost effectiveness and minimal impact on architectural heritage using funds available in a rational way; it is usually necessary that the study repeats these steps in an iterative process.

1.7

No action should be undertaken without having ascertained the achievable benefit and harm to the architectural heritage, except in cases where urgent safeguard measures are necessary to avoid the imminent collapse of the structures (e. g. after seismic damages); those urgent measures, however, should when possible avoid modifying the fabric in an irreversible way.

2. Researches and diagnosis

2.1

Usually a multidisciplinary team, to be determined in relation to the type and the scale of the problem, should work together from the first steps of a study – as in the initial survey of the site and the preparation of the investigation programme.

2.2

Data and information should first be processed approximately, to establish a more comprehensive plan of activities in proportion to the real problems of the structures.

2.3

A full understanding of the structural and material characteristics is required in conservation practice. Information is essential on the structure in its original and earlier states, on the techniques that were used in the construction, on the alterations and their effects, on the phenomena that have occurred, and, finally, on its present state.

2.4

In archaeological sites specific problems may be posed because structures have to be stabilised during excavation when knowledge is not yet complete. The structural responses to a “rediscovered” building may be completely different from those to an “exposed” building. Urgent site-structural-solutions, required to stabilise the structure as it is being excavated, should not compromise the complete building’s concept form and use.

2.5

Diagnosis is based on historical, qualitative and quantitative approaches; the qualitative approach being mainly based on direct observation of the structural damage and material decay as well as historical and archaeological research, and the quantitative approach mainly on material and structural tests, monitoring and structural analysis.

2.6

Před rozhodnutím o stavebním zásahu je nezbytné nejdříve stanovit příčiny škod a chátrání a potom vyhodnotit úroveň bezpečnosti stavby.

2.7

Hodnocení bezpečnosti, jako poslední fáze diagnózy pro stanovení potřeby konkrétních opatření, by měla navzájem sladit kvalitativní a kvantitativní analýzu: přímé pozorování, historický průzkum, analýzu konstrukcí a případně i experimenty a zkoušky.

2.8

Uplatňování totožné úrovně bezpečnosti jako při projektování nových budov často vyžaduje nepřiměřená, ne-li nemožná opatření. V takových případech specifické rozborů a přiměřené zřetele mohou zdůvodnit odlišný přístup k bezpečnosti.

2.9

Veškerá hlediska související se získanými znalostmi, diagnóza obsahující hodnocení bezpečnosti a rozhodnutí k provedení zásahu by měla být popsána v „důvodové zprávě“.

3. Opatření k nápravě a následná kontrola

3.1

Terapie by měla pojmenovat příčiny, a ne pouze symptomy.

3.2

Nejlepší terapií je preventivní údržba.

3.3

Opatření ke konzervaci a konstrukčnímu zajištění stavby by měla vycházet z hodnocení bezpečnosti a pochopení významu stavby.

3.4

Bez prokázání nezbytnosti by neměla být podnikána žádná opatření.

3.5

Každý zásah by měl být úměrný stanoveným bezpečnostním cílům. Zásahy by proto měly být minimalizovány v zájmu co nejmenšího narušení památkových hodnot při současném zajištění bezpečnosti a jejich životnosti.

3.6

Záměr (projekt) zásahu by měl vycházet z jasného pochopení faktorů, jež se staly příčinou poškození a chátrání, stejně jako těch, s nimiž musí být počítáno pro rozbor konstrukcí po zásahu; na všech těchto faktorech totiž bude záměr (projekt) záviset.

3.7

Volba mezi „tradičními“ a „inovačními“ technikami by se měla zvažovat případ od případu a přednost by měly dostat techniky, které jsou nejméně invazivní a nejlépe slučitelné s hodnotami památky a zohledňují požadavky na bezpečnost a životnost.

3.8

Jsou případy, kdy potíže spojené s odhadem skutečné bezpečnostní úrovně a možných přínosů zásahu vyžadují „pozorovací metodu“, spočívající v uplatnění postupných kroků. Ty začínají na úrovni minimálního zásahu s případným následným přijetím řady dodatečných nebo nápravných opatření.

2.6

Before making a decision on structural intervention it is indispensable to determine first the causes of damage and decay, and then to evaluate the safety level of the structure.

2.7

The safety evaluation, which is the last step in the diagnosis, where the need for treatment measures is determined, should reconcile qualitative with quantitative analysis: direct observation, historical research, structural analysis and, if it is the case, experiments and tests.

2.8

Often the application of the same safety levels as in the design of new buildings requires excessive, if not impossible, measures. In these cases specific analyses and appropriate considerations may justify different approaches to safety.

2.9

All aspects related to the acquired information, the diagnosis including the safety evaluation, and the decision to intervene should be described in an “explanatory report”.

3. Remedial measures and controls

3.1

Therapy should address root causes rather than symptoms.

3.2

The best therapy is preventive maintenance

3.3

Safety evaluation and an understanding of the significance of the structure should be the basis for conservation and reinforcement measures.

3.4

No actions should be undertaken without demonstrating that they are indispensable.

3.5

Each intervention should be in proportion to the safety objectives set, thus keeping intervention to the minimum to guarantee safety and durability with the least harm to heritage values.

3.6

The design of intervention should be based on a clear understanding of the kinds of actions that were the cause of the damage and decay as well as those that are taken into account for the analysis of the structure after intervention; because the design will be dependent upon them.

3.7

The choice between “traditional” and “innovative” techniques should be weighed up on a case-by-case basis and preference given to those that are least invasive and most compatible with heritage values, bearing in mind safety and durability requirements.

3.8

At times the difficulty of evaluating the real safety levels and the possible benefits of interventions may suggest “an observational method”, i. e. an incremental approach, starting from a minimum level of intervention, with the possible subsequent adoption of a series of supplementary or corrective measures.

3.9

Tam, kde to bude možné, by měla být přijatá opatření „vratná“, aby je po získání nových znalostí bylo možné nahradit vhodnějšími opatřeními. Kde opatření nejsou plně vratná, neměly by zásahy vylučovat provedení dalších zásahů.

3.10

Při stavební obnově je potřebné v plném rozsahu zajistit vlastnosti materiálů (především nových) a jejich slučitelnost s materiály stávajícími. To musí zahrnovat i dlouhodobé dopady, aby bylo možné vyloučit nežádoucí vedlejší účinky.

3.11

Nesmí dojít ke zničení významných kvalit stavby a jejího prostředí v jejich původním či dřívějším stavu.

3.12

Každý zásah musí pokud možno respektovat koncepci, techniky a historickou hodnotu původního či dřívějších stavů a zanechat svědectví, která lze v budoucnu rozpoznat.

3.13

Zásah by měl být výsledkem celkového záměru, v němž se jednotlivým aspektům architektury, konstrukce, zařízení a funkce přikládá odpovídající váha.

3.14

Všude, kde to je možné, je třeba zabránit odstranění nebo změnám historických materiálů nebo význačných rysů architektury.

3.15

Opravě narušených konstrukcí je dáována přednost před jejich náhradou všude tam, kde je to možné.

3.16

Nedokonalosti nebo úpravy, které se staly součástí historie stavby, by měly být zachovány, pokud nejsou v rozporu s bezpečnostními požadavky.

3.17

Odstrojení a opětovné složení by se mělo uplatňovat pouze jako zvláštní opatření, pokud je vyžadováno ze samotné povahy materiálů a konstrukce a jestliže použití jiných způsobů ochrany je nemožné či škodlivé.

3.18

Provizorní ochranné systémy použité při zásazích by měly prokazovat svou účelnost a funkci, aniž by způsobily jakékoli škody na památkových hodnotách.

3.19

Veškeré návrhy na provedení zásahů musejí být doprovázeny plánem kontrol, které by se měly pokud možno provádět v průběhu realizace prací.

3.20

Opatření, jež nelze kontrolovat v průběhu realizace, by neměla být povolena.

3.21

V průběhu zásahu a po něm by měla být prováděna kontrola a sledování s cílem zjistit účinnost výsledků.

3.22

Veškeré činnosti prováděné v rámci kontroly a sledování by měly být dokumentovány, a tak zachovány jako součást historie stavby.

Revizi překladu provedl PhDr. Zdeněk Vácha.

3.9

Where possible, any measures adopted should be “reversible” so that they can be removed and replaced with more suitable measures when new knowledge is acquired. Where they are not completely reversible, interventions should not limit further interventions.

3.10

The characteristics of materials used in restoration work (in particular new materials) and their compatibility with existing materials should be fully established. This must include long-term impacts, so that undesirable side-effects are avoided.

3.11

The distinguishing qualities of the structure and its environment, in their original or earlier states, should not be destroyed.

3.12

Each intervention should, as far as possible, respect the concept, techniques and historical value of the original or earlier states of the structure and leaves evidence that can be recognised in the future.

3.13

Intervention should be the result of an overall integrated plan that gives due weight to the different aspects of architecture, structure, installations and functionality.

3.14

The removal or alteration of any historic material or distinctive architectural features should be avoided whenever possible.

3.15

Deteriorated structures whenever possible should be repaired rather than replaced.

3.16

Imperfections and alterations, when they have become part of the history of the structure, should be maintained so far so they do not compromise the safety requirements.

3.17

Dismantling and reassembly should only be undertaken as an optional measure required by the very nature of the materials and structure when conservation by other means impossible, or harmful.

3.18

Provisional safeguard systems used during the intervention should show their purpose and function without creating any harm to heritage values.

3.19

Any proposal for intervention must be accompanied by a programme of control to be carried out, as far as possible, while the work is in progress.

3.20

Measures that are impossible to control during execution should not be allowed.

3.21

Checks and monitoring during and after the intervention should be carried out to ascertain the efficacy of the results.

3.22

All the activities of checking and monitoring should be documented and kept as part of the history of the structure.

Národní památkový ústav
ústřední pracoviště

Mezinárodní dokumenty o ochraně kulturního dědictví

I. svazek

1. vydání

Vydal Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, Valdštejnské náměstí 3, 118 01 Praha 1 s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky.

Editorka: Jana Poláková

Redakce: Lucie Ernstová, Kristýna Ledererová Kolajová

Na přípravě edice a odborné korektuře překladů spolupracovali: Martin Čerňanský, Tomáš Drdácký, Bohumil Fanta, Milan Jančo, Věra Kučová, Jan Sommer, Josef Štulc, Ina Truxová, Zdeněk Vácha.

Překlady z anglického jazyka: Sbírka mezinárodních smluv, Translingua, s. r. o.

Foto na obálce: Lucie Ernstová

Grafické zpracování: Tiskárna BRUK, s. r. o.

Tisk: Tiskárna STOPRO, s. r. o.

Praha 2007

ISBN 978-80-87104-14-9

ISBN 978-80-87104-14-9